Gemeente Diemen

Programmabegroting 2025

Ter bespreking Auditcommissie en Informatieve raad

Oktober 2024

Inhoudsopgave

Leeswijzer 5

Inleiding 6
- Aanbiedingsbrief 8
- Waar staan we op financieel gebied 11
- Baten en lasten per programma 15
- Structureel evenwicht 16

Programma's 19
- Sociaal 21
- Veilig 34
- Inkomen en armoede 40
- Vrije tijd 47
- Onderwijs 55
- Gebiedsontwikkeling 60
- Leefomgeving en klimaat 70
- Verkeer 79
- Samen besturen 85
- Financiën 95

Paragrafen 101
- Duurzaamheid 103
- Risico's en weerstandsvermogen 117
- Bedrijfsvoering 131
- Lokale heffingen 138
- Onderhoud kapitaalgoederen 157
- Verbonden partijen 168
- Financiering 187
- Algemeen 187
- Grondbeleid 192
- Grootschalige projecten 194

Financiële begroting 197
- Programmabegroting 199
- Toelichting op de programmabegroting 201
- Overige financiële tabellen 215

Bijlagen 235
- Kerngegevens 236
- Sociale en fysieke structuur 239
- Gesubsideerde instellingen 240

Raadsbesluit en Moties en amendenten 243

Afkortingenlijst 244

Leeswijzer

Ten opzichte van 2024 hebben we aan de lay-out van de Begroting 2025 niets veranderd. Zoals gebruikelijk begint de begroting met de aanbiedingsbrief. Daarna volgen de programma's. De wijze van informatieverstrekking per programma is hetzelfde als voorgaande jaren.

In 2023 zijn we gestart met een proces om de indicatoren op de programma's te verbeteren. In de kadernota 2025 hebben we de aanpassingen voor de programma's "Veilig", "Inkomen en armoede" en "Gebiedsontwikkeling" kenbaar gemaakt. Die aanpassingen hebben we in deze begroting doorgevoerd. Doordat de Burgerpeiling van "Waar Staat Je Gemeente" is uitgesteld, zijn de waarden uit de begroting van vorig jaar overgenomen. Deze zijn gebaseerd op de peiling uit 2022.

Na de programma's volgen de paragrafen. We hebben geen paragrafen toegevoegd of verwijderd. Een paragraaf geeft een dwarsdoorsnede van een bepaald onderwerp (bijvoorbeeld risico's) dat over meerdere programma's verdeeld is.

Na de paragrafen volgt de financiële begroting met daarbij per programma een analyse van de verschillen tussen de begroting 2024 en 2025. De ramingen 2024 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e Kwartaalbrief 2024.

Vervolgens vindt u de financiële tabellen met onder andere de staat van reserves en voorzieningen en het meerjaren investeringsprogramma.

Tot slot volgen enkele bijlagen met de kerngegevens en de subsidiestaat.

Gemeente Diemen

Inleiding

Aanbiedingsbrief 8
Waar staan we op financieel gebied 11
Baten en lasten per programma 15
Structureel evenwicht 16

Aanbiedingsbrief

Voor u ligt de Begroting 2025. In de begroting staat wat we als gemeente willen bereiken, wat we daarvoor doen, hoeveel geld we daaraan uitgeven en waar het geld vandaan komt. Ons coalitieakkoord "Diemen met elkaar en voor elkaar" uit 2022 blijft het uitgangspunt.

Krappere tijden
Duidelijk is dat de gemeente Diemen, net als vrijwel alle gemeenten in het land, voor financieel krappere tijden komt te staan. Vooral vanaf 2026 zien we een grote opgave. Er zal minder geld zijn en er zullen meer taken zijn om uit te voeren. Hoe groot het gat gaat worden, valt nog niet precies te zeggen. Er is pas sinds juli 2024 een kabinet met een hoofdlijnenakkoord en dat akkoord vraagt nog om veel uitwerking. We verwachten overigens niet dat het kabinet het gat voor de gemeenten volledig gaat dichten.

De nieuwe financiële situatie vraagt besparingen en ombuigingen
Deze onzekerheid maakt het voor ons lastig. Het is moeilijk sturen op een financiële situatie die nog niet volledig helder is. Dat ontslaat ons niet van de verplichting om ons voor te bereiden op scherpere keuzes, die zeker gaan komen. Keuzes die soms pijn kunnen gaan doen. We zullen als college onze verantwoordelijkheid nemen.

De gemeente is bezig met met een proces ‘besparingen en ombuigingen’. Dat kan betekenen dat we in sommige situaties minder doen of een lager kwaliteitsniveau accepteren. Het kan ook betekenen dat we nadrukkelijker beleidskeuzes maken in bestaand beleid en bij nieuwe ontwikkelingen. Dus dat we voor gaan stellen om zaken niet meer te doen of zaken minder te gaan doen. De gemeenteraad nodigen we graag uit om ook op die manier keuzes te maken.

We kunnen onze keuzes maken vanuit een goede uitgangspositie. De gemeente staat er door het solide financiële beleid van de afgelopen tijd goed voor. Daar kunnen we trots op zijn. We hebben onze financiële huishouding op orde en hebben een gezond financieel weerstandsvermogen. Wij vinden het belangrijk deze koers vast te houden, want juist daardoor kunnen we nu kiezen en hebben we (nog) niet te maken met onontkoombare oplossingen.

Waar we op inzetten
We investeren in mensen, woningen, voorzieningen en duurzaamheid. Daarmee garanderen wij op langere termijn een krachtige en zelfstandige gemeente. We hebben extra aandacht voor inwoners die een steuntje in de rug nodig hebben. We stellen verbinding en ontmoeting centraal voor een Diemense samenleving waarin iedereen meetelt en alle inwoners zich thuis voelen.

Belangrijke thema’s in deze bestuursperiode blijven:

- *Kansengelijkheid en bestaanszekerheid*

We blijven invulling geven aan de versterking van gelijke kansen en een zeker bestaan. Dat doen we via de herijking van het armoedebeleid. Ook de aanpak van energiearmoede krijgt prioriteit met inzet van twee specifieke doeluitkeringen. Deze aanpak valt onder het programma duurzaamheid.

- *Ontheemden, asielzoekers en statushouders*

We nemen op het gebied van opvang en zorg voor ontheemden, asielzoekers en statushouders onze verantwoordelijkheid. Voor de huisvesting van statushouders en Oekraïners doen we dat al actief, onder meer door te investeren in flexwoningen. De mogelijkheden voor opvang van asielzoekers worden concreet onderzocht, ongeacht de gedraaide politieke wind rondom de Spreidingswet. De gemeentelijke organisatie is voorbereid op de opvang van asielzoekers, al vraagt dit wel extra formatie.

- *Duurzaamheid en klimaat*

Met het vaststellen van de Duurzaamheidsagenda in 2020 hebben we het startsein gegeven voor een samenhangende, programmatische aanpak. We zetten in op de transitievisie warmte, de uitvoering van de isolatieopgave en het stimuleren circulaire economie. Ook zetten we ons in om inwoners te informeren en te betrekken bij deze duurzaamheidsaanpak. In 2025 starten we met de voorbereiding van het vervolgprogramma 2026-2030, waarbij we duurzaamheid standaard een plek geven bij de ontwikkeling van nieuw gemeentelijk beleid.

- *Wonen, ruimte en voorzieningen*

We moeten rekening houden met de financiële effecten van de vertraging in woningbouw. We willen daarom afspraken met corporaties en ontwikkelende partijen maken om verdere vertraging te beperken. Tegelijkertijd zetten wij, met extra capaciteit, in op het uitvoeren en borgen van beleid, zoals met de uitvoering van de Woonvisie. We zorgen ervoor dat de beschikbare woningen geschikt zijn voor de beoogde doelgroepen en deze doelgroepen daar ook daadwerkelijk terecht komen.

- *Een prettige woonplaats: een fijn dorp*

We blijven inzetten op ontmoeting en verbinding tussen onze inwoners. We zorgen dat Diemen een woonplek is, waar mooie evenementen worden georganiseerd en voldoende mogelijkheden zijn voor sport en andere vrije tijdsbesteding.

- *De gemeente als dienstbare organisatie*

Het eerder vastgestelde Kader voor Dienstverlening implementeren we door meerdere projecten, zoals jaarlijkse toegankelijkheidaudits en verbeteringen aan onze websites, inwonerstevredenheidsmetingen en onderzoeken naar kwaliteit van dienstverlening, en verbetering van burgerzakengegevens.

- *Veiligheid*

De raad stelde het Meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid 2023-2026 vast. In dit plan namen we een aantal prioriteiten op: we versterken de aanpak van ondermijnende criminaliteit, geven extra aandacht aan het voorkomen van misdrijven met grote effecten en aan het voorkomen van digitale criminaliteit. In 2025 starten we met het programma Preventie met Gezag en blijven we inzetten op de aanpak van zorg en veiligheid.

Tot slot
Door het krimpende financiële kader moeten we de komende tijd nadrukkelijker keuzes maken of dingen op een andere manier doen. Dat is in het licht van de gunstige ontwikkelingen van de afgelopen jaren iets nieuws voor Diemen. Gelukkig hebben we een goede uitgangspositie, maar kiezen zal niet pijnloos zijn. We hechten er als college aan die weg samen met de gemeenteraad af te leggen. Uw besluit op de begroting geeft daarbij de richting aan en helpt om tijdig maatregelen te nemen, zodat Diemen die fijne en aantrekkelijke woonplaats blijft die het nu voor onze inwoners is.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Diemen,

de secretaris, de burgemeester,

G.T. Wildeman E. Boog

Waar staan we op financieel gebied

Financieel vertrekpunt
De Kadernota 2025 is het financiële vertrekpunt voor deze programmabegroting. Die nota liet onderstaand meerjarenperspectief zien.

Kadernota 2025	2025	2026	2027	2028
Structureel	890	-1.495	-1.260	-3.160
Incidenteel	-1.335	-140	-100	-200
Saldo Kadernota 2025	**-445**	**-1.635**	**-1.360**	**-3.360**

Voor het opstellen van de begroting 2025 diende de Kadernota 2025 als basis. Op basis van de nieuwe uitgangspunten hebben we de begroting opgesteld. De stelposten voor indexering en de groei van Diemen hebben we verdeeld, de afschrijvingslasten en financieringskosten van het geactualiseerde meerjareninvesteringsplan zijn doorgerekend en de toerekening van de personeelskosten is geactualiseerd.
Tevens zijn alle ontwikkelingen en ambities uit de Kadernota 2025 verwerkt. Na vaststelling van die kadernota hebben zich nog nieuwe ontwikkelingen voorgedaan. Deze zijn opgenomen bij het opstellen van de begroting 2025.

Bovenstaande verwerkingen en mutaties leiden tot een nieuw begrotingssaldo. Het structurele saldo is in 2025 nog steeds sluitend. Vanaf 2026 treden er tekorten op. Om dit op te vangen hebben we in de Kadernota 2025 een stappenplan opgenomen om te komen tot besparingen en ombuigingen. Dit moet leiden tot een rapportage met mogelijke maatregelen. Bij vaststelling van de Kadernota 2026 moeten we keuzes maken die leiden tot een structureel sluitende begroting. Het totale ombuigingsbedrag dat hiervoor nodig is, is afhankelijk van onze eigen ambities en de doorrekening van het nieuwe regeerakkoord.

Begroting 2025	2025	2026	2027	2028
Structureel	695	-1.630	-1.350	-2.675
Incidenteel	-1.485	-175	-140	-180
Saldo Begroting 2025	**-790**	**-1.805**	**-1.490**	**-2.855**

In **2025** sluit de begroting af met een verwacht negatief saldo van € 0,8 miljoen. Het structurele saldo is € 0,7 miljoen positief. Het incidentele saldo is € 1,5 miljoen negatief. Voorstel is het incidentele tekort te dekken uit de algemene reserve. Onze financiële huishouding is gezond en onze algemene reservepositie is toereikend om deze incidentele lasten op te vangen.

Vanaf het jaar 2026 ontstaat structureel een tekort. In dat tekort is nog niet het nadelige effect van de herverdeling van het gemeentefonds (-/- € 3,2 miljoen) meegenomen. Volgens de onderzoeksagenda van het Ministerie van Binnenlandse Zaken kunnen we in 2025 meer duidelijkheid verwachten over de herverdeeleffecten.

In deze begroting is in het laatste jaar rekening gehouden met de kosten van de herbouw van het zwembad (€ 27,5 miljoen). Hoewel we weten dat in 2028 het zwembad nog niet is gerealiseerd, houden we in het laatste jaar rekening met de te verwachten afschrijvings- en rentekosten.

De afschrijvingskosten voor de bouw van een middelbare school (€ 25 miljoen) zijn niet meer meegenomen. Vooralsnog zijn we uitgegaan van uitstel. Hierdoor verbetert het structurele meerjarensaldo. Wanneer er meer zekerheid is over het al dan niet realiseren van een middelbare school, zullen we daar financiële ruimte voor moeten vinden.

De aanpassingen in het investeringsplan hebben gevolgen voor onze financieringsbehoefte. Per saldo willen we meer investeren. Dat leidt tot oplopende rentekosten voor langlopende leningen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing
De risico's en de berekening van het weerstandsvermogen hebben we geactualiseerd. De risico's met structurele gevolgen blijven extra onze aandacht houden. In de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' hebben we de belangrijkste risico's opgenomen. Onderstaand treft u de structurele en incidentele weerstandsratio's met een korte toelichting.

De structurele weerstandsratio neemt toe tot 'Uitstekend'.

De structurele weerstandsratio is enigszins vertekenend. De berekening van de structurele weerstandsratio is namelijk gebaseerd op het structurele begrotingssaldo van 2025 en niet op de saldi van latere jaren. De ratio van 'Ruim voldoende' staat dus onder druk.
Met name de inkomsten vanuit het Rijk vormen een groot risico. Ook de risico's van de 'open-einde' regelingen binnen het sociaal domein en de bijstand blijven bestaan. Anticiperend hierop hebben we in de Kadernota 2025 een stappenplan opgesteld om te komen tot besparingen en ombuigingen. Met het inzichtelijk maken van deze maatregelen kunnen we aansturen op een structureel sluitende begroting. Daarnaast zijn we terughoudend met het inzetten van nieuw beleid.

De incidentele weerstandsratio blijft 'Uitstekend'.

De incidentele weerstandsratio wordt voornamelijk beïnvloed door grondexploitaties en de kosten als gevolg van de Spreidingswet.
De snelle ontwikkelingen en de grote geldstromen die binnen de grondexploitaties omgaan, vormen een groot deel uit van de incidentele risico's. Om deze risico's op te vangen is een aparte reserve en voorziening Grondzaken ingesteld.

Begroting 2025 (stand per 1 januari)	2025	2026	2027	2028
Algemene reserve	29.075	27.795	26.450	24.650
Saldo meerjarenraming	**29.075**	**27.795**	**26.450**	**24.650**

De Algemene reserve is toereikend, maar zal de komende jaren afnemen. Oorzaak hiervan is dat we de verwachte negatieve begrotingssaldi ten laste brengen van de Algemene Reserve. De Algemene reserve is dusdanig hoog dat dit weinig risico oplevert.

Lokale lastendruk
De sturing op de lokale lastendruk vindt plaats bij vaststelling van de begroting. De uitwerking van de begrotingskaders verwerken we in onze belastingverordeningen. De belastingverordeningen 2025 worden volgens planning in de gemeenteraadsvergadering van december 2024 vastgesteld. Tegelijkertijd met de vaststelling van die belastingverordeningen bieden wij dan de Nota Lokale Heffingen 2025 aan.

In de kadernota stelden we voor alle belastingen en tarieven met 2,2% te indexeren. Uitzondering daarop zijn het OZB-tarief voor woningen en het tarief rioolbelasting.

OZB-tarief woningen
In de Kadernota 2025 stelden we voor de OZB-tarieven met het indexcijfer van 2,2% te indexeren. Vooruitlopend op het rapport met besparingen en ombuigingen stellen wij voor 2025 een extra verhoging van het OZB-tarief voor.
We kiezen voor een totale verhoging van 5% van het OZB-tarief voor woningen en hiermee genereren we € 135.000 aan extra opbrengsten. Over de afgelopen jaren heeft een stevige inflatie plaatsgevonden en de indexeringen in deze jaren op het OZB-tarief bleven daarbij achter. Daarnaast stellen we voor om het OZB-tarief voor niet-woningen slechts met 2,2% te indexeren. Reden voor dit verschil is dat in 2024 Diemen tot de top 20 van laagste OZB-tarieven voor woningen behoort van alle 342 gemeenten, terwijl voor niet-woningen Diemen minder gunstig scoort. Bij het OZB-tarief voor niet-woningen staat Diemen in 2024 namelijk in de middenmoot.
Rioolbelasting
Bij vaststelling van het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028 is besloten jaarlijks het tarief rioolbelasting vanaf 2024 tot en met 2028 met € 5,- extra te verhogen.

In de paragraaf 'Lokale heffingen' is terug te lezen wat de tariefswijzigingen voor de lastendruk met zich meebrengen.

Nieuw beleid
Onderstaand treft u een overzicht van alle nieuwe beleidsvoornemens in de begroting 2025. Grotendeels komen deze overeen met het nieuwe beleid zoals dat in de Kadernota 2025 stond. Toegevoegd nieuw beleid ten opzichte van de Kadernota 2025 is gekenmerkt met een '@'.

Het nieuwe beleid vloeit voort uit de opgaven van het Rijk en de ambities in het coalitieprogramma 'Diemen met elkaar en voor elkaar'. Een toelichting op het nieuwe beleid vindt u terug in de programma's.

Nieuw beleid Begroting 2025	2025	2026	2027	2028
Sociaal				
Hervormingsagenda Jeugd	10	1.090	1.265	825
Integrale crisisdienst jeugd	-65	-65	-65	-65
Steunpunt Wonen Diemen	-55			
Doorstroommaatregel 'Van Groot Naar Beter'	-20			
Inzet diversiteit, inclusie en antidiscriminatie	-50	-50	-50	-50
@ Indexatie tarieven Jeugdhulp	-500	-500	-500	-500
@ Indexatie tarieven Wmo	-200	-200	-200	-200
@ Werkdrukverlaging jeugdbescherming	-30	-30	-30	-30
@ Maatregelen Hervormingsagenda Jeugd	-100			
@ Onafhankelijke Clientenondersteuning	-65	-65	-65	-65
Totaal Sociaal	-1.075	180	355	-85
Inkomen en armoede				
@ Hogere uitkering BUIG	800	800	800	800
@ Groei bijstandsuitkeringen	-100	-100	-100	-100
@ Sociale werkvoorziening (Pantar)	-190	-190	-190	-190
Uitbreiding Stadspasaanbod voor kinderen	-95			
Aanpak kinderarmoede	-55	-10	-10	-10
Schuldhulpverlening	-45	-45	-45	-45
Totaal Inkomen en armoede	360	500	500	500
Vrije tijd				
Verhoging subsidie De Omval - structureel	-60	-60	-60	-60

Nieuw beleid Begroting 2025	2025	2026	2027	2028
Incidenteel budget De Omval	-100	-75		
Incidenteel budget De Omval - onttrekking Algemene Reserve	100	75		
Totaal Vrije tijd	-60	-60	-60	-60
Onderwijs				
Onderwijshuisvesting	-25			
Totaal Onderwijs	-25	-	-	-
Gebiedsontwikkeling				
Nieuwe wetgeving volkshuisvesting	-50			
@ Grondhuur en Erfpacht opbrengsten	105	105	105	105
Opstellen Omgevingsplan	-55	-100	-90	-180
Totaal Gebiedsontwikkeling	50	5	15	-75
Leefomgeving en klimaat				
Plaagdierbeheersing	-90	-90	-90	-90
Voorziening voor realiseren faunavoorzieningen	-20	-20	-20	-20
@ Ontwikkeling Rioolheffing	-			
@ Zwerfafval	-50	-50	-50	-50
@ Beheer openbare ruimte	-220			
Totaal Leefomgeving en klimaat	-380	-160	-160	-160
Verkeer				
@ Parkeerexploitaties -uitgaven				
- capaciteit	-200	-200	-200	-200
- afdracht automaten parkeergarage	-50	-50	-50	-50
- uitvoeringsprogramma Mobiliteitsvisie en actualisatie Parkeerbeleidsplan	-25	-25	-25	-25
@ Parkeerexploitaties -inkomsten	275	275	275	275
Totaal Verkeer	-	-	-	-
Samen besturen				
Dienstverlening Burgerzaken	-40	-40	-40	-40
Dienstverlening Duo+	-190	-165	-165	-165
Viering Diemen 800 jaar	-305	-480		
Viering Diemen 800 jaar - onttrekking Algemene Reserve	305	480		
Opleidingen en talentontwikkeling	-75	-75	-75	-75
Strategische personeelsplanning	-600	-400	-400	-400
Totaal Samen besturen	-905	-680	-680	-680
Financiën				
Extra verhoging tarief OZB woningen	135	135	135	135
Totaal Financiën	135	135	135	135
Totaal Nieuw beleid Begroting 2025	**-1.900**	**-80**	**105**	**-425**

Baten en lasten per programma

Baten en lasten 2025	Lasten[1]	Baten[2]
Sociaal	-28.854	1.181
Veilig	-4.025	50
Inkomen en armoede	-11.893	8.349
Vrije tijd	-6.379	2.077
Onderwijs	-4.901	1.360
Gebiedsontwikkeling	-4.946	3.317
Leefomgeving en klimaat	-24.963	11.933
Verkeer	-2.401	1.910
Samen besturen	-19.578	1.011
Financiën	-2.703	78.666
Totaal	**-110.644**	**109.854**
Saldo van baten en lasten		**-790**

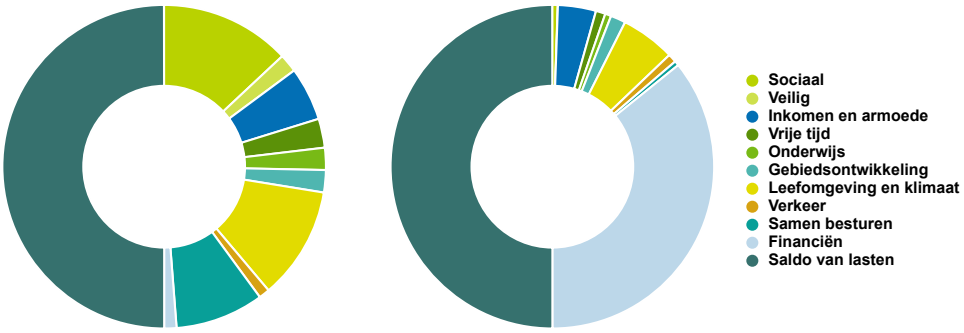

Lasten **Baten**

[1] Dit betreft de structurele en incidentele lasten per programma inclusief de toevoegingen aan reserves.
[2] Dit betreft de structurele en incidentele baten per programma inclusief de onttrekkingen uit reserves.

Structureel evenwicht

Structureel evenwicht
Het toezicht van de provincie richt zich op het meerjarige structurele evenwicht van de begroting. Uit onderstaand overzicht blijkt een positief structureel saldo in 2025. Incidentele negatieve saldi verrekenen we met de algemene reserve.

Vanaf 2026 slaat het overschot om in een tekort. Van € 1,9 miljoen oplopend tot € 2,9 miljoen in 2028. Grootste oorzaak hiervan is de lagere algemene uitkering uit het Gemeentefonds.

Totaal Programma's	2025	2026	2027	2028
Structureel				
- lasten	-106.395	-107.120	-107.940	-112.365
- baten	106.975	105.765	106.515	109.970
- toevoegingen aan reserves	-170	-285	-210	-290
- onttrekkingen aan reserves	285	10	285	10
Saldo structureel	**695**	**-1.630**	**-1.350**	**-2.675**
Incidenteel				
- lasten	-4.080	-2.775	-1.820	-1.370
- baten	1.725	1.590	1.235	745
- toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
- onttrekkingen aan reserves	870	1.010	445	445
Saldo incidenteel	**-1.485**	**-175**	**-140**	**-180**
Totaal saldo van baten en lasten	**-790**	**-1.805**	**-1.490**	**-2.855**

Uitsplitsing incidentele posten:

Incidentele lasten	2025	2026	2027	2028
Sociaal				
Tweede fase uitbreiding jongerenwerk (Welzijn Diemen)	-100			
Regeling Combinatiefuncties	-125	-125		
GALA- uitgaven	-265	-180		
Integraal Zorgakkoord (IZA)	-200	-200	-200	
Projectleider Hervormingsagenda	-100			
Zwembad AGO	-55	-55	-55	
POK - restant stelpost	45	45	45	
Totaal	**-800**	**-515**	**-210**	**-**

Incidentele lasten	2025	2026	2027	2028
Inkomen en armoede				
Uitbreiding Stadspas voor kinderen	-165			
Bijzondere Bijstand	-90			
Bijstand en re-integratie	-60			
Uitbreiding Stadspasaanbod voor kinderen	-95			
Aanpak kinderarmoede	-45			
Correctie bijstand en werk	60			
Totaal	**-395**	**-**	**-**	**-**
Vrije tijd				
Subsidie De Omval	-100	-75		
Totaal	**-100**	**-75**	**-**	**-**
Onderwijs				
Onderwijshuisvesting	-25			
Totaal	**-25**	**-**	**-**	**-**
Gebiedsontwikkeling				
Incidentele omgevingsvergunningen	-1.210	-1.205	-1.190	-1.190
Doorstroommaatregel- Van Groot naar Beter	-20			
Nieuwe landelijke wetgeving WRV	-50			
Opstellen Omgevingsplan	-225	-215	-220	-180
Steunpunt wonen	-55			
Totaal	**-1.560**	**-1.420**	**-1.410**	**-1.370**
Leefomgeving en klimaat				
Groenvoorzieningen	-220			
Totaal	**-220**	**-**	**-**	**-**
Samen besturen				
Boventallig personeel	-30	-25		
Dienstverlening DUO	-25			
Diemen 800 jaar	-305	-480		
Strategische personeelsontwikkeling	-200			
Trainees	-160			
POK-middelen - uitgaven	-90	-85	-85	
Project Dienstverlening	-55	-55	-55	
Claim wet open Overheid	-60	-60		
Totaal	**-925**	**-705**	**-140**	**-**
Financien				
Invordering belastingen	-20			
Correctie onvoorzien	-35	-60	-60	
Totaal	**-55**	**-60**	**-60**	**-**
Totaal incidentele lasten	**-4.080**	**-2.775**	**-1.820**	**-1.370**

Incidentele baten	2025	2026	2027	2028
Sociaal				
Gezond en Actief Leven Akkoord GALA	390	310		
Integraal Zorg Akkoord	200	200	200	
Totaal	**590**	**510**	**200**	**-**
Gebiedsontwikkeling				
Incidentele omgevingsvergunningen	745	745	745	745
Opstellen Omgevingsplan	170	115	130	
Totaal	**915**	**860**	**875**	**745**
Financiën				
Algemene uitkering - Wet Open Overheid	60	60		
Algemene uitkering - POK	160	160	160	
Totaal	**220**	**220**	**160**	**-**
Totaal incidentele baten	**1.725**	**1.590**	**1.235**	**745**

Incidentele toevoegingen reserves	2025	2026	2027	2028
-				
- geen incidentele dotaties				
Totaal incidentele dotaties	**-**	**-**	**-**	**-**

Incidentele onttrekkingen	2025	2026	2027	2028
Vrije tijd				
Subsidie De Omval	100	75		
Totaal	**100**	**75**	**-**	**-**
Gebiedsontwikkeling				
Onttrekking reserve Omgevingsvergunningen	465	455	445	445
Totaal	**465**	**455**	**445**	**445**
Samen besturen				
Diemen 800 jaar	305	480		
Totaal	**305**	**480**	**-**	**-**
Totaal incidentele onttrekkingen	**870**	**1.010**	**445**	**445**

Gemeente Diemen

Programma's

Sociaal	21
Veilig	34
Inkomen en armoede	40
Vrije tijd	47
Onderwijs	55
Gebiedsontwikkeling	60
Leefomgeving en klimaat	70
Verkeer	79
Samen besturen	85
Financiën	95

Sociaal

Visie & strategisch doel

We willen in Diemen in het sociaal domein zo dicht mogelijk bij de inwoner een goed aanbod bieden van informatie, advies en ondersteuning. In de nota Sociaal Domein 2020-2023 zijn onze ambities en plannen vastgelegd. Dat gaat dan over kansrijke start voor de jeugd, gezondheid, sociale, maatschappelijke en economische participatie en een veilige leefomgeving voor iedereen. In dit programma komen deze onderdelen terug.

De uitdaging binnen het sociaal domein ligt in het verder ontwikkelen van integrale dienstverlening en integrale toegang. Dat betekent dat we het cliëntperspectief voorop stellen. Dat doen we door de menselijke maat in het oog te houden. Dat krijgt bijvoorbeeld vorm bij de aanpak kinderopvangtoeslagaffaire, of door inloopspreekuren integraal vorm te geven. Maar ook door te verdiepen in de doelgroep, door cliëntervaringen te verzamelen en ervaringsdeskundigen te betrekken bij beleidsvorming en uitvoering. We willen de communicatie vanuit de gemeente verbeteren en daarmee ook de toegang tot de voorzieningen. Versterken en vitaal houden van de samenwerking in het netwerk en het bereiken van inwoners die (nog) niet goed in beeld zijn, staan ook hoog op onze prioriteitenlijst.

De belangrijkste pijlers onder het beleid:

1. We kijken vooral naar de effecten die we voor de inwoner willen bereiken. Wetgeving ondersteunt daarbij, maar toepassing van de wet is geen doel op zich. De privacy van mensen is een groot goed. Uitwisseling van gegevens vindt alleen plaats als dit noodzakelijk is en in overleg met de betrokken inwoners. De inwoners zijn onze spiegel en ons klankbord. Daarom vragen we ze regelmatig naar hun ideeën en ervaringen bij het maken van beleid.
2. We werken preventief. We willen dus voorkomen dat problemen ontstaan of verergeren. Ondersteuning moet daarom goed toegankelijk zijn voor inwoners.
3. Als mensen hulp en ondersteuning nodig hebben, zoeken we naar oplossingen om hun situatie te verbeteren.
4. We zorgen voor een zo goed mogelijk samenspel tussen de zorg door professionals (formele zorg) en de zorg door familie, vrienden, buren of vrijwilligers (informele zorg).

Doelstellingen in één oogopslag

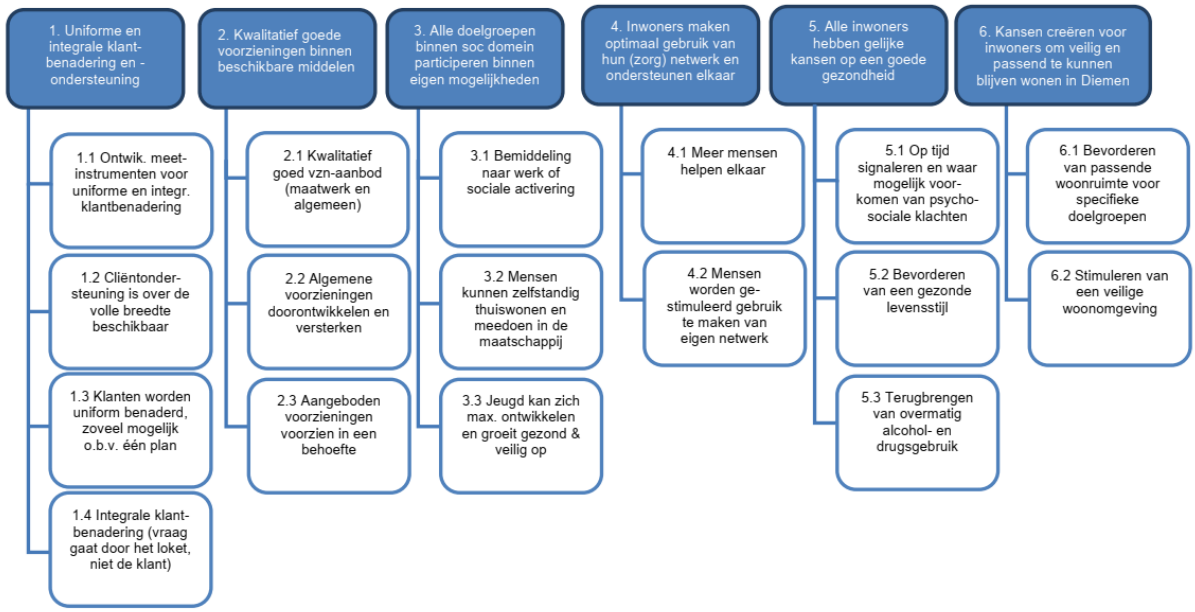

Kaderstellende beleidsnota's

- 1e wijziging verordening maatschappelijke ondersteuning Diemen 2020;
- Algemene subsidieverordening Diemen 2018;
- Beleidsnota Diversiteit 2020;
- Beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 "Samen Diemen";
- Beleidsnota Wet inburgering;
- Beleidsplan participatiewet (2014);
- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2019;
- Beleidsregels Jeugdhulp 2022;
- Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Diemen 2021;
- Huisvestingsverordening Diemen 2022;
- Nadere regels directe bemiddeling huisvesting leerkrachten Diemen 2021;
- Beleidsregels woonruimteverdeling en urgentie gemeente Diemen 2017;
- Inkomensondersteunend armoedebeleid 2016-2019;
- Nadere regels Jeugdhulp Diemen 2022 (versie januari 2023);
- Nadere regels maatschappelijke ondersteuning Diemen 2022;
- Notitie Voor en met Diemen-Kader voor dienstverlening;
- Sportnota 2016-2020 "Sportieve Kracht van Diemen";
- Toegang en toeleiding tot het Sociaal Domein;
- Verordening Jeugdhulp Diemen 2022;
- Verordening maatschappelijke ondersteuning 2020;
- Verordening beslistermijn schuldhulpregeling 2021;
- Verordeningen participatiewet afstemmingsverordening, Cliëntenparticipatie, Inkomenstoeslag, Loonwaardesubsidie, Re-integratie, Studietoeslag, Tegenprestatie.

Nieuwe ontwikkelingen

Hervormingsagenda Jeugd

Zoals aangegeven in de Kadernota 2025 bezuinigt het Rijk vanaf 2025 op de kosten voor jeugdhulp. De landelijke Hervormingsagenda Jeugd bevat maatregelen om deze bezuinigingen te realiseren. Naast deze oorspronkelijke hervormingsagenda heeft het Rijk ook aanvullende besparende maatregelen ingebracht (circa € 511 miljoen). Omdat wij in voorgaande jaren al rekening hielden met een verlaging van de kosten, vallen de financiële effecten van de Hervormingsagenda en de aanvullende maatregel voor Jeugd lager uit. In de tabel hierna hebben we de effecten in beeld gebracht.

Maatregel (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Oorspronkelijke hervormingsagenda		-1050	-1.115	-805
Aanvullende maatregelen	-475	-505	-515	-385
Totaal	**-475**	**-1.555**	**-1.630**	**-1.190**
Reeds opgenomen taakstelling	465	465	365	365
Bijstelling voor de begroting	**-10**	**-1.090**	**-1.265**	**-825**

In de Hervormingsagenda Jeugd heeft het Rijk instrumenten beschreven om deze taakstelling in te kunnen vullen. Denk hierbij aan de afbakening van de reikwijdte van de Jeugdwet, vermindering van administratieve lasten en doorontwikkeling van stevige lokale teams (wijkteam functie). De aankomende jaren gaan wij aan de slag met de implementatie van de instrumenten uit deze agenda (zie ook 'Maatregelen Hervormingsagenda' hieronder).

Integrale crisisdienst jeugd

Het organiseren van een dagelijkse 24-uurs beschikbaarheid en bereikbaarheid van acute hulp bij crisis voor jeugdigen is voor Amsterdam Amstelland cruciaal, vergelijkbaar met die van de ambulance of de brandweer. Gemeenten zijn hiervoor op basis van de Jeugdwet en de Wmo 2015 verantwoordelijk.

Op dit moment wordt de crisisdienst door verschillende partijen vormgegeven en voldoen we niet aan het wettelijk kader. Daardoor is de huidige acute crisiszorg verre van optimaal. Versnippering leidt tot onduidelijkheid voor verwijzers en cliënten. Ze weten niet waar met welke vraag aan te kloppen. De betrokken partijen hebben daarom het initiatief genomen om te komen tot een integrale crisisdienst voor jeugd in de acute fase (eerste 72 uur). Dit gebeurt door het organisatorisch samenvoegen en versterken van de huidige acute diensten.

Om deze wettelijke taak effectiever uit te voeren is structureel € 65.000 nodig.

Steunpunt Wonen Diemen

Huurders met vragen over het huren van een woning kunnen sinds september 2022 terecht bij het Steunpunt Wonen Diemen. Het Steunpunt Wonen is een pilot met een oorspronkelijke looptijd van twee jaar en zou eindigen in 2025. De evaluatie is een jaar doorgeschoven. De kosten voor het steunpunt in 2025 (door verhoging CAO en het juridisch fonds[1]) zijn € 55.000 (incidenteel). Voor de jaren daarna wordt nog geen budget aangevraagd. De evaluatie van het steunpunt zal meer duidelijkheid verschaffen.

[1] Uit het juridisch fonds betalen we de kosten die het Steunpunt Wonen maakt als er een zaak voor de rechter komt. Als de rechtszaak gewonnen wordt dan vloeien de voorgeschoten kosten weer terug in het fonds.

Doorstroommaatregel 'Van Groot Naar Beter'
In Diemen kennen we een regeling waarbij huurders een bijdrage krijgen bij verhuizing van een grotere sociale huurwoning van een woningcorporatie naar een kleinere. Deze regeling heet ‘Van Groot naar Beter’. Met de corporaties en het HuurdersPlatform Diemen hebben we afgesproken dat de gemeente hier budget voor beschikbaar stelt. Dit budget bedroeg in 2022, 2023 en 2024 € 20.000 per jaar. In 2025 wordt de maatregel geëvalueerd. Omdat de schaarste aan woningen blijvend groot is en doorstroming belangrijk blijft, willen we incidenteel € 20.000 beschikbaar stellen in 2025.

Integraal Zorgakkoord (IZA)
In het IZA is afgesproken dat gemeenten, zorgaanbieders, zorgverzekeraars en zorgkantoren in elke zorgkantoor-regio samen aan de slag gaan om de gezondheid van inwoners te bevorderen en de overgang naar passende zorg te realiseren. Hier wordt de zorgkantoor-regio gevormd door de gemeente Amsterdam en de gemeente Diemen. Voor deze opgave ontvangt Diemen van de gemeente Amsterdam een bedrag van € 200.000 per jaar voor de periode van 2024 tot en met 2027. Uitgangspunt is dat de uitvoeringskosten binnen de financiële bijdrage blijven.

Inzet diversiteit, inclusie en antidiscriminatie
Het jaarlijks beschikbare budget van € 80.000 voor capaciteit voor beleid en voor uitvoering (voor onder andere activiteiten en subsidies) is niet toereikend. Daarnaast is een herijking van het diversiteitsbeleid vastgesteld door de gemeenteraad. Daarbij is een motie aangenomen om structureel € 50.000 extra beschikbaar te stellen voor het diversiteit-, inclusie- en antidiscriminatiebeleid. Het college stelt dit extra budget beschikbaar vanaf 2025.

Met een verhoging van het budget kunnen we de capaciteit voor dit thema uitbreiden en meer activiteiten faciliteren en organiseren. Zo sluiten de ambities en de uitvoering beter op elkaar aan en is de uitvoering flexibeler en minder kwetsbaar.

Indexatie tarieven jeugdhulp en Wmo
Voor de Wmo en de Jeugdwet bestaat er geen apart landelijk indexeringspercentage. Het rijk gebruikt het OVA-percentage[2] om de tarieven in de Zorgverzekeringswet en de Wet langdurige zorg te indexeren. Aangezien zorgaanbieders vaak zorg in meerdere domeinen leveren, is het voor hen van belang dat de tarieven in die domeinen zoveel mogelijk op dezelfde manier worden geïndexeerd. Het percentage waarmee het accres in het gemeentefonds de afgelopen jaren toenam sluit al aan bij het OVA-percentage.

De VNG adviseert de gemeenten voor 2025 om bij de tarieven voor jeugdhulp en Wmo een bepaalde indexatie aan te houden. Dit is in lijn met de op 2 december 2022 door de algemene ledenvergadering van VNG algemeen verbindend verklaarde Contractstandaarden Jeugd (voor Wmo zijn deze in ontwikkeling) en de op 13 oktober 2023 door de VNG vastgestelde actualisatie van het indexatieartikel. Het is te verwachten dat dit het te hanteren indexeringspercentage zal worden de komende jaren binnen Jeugdhulp en Wmo. De indexatie volgens deze VNG formule bestaat uit een indexatie voor personele kosten (weging 90%) en een indexatie voor materiële kosten (10%). Voor de personele kosten wordt gebruikt gemaakt van de index Overheidsbijdrage arbeidsontwikkeling (OVA). Voor de materiële kosten wordt gebruik gemaakt van de index Prijs Particuliere Consumptie (PCC).

[2] Overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling

Het doorvoeren van de voorgestelde indexatie van 4,91% voor de tarieven jeugdhulp en Wmo voor de gemeente Diemen betekent een structurele verhoging van de budgetten à € 700.000. Het gaat om € 500.000 voor het budget jeugdhulp en € 200.000 voor het budget Wmo. Hiervoor is structurele dekking gevonden vanuit de BUIG-middelen.

Werkdrukverlaging jeugdbescherming
In oktober 2023 hebben het ministerie van Justitie en Veiligheid en de VNG een bestuurlijk akkoord gesloten over het verlagen van de werkdruk in de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering door de gecertificeerde instellingen (GI's). Hiervoor is € 60 miljoen benodigd. Er is afgesproken dat er vanaf 2024 structureel jaarlijks € 30 miljoen beschikbaar komt voor deze werkdrukverlaging.

Voor de gemeente Diemen gaat het om een bedrag van € 30.000 per jaar. Er wordt voorgesteld dit bedrag toe te voegen aan het jeugdhulpbudget.

Maatregelen Hervormingsagenda Jeugd
De aankomende jaren gaan wij verder aan de slag met de implementatie van de instrumenten uit de Hervormingsagenda. Dit doen we gezamenlijk met de gemeenten Ouder-Amstel en Uithoorn. We gaan aan de slag met onder andere de doorontwikkeling van stevige lokale teams en gebiedsgericht samenwerken:

Één van de doelstellingen uit de Hervormingsagenda is dat jeugdigen en hun ouders voor jeugdhulp laagdrempelig en dicht bij huis terecht moeten kunnen. Dit willen we onder meer bereiken door in te zetten op stevige lokale teams met voldoende expertise en verbinding met specialistische hulp. We willen teams die met ouders en jeugdigen kijken naar wat echt nodig is. Die niet alleen toegang verlenen, maar zelf ook (lichte) hulp verstrekken, gericht op het versterken van het gewone leven en de veerkracht van gezinnen en jongeren. Ze doen dit in goede verbinding met lokale voorzieningen.

Gebiedsgericht samenwerken in de jeugdhulp betekent dat de diverse verwijzers, aanbieders van jeugdhulp, preventie en andere partijen om de jongere en diens gezin heen samenwerken. Ze bieden gezamenlijk op maat hulp en ondersteuning aan een gezin. Het doel is om duurzame oplossingen te vinden richting normalisering.

Doel is om de jeugdhulp zodanig te verbeteren dat huidige knelpunten worden weggenomen. We willen toe naar een toekomstbestendig jeugdhulpstelsel dat financieel beheersbaar is. We willen hierbij altijd kijken naar duurzame oplossingen in het gewone leven en op andere levensdomeinen in plaats van alleen vanuit de Jeugdwet.

De gemeenten Ouder-Amstel en Uithoorn staan voor dezelfde opgaven. Daarom trekken we hierin gezamenlijk op.

Om deze projecten uit te voeren is de inzet van projectleiders en implementatiebudget nodig. Voor de gemeente Diemen bedragen de kosten hiervoor € 150.000 in 2025. Hiervan is € 50.000 beschikbaar binnen het jeugdhulpbudget 2025. Er wordt voorgesteld om € 100.000 incidenteel beschikbaar te stellen in 2025 vanuit de algemene middelen.

Onafhankelijke Cliëntondersteuning
Eind 2023 is de CAO Gehandicaptenzorg opengebroken. Daardoor zijn in 2023 de loonkosten met 6% gestegen en de loonkosten stijgen in 2024 nogmaals met 4%. Deze stapsgewijze loonsverhoging betekent een totale verhoging van 10% in 2024 op de personele lasten. In de begroting van 2024 hebben we hiervoor incidentele dekking gevonden. De gestegen loonkosten en daarmee de verhoogde tarieven van de subsidies zijn echter structureel. Het gaat daarbij om de subsidies van Markant, MaDi, MEE, Humanitas, De BlijfGroep, De Regenbooggroep, Welzijn Diemen en Arkin. Het gaat in totaal om een structurele verhoging van de subsidies van € 130.000. Omdat wij voor alle subsidies al rekening hebben gehouden met 5% indexering, stellen wij voor de begroting niet met € 130.000 te verhogen, maar met € 65.000 (5% extra).

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

1. Uniforme (werkend volgens dezelfde uitgangspunten) en integrale (over de volle breedte met zo min mogelijk aanspreekpunten) klantbenadering en -ondersteuning door de gemeente en haar partners

Subdoelen & activiteiten
1.1 - Meting en verantwoording van de uniforme en integrale klantbenadering
1.1.1 - Ontwikkelen van een aantal instrumenten om te kunnen meten en verantwoorden
1.1.2 - Monitoren van gegevens en eventueel bijsturen van de werkwijze
1.2 - Cliëntondersteuning is over de volle breedte van het sociaal domein beschikbaar
1.2.1 - Maken van afspraken met de cliëntondersteuningsorganisaties
1.2.2 - Het aanbod van cliëntondersteuningsfuncties inzichtelijk maken voor professional en burger
1.3 - Alle klanten worden op uniforme wijze benaderd waarbij, zo nodig op basis van het Brede gesprek, per klant of gezin, één plan wordt gemaakt
1.4 - Integrale klantbenadering (vraag gaat door het loket, niet de klant)
1.4.1 - Het verder ontwikkelen en uitdragen van een heldere toeleidingsstructuur in Diemen
1.4.2 - Doorontwikkelen van het Brede HOED Team (multiprobleem aanpak)
1.4.3 - Gegevensuitwisseling (ook met externen) door middel van ICT-applicatie (iSamenleving) mogelijk maken

2. Kwalitatief goede voorzieningen (individuele en algemene voorzieningen) binnen beschikbare middelen

Subdoelen & activiteiten
2.1 - Kwalitatief goed voorzieningenaanbod (maatwerk en algemeen)
2.2 - Algemene voorzieningen doorontwikkelen en versterken
2.2.1 - Het starten van een nieuw Huis van de Buurt in een andere wijk dan het bestaande Huis van de Buurt met een voor Diemen als geheel aanvullend aanbod aan welzijnsactiviteiten, dat daarnaast ook passend is bij de specifieke behoeften in de betreffende wijk
2.2.2 - Versterken van de vrijwilligersvacaturebank en uitbreiden met een digitaal vrijwilligerscoördinatiepunt
2.3 - De aangeboden voorzieningen voorzien in een behoefte
2.3.1 - Aanbieders rapporteren over het (niet) gebruik van voorzieningen
2.3.2 - Oppakken van signalen over gemiste voorzieningen voortkomend uit onder andere de brede gesprekken en huisbezoeken

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Gemiddelde doorlooptijd van het verstrekken van individuele Wmo-voorzieningen (in dagen)	70	62	35	35
Aantal activiteiten/bereik Huizen van de buurt	85	80[3]	NB	80
Aantal bemiddelingen Diemen voor elkaar	335	NB	190	190

[3] Bereik van 1000 bezoekers per week (van jong tot oud)

3. Alle doelgroepen binnen het sociaal domein participeren binnen eigen mogelijkheden

Subdoelen & activiteiten
3.1 - Bemiddeling naar werk of sociale activering
3.1.1 - Middelen voor re-integratie worden ingezet voor mensen die bemiddelbaar zijn richting een betaalde baan, die potentie hebben om uit te stromen o.a. door begeleiding via P-coaches en hulp bij terugkeer naar school
3.1.2 - Vormen van dagbesteding aanbieden aan klanten die niet bemiddelbaar zijn richting een betaalde baan, bijvoorbeeld via arbeidsmatige dagbesteding, vrijwilligerswerk of een andere vorm van sociale activering
3.2 - Mensen kunnen zelfstandig thuiswonen en meedoen in maatschappij
3.2.1 - Bieden van voldoende maatwerkvoorzieningen zoals hulp bij het huishouden, servicetaxi, woningaanpassingen en hulpmiddelen
3.3 - Jeugd kan zich maximaal ontwikkelen en groeit gezond en veilig op
3.3.1 - Zorg dragen voor een samenhangend pakket aan opvoed- en opgroei ondersteuning
3.3.2 - Bieden van zo licht en laagdrempelig mogelijke basisvoorzieningen

Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Aantal mensen dat uitstroomt naar werk	54	45	60	40

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Aantal mensen geplaatst op een beschut werk plek	4	4	5	5
Aantal huishoudens in de bijstand ten opzichte van het totaal aantal huishoudens in Diemen	3,2%	3,1%	3,2%	3,0%
Aantal huishoudens in de bijstand ten opzichte van het totaal aantal huishoudens in de Metropool Regio Amsterdam	5,7%	5,4%	5,9%	5,4%
% bereik van kinderen via consultatiebureau en Jeugdgezondheidszorg	n.n.b.	n.n.b.	90%	90%
% Achterstandsleerlingen 4 t/m 12-jarigen	-	14%	14%[4]	14%

Verplichte indicatoren (BBV)	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 74 jaar	776,8	776,8	800	750
% netto participatiegraad van mensen tussen 15-67 jaar die een baan hebben	73,6 %	73,1 %	70%	70%
Aantal personen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners	29	25	40	25
Aantal personen met een lopend reïntegratietraject per 10.000 inwoners	124	144	120	120
Aantal cliënten met maatwerkarrangementen voorzieningen Wmo per 10.000 inwoners	157	66	90	90
% Jongeren 12 t/m 21-jarigen met een delict voor de rechter	1%	1%	1%	1%
% Kinderen in uitkeringsgezin	4 %	nnb[5]	5%	4%
% Melding kindermishandeling	421	284	1,5%	1,5%
% Werkloze jongeren 16 t/m 22-jarigen	1 %	nnb[5]	1%	1%
% jongeren t/m 18 jaar met jeugdhulp	10,4 %	10,0 %	8,5%	8,5%
% jongeren t/m 18 jaar met jeugdbescherming	0,7 %	0,7 %	0,5%	0,5%
% jongeren t/m 23 jaar met jeugdreclassering	0,4 %	0,4 %	0,5%	0,5%

[4] Het CBS heeft een nieuwe indicator voor onderwijsachterstanden ontwikkeld, als gevolg hiervan is het percentage vanaf de Begroting 2025 voor leerlingen met (te verwachten) onderwijsachterstanden onder leerlingen in de basisschoolleeftijd toegenomen.

[5] Gegevens over 2023 zijn nog niet bekend via "waarstaatjegemeente.nl"

4. Inwoners uit Diemen maken optimaal gebruik van hun (zorg-)netwerk (in de buurt) en ondersteunen elkaar daarbij

Subdoelen & activiteiten
4.1 - Meer mensen helpen elkaar
4.1.1 - Ondersteunen van mantelzorgers met de inzet van Markant
4.2 - Mensen worden gestimuleerd gebruik te maken van hun eigen netwerk
4.2.1 - Inzetten van eigen kracht conferenties, een besluitvormingsproces door en met het eigen netwerk, dat uitmondt in een plan
4.2.2 - Inwoners van Diemen, jong en oud, ondersteunen door middel van vrienden- en kinderkringen
4.2.3 - Inzetten van mentoraats- en/of vrijwilligersprogramma's zoals school 's cool
4.2.4 - Ondersteunen van initiatieven waarbij mensen gestimuleerd worden een netwerk op te bouwen

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
4.2.3.1 - Aantal deelnemers aan de mentoraats- en vrijwilligersprogramma's	55	62	74[6]	74

[6] Deelnemers aan School's Cool, Home-start en de VoorleesExpress

5. Alle inwoners uit Diemen hebben gelijke kansen op een goede gezondheid

Subdoelen & activiteiten
5.1 - Het op tijd signaleren en waar mogelijk voorkomen van psychosociale klachten
5.1.1 - Continueren van preventieve cursussen
5.1.2 - Inzetten op samenwerking tussen inwoners en het middenveld in het bestrijden van eenzaamheid
5.2 - Bevorderen van een gezonde levensstijl
5.2.1 - Stimuleren van deelname aan bewegingsactiviteiten voor inwoners met een lage sociaal economische status (SES) en ouderen
5.2.2 - Aanbieden van preventieve cursussen
5.2.3 - Geven van voorlichting op basisscholen aan ouders en kinderen en via het jongerenwerk
5.3 - Terugbrengen van overmatig alcohol- en drugsgebruik
5.3.1 - Handhaven leeftijdsgrenzen voor alcoholverkoop
5.3.2 - Continueren aanpak (vroeg)signalering alcoholmisbruik
5.3.3 - Preventie drugsmisbruik jongeren

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Mate van eenzaamheid	40 %	40 %	45%	45%
% Aantal psychosociale klachten	6%	6%	6%	6%
Aantal trajecten Welzijn op Recept	15	55	15	55
% kinderen en jongeren dat een uur per dag beweegt (uit jeugdgezondheidsmonitor)	44%	18%	50%	50%
% goed ervaren gezondheid	80%	82%	80%	80%
% tevredenheid over de leefomgeving	90%	90%	90%	90%
Mate van deelname bewegingsaanbod van Welzijn Diemen	495	450	500	450
% volwassenen dat een uur per dag beweegt	70%	70%	70%	70%
Mate van overgewicht	40%	42%	40%	40%
Mate van deelname bewegingsaanbod	495	450	-	NB
Aantal activiteiten/bereik buurtsportcoaches	14/215 per week	15/240 per week	11 act 100 per week	14 act 215 per week
Mate van genotsmiddelengebruik: • Roken • Alcohol • Drugs	• 17% • 11% • 40%	• 15% • 13% • 40%	• 15% • 13% • 40%	• 15% • 13% • 40%
Aantal activiteiten georganiseerd in het kader van diversiteitsbeleid	9	8	8	10

6. Kansen creëren voor inwoners om veilig en passend te kunne blijven wonen in Diemen

Subdoelen & activiteiten
6.1 - bevorderen van passende woonruimte voor specifieke doelgroepen
6.2 - Het stimuleren van een veilige woonomgeving

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Aantal verleende woonurgenties	23	25	28	28
Hoe vaak wordt er lokale voorrang verleend aan Diemenaren bij sociale huurwoningen?	16%	4%	30%	30-50%
Aantal Diemenaren: • Beschermd Wonen (BW) • Maatschappelijke Opvang (MO) • Noodopvang (NO)	• 7 • 2 • 6	• 7 • 2 • 6	• 10 • 5 • 5	• nb[7] • nb • nb
Aantal woningen dat geschikt is om oud in te worden[8]	NB	NB	NB	NB
Aantal activiteiten in het kader van passend wonen[9]	NB	NB	NB	150
Aantal bemiddelingen van groot naar beter (nog op te zetten)	5	3	5	5
Aantal en type Wmo-maatwerkvoorzieningen: • Woningaanpassingen: • Hulpmiddelen: • Huishoudelijke hulp: • Wmo-begeleiding: • Overig:	• - • - • - • - • -	• - • - • - • - • -	• 800 • 2500 • 500 • 200 • 20	• 800 • 2500 • 550 • 200 • 30
Aantal meldingen zorg & overlast	NB	55	75	75
Meldpunt WvGGZ[10]	NB	NB	10	NB

[7] De maatwerkvoorzieningen voor MO/BW zijn overgegaan naar Beschermd Verblijf en Begeleid Thuis.
[8] De geschiktheid van woningen wordt niet meer gemeenten in de WIMRA.
[9] Hier gaat het om het aantal woningaanpassingen
[10] Deze indicator wordt door de GGD Vangnet niet meer als zodanig geregistreerd

Wat mag het kosten?

Sociaal	2025	2026	2027	2028
Structurele lasten	-28.056	-26.556	-26.533	-26.886
Structurele baten	591	612	603	603
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-27.465	-25.944	-25.930	-26.283
Incidentele lasten	-798	-517	-208	-
Incidentele baten	590	509	200	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-208	-8	-8	-
Saldo van baten en lasten	**-27.673**	**-25.952**	**-25.938**	**-26.283**

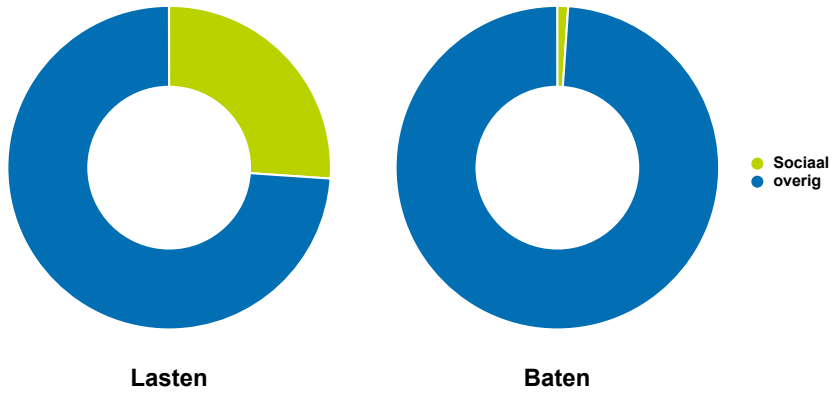

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					
	2025	2026	2027	2028	Totaal	Afschrijving per jaar
- Geen investeringen voor dit programma					-	-

Beleidsontwikkelingen

Nieuw beleid	2025	2026	2027	2028
Hervormingsagenda Jeugd	10	1090	1265	830
Integrale crisisdienst jeugd	-65	-65	-65	-65
Steunpunt Wonen Diemen	-55			
Doorstroommaatregel 'Van Groot Naar Beter'	-20			
Inzet diversiteit, inclusie en antidiscriminatie	-50	-50	-50	-50
Integraal zorgakkoord (IZA)	-	-	-	-
@ Indexatie tarieven Jeugdhulp en Wmo	-	-	-	-
@ Werkdrukverlaging jeugdbescherming	-30	-30	-30	-30
@ Maatregelen Hervormingsagenda Jeugd	-100			
@ Onafhankelijke Cliëntenondersteuning	-65	-65	-65	-65
Totaal nieuw beleid	**-375**	**880**	**1.055**	**620**

Veilig

Visie & strategisch doel

We streven naar een Diemen waar een ieder zich binnen- en buitenshuis veilig voelt en waarin buren elkaar kunnen aanspreken. Waar de openbare ruimte veilig, heel en schoon is. Waar respect de basisnorm is en waarin de regels gehandhaafd worden.

Visie
De gemeente en haar partners ontwikkelen en voeren veiligheidsbeleid uit met als resultaat afname van criminaliteit en overlast en verbetering van het veiligheidsgevoel en de leefbaarheid. Veiligheid is een kerntaak van de overheid, maar we vragen inwoners, instellingen en ondernemers ook nadrukkelijk mee te werken aan de verbetering ervan. De gemeente speelt een stimulerende en faciliterende rol. We pakken de uitvoering van het veiligheidsbeleid op, stimuleren partners en spreken hen aan op hun verantwoordelijkheid. Waar nodig bewaken we de onderlinge samenhang en treden we sturend op.

Integrale veiligheid is een samenspel tussen gemeente, politie, veiligheidsregio en landelijke overheid. De gemeente bepaalt de doelstellingen van het lokale veiligheidsbeleid (fysieke veiligheid, participatie en preventie van high impact crimes). Deze vullen het regionale en landelijke beleid aan. Naast regionale en landelijke doelstellingen is er lokaal dus ruimte voor specifieke wensen, die we van essentieel belang achten voor het verbeteren van de lokale veiligheid. We bepalen daarnaast ook wat we in het veiligheidsdomein van onze partners verwachten. We hebben als gemeente de regierol in de samenwerking tussen alle betrokken partijen.

De gemeente draagt bij aan de totstandkoming van het regionaal veiligheidsplan. Dat plan stelden de burgemeesters van de regio Amsterdam-Amstelland vast, nadat de gemeenteraad er een zienswijze op heeft kunnen geven. Het regionaal veiligheidsplan is voor de gemeente een overkoepelend kader. Het biedt de regionale vertaling van het landelijk beleid naar prioriteiten voor de gemeenten in de regio. Deze vertalen we vervolgens naar een Jaarprogramma met concrete inspanningen op ons eigen gemeentelijk niveau.

Op landelijk niveau maken de korpsleiding nationale politie, het openbaar ministerie en de minister van Veiligheid en Justitie afspraken over de landelijke prioriteiten.

Op lokaal niveau is het Meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid 2023-2026 door de gemeenteraad vastgesteld. Dit plan kent de volgende prioriteiten voor Diemen:
- Verder versterken van de aanpak van ondermijnende criminaliteit.
- Extra aandacht voor het voorkomen van misdrijven met grote effecten (high impact crime)
- Meer aandacht voor het voorkomen van digitale criminaliteit.

Doelstellingen in één oogopslag

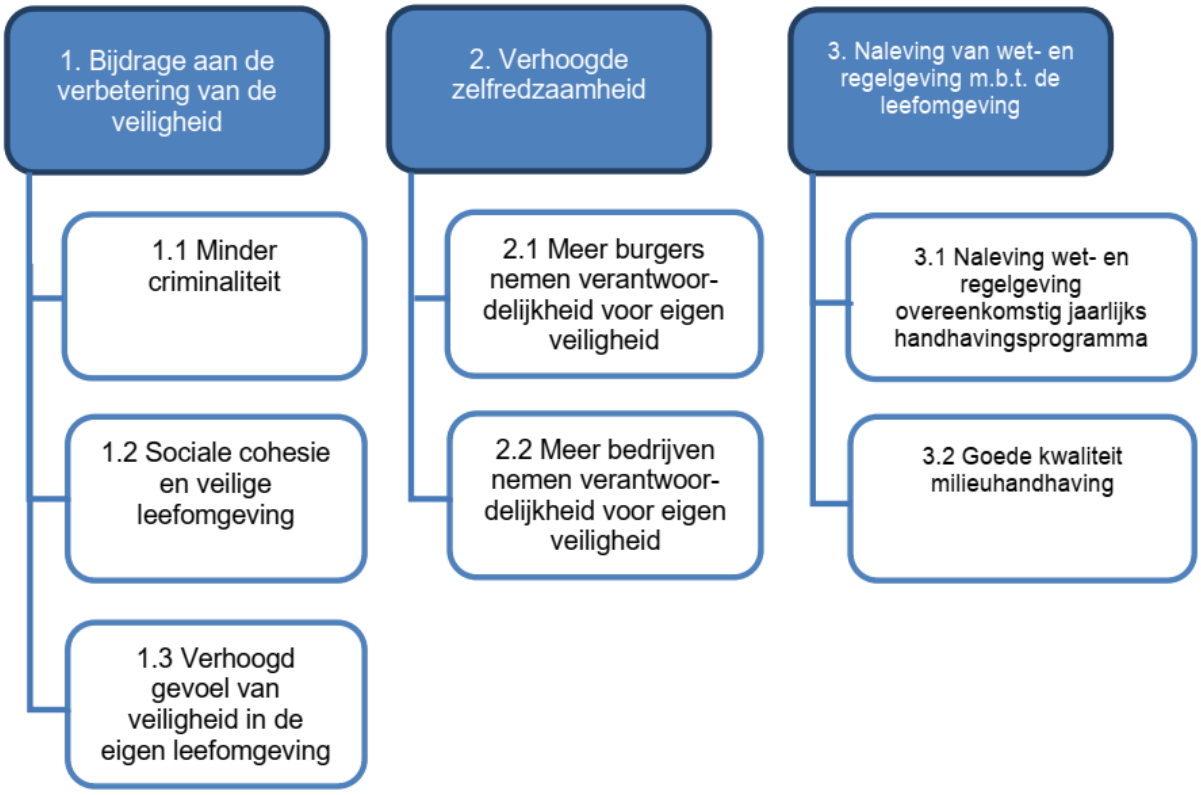

Kaderstellende beleidsnota's

Regionaal:
- Regionaal Beleidsplan crisisbeheersing Veiligheidregio Amsterdam Amstelland;
- Regionaal Crisisplan Veiligheidregio Amsterdam Amstelland;
- Regionaal Dekkingsplan brandweer Veiligheidregio Amsterdam Amstelland (7a), Bijlagen (7b);
- Regionaal Risicoprofiel Veiligheidregio Amsterdam Amstelland (bijlagen);
- Regionaal Veiligheidsplan;

Gemeentelijk:
- Beleidsnota inzake de vestiging van coffeeshops in Diemen;
- Beleidsregel 13b opiumwet;
- Beleidsregel Aanpak Heling gemeente Diemen;
- Beleidsregel Wet Bibob gemeente Diemen;
- Beleidsregels woonoverlast;
- Draaiboek evenementen;
- Integraal vergunningverlening, toezichts- en handhavingsbeleid gemeente Diemen;
- Meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid;
- Preventie- en handhavingsplan alcohol;
- Prostitutiebeleid;
- Terrassenbeleid;
- Uitvoeringsplan vergunningverlening, toezicht en handhaving en Openbare Orde & Veiligheid;
- Algemene Plaatselijke Verordening (APV) ;
- Huisvestingsverordening;

Autonome ontwikkelingen

Veiligheidsregio

In onderstaande tabel is te zien hoe de bijdrage aan de Veiligheidsregio zich richting 2028 ontwikkelt. De genoemde bedragen zijn gebaseerd op het prijspeil 2024. De ontwikkeling in de regionale bijdrage betreft de mutaties vanuit de toegezegde 'no-regret' gelden (besluit veiligheidsbestuur oktober 2023). Het betreft hier vooral onvermijdelijke kosten die betrekking hebben op het personeelsbeleid, uitbreiding capaciteit, verzuimbegeleidingen (onder andere aanpak PTSS) en uitbreiding ICT om te voldoen aan de wetgeving.

Tabel gemeentelijke bijdrage Diemen 2024-2028

	Gewijzigd 2024	2025	2026	2027	2028
Regionale bijdrage	*1.388.641*	1.400.591	1.418.067	1.411.471	1.411.471
Maatwerkbijdrage	*192.638*	192.638	192.638	192.638	192.638
GHOR	*10.407*	10.407	10.407	10.407	10.407
Totaal	**1.591.686**	**1.603.636**	**1.621.112**	**1.614.516**	**1.614.516**

De hogere bijdrage kent diverse oorzaken:

- De werkelijke prijsontwikkeling is 5,7% hoger dan de verwachte prijsstijging. Ook is de bijdrage aangepast op de werkelijk groei van het aantal inwoners van Diemen. Bij elkaar leidt dat tot een verhoging van € 55.000.
- Daarnaast stijgt de bijdrage met € 15.000 als gevolg van de versterking van de crisisbeheersing en het programma Vakmanschap en leiderschap.
- Ten slotte zijn er coördinerende werkzaamheden van de gemeente Amsterdam naar de Veiligheidsregio overgeheveld. De bijdrage, € 20.000, die we voorheen aan de gemeente Amsterdam betaalden, gaan we nu aan de Veiligheidsregio betalen. Deze overheveling is kostenneutraal.

Per saldo is de bijdrage in 2025 € 70.000 hoger. In eerste instantie vangen we dit op binnen de stelpost voor de groei van Diemen en de stelpost voor loon- en prijsindexering gemeenschappelijke regelingen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

1. Bijdrage aan de verbetering van de veiligheid

Subdoelen & activiteiten
Subdoel 1.1 - Minder criminaliteit (inclusief minder adres- en identiteitsfraude)
1.1.1 - Verstrekken van goede voorlichting en preventiemaatregelen aan (groepen) inwoners en ondernemers
1.1.2 - In samenwerking met bedrijfsleven inzetten van cameratoezicht en stimuleren particuliere collectieve beveiliging
1.1.3 - Deelnemen aan RPCAA (informatie en voorlichting aan ondernemers)
1.1.4 - Ondersteunen van bedrijfspanels locatiegericht
1.1.5 - Regievoeren en adviseren binnen KVO-trajecten (Keurmerk Veilig Ondernemen) zowel in winkelgebieden als bedrijfsterreinen
1.1.6 - Tegengaan woninginbraken door middel van regievoering op het project samen veilig en veiligheidsmarkten
1.1.7 - Intensivering bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit (deelname aan RIEC; verbrede toepassing van de wet Bibob gericht op hennepteelt, motorclubs, prostitutie en mensenhandel, ongewenste bewoning)
1.1.8 - Uitrol van project Scheerlicht in heel Diemen (integrale aanpak van woon- en identiteitsfraude, signaleren -criminele-netwerken en signaleren ondermijnende criminaliteit). Daarbij is het uitgangspunt dat repressieve aanpak wordt omgezet in een pro actieve inzet en uiteindelijk leidt tot een preventieve rol van gemeente en ketenpartners.
Subdoel 1.2 - Sociale cohesie en veilige leefomgeving
1.2.1 - Continueren van aanpak jeugdoverlast (inclusief top 600 en deelnemen aan veiligheidshuis)
1.2.2 - Continueren van inzet van straatcoaches, mediation en buurtbemiddeling bij conflicten tussen buren (met name bij koopwoningen)
1.2.3 - Stimuleren van bewonersinitiatieven (project Samen Veilig)
1.2.4 - Inzetten openbare ordemaatregelen door burgemeester (bijvoorbeeld alcoholverbod, sluiting panden en tijdelijk huisverbod)
Subdoel 1.3 - Verhoogd gevoel van veiligheid in de eigen leefomgeving
1.3.1 - Uitvoering geven aan de acties zoals opgenomen in het veiligheidsjaarplan
1.3.2 - Beperken gevolgen crisissituaties of calamiteiten
1.3.3 - Jaarlijks laten uitvoeren van de Veiligheidsmonitor/Veiligheidsindex (in plaats van tweejaarlijks als gevolg van bezuinigingen van het ministerie van Justitie en Veiligheid)
1.3.4 - Voortzetting beveiliging Bergwijkpark en Campus Diemen Zuid op het reguliere niveau.
1.3.5 - Aandacht voor een veilige, goed verlichte inrichting van de openbare ruimte.

Prestatie-indicatoren	werkelijk 2022	werkelijk 2023	begroot 2024	begroot 2025
Subdoel 1.1 % bibobtoetsen over totaal aan aangevraagde vergunningen (drank/horecawet, exploitatievergunning, vergunning seksinrichting)	100%	100%	100%	100
Subdoel 1.1 Aantal integrale adrescontroles (binnen project Scheerlicht)	200	85	100	150
Subdoel 1.2 Aantal bemiddelingen bij conflicten tussen buren (m.n. koopwoningen)	21	18	10	20
Subdoel 1.2 Aantal openbare ordemaatregelen	15	39	20	35
% aandeel dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt	14%	17%	14%	14%
Verplichte indicatoren (BBV)	**werkelijk 2022**	**werkelijk 2023**	**begroot 2024**	**begroot 2025**
Aantal verwijzingen Halt per 1.000 jongeren	7	5	11	7
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	1,1	1,1	1,78	1,1
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	5,7	5,0	4,45	4,45
Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	1,4	1,7	1,78	1,78
Aantal vernielingen en beschadigingen openbare ruimte per 1.000 inwoners	4,9	5,5	3,65	3,65

2. Verhoogde zelfredzaamheid

Subdoelen & activiteiten
Subdoel 2.1 - Meer burgers nemen verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid
2.1.1 - Integrale veiligheidsvoorlichting aan inwoners en doelgroepgericht (bijvoorbeeld aan ouderen), o.a. via veiligheidsmarkt en gemeentedag
2.1.2 - Bewust maken van inwoners en stimuleren van bewonersinitiatieven (o.a. via groepsapps en deelname aan burgernet)
2.1.3 - Werven van vrijwilligers en inzet van vrijwilligers (bewonersparticipatie)
Subdoel 2.2 - Meer bedrijven nemen verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid
2.2.1 - Stimuleren van initiatieven door bedrijven en instellingen voor de vergroting van eigen veiligheid van bedrijven, personeel en cliënten

Prestatie-indicatoren	werkelijk 2022	werkelijk 2023	begroot 2024	begroot 2025
Aantal geworven en ingezette vrijwilligers die in het kader van het project Samen Veilig politie en/of brandweer ondersteunen	Wordt via studenten ROC veiligheid ingevuld.	Wordt via studenten ROC veiligheid ingevuld.	Wordt via studenten ROC veiligheid ingevuld.	Wordt via studenten ROC veiligheid ingevuld.

3. Naleving van wet- en regelgeving m.b.t. leefomgeving

Subdoelen & activiteiten
3.1 - Naleving van wet- en regelgeving overeenkomstig jaarlijks handhavingsprogramma
3.1.1 - Jaarlijks wordt een handhavingsprogramma vastgesteld waarbij een duidelijke relatie wordt gelegd tussen beleidsdoelstellingen en de daarop gerichte handhaving
3.1.2 - Heldere communicatie over handhavingsbeleid en het jaarlijkse handhavingsprogramma
3.1.3 - Handhavers zichtbaar en vaak op straat door beperking administratieve binnen-taken
3.1.4 - Gemeentelijke handhaving handhaaft op afval , jeugd, honden, parkeren, fietsen, dak- en thuislozen en rijdend verkeer door middel van aanspreken, waarschuwen en boetes uitdelen
3.2 - Goede kwaliteit milieuhandhaving
3.2.1 - Integraal toezicht door gemeente en Omgevingsdienst op inrichtingen op het gebied van milieuwetgeving, energiegebruik en drank- en horecaregelgeving
3.2.2 - Regionale samenwerking toezichts- en handhavingstaken onderbrengen in de VTH samenwerking in regionaal verband

Prestatie-indicatoren	werkelijk 2022	werkelijk 2023	begroot 2024	begroot 2025
Aantal gepleegde handhavingsinterventies: boetes gericht op het verminderen van overlast.[11]	324	501	450	450
Aantal gepleegde handhavingsinterventies: waarschuwingen gericht op het verminderen van overlast.[11]	1519	2819	2500	2500

[11] Sinds de Begroting 2025 opgenomen in programma Veilig.

Wat mag het kosten?

Veilig	2025	2026	2027	2028
Structurele lasten	-4.025	-4.043	-4.035	-4.035
Structurele baten	50	50	50	50
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-3.975	-3.993	-3.985	-3.985
Incidentele lasten	-	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	**-3.975**	**-3.993**	**-3.985**	**-3.985**

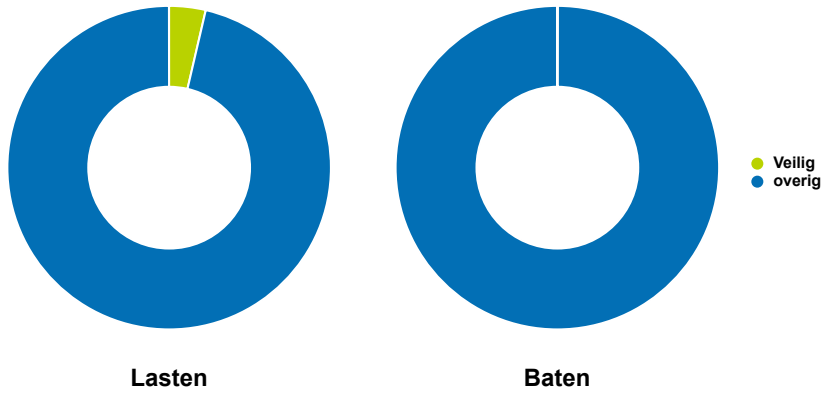

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					
	2025	2026	2027	2028	Totaal	Afschrijving per jaar
- Geen investeringen voor dit programma					-	-

Beleidsontwikkelingen

Nieuw beleid	2025	2026	2027	2028
Veiligheidsregio	-	-	-	-
Totaal nieuw beleid	**-**	**-**	**-**	**-**

Inkomen en armoede

Visie & strategisch doel

We willen dat onze inwoners zowel maatschappelijk als financieel kunnen meedoen in Diemen. Iedereen die er recht op heeft, krijgt een uitkering zolang het nodig is. Economische zelfredzaamheid en participatie is daarbij het streven.

We treden actief op om armoede en de effecten daarvan te bestrijden. Armoede levert veel stress op. Daarom biedt de gemeente Diemen een dienstverlening die daar rekening mee houdt en die toegankelijk, begrijpelijk en behulpzaam is .

Niet alles is op te lossen met regels en daarom zoeken we in Diemen soms de rek in de regels op om iets voor elkaar te krijgen. We blijven ons Rekmanifest uit 2018 hiervoor gebruiken met het doel om te blijven kijken naar mogelijkheden en oplossingen.

We herzien ons armoedebeleid, waarbij we ons richten op de meest kwetsbare inwoners. We nemen de uitkomsten van de evaluatie steunimpuls hierin mee.

We vinden het belangrijk dat inwoners met schulden snel perspectief krijgen op een schuldenvrij bestaan. Na maximaal aflossen in een schuldsaneringstraject, moet de inwoner met een schone lei verder kunnen. Het vroeg signaleren van betalingsachterstanden is een belangrijk speerpunt om te voorkomen dat schulden hoger oplopen.

Het programma Inkomen en armoede heeft een sterke relatie met het programma Sociaal. De Participatiewet, één van de drie decentralisaties in het sociaal domein, is daarin ondergebracht. Beide programma’s hebben tot doel inwoners in staat te stellen te participeren in de samenleving. Het integraal beleidsplan voor het Sociaal Domein voor de periode 2020-2023 is verlengd tot 2027. Het programma inkomen en armoede is onderdeel van dit plan en de daarin verwerkte visie en (strategische) doelen.

Doelstellingen in één oogopslag

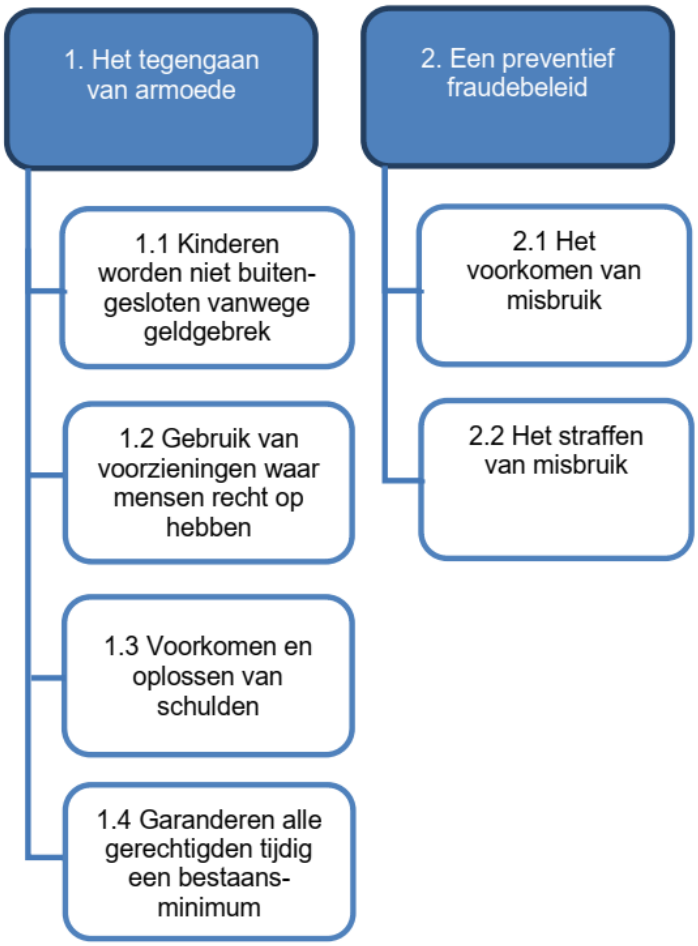

Kaderstellende beleidsnota's

- Afstemmingsverordening Participatiewet Diemen 2015;
- Beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 "Diemen Samen":
- Beleidsplan Participatiewet;
- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2019;
- Beleidsregels bestuurlijke boete Diemen 2017;
- Beleidsregels studietoeslag Diemen 2022;
- Beleidsregels en uitvoeringsvoorschriften terugvordering en verhaal Participatiewet, IOAW en IOAZ 2021
- Beleidsregels Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 inclusief terug- en invordering Diemen 2020;
- Beleidsregels Wet taaleis 2016;
- Beleidsregels vrijlating inkomsten, huur, schoolverlaters en giften in het kader van de Participatiewet;
- Beveiligingskader Suwinet Diemen;
- Beleidskaders Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK).
- Nota inkomensondersteunend armoedebeleid 2016-2019;
- Re-integratieverordening Participatiewet Diemen 2015;
- Samenwerkingsovereenkomst Satelliet Amsterdam (Diemen-OuderAmstel-Amsterdam);
- Samenwerkingsovereenkomst Werkbedrijf Groot Amsterdam;
- Tozo controle aanpak 2020;
- Verordening cliëntenparticipatie Participatiewet 2015;
- Verordening individuele inkomenstoeslag Diemen 2015;
- Verordening loonwaardesubsidie participatiewet Diemen 2015;
- Verordening tegenprestatie Participatiewet Diemen 2015;
- Verordening beslistermijn schuldhulpverlening Diemen 2021;
- Verordening kwijtschelding 2024 gemeente Diemen

Nieuwe ontwikkelingen

Bijstandsuitkeringen (BUIG)
De Rijksoverheid stelt per gemeente budgetten beschikbaar om bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies in het kader van de Participatiewet, de IOAW , IOAZ en de Bbz 2004 te betalen.

Voor 2023 hebben wij de definitieve beschikking ontvangen. Hieruit blijkt dat de uitkering is vastgesteld op € 7,9 miljoen. In de begroting 2025 en verder is rekening gehouden met een uitkering van € 7,1 miljoen. Wij stellen daarom voor om het inkomstenbudget met € 800.000structureel te verhogen.

Door de groei van Diemen verwachten we dat de uitgaven voor uitkeringen vanaf 2025 met € 100.000 zullen stijgen. Dit bedrag kunnen we dekken uit deze € 800.000. Het restant, € 700.000, kan worden aangewend om de indexering op jeugd en Wmo te dekken.

Wij verwijzen voor verdere uitleg over Jeugd en Wmo naar programma Sociaal, onderdeel indexering.

Sociale werkvoorziening (Pantar)
Sociaal ontwikkelbedrijven richten zich op het aan het werk helpen en houden van mensen met een arbeidsbeperking. Di kunnen niet direct bij reguliere werkgevers aan het werk. Pantar biedt werk aan deze groep en probeert ze waar mogelijk te begeleiden naar reguliere banen. Sociaal ontwikkelbedrijven staan landelijk (financieel) onder druk als gevolg van de loon- en prijsontwikkeling (€ 165.000) en het verhoogde minimumloon (€ 25.000). We ontvangen € 190.000 structureel extra van het Rijk ter compensatie. Over de structurele bijdrage en ontwikkelingen gaan we in gesprek met de gemeente Amsterdam en Pantar. Voorlopig voorstel is om de € 190.000 die we vanuit het Rijk ontvangen hiervoor in te zetten.

Uitbreiding Stadspasaanbod voor kinderen
De gemeenteraad heeft op 23 februari 2023 besloten tot uitbreiding van het Stadspasaanbod voor kinderen. De pilot van 2 jaar loopt af op 31 juli 2025. De begroting hebben we verhoogd voor de periode van de pilot. Afgesproken is dat de evaluatie afgerond is, wanneer de pilot afloopt.
De jaarkosten werden geschat op € 385.000. Op basis van het verschil in werkelijke kosten tussen 2022 en 2023 is nu de verwachting dat de kosten ongeveer € 315.000 per jaar zullen zijn. De huidige begroting voor 2025 is € 220.000.
Met een incidentele budgetverhoging van € 95.000 in 2025 kan het kindaanbod voorgezet worden tot eind 2025.

Aanpak kinderarmoede
In het coalitieakkoord is afgesproken om extra aandacht te besteden aan minimahuishoudens met opgroeiende kinderen. Naast minimaregelingen voor kinderen, zoals de uitbreiding van het Stadspasaanbod voor kinderen, werken we aan een aanpak van kinderarmoede via signalering in het basisonderwijs en doorverwijzing door Ouder Kind Coaches.
We stellen voor om in 2025 incidenteel € 45.000 op te nemen voor de aanpak van kinderarmoede. Daarnaast ontvangen we voor dit doel structureel € 10.000 extra van het Rijk.

Schuldhulpverlening
In het coalitieakkoord hebben we afgesproken dat we schulden willen voorkomen en inwoners met schulden snel perspectief willen geven op een schuldenvrij bestaan.
Het kabinet, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de branchevereniging voor financiële hulpverleners NVVK en de vereniging van directeuren in het sociaal domein Divosa hebben een plan gemaakt om de schuldhulp in Nederland te versterken. Het plan – de ‘basisdienstverlening schuldhulpverlening’ – leidt tot een hulpaanbod dat toegankelijker is en in iedere gemeente uit minimaal dezelfde elementen bestaat.
Bedoeling is dat alle schuldhulpverleningsorganisaties en gemeenten de basisdienstverlening schuldhulpverlening invoeren. Veel elementen zijn in allerlei gemeenten al praktijk. Sommige elementen moeten nog ontwikkeld worden. Andere worden nog onderzocht op effectiviteit. De landelijke afspraken werken we in het derde kwartaal van 2024 uit in een actieplan. Dit actieplan wordt in november vastgesteld.

Het Rijk geeft geld voor een betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden. In de Meicirculaire 2024 is voor Diemen structureel een bedrag van € 45.000 beschikbaar gekomen voor schuldhulpverlening. We stellen voor om vanaf 2025 structureel € 45.000 op te nemen voor het invoeren van basisdienstverlening schuldhulpverlening.

Steunimpuls
Najaar 2022 heeft de gemeenteraad ingestemd met een extra pakket aan armoedemaatregelen om extra ondersteuning te bieden voor wie dat nodig had. Veel van deze maatregelen dragen bij aan duurzame ondersteuning van inwoners met een krappe beurs. Voorjaar 2024 is deze steunimpuls geëvalueerd. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd. Voortzetting van de maatregelen uit de steunimpuls heeft financiële gevolgen.

In april 2023 zijn de gemeente Diemen en het Armoedefonds gestart met de lokale aanpak van menstruatiearmoede. Het Armoedefonds is aan de slag gegaan met het realiseren van algemene uitgiftepunten en uitgifte via scholen. Bij aanvang van de samenwerking was er één uitgiftepunt in gemeente Diemen actief, de Voedselbank. Eind februari 2024 kwamen we uit op dertien menstruatie-uitgiftepunten. In 2023 en 2024 is incidentele financiële dekking gevonden vanuit de steunimpuls.

In het najaar van 2022 is de gemeente een communicatieoffensief gestart in het kader van de steunimpuls. We hebben informatiemateriaal verbeterd en meer aandacht gegeven aan minimaregelingen via onder meer advertenties, sandwichborden en sociale media. Om het communicatieoffensief voort te zetten, zijn structurele middelen nodig.

De moties 'Vliegende Brigade' en 'Niet-gebruik verder verminderen' hebben geleid tot het plan van aanpak 'Brede aanpak tegen geldzorgen'. Kern is dat inzet nodig is voor de borging van de taken die hieruit voortkomen.

We wegen de resultaten vanuit de evaluatie integraal mee in de beleidsontwikkeling van de armoedeaanpak. We gaan kijken of en hoe we de maatschappelijke effecten van de steunimpuls een duurzaam vervolg kunnen geven en borgen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

1. Het tegengaan van armoede

Subdoelen & activiteiten
1.1 - Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek
1.1.1 - Stimuleren van het gebruik van de Stadspas en Jeugdfonds Sport en Cultuur door actieve voorlichting via onder andere het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website.
1.2 - Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van
1.2.1 - Stimuleren van het gebruik van de minima regelingen door actieve voorlichting via o.a. het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website
1.3 - Het voorkomen en oplossen van schulden
1.3.1 - Aanbieden van schuldhulpverlening aan de inwoners van Diemen
1.3.2 - Inzetten van thuisadministratie
1.3.3 - Inzetten van budgetbeheer
1.4 - We garanderen iedereen die het nodig heeft tijdig een bestaansminimum
1.4.1 - Uitkeringsgerechtigde ontvangt zijn uitkering of voorschot binnen vier weken na zijn aanvraag

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
[12]Subdoel 1.1 % kinderen in minimahuishoudens dat in bezit is van een Stadspas.[13]	-	-	-	60
[12]Subdoel 1.1 % kinderen met een Stadspas dat minimaal één keer gebruik heeft gemaakt van de Stadspas.	-	-	-	44
Subdoel 1.2 % volwassenen in minimahuishoudens dat in bezit is van een Stadspas.	-	-	-	60
Subdoel 1.2 % volwassenen met een Stadspas dat minimaal één keer gebruik heeft gemaakt van de Stadspas..	-	-	-	44
Subdoel 1.3 % nieuwe aanvragen schuldhulpverlening van inwoners die al eens eerder in een problematische financiële situatie zijn terechtgekomen.	-	-	-	7
Subdoel 1.3 % afgesloten trajecten schuldhulpverlening dat succesvol[14] is afgerond.	-	-	-	60
Subdoel 1.4 Maximale doorlooptijd van de aanvraag levensonderhoud in dagen	29	24	28	28

2. Minder misbruik van inkomensvoorzieningen door minder fraude

Subdoelen & activiteiten
2.1 - Het voorkomen van misbruik
2.1.1 - Voorlichting bij de intake door middel van het uitreiken van een handboek met rechten en plichten
2.1.2 - Geven van voorlichtingsbijeenkomsten voor uitkeringsgerechtigden over de rechten en plichten
2.2 - Het straffen van misbruik
2.2.1 - Controleren op de rechtmatigheid van de uitkering, onder andere door middel van een huisbezoek
2.2.3 - Opleggen van boetes wanneer fraude wordt geconstateerd

[12] Deze indicator is sinds de Begroting 2025 opgenomen in programma Inkomen en Armoede.
[13] minimahuishoudens zijn huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum
[14] Onder succesvol wordt verstaan: 1) Oplossing via betalingsregeling of herfinanciering, oplossing via de minnelijke schuldenregeling of oplossing via de wettelijke schuldregeling of 2) Cliënt heeft financiële basis en/of inkomsten zijn gemaximaliseerd.

Wat mag het kosten?

Inkomen en armoede	2025	2026	2027	2028
Structurele lasten	-11.498	-12.013	-11.976	-11.969
Structurele baten	8.349	8.349	8.349	8.349
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-3.149	-3.664	-3.627	-3.620
Incidentele lasten	-395	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-395	-	-	-
Saldo van baten en lasten	**-3.544**	**-3.664**	**-3.627**	**-3.620**

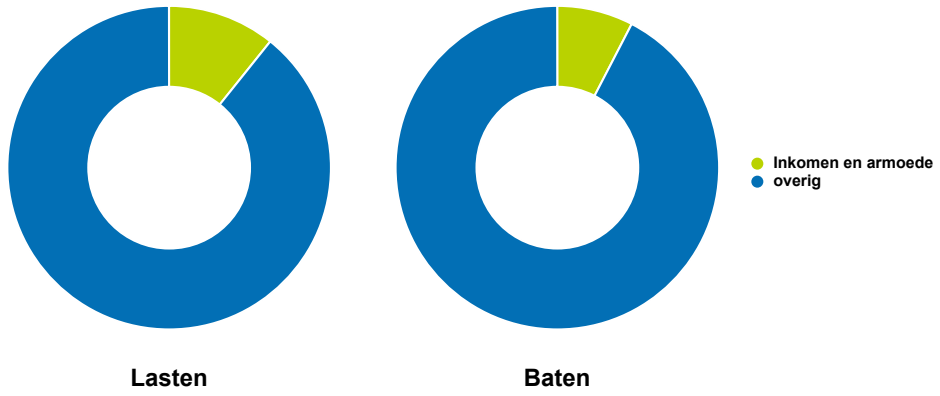

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					
	2025	2026	2027	2028	Totaal	Afschrijving per jaar
Plaatsen zonnepanelen Voedselbank		25.000			25.000	1.250
Isoleren voedselbank			85.000		85.000	4.250
Vervangen LBK en afzuiging Voedselbank			60.000		60.000	3.000
Vervangen verlichting in LED Voedselbank			25.000		25.000	1.250
Totaal	**-**	**25.000**	**170.000**	**-**	**195.000**	**9.750**

Beleidsontwikkelingen

Nieuw beleid	2025	2026	2027	2028
Sociale werkvoorziening (Pantar)	-190	-190	-190	-190
Uitbreiding Stadspasaanbod voor kinderen	-95			
Aanpak kinderarmoede	-55	-10	-10	-10
Schuldhulpverlening	-45	-45	-45	-45
Totaal nieuw beleid	**-385**	**-245**	**-245**	**-245**

Vrije tijd

Visie & strategisch doel

In Diemen streven we naar gelijke kansen op een goede gezondheid voor al onze inwoners. Sport speelt daarbij een belangrijke rol. Het biedt plezier, ontspanning en draagt bij aan zowel fysieke als mentale gezondheid. Daarnaast bevordert sport de ontwikkeling van karakter en sociale vaardigheden. Sporten versterkt ook de sociale cohesie door mensen met elkaar te verbinden. Ons sportbeleid richt zich erop zoveel mogelijk inwoners, van alle leeftijden en achtergronden, de kans te geven om op een verantwoorde manier te sporten. Voor jongeren is deelname aan sport essentieel voor hun persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke participatie.

Culturele activiteiten in Diemen dienen als een belangrijk middel om mensen van verschillende generaties en culturele achtergronden samen te brengen. We streven naar een divers cultuuraanbod dat aansluit bij de behoeften van onze inwoners en hen de kans biedt zich cultureel te ontplooien.

Doelstellingen in één oogopslag

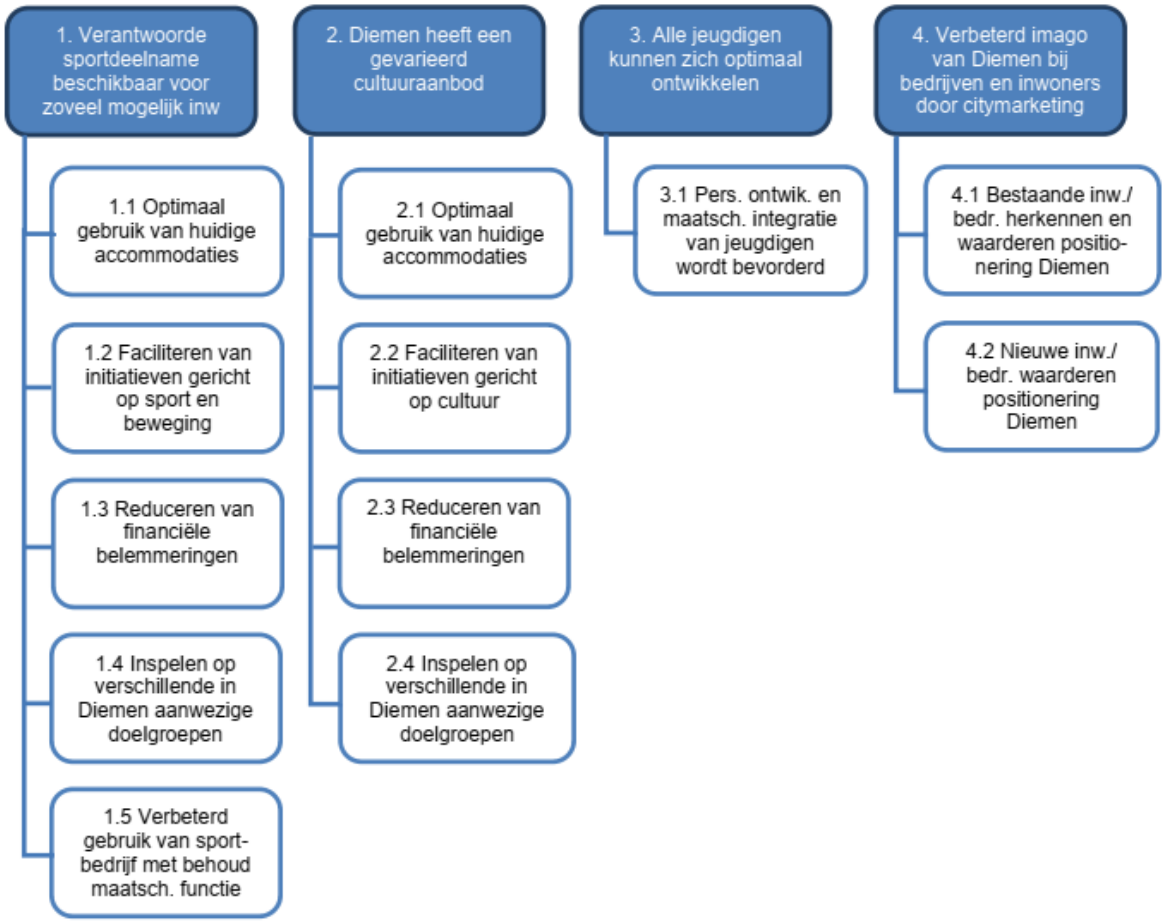

Kaderstellende beleidsnota's

- Algemene Subsidieverordening Diemen 2018;
- Bedrijfsplan Sportcentrum FB Duran 2016;
- Beleidsnota cultuurhistorie;
- "Cultuur maak je samen", Cultuurnota 2018-2022;
- Speelruimteplan “spelen in Diemen”;
- Sportnota 2016-2020 "Sportieve Kracht van Diemen";
- Verordening 1/3 regeling sportaccommodaties.

Nieuwe ontwikkelingen

Duran sportcentrum en zwembad
Het huidige zwembad, Sportcentrum Duran, is ruim veertig jaar oud en nadert het einde van zijn levensduur. In het coalitieakkoord hebben we gesteld dat we aan de slag gaan met een oplossing. Dat zou kunnen via vervangende nieuwbouw of in de vorm van ingrijpende renovatie van het huidige bad. We onderzoeken de wijze waarop blijvend kan worden voorzien in een financieel haalbare en duurzame zwemvoorziening in Diemen, met name voor leszwemmen en verenigingen.

Groot onderhoud en instandhouding
We willen blijvend voorzien in een duurzame zwemvoorziening. Dit betekent dat het huidige zwembad nog een tijd moet functioneren. We hebben daarom met voorrang onderzoek gedaan naar de staat van het huidige bad. We keken wat we moeten doen om het bad nog circa tien jaar in stand te houden. Hierin zijn de minimale kosten in beeld gebracht voor de vervanging van cruciale onderdelen van de installatie, de zwembadtechnische installatie en periodieke kosten. Het noodzakelijke onderhoud tot verwachte nieuwbouw is al meegenomen in het Meerjaren Onderhoudsplan Gebouwen (MJOP).

De onderzochte investeringen geven geen ruimte voor het verbeteren en of verduurzamen van het sportcentrum. Het energieverbruik zal mogelijk wel iets afnemen door nieuwere en energiezuinigere installaties. Beslissingen in de planvorming voor het renoveren dan wel nieuwbouwen van het sportcentrum dienen binnen twee jaar genomen te worden, zodat er over tien jaar een nieuw of een vernieuwd sportcentrum gerealiseerd is.

Duurzame zwemvoorziening in de toekomst
In de Programmabegroting 2024 en in voorgaande begrotingen hebben we in het meerjarenperspectief op basis van inschattingen uit 2018 al rekening gehouden met kapitaallasten voor de renovatie van het zwembad (€ 7,26 miljoen). Deze inschatting is echter sterk verouderd en biedt geen realistisch perspectief op de kosten van een nieuw of gerenoveerd zwembad. Met het oog op toekomstige besluitvorming over deze voorziening is het belangrijk om in deze begroting nu een meer realistisch uitgangspunt op te nemen.

Voor het zwembad is het investeringsbudget door een gespecialiseerd bureau geactualiseerd op basis van het prijspeil 2023. Deze raming ligt fors hoger dan het bedrag dat we tot nu toe opnamen.

Voor de bouw van een nieuw sportcentrum en zwembad, uitgaande van dezelfde functies als in het huidige sportcentrum, wordt nu € 27 miljoen (inclusief btw) als investeringsbudget in de begroting opgenomen. Dit is een investeringsraming voor de bouw van het complete sportcentrum. Renovatie en verduurzaming van het huidige sportcentrum zijn door de staat van het gebouw enorm ingrijpend om voldoende toekomstbestendig te zijn. Ook bij renovatie zijn de kosten dus fors. Ze zijn vooralsnog geraamd op € 23 miljoen (inclusief btw). Veiligheidshalve nemen we nu het hoogste bedrag op in het meerjarenperspectief.

Het geraamde bedrag voor het zwembad geeft een realistischer beeld, maar is niet definitief. De kaders ontbreken nog gedeeltelijk (grootte bad, welke andere sportfuncties, et cetera), andere kosten zijn nog niet meegenomen (o.a. bouw- en woonrijp maken, tijdelijke voorzieningen), bouwkosten kennen nog steeds een stijgende lijn en rentepercentages fluctueren. De verwachting is dat de daadwerkelijke kosten eerder stijgen dan dalen. De gevolgen voor exploitatie en energierekening van een gerenoveerd of nieuw zwembad zijn nog niet duidelijk, omdat deze van heel veel externe factoren afhankelijk zijn.

In deze begroting hebben we de investering in het laatste jaar van de meerjarenplanning opgenomen. Zo zijn de afschrijvings- en rentelasten in 2028 onderdeel van het begrotingssaldo. We verwachten dat een nieuw of gerenoveerd zwembad pas op zijn vroegst in 2030 opgeleverd wordt.

De financiële consequenties hebben we verwerkt in het investeringsoverzicht.

Verhoging subsidie de Omval
Theater de Omval ontvangt jaarlijks een subsidie voor het beheer en de exploitatie van het gebouw en de programmering van een theater- en filmaanbod. Met de recente uitbreiding van de Omval zijn er nieuwe mogelijkheden ontstaan om het concept van de Culturele Huiskamer beter te benutten. De combinatie van de coronacrisis, een verbouwing die uitliep, een energiecrisis en hoge inflatie vormen een aanzienlijke financiële uitdaging voor Stichting De Omval om het theater tot een levensvatbare en bruisende plek te maken.

Begin februari is een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar de financiën en bedrijfsvoering van Theater De Omval. Het doel van dit onderzoek was een realistisch toekomstbeeld te schetsen en strategische keuzes te identificeren. Zo kan theater zich zowel financieel als cultureel steviger positioneren.

Op basis van de recente ontwikkelingen en de uitkomsten van het onderzoek stellen we voor om Theater De Omval de tijd en ruimte te geven om verder te professionaliseren en de exploitatie te verbeteren. Concreet stellen we voor:
- Een structurele subsidiebijdrage van € 550.000, voor de periode 2025-2028, wat neerkomt op een structurele verhoging van € 60.000 ten opzichte van 2024.
- Voor de jaren 2025 en 2026 stellen we voor een incidenteel budget van respectievelijk € 100.000 en € 75.000 beschikbaar om het weerstandsvermogen van Theater De Omval op peil te brengen en ruimte te bieden voor strategische stappen. Na 2026 zal de noodzaak voor een incidentele subsidie worden geëvalueerd.

Extra verhoging verhuurtarieven binnensportaccommodaties
In de Kadernota 2025 is als uitgangspunt een prijsindexering van 2,2% vastgesteld. Dit geldt zowel voor de uitgaven als voor de inkomsten. De energielasten van de sporthallen en het zwembad zijn veel forser gestegen. Als gevolg hiervan stellen wij voor om de tarieven van de sporthallen en het zwembad met 4% te verhogen in plaats van de 2,2%. Dit levert € 20.000 extra op.De hogere opbrengst als gevolg van de extra verhoging zetten we in ter dekking van de oplopende energielasten. Deze aanpassing heeft dus geen invloed op het saldo.
Ten opzichte van de binnensporttarieven van omliggende gemeenten, zoals Amsterdam, zijn de Diemense tarieven nog behoorlijk lager.
Vervanging kunstgrasvelden SV Diemen
Het is van belang dat onze sportvelden veilig zijn en blessurevrij gebruikt kunnen worden. Het laatste inspectierapport en meerdere klachten van gebruikers wijzen uit dat velden 1,2 en 3 van SV Diemen op korte termijn aan vervanging toe zijn. We zijn voornemens deze velden gelijktijdig te vervangen en verwachten dit tijdens de zomerstop van 2025 te realiseren. Veld 4 is recenter aangelegd en hoeft niet vervangen te worden.

Op dit moment stelt een ingenieursbureau een marktconforme kostenraming op. De geschatte kosten voor de vervanging bedragen rond de € 1.000.000, maar kunnen variëren afhankelijk van factoren zoals co-financiering en duurzaamheidsambities, waaronder circulariteit en het type veld of type infill dat wordt gekozen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

1. Verantwoorde sportdeelname beschikbaar voor zoveel mogelijk inwoners

Subdoelen & activiteiten
1.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties
1.1.1 - Verhuren van sportaccommodaties en opstellen van gebruiksroosters
1.1.2 - Schoonmaken, onderhoud en beheer van de sportaccommodaties
1.1.3 - Faciliteren van online verhuur van accommodaties
1.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op sport en beweging
1.2.1 - Subsidie beschikbaar stellen
1.2.2 - Kennis beschikbaar stellen en waar mogelijk ondersteunen van nieuwe initiatieven
1.3 - Reduceren van financiële belemmeringen
1.3.1 - Subsidie beschikbaar stellen
1.3.2 - Gereduceerde tarieven voor Diemense verenigingen
1.3.3 - Bijzondere bijstand voor jongeren uit gezinnen met lage inkomens die financiële belemmeringen ondervinden om te sporten en muziek te maken1
1.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen
1.4.1 - Specifieke doelgroepenbeleid formuleren als onderdeel van de sportnota
1.5 - Verbeterd gebruik van het sportbedrijf met behoud van de maatschappelijke functie
1.5.1 - Optimaliseren van de bedrijfsvoering
1.5.2 - Continue ontwikkelen van het activiteitenaanbod door in te spelen op trends

Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
1.5 - Aantal bezoekers Sportcentrum	220.000	250.000	250.000	250.000
Prestatie-indicatoren	**Werkelijk 2022**	**Werkelijk 2023**	**Begroot 2024**	**Begroot 2025**
1.1.1 - Aantal uren verhuur	17.000	20.150	17.000	18.000
% actieve deelname verenigingsleven afgelopen 12 maanden	50%	50%	50%	50%
Verplichte indicatoren (BBV)	**Werkelijk 2022**	**Werkelijk 2023**	**Begroot 2024**	**Begroot 2025**
% niet sporters	45%	45%	45%	45%

2. Diemen heeft een gevarieerd cultuuraanbod

Subdoelen & activiteiten
2.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties
2.1.1 - Onder voorwaarden beschikbaar stellen van accommodaties aan derden ten behoeve van verhuur en exploitatie
2.1.2 - Beschikbaar stellen van middelen om exploitatie mede mogelijk te maken
2.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op cultuur
2.2.1 - Subsidie beschikbaar stellen
2.2.2 - Kennis beschikbaar stellen en waar mogelijk ondersteunen van nieuwe initiatieven
2.3 - Reduceren van financiële belemmeringen
2.3.1 - Subsidie beschikbaar stellen
2.3.2 - Gereduceerde tarieven voor Diemense verenigingen/instellingen
2.3.3 - Bijzondere bijstand voor jongeren uit gezinnen met lage inkomens die financiële belemmeringen ondervinden bij sporten en muzikale vorming
2.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen
2.4.1 - Kinderen en jongeren kennis laten maken met het cultuuraanbod in Diemen

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
2.1. Aantal betalende bezoekers van De Omval inclusief film	11.578	19.317[15] [1]	12.500	20.000

3. Alle jeugdigen in Diemen kunnen zich optimaal ontwikkelen

Subdoelen & activiteiten
3.1 - De persoonlijke ontwikkeling en de maatschappelijke integratie van jeugdigen tot 23 jaar wordt bevorder
3.1.1 - Samen met de jongeren onderzoeken waar hun competenties en behoeften liggen
3.1.2 - Binnen het jongerenwerk outreachend werken gericht op het leggen van contacten, het winnen van vertrouwen en het ondersteunen van jongeren
3.1.3 - Organiseren van activiteiten die zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van de jeugdigen versterken
3.1.4 - Organiseren van activiteiten met een sociale functie 'door jongeren'

4. Verbeterd imago van Diemen bij bedrijven en inwoners door citymarketing

Subdoelen & activiteiten
4.1 - Bestaande bedrijven en inwoners herkennen en waarderen de positionering van Diemen
4.1.1 - Doorontwikkeling citymarketing netwerk binnen Diemen
4.1.2 - Stimuleren van het organiseren van bij de positionering passende evenementen
4.1.3 - Doorontwikkelen instrumentarium ter ondersteuning van de gekozen positionering
4.1.4 - Opstarten van overleg met evenementenorganisatoren en horeca-ondernemers
4.2 - Nieuwe bedrijven en inwoners waarderen de positionering van Diemen
4.2.1 - Aandacht voor werving nieuwe bedrijven en bewoners
4.2.2 - Doorontwikkelen instrumentarium ter ondersteuning van de gekozen positionering

[15] Het lichte verschil met de Jaarrekening 2023 is te verklaren doordat het definitieve jaarverslag van de Omval nog niet aangeleverd was op het moment van opstellen.

Wat mag het kosten?

Vrije tijd	2025	2026	2027	2028
Structurele lasten	-6.279	-6.367	-6.339	-8.364
Structurele baten	1.977	1.977	1.977	1.977
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-4.302	-4.390	-4.362	-6.387
Incidentele lasten	-100	-75	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	100	75	-	-
Saldo incidenteel	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	**-4.302**	**-4.390**	**-4.362**	**-6.387**

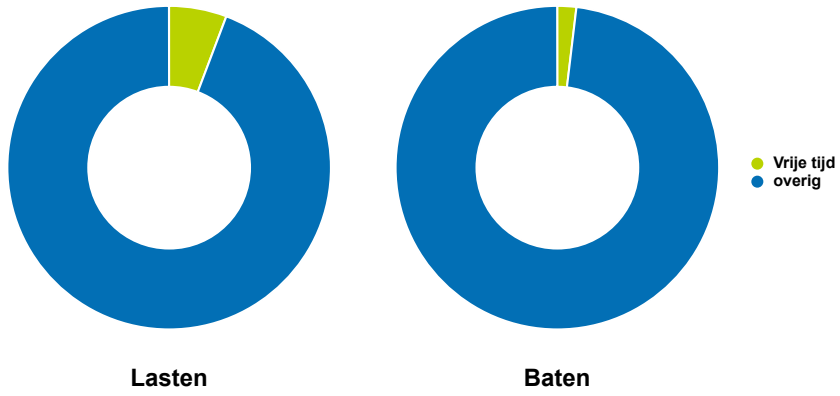

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					
	2025	2026	2027	2028	Totaal	Afschrijving per jaar
Reviseren waterzijdige installaties sportcentrum Duran	225.000				225.000	11250
Reviseren ventilatie sportcentrum Duran	75.000				75.000	3750
Nieuwe zwembad			27.500.000		27.500.000	550000
Zonnepanelen, isoleren en overlagen dak sportkantine Sportlaan				95.000	95.000	4750
Diverse duurzame oplossingen gebouw de Schakel				85.000	85.000	4250
Vervangen ketels en pompen naar hybride/ elekt. De Schakel				70.000	70.000	3500
Vervangen, isoleren en plaatsen zonnepanelen dak de Verbinding				35.000	35.000	1750
@ Vervanging kustgrasvelden SV Diemen	*1.000.000*				*1.000.000*	*100000*
Totaal	**1.300.000**	**-**	**27.500.000**	**285.000**	**29.085.000**	**679.250**

Beleidsontwikkelingen

Nieuw beleid	2025	2026	2027	2028
Duran Sportcentrum en Zwembad (€ 27,5 mln)				
Structurele verhoging subsidie De Omval	-60	-60	-60	-60
Incidenteel budget De Omval	-	-		
Totaal nieuw beleid	**-60**	**-60**	**-60**	**-60**

Onderwijs

Visie & strategisch doel

De gemeente Diemen wil jeugdigen (van 0 tot 23 jaar) gelijke kansen bieden op het gebied van voorschoolse voorzieningen, onderwijs en naschoolse activiteiten. Ieder kind moet zich optimaal kunnen ontwikkelen in een kansrijke, veilige en stimulerende omgeving. Hierbij hebben wij extra oog voor de kinderen in achterstandssituaties en geven hen indien nodig extra ondersteuning.

Doelstellingen in één oogopslag

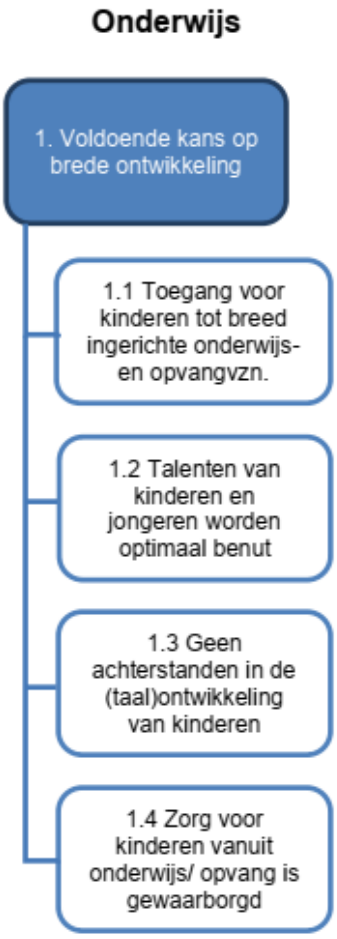

Kaderstellende beleidsnota's

- Beleidskader Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014;
- Beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 "Samen Diemen";
- Beleidsregels Leerlingenvervoer gemeente Diemen 2021;
- Kwaliteitskader peuteropvang gemeente Diemen 2019;
- Notitie Bredeschool vorming in Diemen;
- Notitie De toekomst van leerplicht in Diemen;
- Regeling Sociaal Medische Indicaties (SMI);
- Strategische visie onderwijshuisvesting gemeente Diemen 2017-2037;
- Subsidieregeling Peuteropvang en VVE 2023;
- Verordening Leerlingenvervoer gemeente Diemen 2019;
- Verordening voorziening huisvesting onderwijs 2023

Nieuwe ontwikkelingen

Middelbare school
In de Programmabegroting 2024 en in eerdere begrotingen hebben we op basis van inschattingen uit 2018 in het meerjarenperspectief rekening gehouden met kapitaallasten voor de renovatie van het zwembad (€ 7,26 miljoen) en de realisatie van een middelbare school (€ 12,3 miljoen). Deze inschattingen zijn sterk verouderd en bieden geen realistisch perspectief op de kosten voor een nieuw of gerenoveerd zwembad en/of een middelbare school.

Voor zowel het zwembad als de middelbare school zijn de investeringsramingen door gespecialiseerde bureaus geactualiseerd op basis van het prijspeil 2023. Deze ramingen liggen fors hoger dan de bedragen die tot nu toe zijn opgenomen in de begroting. Voor de gevolgen voor het zwembad wordt verwezen naar de programma Vrije Tijd.

De ambitie voor middelbare school pauzeren we tot 2028. De investering is daarom nu uit het investeringsplan gehaald. In 2028 kijken we opnieuw of we de ambitie van een middelbare school weer kunnen oppakken.

Onderwijshuisvesting
Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs
Het opstellen van het Integraal Huisvestingsplan 2024 - 2034 (IHP) kent een langere doorlooptijd dan eerder gepland. Dat komt onder andere doordat we aanvullend onderzoek deden naar de conditie van onze schoolgebouwen. Een extern adviesbureau heeft voor alle schoolgebouwen conditiescores opgesteld om de huisvestingsopgave voor de gemeente binnen de looptijd van het IHP in beeld te brengen. In het IHP is aangegeven dat ten minste één schoolgebouw in aanmerking komen voor nieuwbouw en/of renovatie. De kosten hiervoor zijn afhankelijk van de normbedragen voor onderwijshuisvesting uit de Verordening voorzieningen onderwijs.

Advisering complexe vraagstukken onderwijshuisvesting
De gemeente heeft de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in haar schoolgebouwen. De ontwikkeling van moderne brede scholen, de verwachte groei van de leerlingaantallen en het actualiseren van het Integraal Huisvestingsplan maken dat het steeds vaker noodzakelijk is om specialistische expertise in te schakelen om de gemeente te ondersteunen bij complexe onderwijshuisvestingsvraagstukken. Hierbij valt te denken aan de verdeling van verantwoordelijkheden voor instandhouding van een schoolgebouw, verhuur en medegebruik, aansprakelijkheid, samenwerking in brede scholen, capaciteit en ruimtegebruik. Naar verwachting is € 25.000 nodig om in deze advieskosten te voorzien.

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

1. Voldoende kans op brede ontwikkeling

Subdoelen & activiteiten
1.1 - Kinderen hebben toegang tot breed ingerichte voorschoolse-, onderwijs- en naschoolse voorzieningen
1.1.1 - Geschikt maken van onderwijsgebouwen voor gecombineerd aanbod van onderwijs en opvangvoorzieningen en naschoolse activiteiten (in combinatie met sport, cultuur en wijkactiviteiten)
1.1.2 - Ondersteuning bij het ontwikkelen van (zorg)netwerken en samenwerking tussen de verschillende partners binnen de gemeente
1.1.3 - Financieren van aanvullende (onderwijs)voorzieningen (zwemonderwijs, bewegingsonderwijs, buurtsportcoaches)
1.1.4 - Handhaving van en toezicht op de kwaliteit en veiligheid van de peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en de buitenschoolse opvang
1.2 - Talenten van kinderen en jongeren worden optimaal benut
1.2.1 - Verbinden van onderwijs en opvang met het project buurtsportcoaches en met de SWD
1.3 - Geen achterstanden in de (taal)ontwikkeling van kinderen
1.3.1 - Verder versterken van de voor- en vroegschoolse educatie en de doorgaande lijn
1.3.2 - Faciliteren overlegstructuren, afspraken maken met betrokken partners, ondersteunen van betrokken partners
1.3.3 - Subsidiëren voorschoolse VVE-instellingen
1.3.4 - Toeleiden doelgroepkinderen naar VVE-instelling
1.4 - Zorg voor de kinderen vanuit het onderwijs/opvang is gewaarborgd
1.4.1 - Signaleren van zorgkinderen en doelgroepkinderen
1.4.2 - Toezicht houden op naleving van de leerplicht en kwalificatieplicht
1.4.3 - Verzorgen van leerlingenvervoer

Verplichte indicatoren (BBV)	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	6,5	16,5	0	0
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	92	110	100	100
% Vroegtijdig schoolverlaters t.o.v. deelnemers aan VO en MBO	2,0 %	2,4 %	1,5%	1,5 %

Wat mag het kosten?

Onderwijs	2025	2026	2027	2028
Structurele lasten	-4.876	-4.837	-4.785	-5.994
Structurele baten	1.360	1.360	1.360	1.360
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-3.516	-3.477	-3.425	-4.634
Incidentele lasten	-25	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-25	-	-	-
Saldo van baten en lasten	**-3.541**	**-3.477**	**-3.425**	**-4.634**

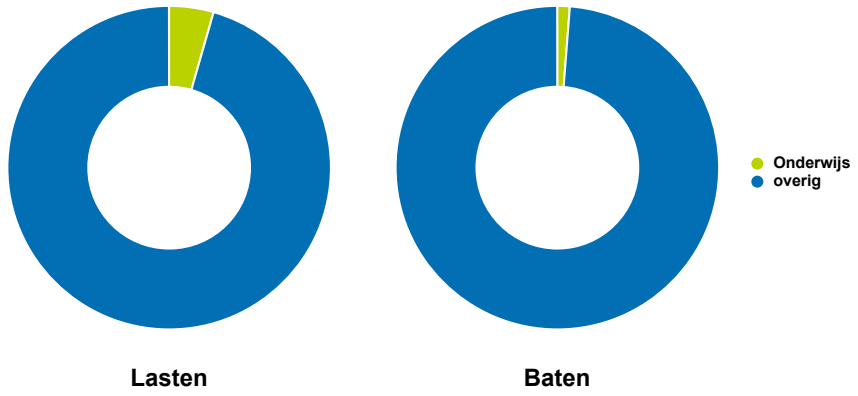

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					
	2025	2026	2027	2028	Totaal	Afschrijving per jaar
Isoleren gymzaal Schoolstraat	19000				19.000	950
Vervangen LBK en ketels gymzaal Schoolstraat		180.000			180.000	9.000
Vloer/gevelisolatie gymzaal Noord en Noorderlicht		95.000			95.000	5.588
Bouw basisschool			6.800.000		6.800.000	136.000
Vervangen kunststof kozijnen inclusief glas Pr. Marijkeschool			150.000		150.000	6.000
Totaal	**19.000**	**275.000**	**6.950.000**	**-**	**7.244.000**	**157.538**

Beleidsontwikkelingen

Nieuw beleid	2025	2026	2027	2028
Onderwijshuisvesting	-25			
Totaal nieuw beleid	**-25**	**-**	**-**	**-**

Gebiedsontwikkeling

Visie & strategisch doel

De ruimte in Diemen blijft beperkt. Het is daarom een uitdaging om alle verschillende ruimtelijke behoeften in te passen. De Omgevingsvisie Diemen 2040 geeft in grote lijnen de gewenste richting aan. In de Omgevingsvisie hebben we tot 2040 gekozen voor een gezond stedelijk dorp verbonden met een groen buitengebied. Hierbij is er een heldere scheiding tussen het stedelijke dorp en het groene buitengebied. In het stedelijke dorp zoeken we ruimte voor verschillende maatschappelijke opgaven, zoals de grote behoefte aan betaalbare woningen en aan voorzieningen zoals bijvoorbeeld sport, onderwijs en zorg. Deze ruimte zoeken we dus hoofdzakelijk binnen het bestaande bebouwde gebied. We vinden het belangrijk dat het buitengebied groen en rustig blijft en geen onderdeel gaat worden van het bebouwde gebied. Het Diemerbos, de Overdiemerpolder en Diemerpolder, de Diem en de Diemer Vijfhoek vormen samen een gebied waarin we de balans zoeken tussen natuur, kleinschalige recreatie, toegankelijkheid, klimaatadaptatie en energieopwekking.

Sinds 1 januari 2024 werken we met de Omgevingswet. De implementatie van de software is nog niet afgerond. We streven naar zo kort mogelijke vergunningprocedures. We willen dat inwoners en ondernemers zoveel mogelijk producten digitaal kunnen aanvragen en dat wij ze zoveel mogelijk digitaal kunnen verlenen. Ook is sinds 1 januari het Diemens omgevingsplan in werking getreden. In de aankomende jaren wordt dit stapsgewijs vervangen door een nieuw omgevingsplan, in lijn met de Omgevingswet.

Wat betreft de grootschalige gebiedsontwikkelingen ronden we Plantage de Sniep, met name het gebied bij de Rietschuur, nu af. De ontwikkeling en realisatie van Holland Park West, met 750 woningen in de sociale huur, middeldure huur en de vrije sector, is volop gaande. In Holland Park Zuid is de ontwikkeling nog afhankelijk van het initiatief van de verschillende grondeigenaren. Voor het Steigerblok is gestart met de ontwikkeling van ruim 400 woningen. Het laatste bouwplan in Holland Park Oost is in aanbouw en de verhuur van de kleine 300 woningen is gestart. De eventuele inbreiding van de Campus, met een aandeel seniorenwoningen, is in onderzoek. De realisatie van Hof van Saan (135 woningen) is begonnen. De oplevering vindt plaats in 2025 en 2026. De gebiedsontwikkeling Diemen Zuid (Duran) gaat volgend jaar van start.

Voor de woningbouw in Buitenlust werken we een concreet plan uit nu het bestemmingsplan definitief is vastgesteld. Ook bij de Harmonielaan komt er een plan voor de ontwikkeling van sociale huurwoningen. Eind 2024 komt het ruimtelijke Programma van Eisen en de grondexploitatie in besluitvorming.

De nieuwe Woonvisie Diemen 2024 is vastgesteld. We actualiseren en versterken de lijn die we ingezet hebben met de Woonvisie 2018-2023 en voeren de uitvoeringsagenda uit.

De sociale samenhang in de (jonge) wijk Holland Park verdient aandacht. We richten ons op de onderlinge verbondenheid binnen de wijk zelf. Dat doen we samen met de inwoners en betrokken partijen (zoals woningverhuurders) die hier actief zijn. Vervolgens richten we ons op het versterken van de sociale en fysieke verbindingen met de rest van Diemen.

We willen het aantrekkelijke ondernemingsklimaat behouden voor de gevestigde en startende ondernemers. Ook in 2025 zullen we nadrukkelijk aandacht besteden aan de grote groep Diemense zzp'ers. Zo loopt het ZAAI-traject door in 2025 en zullen wij in 2025 een

opvolging geven aan het traject 'zzp meets mkb'. We besteden daarnaast extra aandacht aan het bedrijventerrein Verrijn Stuart. Hiervoor werken we, in lijn met het coalitieakkoord, in samenspraak met de bedrijven door aan de toekomstvisie.

Doelstellingen in één oogopslag

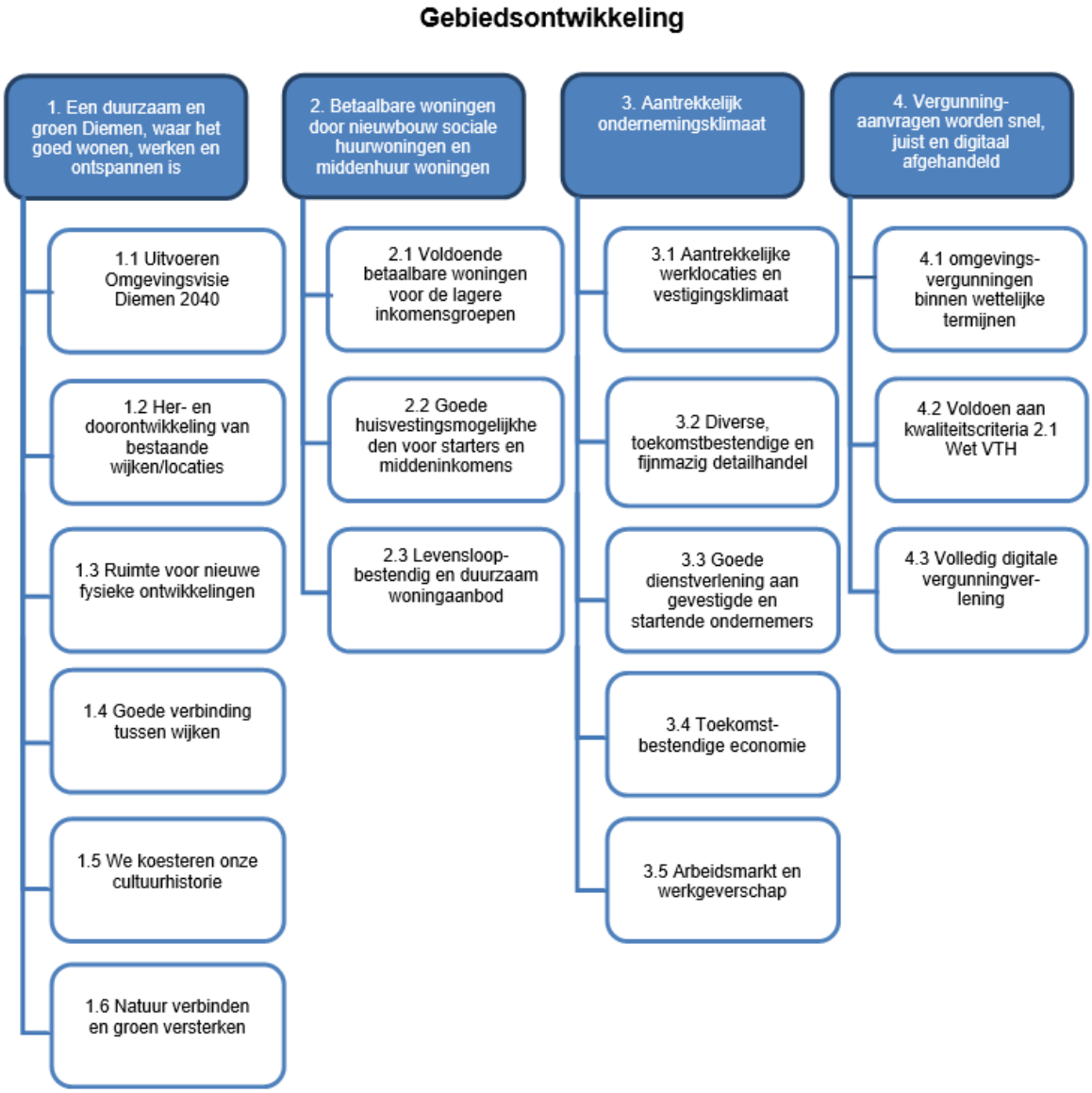

Kaderstellende beleidsnota's

- Algemene verordening ondergrondse infrastructuur;
- Omgevingsplan;
- Bouwverordening;
- Verordening nadeelcompensatie Diemen 2022;
- Algemene Plaatselijke Verordening Diemen (APV);
- Beleidsnota Cultuurhistorie ;
- Beleidsnotitie ondergronds bouwen 2003;
- Beleidsregels plaatsing GSM/UMTS masten 2009;
- Beleidsregels spandoeken;
- Bouwbeleidsplan;
- Detailhandelsvisie Diemen 2014 en Actualisatie voor Holland Park 2020;
- Erfgoedverordening Diemen 2023;
- Herziening erfpachtbeleid;
- Huisvestingsverordening Diemen 2022;
- Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 en Uitvoeringsprogramma verbeteren Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022-2030 (Bijlage 1, Bijlage 2, Bijlage 3, Bijlage 4, Bijlage 5 & Bijlage 6)
- Nota standplaatsenbeleid;
- Natuurbeleidsplan Diemen (2009);
- Nota Grondbeleid actualisatie per 1-1-2019;
- Nota Grondprijzen actualisatie 2023;
- Nota Reclame in de openbare ruimte 2011;
- Omgevingsvisie Diemen 2040
- Regels voor verkoop openbaar groen 2006;
- Verordening doelgroepen woningbouw Diemen 2019;
- Verordening Startersleningen gemeente Diemen 2020;
- Welstandsnota;
- Woonvisie Diemen 2024
- Partiële herziening Omgevingsvisie Diemen 2040 t.b.v. opwek van wind- en zonne-energie

Autonome ontwikkelingen

Nieuwe wetgeving volkshuisvesting
De Wet betaalbare huur is per 1 juli 2024 ingaan. De wet zorgt dat verhuurders een huur vragen die past bij de kwaliteit van de woning. Zo regelt de wet dat het gemoderniseerde woningwaarderingsstelsel (WWS) gaat gelden voor middenhuurwoningen tot en met 186 punten. Ook krijgen huurders van de wet betere huurbescherming. Gemeenten moeten ingrijpen als verhuurders te veel huur vragen. Dit vereist capaciteit.

Het Wetsvoorstel versterking regie op de volkshuisvesting (Wvrv) ligt bij de Tweede Kamer. Deze wet heeft als doel het juridisch instrumentarium van gemeenten, provincies en het Rijk op het gebied van volkshuisvesting te versterken. De actuele opgave is groot en er is gecoördineerde en sturende inspanning van alle overheden nodig. Het voorstel bevat wijzigingen in verschillende wetten, zoals de Omgevingswet, Woningwet, Huisvestingswet 2014 en Wet Maatschappelijke ondersteuning 2015. Deze wijzigingen kunnen betekenen dat we de sturingsinstrumenten van de gemeente moeten aanpassen. We verwachten wetswijzigingen die zeggen dat de Woonvisie Diemen 2024 in 2026 op moet gaan in een volkshuisvestelijk programma. Dit programma bevat dan ook een lokale woon-zorgvisie. Al deze wetswijzigingen moeten vervolgens ook weer verankerd worden in onze verordeningen en beleidsregels. Dit brengt onder andere aanpassingen in de huisvestingsverordening, het omgevingsplan en de beleidsregels woonruimteverdeling en urgentie met zich mee.

Dit alles heeft impact op de ambtelijke capaciteit van de gemeente. We hebben behoefte aan meer (juridische) kennis en capaciteit. Naar naar verwachting hebben we voor het inschakelen van extern advies en begeleiding incidenteel € 50.000 nodig.

Grondhuur en erfpacht opbrengsten
Als gevolg van indexatie van bestaande huurcontracten in de afgelopen jaren en het incidenteel aangaan en of wijzigen van nieuwe huurcontracten voor de verhuur van grond nemen de structurele jaarlijkse inkomsten toe met € 73.000 van € 367.000 naar € 440.000.

Als gevolg van indexatie van bestaande erfpachtcontracten en oversluiten van contracten naar het nieuwe erfpachtregime nemen de structurele jaarlijkse inkomsten toe met € 33.000van € 267.000 naar € 300.000.

Nieuwe ontwikkelingen

Opstellen Omgevingsplan
In 2024 zijn we begonnen met het opbouwen van het Diemense Omgevingsplan. Dit is een verplicht onderdeel van de Omgevingswet voor alle gemeenten. Het Omgevingsplan vervangt de voormalige bestemmingsplannen en de verordeningen die over de fysieke leefomgeving gaan. Hiervoor heeft een gemeente tot 2032 de tijd.

Ambtelijk hebben we nu niet voldoende capaciteit en kennis om dit uit te voeren. Voor opstelling van dit plan hebben we ondersteuning nodig van externe bureaus voor het schrijven van de regels, het intekenen van contouren voor de werkingsgebieden en het adviseren en ondersteunen op inhoudelijk, strategische, projectmatig en besluitvormend gebied. Het gaat om € 130.000 incidenteel. De bedragen zijn ten opzichte van de kadernota gewijzigd op basis van de aanbesteding. Dit heeft tot gevolg dat er in de jaren 2026 en 2027 incidenteel extra budget nodig is.

Voor het opstellen van het Omgevingsplan Diemen is er de aankomende jaren incidenteel extra inzet nodig om het ruimtelijk beleid goed in het Omgevingsplan te laten landen. Naar verwachting bedragen de kosten hiervoor in de periode 2025 tot 2030 € 100.000 per jaar. Vooralsnog zijn de huidige rijksmiddelen die we ontvangen niet toereikend. Voor 2025 tot en met 2027 kunnen we een deel van het budget dekken door de vergoeding vanuit het Rijk voor de implementatie van de Omgevingswet.

Onderwerp	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Strategische ondersteuning + opstellen Casco & handdoek Omgevingsplan (OP)	10.000	-	-	-	-	-
Opstellen eerste deel OP - Diemen Noord	115.000	-	-	-	-	-
Analyseren en adviseren regels Bruidsschat OP	-	-	-	-	-	-
Opstellen tweede deel OP - Diemen Zuid & Plantage de Sniep	-	115.000	63.000	-	-	-
Opstellen derde deel OP - Diemen Centrum & Buitengebied	-	-	55.000	40.000	-	-
Opstellen vierde deel OP - Holland Park & Bergwijkpark	-	-	-	40.000	40.000	-
Opstellen vijfde deel OP - Bedrijventerrein	-	-	-	-	40.000	40.000
Extra inhuur milieu	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Extra inhuur RO (transitie OP)	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal	225.000	215.000	218.000	180.000	180.000	140.000
Dekking implementatiebudget bijdrage RIJK	**169.000**	**116.500**	**131.262**	**-**	**-**	**-**
Benodigd budget incidenteel	**56.000**	**98.500**	**86.737**	**180.000**	**180.000**	**140.000**

Economische zaken
Binnen Economische Zaken hebben we in 2024 twee extra doelstellingen vastgesteld. Het gaat om een toekomstbestendige economie en om arbeidsmarkt en werkgeverschap. In 2025 ontwikkelen deze nieuwe doelstellingen zich verder door. Doelstelling is de regierol van de gemeente te vergroten en uitvoerende werkzaamheden af te bouwen. We denken aan:

- het verbeteren van het ondernemersklimaat en dienstverlening aan internationals;
- het bereiken en activeren van studenten op de Campus Diemen-Zuid in relatie tot het lokale bedrijfsleven;
- meer aandacht voor de energietransitie op bedrijventerreinen;
- verder intensiveren van de samenwerking met Ondernemend Diemen om meer regie te nemen op het gebied van circulariteit.

De provincie Noord-Holland en de Rijksoverheid hebben ook verschillende initiatieven om ondernemers te ondersteunen, bijvoorbeeld start-ups te helpen vergroten naar scale-ups. Vanaf 2025 ontstaat ruimte om meer aansluiting te zoeken bij dergelijke programma’s vanuit Diemen.

Deze ontwikkeling leidt tot een beter ondernemersklimaat voor alle soorten ondernemers in Diemen, een betere toekomstbestendigheid van de lokale economie en een betere verbondenheid tussen en met het bedrijfsleven in Diemen. Als er concrete aanleiding is om hiervoor aanvullend budget beschikbaar te stellen, dan komen we hierop bij u terug bij een kwartaalbrief.

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

1. Een duurzaam en groen Diemen, waar het goed wonen, werken en ontspannen is

Subdoelen & activiteiten
1.1 - Het uitvoeren van de Omgevingsvisie Diemen 2040 met heldere uitspraken hoe met de schaarse ruimte wordt omgegaan, met het accent op doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties, het verbinden van natuur en versterken van groen.
1.1.1 - Het ontwikkelen van voorzieningen, woningen e.d. vindt hoofdzakelijk plaats binnen de bestaande bebouwde omgeving. De huidige groengebieden, buiten de bebouwde kom, houden een groenbestemming. Plannen voor het buitengebied worden getoetst aan het uitgangspunt dat het moet bijdragen aan een duurzame en bestendige verbetering van de recreatieve en/of landschappelijke waarde van het gebied.
1.2 - Herontwikkeling/doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties
1.2.1 - Afronden van de woningbouw in Plantage de Sniep door starten met de realisatie van nieuwbouw bij de Rietschuur.
1.2.2 - Realisatie van de woningbouwlocatie Holland Park West, inclusief inrichting van de openbare buitenruimte, onderzoeken beperkte uitbreiding/opwaardering van de Campus en het faciliteren van woningbouw in Holland Park Zuid.
1.2.3 - Afronden van woningbouw op het perceel Arent Krijtsstraat 1.
1.2.4 - Uitwerken en planologisch regelen van het woningbouwplan aan de zuidzijde van de woonwijk Buitenlust.
1.2.5 - Realisatie van het woningbouwplan Hof van Saan op de vrijkomende locatie aan de Weesperstraat en P.J. ter Beekstraat in Diemen Zuid, door het vertrek van het bedrijf Saan.
1.2.6 - Opstellen stedenbouwkundige en financiële randvoorwaarden woningbouw Harmonielaan ten behoeve van sociale woningbouw.
1.3 - Ruimte nodig voor nieuwe fysieke ontwikkelingen zoals die in het coalitieakkoord zijn opgenomen
1.3.1 - Zoeklocaties voor sociale woningbouw (o.a. Harmonielaan en Griend) beoordelen op haalbaarheid en via participatietraject met bewoners verder ontwikkelen.
1.4 - Goede verbindingen tussen wijken
1.4.1 - Versterken Noord Zuidas, o.a. door herinrichting van de omgeving van de spooronderdoorgang bij station Diemen.
1.4.2 - Versterken verbindingen tussen Holland Park en Diemen Zuid/Diemen Centrum door het aanpassen van de verkeersstructuur in Diemen Zuid.
1.5 - We koesteren onze cultuurhistorie.
1.5.1. Benutten van bestaande cultuurhistorische waarden in alle nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.
1.5.2. Gebruiken van kunst en cultuur, mede omvattende cultuurhistorisch erfgoed, als middel om mensen in Diemen met elkaar te verbinden.
1.5.3. Aanwijzen van objecten als gemeentelijk monument ten einde deze met wettelijke bescherming beter in stand te kunnen houden (bijvoorbeeld Diemerdammersluis en individuele grafmonumenten op begraafplaats Rustoord)
1.5.4. Opstellen nieuw erfgoed beleid.
1.6 - Natuur verbinden en groen versterken
1.6.1 - Ontwikkelen van een Diemense "Hoofdgroenstructuur", mede door te investeren in de natuurwaarden, de verblijfskwaliteit en biodiversiteit. Bestaande natuur wordt optimaal verbonden. Daar waar buurtgroen aansluit op natuur wordt de ecologische verbinding versterkt.
1.6.2 - Investeren in allerlei vormen van recreatie (mits dit de natuurwaarden niet aantast). Bijvoorbeeld door realisatie (indien mogelijk) van een strandje aan De Diem. Samen met de partners in de Diemerscheg wordt gewerkt aan projecten uit het uitvoeringsprogramma Diemerscheg 1.0, wordt een nieuwe samenweringsovereenkomst voorbereid en wordt gezocht naar een structurele oplossing voor het beheertekort van het Diemerbos.
1.6.3 - Versterken van de "ecologische hubfunctie" van groene plekken in de bebouwde kom, zoals park Spoorzicht.

2. Betaalbare woningen door nieuwbouw sociale huurwoningen en middenhuur woningen.

Subdoelen & activiteiten
2.1 - Voldoende betaalbare woningen voor de lagere inkomensgroepen
2.1.1 - Uitvoering van de Prestatieafspraken met de woningcorporaties en het HPD, gericht op optimale betaalbaarheid, beschikbaarheid, aanpasbaarheid en duurzaamheid van sociale huurwoningen in Diemen.
2.1.2 - Uitvoeren van het Uitvoeringsprogramma uit de Woonvisie Diemen 2024.
2.1.3 - Meewerken aan realisatie van het aandeel sociale huurwoningen in het woningbouwprogramma voor de ontwikkelingen in Holland Park West, Holland Park Campus en Holland Park Zuid alsmede op andere te ontwikkelen locaties zoals Buitenlust, Harmonielaan, Rietschuurhof en Hof van Saan.
2.2 - Goede huisvestingsmogelijkheden voor starters en middeninkomens
2.2.1 - Het blijven promoten van het aanvragen van startersleningen.
2.2.2 - Het benutten van de wettelijke ruimte voor het met voorrang toewijzen van sociale huurwoningen aan inwoners van Diemen en andere doelgroepen.
2.2.3 - Het bevorderen van de doorstroming middels het uitvoeren van de afspraken zoals genoemd in de Prestatieafspraken met woningcorporaties en het Huurders Platform Diemen, waaronder Van Groot naar Beter.
2.2.4 - Voorlichting over het gebruik van woonruimte naar aanleiding van de Huisvestingsverordening 2022 voor woningeigenaren en verhuurders en voorlichting voor huurders via het Steunpunt Wonen.
2.3 - Levensloopbestendig en duurzaam woningaanbod
2.3.1 - Bij nieuwbouw is het uitgangspunt dat de woningen voldoen aan Woonkeur (Woonkeur tenzij als daar afspraken over zijn gemaakt) om de levensloopbestendigheid van woningen te waarborgen.
2.3.2 - Bij nieuwbouw is de norm om aardgasvrij te bouwen en te voldoen aan de wettelijke BENG (bijna energieneutrale gebouwen) norm. Waar mogelijk streeft de gemeente naar energieneutrale nieuwbouw en zo mogelijk energiepositief.
2.3.3 - Voor de bestaande woningen voert de gemeente een isolatieprogramma uit om energie te besparen en de transitievisie warmte om wijkgericht van het aardgas af te gaan (zie paragraaf duurzaamheid thema Energie & klimaat)
2.3.4 - Onderdeel van de nieuwe prestatieafspraken met woningcorporaties en het HPD is een afspraken set over duurzaamheid

Indicator maatschappelijk effect	**Werkelijk 2022**	**Werkelijk 2023**	**Begroot 2024**	**Begroot 2025**
Omvang voorraad sociale huurwoningen in beheer van woningcorporaties	3.042[16]	3.042[16]	3.042	3.072
Prestatie-indicatoren	**Werkelijk 2022**	**Werkelijk 2023**	**Begroot 2024**	**Begroot 2025**
Subdoel 2.2 Aantal verstrekte startersleningen	1	1	2	5
Verplichte indicatoren (BBV)	**Werkelijk 2022**	**Werkelijk 2023**	**Begroot 2024**	**Begroot 2025**
Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	27,6%	6,64%	15,7%	10,0%
% Demografische druk	56,4	56,6	NB	NB

[16] Op basis van de monitor prestatieafspraken, alleen zelfstandige sociale huurwoningen.

3. Aantrekkelijk ondernemingsklimaat

Subdoelen & activiteiten
3.1 - Aantrekkelijke werklocaties en vestigingsklimaat
3.1.1 - Continueren van periodieke overleggen met bedrijven en instellingen op Bergwijkpark/Holland Park, de bedrijventerreinen en met Ondernemend Diemen. Daarnaast wordt een maal per jaar een schouw gelopen op de bedrijventerreinen.
3.1.2 - Wij steunen initiatieven van ondernemers op het gebied van duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen.
3.1.3 - In de Daarom Diemen campagnes aandacht besteden aan het Diemense bedrijfsleven.
3.1.4 - Om voor huidige en toekomstige werknemers en bedrijven aantrekkelijk te blijven gaan we door met het verhogen van de verblijfswaarde, het onderhouden van de openbare ruimte, instellen van parkeerregulering (indien nodig) en dergelijke.
3.1.5 - Volgen van regionale ontwikkelingen en meewerken aan (deel)regionaal beleid op het gebied van economische zaken.
3.2 - Diverse en toekomstbestendige detailhandelstructuur
3.2.1 - Continueren van de periodieke en incidentele overleggen met winkeliersverenigingen (en waar mogelijk eigenaren/ beheerders van winkelpanden en -centra)
3.2.2 - Volgen van regionale ontwikkelingen en meewerken aan het regionale beleid op het gebied van detailhandel.
3.3 - Goede kwaliteit dienstverlening aan gevestigde en startende bedrijven
3.3.1 - Persoonlijke advisering aan in (financiële) moeilijkheden verkerende ondernemers.
3.3.2 - Persoonlijke advisering aan ondernemers die ruimte zoeken.
3.3.3 - Organisatie jaarlijks netwerkevent (Vaart in Diemen) voor alle Diemense ondernemers in samenwerking met Ondernemend Diemen.
3.3.4 - Doorgaan met het ZAAI-traject voor startende ondernemers.
3.3.5 - Opvolging geven aan het ZZP meets MKB-initiatief en daarmee faciliteren in de behoefte van zzp'ers om met elkaar te kunnen (net)werken.
3.3.6 - Doorgaan met de digitale ondernemersnieuwsbrief om de lokale ondernemers van informatie te voorzien.
3.3.7 - Doorgaan met de Welkomstbrochure voor ondernemers die zich nieuw in Diemen vestigen, om hen te informeren over de belangrijkste 'spelregels' over het ondernemen in Diemen.
3.4 - Toekomstbestendige economie
3.4.1 - Thema's: circulaire economie, natuur en biodiversiteit, klimaatadaptatie, luchtkwaliteit en schone mobiliteit behandelen tijdens de verschillende overleg soorten met de lokale bedrijven en ondernemers en via de nieuwsbrief.
3.4.2 - Continueren van het jaarlijkse onderzoek naar de leegstand en ontwikkelingen op de lokale kantorenmarkt middels een kantorenmonitor. Tevens meewerken aan regionale afstemming om leegstand en/of tekorten aan te pakken en te voorkomen (via onder andere PlaBeKa).
3.4.3.- Starten met trajecten op het gebied van energiebesparing binnen de duurzaamheidskaders op de bedrijventerreinen.
3.4.4. - Doorgaan met het promoten van het zakelijk regionaal energieloket en Daarom Duurzaam Diemen onder de lokale ondernemers.
3.5 - Een goede arbeidsmarkt en werkgeverschap
3.5.1. - Aandacht blijven besteden in de nieuwsbrieven aan de problematiek en de hulp aan ondernemers/werkgevers met schulden.
3.5.2. - De samenwerking met Regionaal Werkcentrum Groot Amsterdam en het Werkgevers Servicepunt blijven opzoeken.
3.5.3. - Uitvoeren van ondersteunende acties om asielzoekers en moeilijk bemiddelbare uitkeringsgerechtigden te helpen participeren in de arbeidsmarkt.

Prestatie-indicatoren	**Werkelijk 2022**	**Werkelijk 2023**	**Werkelijk 2024**	**Begroot 2025**
Subdoel 3.1 Percentage leegstand van kantoorruimte (onverhuurd) per 1 januari	15%	13,4%	14,4%	12,5%
Verplichte indicatoren (BBV)	**Werkelijk 2022**	**Werkelijk 2023**	**Werkelijk 2024**	**Begroot 2025**
Aantal vestigingen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64 jaar	1481	1562	1600	1625

4. Vergunningaanvragen worden snel, juist en digitaal afgehandeld

Subdoelen & activiteiten
4.1 - Omgevingsvergunningen binnen wettelijke termijnen
4.1.1 - Er wordt gewerkt conform processen die Lean en duidelijk beschreven zijn
4.2 - Voldoen aan de kwaliteitscriteria 2.1 Wet VTH
4.2.1 - Uitvoering en afstemming van processen in samenwerking met andere gemeenten
4.3 - Volledig digitale vergunningverlening
4.3.1 - Gerichte kanaalsturing (website en klantcontacten) richting digitale aanvraag
4.3.2 - Faciliteren van aanvragers die (nog) niet digitaal werken

Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Subdoel 4.1 % van de omgevingsvergunningsaanvragen dat binnen 6 weken wordt afgehandeld (wettelijke termijn is 8 weken)	40%	23%	80%	80%

Wat mag het kosten?

Gebiedsontwikkeling	2025	2026	2027	2028
Structurele lasten	-3.386	-3.416	-3.391	-3.538
Structurele baten	1.938	1.973	1.950	2.097
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-1.448	-1.444	-1.441	-1.441
Incidentele lasten	-1.560	-1.421	-1.409	-1.371
Incidentele baten	916	863	877	747
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	463	459	444	444
Saldo incidenteel	-181	-99	-88	-180
Saldo van baten en lasten	**-1.629**	**-1.542**	**-1.529**	**-1.621**

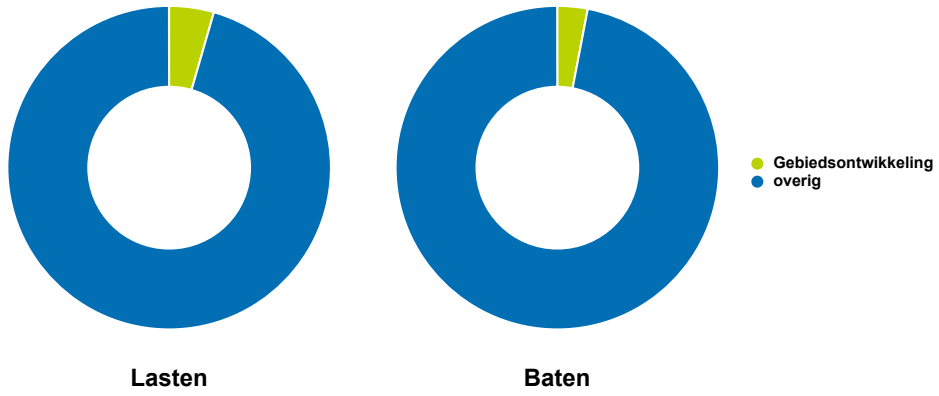

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					
	2025	2026	2027	2028	Totaal	Afschrijving per jaar
- Geen investeringen voor dit programma					-	-

Beleidsontwikkelingen

Nieuw beleid	2025	2026	2027	2028
Opstellen Omgevingsplan	-55	-100	-88	-180
Nieuwe landelijke wetgeving en consequenties voor de gemeente Diemen	-50			
Woonvisie Diemen 2024				
@ Grondhuur en Erfpacht opbrengsten	105	105	105	105
Totaal nieuw beleid	**-**	**5**	**17**	**-75**

Leefomgeving en klimaat

Visie & strategisch doel

Op het gebied van duurzaamheid en klimaat kennen we in Diemen grote uitdagingen. De huidige situatie op de energiemarkt maakt het nog urgenter om stappen te zetten. Daarbij houden we rekening met kwetsbare groepen, bijvoorbeeld door het uitvoeren van het actieplan energiearmoede.

Diemen werkt integraal aan een prettige leefomgeving. We zetten daarbij sterk in op betrokkenheid van bewoners bij onderhoud, inrichting en beheer van de openbare ruimte. We dragen zorg voor een schoon, technisch goed onderhouden en ingerichte, sociaal veilige openbare ruimte.

We houden de ecologische structuur van Diemen in stand en zorgen voor een goede balans tussen natuur en recreatie.

We blijven investeren in energietransitie, klimaatadaptatie, het verbinden van onze natuur en verkleinen van onze afvalberg. We zetten in op een gezonde leefomgeving met een goede luchtkwaliteit en een lage geluidbelasting. Diemen handhaaft de regelgeving waar de leefomgeving dat nodig heeft.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Afvalplan 2020
- Algemene Plaatselijke Verordening Diemen (APV)
- Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur 2024 (AVOI)
- Beheers- en onderhoudsplan kunstwerken 2010
- Beleidsnota dierenwelzijn
- Beleidsnota Openbare verlichting 2014
- Beleidsplan beheer wegen 2013
- Beleidsregel plaatsen scootsafes
- Bestuursakkoord Water
- Boomverordening 2010
- Collectebeleid
- Draaiboek evenementen
- Duurzaamheidsagenda 2020-2025
- Gedragscode Flora en Faunawet gemeente Amsterdam & gemeente Diemen
- Gemeentelijk Waterplan 2010-2028
- Groenplan Diemen 2011-2016 & (Update Groenplan 2018)
- Groengebied Amstelland: Ambitiedocument "Sprong naar de toekomst" 2023
- Integraal vergunnings, toezichts- en handhavingsbeleid gemeente Diemen 2019-2022
- Kwaliteitsplan Openbare Ruimte: Verbinden, ontmoeten en thuiskomen
- Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022
- Marktverordening en marktregelement
- Nationaal Bestuursakkoord Water
- Natuurbeleidsplan Diemen 2009
- Nota Bodembeheer
- Omgevingsrecht Diemen
- Preventie- en handhavingsplan alcohol 2014-2016
- Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte 2022-2026
- Programma Klimaatadaptatie 2024-2028
- Programmaboek Kwaliteitsplan Openbare Ruimte 2022-2024
- Regionale energiestrategie
- Spelen, bewegen en Ontmoeten in Diemen voor alle leeftijden
- Sportnota 2016-2020 "Sportieve Kracht van Diemen"
- Terrassenbeleid
- Transitievisie warmte
- Uitvoeringsbesluit op basis van de afvalstoffenverordening
- Verordening afvalstoffenheffing
- Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)
- Verordening lijkbezorgingsrechten
- Verordening rioolheffing
- Verordening duurzaamheidslening 2021 Diemen

Nieuwe ontwikkelingen

Programma duurzaamheid
In de afgelopen kabinetsperiode vonden uitkeringen voor de uitvoering van Klimaatbeleid plaats via een grote hoeveelheid Specifieke Uitkeringen (SPUK's) met gedefinieerde bestedingsdoelen, termijnen en rapportageverplichtingen. Dit betekent dat er weinig vrijheid is bij de besteding van de toegekende klimaatbudgetten en de programmering van klimaatbeleid. Diverse SPUK's lopen door in 2025 en verder.

In 2025 gaan we de duurzaamheidsagenda evalueren. Vervolgens zullen we in samenwerking met de gemeenteraad en de samenleving werken aan een nieuwe uitvoeringsagenda voor de periode 2026 – 2030.
Andere nieuwe activiteiten in 2025 vanuit het duurzaamheidsprogramma zijn:
- Opstellen van een soortenmanagementplan en aanleg alternatieve verblijven voor vleermuizen[17].
- Opzetten en beheren van een klantvolgsysteem voor de wijkgerichte aanpak om van het aardgas af te gaan (uitvoering van de transitievisie warmte).[18]

Plaagdierbeheersing
Het voorkomen van overlast door plaagdieren is een gemeentelijke taak. Voor inwoners en bedrijven is de gemeente het eerste aanspreekpunt bij overlast is van knaagdieren en andere plaagdieren. Denk hierbij aan ratten, muizen en de Amerikaanse rivierkreeft.

Voor de bestrijding van ongedierte in de openbare ruimte is een aantal collega's opgeleid. Bestrijding in en om het huis of bedrijf is voor de eigenaar van het pand. Ongedierte houdt echter geen rekening met perceelsgrenzen. Nu we merken dat de overlast van plaagdieren toeneemt, is het de wens om ongediertebeheersing integraler aan te pakken.

Deze integrale aanpak bestaat uit het monitoren van plaagdieroverlast, het informeren van bewoners, in gesprek gaan met woningeigenaren en woningbouwverenigingen en het nemen van preventieve maatregelen. Uitgangspunt is preventie, maar als dit niet voldoende werkt, hoort ook bestrijding bij de aanpak. We werken nauw samen met het Kennis- en Adviescentrum Dierplagen (KAD).

Een integrale aanpak vraagt meer dan voorheen continue inspanning en aansturing door een adviseur plaagdierbeheersing. Hiervoor willen we zo'n adviseur toevoegen aan team Wijkbeheer (€ 80.000). Deze kan zich dan volledig richten op het plaagdierbeheersing en niet meer in een combi-functie. Dat maakt de aanpak effectiever.

Naast deze nieuwe functie is een budget van € 10.000 nodig voor het inzetten van middelen op het gebied van bestrijding, informatie en kennisontwikkeling.

[17] De Raad van State heeft uitspraak gedaan over voldoende ecologisch onderzoek bij isolatie van dak en spouwmuur van woningen. Om isolatie van woningen en gebouwen mogelijk te blijven maken moeten gemeenten een soortenmanagementplan opstellen en alternatieve verblijven voor vleermuizen gaan aanleggen.
[18] Een klantvolgsysteem is een database waarin gegevens over klanten staan. In het geval van de warmtetransitie en de opgave om van het aardgas af te gaan gaat het om een database waarbij per woonadres kan worden bijgehouden : Wie contactpersonen zijn. Wat openbare en aangeleverde gegevens over de huidige energiesituatie en energieprestatie zijn welke contactmomenten er geweest zijn en welke afspraken daarbij gemaakt zijn wat wensen, behoeften en openstaande vragen zijn. De database wordt conform de privacyregelgeving gevuld met openbare gegevens en aanvullende benodigde gegevens waar bewoners hun toestemming voor hebben gegeven. De toegang tot benodigde gegevens waarvoor inwoners toestemming hebben gegeven wordt daarbij beperkt tot alleen de medewerkers die direct betrokken zijn bij de energietransitie

Voorziening voor realiseren faunavoorzieningen
Vanuit het uitvoeringsprogramma Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022-2030 willen we faunatunnels, keienpassages en andere voorzieningen maken. Deze hebben we tot nu toe ingepast in reguliere (grote) onderhoudsprojecten. Financieel is dat niet langer haalbaar.

Om faunavoorzieningen te kunnen blijven aanleggen, is extra budget nodig. Idealiter zouden we de dotatie aan de onderhoudsvoorzieningen willen verhogen. Faunavoorzieningen zijn niet standaard opgenomen in het onderhoudsplan. Bij het opstellen van een projectplan onderzoeken we of faunavoorzieningen nodig zijn en ingepast kunnen worden. Het benodigd budget per jaar verschilt. Inschatting is dat de kosten gemiddeld € 20.000 per jaar bedragen. Voorstel is dit budget structureel op te nemen.

Ontwikkeling rioolheffing
In april 2024 heeft de gemeenteraad het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028 vastgesteld. Onderdeel van dit programma is een kostendekkingsplan. Dit plan gaat over de kosten voor het verwerken van afvalwater, hemelwater en grondwater. Het kostendekkingsplan vormt de onderbouwing voor de gemeentelijke rioolheffing.

De aandacht voor klimaatadaptatie is de afgelopen jaren toegenomen en de gemeente Diemen loopt daarbij voorop. De ambitieuze normen om wateroverlast en droogteschade te voorkomen vragen door de klimaatverandering een grotere inspanning dan in het verleden. Ook leggen de gestegen aannemerskosten en materiaalkosten een grotere druk op de toekomstige uitgaven. Om ervoor te zorgen dat de gemeente ook in de toekomst voldoet aan haar zorgplicht zijn we in het Programma Klimaatadaptatie uitgegaan van een stijging van de rioolheffing in 2025 met € 5,- per huishouden, aanvullend op de correctie voor de inflatie. In deze begroting is deze stijging verwerkt.

Zwerfafval
De huidige budgetten voor zwerfafval zetten we in voor educatie en participatietrajecten, inclusief bijbehorende materiaal zoals het aanbrengen van klepjes op prullenbakken. Jaarlijks doen we veel extra om zwerfafval op te ruimen, met name door meer inzet van Pantar in de vorm van vuil prikken en gebruik van een veegmachine. Willen we de huidige inzet op het opruimen van zwerfafval continueren, dan is er structureel € 50.000 extra nodig. Het verminderen van zwerfafval en het verkleinen van de hoeveelheid plastic soep in Diemen, samen met onze (jonge) inwoners, is ook benoemd in het coalitieakkoord.

Beheer openbare ruimte
Het beheer van de openbare ruimte is de afgelopen jaren duurder geworden. Dit heeft grofweg twee oorzaken. Onze eisen aan de beleving van de buitenruimte veranderd. We waarderen een groene, biodiverse en inclusieve omgeving meer dan vroeger. Ook stelt het veranderende klimaat eisen aan ons. We doen ons best om verdere verandering te voorkomen en passen ons aan door te kiezen voor een klimaatadaptief Diemen.

Sinds 2022 sluiten we onderhoudscontracten af voor het groenonderhoud in Diemen. Het begrote budget blijkt de laatste jaren niet toereikend. De belangrijkste redenen hiervoor zijn prijsstijgingen en een verandering in het contract met Pantar. Als we onderhoud willen blijven uitvoeren volgens de vastgestelde kwaliteit, is er jaarlijks een structureel tekort van € 220.000. Als we de bijdrage niet verhogen, zorgt dit ervoor dat we niet kunnen voldoen aan de afspraken over de kwaliteit van ons groenbeheer. Achterstallig onderhoud, herstelwerk en klachten zijn dan het gevolg. Dit brengt ook de nodige kosten met zich mee. Voorstel is in 2025 het tekort van € 220.000 in 2025 incidenteel te dekken.

Momenteel werken we aan een nieuwe integrale beleidsvisie waarin we de Omgevingsvisie vertalen naar de openbare ruimte. De uitdagingen van deze tijd krijgen daarmee de plek die zij verdienen. Daarbij maken we inzichtelijk wat de structurele gevolgen van het beleid zijn.

Voor het opstellen van de beleidsvisie zijn de beheerlasten voor het huidige areaal bepaald aan de hand van landelijke kentallen. Het beheer van de Diemense openbare ruimte vraagt volgens de huidige berekening aanzienlijk meer geld dan momenteel begroot.
Om het beheer in 2025 op het gewenste niveau uit te voeren zijn daarom incidenteel aanvullingen nodig. Begin 2025 maken we de integrale, structurele financiële afweging voor de openbare ruimte.

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

1. Prettige en aantrekkelijke leefomgeving afgestemd op een daarbij passend kwaliteitsbeeld

Subdoelen & Activiteiten
1.1 - Inrichting en beheer zijn afgestemd op de gestelde ambities uit het kwaliteitsplan openbare ruimte
1.1.1 - Bijdragen aan meer differentiatie in beheer, gebruik en inrichting door het toepassen handboek openbare ruimte
1.1.2 - Uitvoering beheer conform programma groot onderhoud openbare ruimte
1.1.3 - Aanleggen van ontmoetingsplekken en verhogen van groene verblijfskwaliteit in de openbare ruimte (aanbrengen steigers, hondenspeelplaats, speelvoorzieningen, parkzitjes, ligweiden enzovoorts).
1.1.4 - Bevordering van de biodiversiteit (zie paragraaf Duurzaamheid thema Natuur & Biodiversiteit)
1.2 - Burgers zijn tevreden over het onderhoud van de openbare ruimte
1.2.1 - Uitvoeren geüpdatete zwerfafvalplan
1.2.2 - Uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden conform onderhoudsprogramma wegen, openbare verlichting, water, groen, speelterreinen en kunstwerken
1.3 - Burgers en bedrijven ondervinden geen overlast van water en worden beschermd tegen gezondheidsrisico's a.g.v. afvalwater
1.3.1 - Uitvoeren van het stedelijk waterbeheer door te voldoen aan de zorgplicht afvalwater, hemelwater en grondwater.
1.3.2 - Uitvoeren van het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028.
1.3.3 - Onderhouden van oevers met aandacht voor ontwikkelen van biodiversiteit in natuurvriendelijke oevers (zie paragraaf Duurzaamheid thema Natuur & Biodiversiteit).
1.3.4 - Uitwerken en implementeren van klimaatadaptieve maatregelen openbare buitenruimte. Voeren van risicodialogen met bedrijven, burgers en vitale functies.
1.4 - Natuur verbinden en beleven
1.4.1 - Natuur verbinden en versterken (zie paragraaf Duurzaamheid thema Natuur & Biodiversiteit).
1.4.2 - Natuurbeleven versterken (zie Programma Gebiedsontwikkeling)

2. Actieve betrokkenheid inwoners en bedrijven bij de inrichting en het beheer van de leefomgeving

Subdoelen & Activiteiten
2.1 - Inwoners en bedrijven raadplegen bij groot onderhoud, herinrichtingen en nieuwe aanleg
2.1.1 - Overleg met belanghebbenden op basis van uitgangspunten en schetsontwerpen en voorlopig ontwerp voor herinrichtingsprojecten
2.1.2 - Houden van voorlichtingsbijeenkomsten en inspraakmogelijkheden (soms als workshop) bij herinrichtingsprojecten
2.1.3 - Ideeën en verbeteringsvoorstellen van inwoners en bedrijven gebruiken bij herinrichting en nieuwe aanleg.
2.2 - Inwoners en bedrijven betrekken bij het uitvoeren van dagelijks onderhoud
2.2.1 - Inwoners en bedrijven actief uitnodigen bij uitvoering van projecten en specifiek wijzen op participatiemogelijkheden
2.2.2 - Inwoners stimuleren tot en ondersteunen bij participatieprojecten
2.2.3 - Verbeteren van communicatie over de afhandeling van door inwoners ingediende meldingen over openbare ruimte
2.3 - Inwoners en bedrijven stimuleren om private buitenruimte te vergroenen
2.3.1 - Deelnemen aan operatie Steenbreek, die inwoners en bedrijven stimuleert en helpt bij groene initiatieven
2.3.2 - Bomen uitdelen die inwoners in hun eigen tuin kunnen aanplanten

3. Verbeterde duurzaamheid en leefbaarheid op het gebied van duurzaamheid en milieu

Subdoelen & Activiteiten
3.1 - Actief duurzaamheidsbeleid, inclusief energietransitie, door middel van een programmatische aanpak
3.1.1 - Uitvoeren van het Duurzaamheidsprogramma (zie paragraaf Duurzaamheid)
3.2 - Actief milieubeleid
3.2.1 - Inbrengen en toetsen van milieu-eisen bij ruimtelijke en verkeerskundige plannen en projecten
3.2.2 - Aanpak luchtkwaliteit (zie paragraaf Duurzaamheid thema Luchtkwaliteit & Geluid)
3.2.3 - Aanpak geluidhinder (zie paragraaf Duurzaamheid thema Luchtkwaliteit & Geluid)
3.3 - Bewoners gaan meer en meer afval scheiden
3.3.1 - Inzetten op het verminderen van restafval conform Van Afval Naar Grondstof (VANG)-doelstellingen (100kg restafval per inwoner per jaar vanaf 2020) en het coalitieakkoord (een significante stap zetten richting die doelstelling). Zie paragraaf Duurzaamheid thema Afval & Circulaire economie.
3.3.2 – Uitvoeren van aanpassing(en) in wijze van afvalinzameling (zie paragraaf Duurzaamheid thema Afval & Circulaire economie)
3.3.3 - Versterken van de communicatie en voorlichting (zie paragraaf Duurzaamheid thema Afval & Circulaire economie)
3.4 - Afvalinzameling is goed verzorgd
3.4.1 - Toezien op de uitvoering van de overeenkomst afvalinzameling
3.4.2 - Meldingen verzamelen en met Meerlanden zorgen voor structurele oplossingen

Verplichte indicatoren (verplicht)	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
% hernieuwbare elektriciteit	8,1%	n.n.b.	9,2%	12,5%
Omvang huishoudelijke restafval in kg per inwoner per jaar [19]	186	180	170	180

[19] Om te voldoen aan de VANG-doelstellingen (100 kg restafval per inwoner per jaar vanaf 2020) wordt er toegewerkt naar die 100 kg per inwoner per jaar.

Wat mag het kosten?

Leefomgeving en klimaat	2025	2026	2027	2028
Structurele lasten	-24.663	-24.706	-24.890	-24.845
Structurele baten	11.925	11.946	12.197	12.225
Toevoegingen aan reserves	-80	-120	-122	-124
Onttrekkingen aan reserves	8	11	11	11
Saldo structureel	-12.811	-12.869	-12.804	-12.733
Incidentele lasten	-220	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-220	-	-	-
Saldo van baten en lasten	**-13.031**	**-12.869**	**-12.804**	**-12.733**

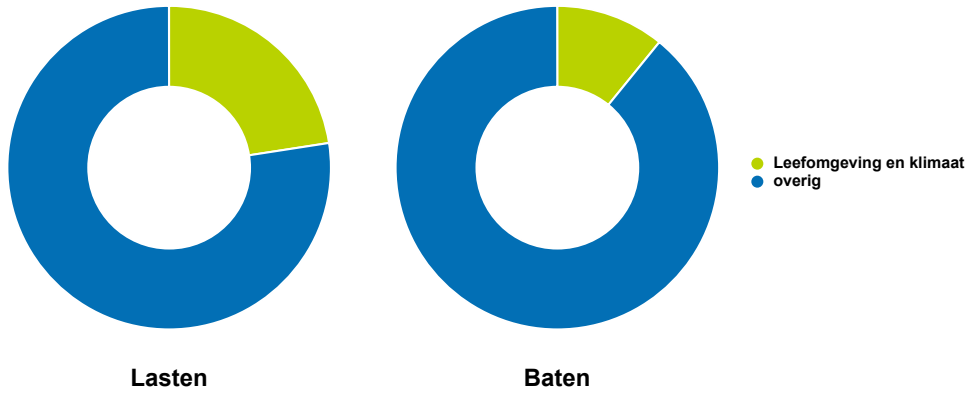

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					
	2025	2026	2027	2028	Totaal	Afschrijving per jaar
PVC-riool Bergwijkpark-Zuid + relinen betonriool	1.164.000				1.164.000	46.560
Aanschaf nieuwe bomen 2025	225.000				225.000	7.500
PVC riolering Stammerdijk	100.000				100.000	4.000
Vervangen Iveco wagen nr.12 bestrating	88.000				88.000	17.600
Vervanging Iveco Daily nr.10 (plantsoenen)	65.000				65.000	13.000
Verv. elektr. install. en LED gebouwen Rustoord	22.000				22.000	1.100
Gevelisolatie gebouwen Rustoord	12.000				12.000	600
PVC riool Akkerland		2.178.000			2.178.000	87.120
PVC riolering Kruidenhof		2.066.000			2.066.000	82.640
PVC riolering Julianaplantsoen		696.000			696.000	27.840
verv onderheid riool hoofdassen		500.000			500.000	8.333
PVC riool Flats Rode Kruislaan		276.000			276.000	11.040
PVC riolering hoofdassen		244.000			244.000	9.760
Aanschaf nieuwe bomen 2026		225.000			225.000	7.500
PVC riolering Buitenlust		130.000			130.000	5.200
LED-verlichting openbare buitenruimte		70.000			70.000	3.500
PVC riolering Diemerdreef			1.123.000		1.123.000	44.920
Vervangen luchtbehandelingskast gebouw A gemeentew			270.000		270.000	13.500
PVC riolering Sportplein Biesbosch			150.000		150.000	6.000
PVC riolering Achterplein Gemeentehuis			133.000		133.000	5.320
PVC riolering Verrijn Stuart				2.727.000	2.727.000	109.080
PVC riolering Polderland				1.747.000	1.747.000	69.880
Totaal	**1.676.000**	**6.385.000**	**1.676.000**	**4.474.000**	**14.211.000**	**581.993**

Beleidsontwikkelingen

Nieuw beleid	2025	2026	2027	2028
Plaagdierbeheersing	-90	-90	-90	-90
Voorziening voor realiseren faunavoorzieningen	-20	-20	-20	-20
@ Ontwikkeling Rioolheffing	-			
@ Zwerfafval	-50	-50	-50	-50
@ Groenonderhoud	-220			
Totaal nieuw beleid	**-380**	**-160**	**-160**	**-160**

Verkeer

Visie & strategisch doel

Om in te spelen op alle veranderingen in mobiliteit ontwikkelen we de integrale Mobiliteitsvisie Diemen. Deze visie geeft aan hoe we het verkeer- en vervoerbeleid voor de komende tien jaar gaan vormgeven. Het Beleidskader Mobiliteit van de Vervoerregio Amsterdam en de Omgevingsvisie Diemen 2040 zijn belangrijke kaders voor deze gemeentelijke visie. Dit beleid stellen we op samen met inwoners en bedrijven en regionale partners (zoals het GVB en de Vervoerregio Amsterdam).

De maximumsnelheid op rijkswegen is een belangrijke factor voor betere luchtkwaliteit en lagere geluidsbelasting. We zijn daarom voorstander van het verlagen van de maximumsnelheid op de Ring A10 en de A1 in Diemen naar 80 kilometer per uur. We onderzoeken of en hoe we in Diemen aan kunnen sluiten op de milieuzones die de gemeente Amsterdam invoert ter verbetering van de leefbaarheid in de stad.

Het behoud van het huidige aanbod aan openbaar vervoer is zeer belangrijk voor de inwoners van Diemen. Dit standpunt zal Diemen in de relevante regionale overleggen nadrukkelijk uitdragen. Bijzondere aandacht vragen we voor de positie van station Diemen Zuid als belangrijk OV-knooppunt, de toekomstige opzet van het metrostelsel en een mogelijk nieuwe metroverbinding van Amsterdam naar Almere (IJmeerverbinding).

De verkeersstructuur in Diemen Zuid passen we aan. Als onderdeel van dit project leggen we onder meer een rotonde aan en stelden we de busbaan open voor autoverkeer. Dit gaat gepaard met een kwalitatieve impuls voor het gebied rond de busbaan.

De verkeersveiligheid houdt onze aandacht. Het aantal wegvakken met een maximumsnelheid van 30 kilometer per uur willen we uitbreiden binnen de bebouwde kom. We letten op de kwetsbare doelgroepen in het verkeer (voetgangers en fietsers). Bijvoorbeeld door het aanleggen van veilige oversteken en het aanpassen van de fiets- en voetgangersoversteek op de Weteringweg. We stimuleren het per fiets of te voet halen en brengen van kinderen van en naar school.

Actueel op dit moment is het gebruik van fatbikes. Met name illegale (opgevoerde) fatbikes zorgen voor overlast en verkeersonveiligheid. We volgen in deze nadrukkelijk de landelijke ontwikkelingen en hebben de wens om een leeftijdgrens vast te stellen voor het gebruik van een fatbike. Verder nemen we contact op met de politie om in gezamenlijkheid te bekijken hoe overlast door (illegale) fatbikes zoveel mogelijk kan worden voorkomen.

We stimuleren elektrisch rijden door het uitbreiden van de openbare laadmogelijkheden.

Doelstellingen in één oogopslag

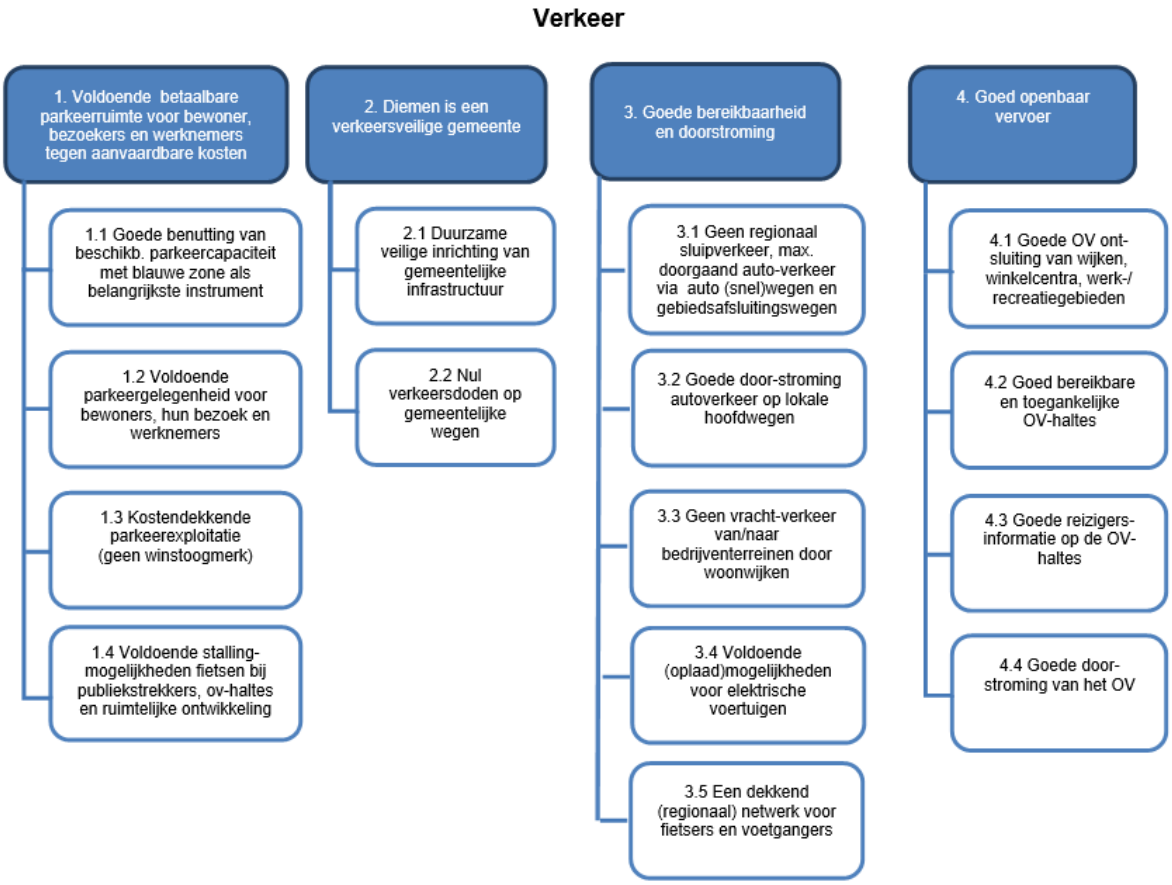

Kaderstellende beleidsnota's

Regionaal (Vervoerregio Amsterdam):
- Beleidskader Mobiliteit (2023);
- Beleidskader Inclusieve Mobiliteit (2020);
- Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2025-2033 (2023);
- Metrokader (2023);
- Strategische Visie Mobiliteit (2016);
- Multimodaal Toekomstbeeld MRA (2021)

Gemeentelijk:
- Algemene Plaatselijke Verordening Diemen (APV);
- Beleidsnota Elektrisch rijden en opladen in Diemen (2019);
- Beleidsnotitie Autodelen (2013);
- Parkeerbeleidsplan 2021;
- Parkeerverordening

Autonome ontwikkelingen

Parkeerexploitaties
Opnieuw verwachten we in 2025 meer opbrengsten uit parkeren. Daartegenover staat de inzet van personeel voor de afhandeling van boetes en bezwaren. Dit geldt voor alle zones waarin een vorm van parkeerregulering wordt toegepast: blauwe zones, vergunninggebieden en zones met betaald parkeren.

We stellen voor om zowel de parkeerinkomsten als de kosten voor de inzet van personeel en handhaving te verhogen met € 200.000. Hierdoor is dit nagenoeg kostenneutraal.

De inkomsten uit de automaten waarvan een gedeelte moet worden doorgestort aan de eigenaar van de parkeergarage in het winkelcentrum, vertoont een trendmatige verhoging. Deze lijkt stabiel te zijn sinds het einde van corona. We stellen voor om voor de begroting deze baten en lasten te verhogen met € 50.000.

Onze huidige aanbieder stopt zijn dienstverlening in Nederland. Met ingang van 2025 zal de controle met de scanwagens als gevolg van een nieuwe aanbesteding worden uitgevoerd door een ander bedrijf. De verwachting is dat de kosten gelijk blijven.

Nieuwe ontwikkelingen

Lobby openbaar vervoer voorzieningen
Diemen is goed bereikbaar met het openbaar vervoer en we vinden het belangrijk dat dit zo blijft. Voor onze bewoners maar ook voor onze bedrijventerreinen. Het grootste deel van het openbaar vervoer in Diemen (metro, tram en bus) verzorgt het GVB met als opdrachtgever de Vervoerregio Amsterdam. Wij volgen de ontwikkelingen nauwgezet en zullen op de passende momenten de Diemense belangen inbrengen, zoals bij de jaarlijkse vervoerplannen van het GVB. Hetzelfde geldt voor de bediening van de twee NS-stations in Diemen en de jaarlijkse voorstellen van NS voor aanpassingen in de dienstregeling. Via de Vervoerregio en ook de Metropoolregio Amsterdam zullen wij opkomen voor een goede bediening van de NS-stations Diemen en Diemen Zuid.

Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsvisie en actualisatie Parkeerbeleidsplan
Na het vaststellen van de Mobiliteitsvisie stellen we een uitvoeringsprogramma op met concrete projecten en het actualiseren van deelplannen. Eén van deze deelplannen die op korte termijn moet worden opgepakt is het Parkeerbeleidsplan 2021. We wegen onder andere af de signalen rondom het verlagen van de parkeernorm in Holland Park en het al dan niet uitbreiden van de blauwe zone in Diemen Noord (o.a. Zeezigt). Daarom stellen we voor de de actualisatie van het Parkeerbeleidsplan 2021 op te nemen in de begroting van 2025, hiervoor een bedrag van € 25.000 te reserveren. Die willen we dekken uit de bestaande parkeerexploitatie. Naast dit bedrag stellen wij voor om ook € 25.000 in de begroting van 2025 op te nemen voor het opstellen van het Uitvoeringsprogramma als uitvloeisel van de Mobiliteitsvisie.

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

1. Voldoende parkeerruimte voor bewoners, bezoekers en werknemers tegen aanvaardbare kosten

Subdoelen
1.1 - Goede benutting van beschikbare parkeercapaciteit met "blauwe zone" als belangrijkste instrument
1.1.1 - Uitbreiden en bijsturen parkeerregulering op basis van resultaten parkeermonitoring en klachten van bewoners en ondernemers en op basis van nieuwe ontwikkelingen (o.a. regelgeving en ICT)
1.1.2 - Parkeermonitoring door middel van meting van de parkeerdruk en op basis van ontvangen parkeerklachten
1.1.3 - Uitvoering geven aan het actualiseren van het Parkeerbeleidsplan 2021
1.2 - Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners, hun bezoekers en werknemers
1.2.1 - Waar nodig bijsturen van de parkeerregulering (op basis van maatwerk)
1.2.2 - Afspraken over parkeervoorzieningen bij nieuwbouwplannen, in beginsel worden deze parkeerplaatsen op eigen terrein gerealiseerd op basis van de Nota Parkeernormen
1.2.3 - Handhaven op de parkeerregulering incl. afhandelen parkeerklachten en overtredingen
1.3 - Kostendekkende parkeerexploitatie (geen winstoogmerk)
1.3.1 - Actueel houden van de parkeerexploitatie
1.3.2 - Parkeertarieven baseren op effectiviteit en een sluitende parkeerexploitatie
1.4 - Voldoende stallingsmogelijkheden voor fietsen bij publiekstrekkers, ov-haltes en ruimtelijke ontwikkelingen
1.4.1 - Bijplaatsen van fietsenstallingen indien nodig en mogelijk
1.4.2 - Het voorschrijven van fietsparkeernormen bij (ruimtelijke) ontwikkelingen conform de Nota Parkeernormen

2. Diemen is een verkeersveilige gemeente

Subdoelen & activiteiten
2.1 - Duurzame veilige inrichting van gemeentelijke infrastructuur
2.1.1 - Herinrichtingen worden duurzaam veilig ingericht
2.1.2 - Verkeersveilige fietsroutes nemen we mee bij de uitvoering van bouwplannen/wegwerkzaamheden (in BLVC-plannen)
2.1.3.- We doen onderzoek naar het verbeteren van de verkeersveiligheid op de Weesperstraat
2.1.4 - We stellen eenMobiliteitsvisie op waarbij verkeersveiligheid een belangrijk aspect is
2.2 - Nul verkeersdoden op gemeentelijke wegen
2.2.1 - We nemen deel aan verkeersveiligheidscampagnes via de Vervoerregio Amsterdam
2.2.2 - Deelname aan het programma Doortrappen ter bevordering van de fietsveiligheid onder oudere fietsers
2.2.3 - We monitoren de verkeersveiligheid op gemeentelijke wegen

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Algemeen - % doden na verkeersongeval met een motorvoertuig	0 %	0 %	0 %	0 %
Algemeen - % ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	40 %	33 %	15 %	15 %
Algemeen - % overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	32 %	53 %	20 %	30 %

3. Goede bereikbaarheid en doorstroming

Subdoelen & activiteiten
3.1 - Geen regionaal sluipverkeer door Diemen, zoveel mogelijk doorgaand autoverkeer via auto(snel)wegen en gebiedsontsluitingswegen
3.1.1 - We streven naar een maximumsnelheid binnen de bebouwde kom van 30 kilometer per uur, tenzij dit niet mogelijk is
3.1.2 - Afstemmen informatiesystemen (bewegwijzering/navigatie) op hoofdroutes
3.2 - Goede doorstroming van het autoverkeer op lokale hoofdwegen
3.2.1 - Waarborgen ontsluitingsfunctie d.m.v. advisering bij herinrichtingen en herontwikkelingen (o.a. Scheepskwartier, Vlindertuin, hoofdassen Diemen Centrum, Holland Park)
3.2.2 - Aanpassen hoofdverkeersstructuur Diemen Zuid (o.a. openstellen busbaan, aanleg rotonde, invoering 30 km/uur)
3.3 - Geen vrachtverkeer van en naar bedrijventerreinen door de woonwijken
3.3.1 - Zorgen voor behoud van goede rechtstreekse aansluiting van werkgebieden op het hoofdwegennet
3.3.2 - Terugdringen vrachtverkeer bij herinrichting van woongebieden
3.4 - Voldoende (oplaad)mogelijkheden voor elektrische voertuigen
3.4.1 - Realiseren van een dekkend en vraaggestuurd netwerk van laadpalen voor elektrische auto's, in samenwerking met het projectbureau MRA-e. We gaan drie snellaadpunten realiseren (Kruidenhof, sportpark De Diemen, Van Markenplantsoen)
3.4.2 - In samenwerking met het projectbureau MRA-e onderzoeken van mogelijkheden voor plaatsing van laadvoorzieningen van alleen op aanvraag naar pro actief op basis van bezetting/gebruik en potentieel gebruik door deelmobiliteit
3.4.3 - Voortzetten regionale samenwerking Green Deal Zero Emission stadslogistiek
3.4.4 - We monitoren het aanbod van elektrische deelmobiliteit (o.a. auto's, (bak-)fietsen en scooters) en nemen deel aan de regionale aanpak via de Vervoerregio om het aanbod voor deelmobiliteit te verruimen. We onderzoeken de mogelijkheid van een deelmobiliteitshub bij metrostation Verrijn Stuartweg.
3.5 - Een dekkend (regionaal) netwerk voor fietsers en voetgangers
3.5.1 - We verbeteren de zwakke schakels in het fietsnetwerk; dit betreft o.a. onder andere het verbeteren van de fietsoversteek op de Weteringweg en het verbreden van het brugdek van de Diemerbrug ten behoeve van het fietsverkeer.
3.5.2 - We nemen deel aan het regionale overleg over de verbetering van de regionale doorfietsroutes zoals de Dom tot Dam route langs het Amsterdam-Rijnkanaal.

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Totaal aantal laadpalen voor elektrische motorvoertuigen	87	112	145	160

4. Goed openbaar vervoer

Subdoelen & activiteiten
4.1 - Goede OV ontsluiting van woonwijken, winkelcentra, werkgebieden en recreatiegebieden
4.1.1 - Het belang van een goed bereikbaar Diemen brengen we in bij de planvorming en besluitvorming binnen de OV concessie Amsterdam
4.1.2 - We verlenen medewerking aan de nieuwe HOV-busverbindingen IJburg-Weesp en IJburg-station Bijlmer-Arena met omzetten van de parallelweg van de A1 tussen knooppunt Diemen en de Maxis naar een busbaan zonder ontheffinghouders-regeling
4.1.3 - De belangen van Diemen brengen we in bij regionale onderzoeken en plannen zoals OV SAAL middellange termijn, Amsterdam Bay Area (o.a. IJmeerlijn) en het toekomstige metronet
4.2 - Goed bereikbare en toegankelijke OV-haltes
4.2.1 - De resterende bushaltes in Diemen Noord en Diemen Zuid worden aangepast bij groot onderhoud/herinrichting zodat deze goed bereikbaar en toegankelijk zijn
4.2.2 - We zorgen ervoor dat OV-haltes en stations goed toegankelijk zijn voor alle gebruikers
4.3 - Goede reizigersinformatie op de OV-haltes
4.3.1 - We controleren de reizigersinformatie op haltes
4.4 - Goede doorstroming van het openbaar vervoer
4.4.1 - We zorgen voor van een goede doorstroming van het openbaar vervoer bij herinrichtingen (o.a. herinrichting Vlinderbuurt, Scheepskwartier hoofdassen Diemen Centrum en de aanpassing van de verkeersstructuur in Diemen Zuid)

Wat mag het kosten?

Verkeer	2025	2026	2027	2028
Structurele lasten	-2.401	-2.401	-2.402	-2.402
Structurele baten	1.635	1.985	1.636	1.986
Toevoegingen aan reserves	-	-75	-	-75
Onttrekkingen aan reserves	275	-	275	-
Saldo structureel	-492	-492	-492	-492
Incidentele lasten	-	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	**-492**	**-492**	**-492**	**-492**

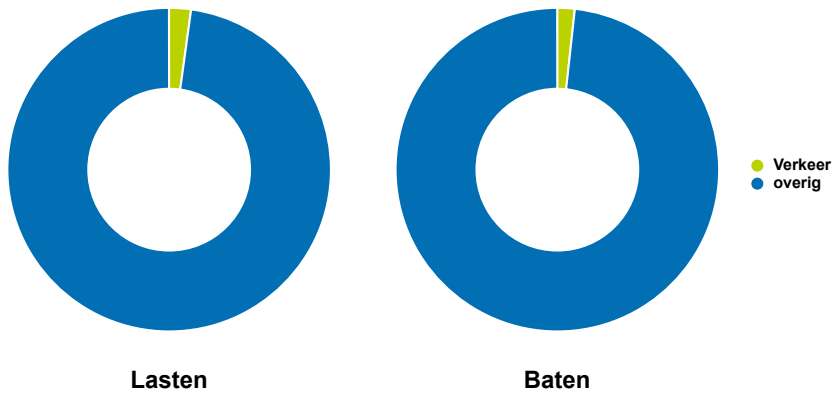

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					
	2025	2026	2027	2028	Totaal	Afschrijving per jaar
- Geen investeringen voor dit programma					-	-

Beleidsontwikkelingen

Nieuw beleid	2025	2026	2027	2028
@ Parkeerexploitaties	-	-	-	-
@ Mobiliteitsvisie	-25	-25	-25	-25
@ Parkeerbeleid				
Totaal nieuw beleid	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**

Samen besturen

Visie & strategisch doel

De kracht van Diemen is dat het een samenleving is met een schaal waarop mensen dicht bij elkaar zijn en nauw bij elkaar betrokken zijn. De gemeente is er voor de inwoners en bedrijven en wil in de contacten dan ook open en communicatief optreden. Ook willen we de onderlinge verbindingen in ons dorp bevorderen.

Deze visie komt duidelijk terug in ons dienstverleningskader 2023 en de visie en kernwaarden van de organisatie: *Het beste voor Diemen. Op onze eigen manier.* Met de kernwaarden: Leergierig, Bewust doen, Met lef, Verbindend en Open houding. We durven met lef van de gebaande paden af te wijken om de dienstverlening voor inwoners en ondernemers te verbeteren. Dat is onze inzet, ook in onze samenwerking met de partners uit gemeenschappelijke regelingen, en in het bijzonder met de DUO-gemeenten. We willen de samenwerking binnen onze regio versterken en daar ook een krachtige rol spelen, zeker op de voor Diemen belangrijke focuspunten.

Uit de evaluatie van de organisatiestructuur zijn een aantal aandachtspunten voor de organisatie gekomen waar de ambtelijke organisatie nu uitwerking aan geeft. Ons doel is een organisatie te zijn die toekomstbestendig is, onderling goed samenwerkt en inwoners centraal stelt. Strategische instrumenten zijn het collegeakkoord, het directieplan en de teamplannen.

Doelstellingen in één oogopslag

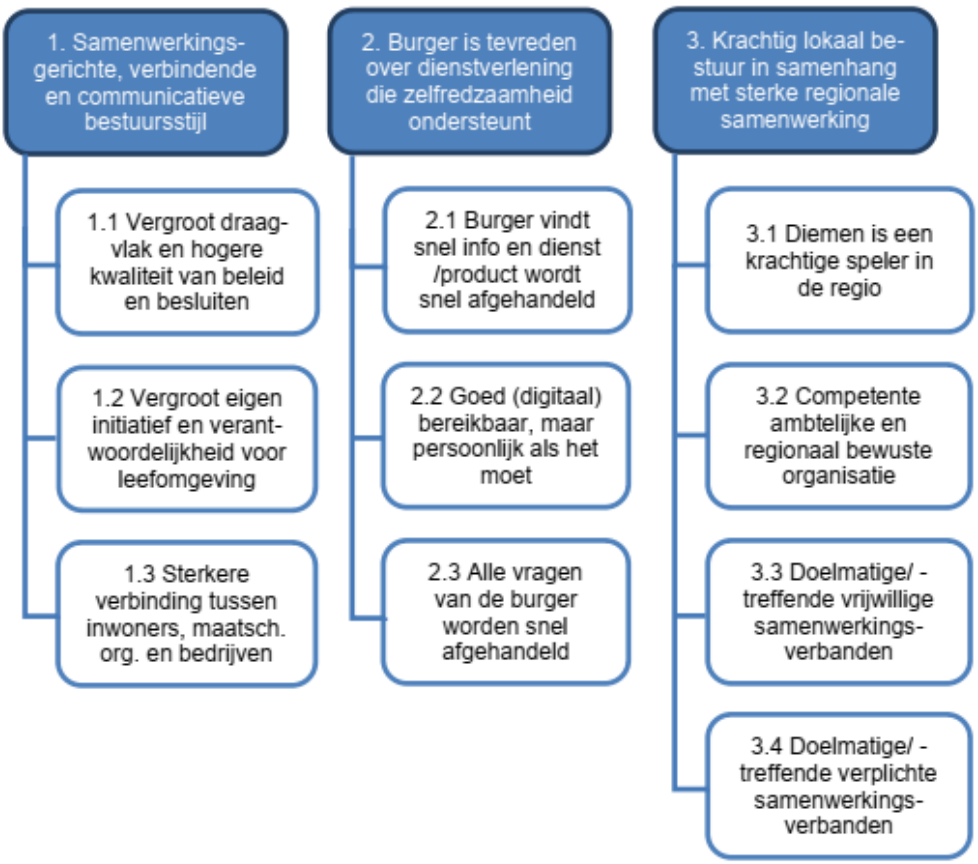

Kaderstellende beleidsnota's

- Diemen met elkaar en voor elkaar. Coalitieakkoord 2022-2026;
- Voor en Met Diemen. Ambitiedocument;
- Voor en met Diemen. Kader voor participatie;
- Voor en Met Diemen. Kader voor communicatie;
- Voor en Met Diemen. Kader voor dienstverlening;
- Herijking Diemen Divers en Inclusief 2024

Nieuwe ontwikkelingen

Dienstverlening Burgerzaken
Aanschaf OPENBurgerzaken
De gemeente Diemen gebruikt de applicatie iBurgerzaken voor alle burgerzaken-processen. OPENburgerzaken is een aanvulling op dit pakket. Hiermee is het mogelijk om geautomatiseerd gegevens tussen gemeenten, GGD en woningcorporaties uit te wisselen, informatie bij de Basisregistratie Kadaster te checken en veilig in te loggen voor Europeanen (eIDAS). Dat levert een betere basisregistratie personen (BRP) op, efficiëntere processen, betere dienstverlening voor inwoners en veilige uitwisseling van gegevens.
De kosten voor de implementatie bedragen € 7.000. De licentiekosten bedragen € 10.000 per jaar (€ 0,30 per inwoner).

Continue verbetering dienstverlening
Het eerder vastgestelde Kader voor Dienstverlening implementeren we door meerdere projecten. We maken daarvoor gebruik van incidenteel budget. Er zijn verbeteringen die structureel budget vereisen. Het gaat dan bijvoorbeeld om de jaarlijkse toegankelijkheidaudits en verbeteringen aan onze websites, inwonerstevredenheidsmetingen en onderzoeken naar kwaliteit van dienstverlening. Wij stellen voor om hiervoor een jaarlijks budget van € 25.000 op te nemen.

Dienstverlening Duo+
Duo+ geeft de ontwikkelingen aan die op het gebied van bedrijfsvoering op ons af komen, maar ook ontwikkelingen die we vanuit de drie gemeenten willen oppakken.Iedere DUO-gemeente neemt deze ontwikkelingen op in de eigen kadernota. Tot op heden is dat een goed werkende systematiek. Nu de financiële middelen krapper worden, komt er enige spanning op het systeem te staan. Afhankelijk van de gemeentelijke financiële positie wordt er kritischer gekeken naar de vanuit Duo+ voorgestelde ontwikkelingen. Voor Duo+ is het belangrijk dat de dienstverlening aan de drie gemeenten zoveel mogelijk gelijk blijft. Wanneer één gemeente een ontwikkeling wél wil doorzetten en de andere gemeenten niet, wordt het lastig. Meer dan voorgaande jaren zullen we hier vooraf overeenstemming over moeten bereiken met alle DUO-organisaties. Onderstaand de ontwikkelingen die Duo+ heeft aangedragen.

Personeel & Organisatie
Het aantrekken van nieuwe mensen is moeilijk binnen de huidige arbeidsmarkt. Op allerlei manieren proberen we te werven. Ook willen we graag dat medewerkers zich blijvend kunnen ontwikkelen in Diemen en daardoor langer blijven. Duo+ ondersteunt ons bij de invulling en uitvoering op deze onderwerpen. Hiervoor is structureel budget nodig voor personeel en incidenteel budget voor de inrichting van systemen en de uitvoering van eenmalige trajecten. Incidenteel is € 25.000 nodig en structureel € 25.000.

Informatisering & Automatisering
Voor schuldhulpverlening is een nieuwe applicatie aangeschaft. Om de data te kunnen ontsluiten voor datagestuurd werken is een extra rapportagemodule nodig. De rapportagemodule bestaat uit een aantal kant-en-klare dashboards waarmee we sneller in staat zijn om gegevens voor een benchmark te maken. Dit helpt om inzicht te krijgen in het effect van het beleid.
De Omgevingswet is ingevoerd op 1 januari 2024. Omdat hierdoor processen wijzigen, is aanschaf van nieuwe softwaresystemen nodig. Bovendien willen we graag dat de huidige applicaties elektronisch aanvragen (webformulieren) ondersteunen. In deze behoefte voorziet het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) niet.

Steeds meer spreekkamers vragen om hybride oplossingen voor overleg. Ook oude apparatuur moet vervangen worden door modernere en vaak duurdere apparatuur. Dit zorgt voor extra kosten voor audiovisuele apparatuur.
Voor deze ontwikkelingen binnen I&A is structureel € 85.000 nodig.

Interne dienstverlening
Omdat het aantal medewerkers bij Diemen en de andere DUO-organisaties groeit, komen er ook meer meldingen bij de interne Servicedesk (Topdesk). Daarnaast maken we voor meer verschillende soorten meldingen gebruik van deze applicatie. In 2024 kon dit nog deels bekostigd worden uit de stelpost groei. Dat gaat voor 2025 niet lukken. Ondanks diverse efficiencymaatregelen is voor de gewenste dienstverlening extra capaciteit nodig. Dat vraagt structureel € 35.000.

Staf
Duo+ heeft € 150.000 beschikbaar voor de inkoopfunctie. Hiervoor hebben we een eigen inkoopcoördinator/-adviseur in dienst en huren we in op maatschappelijk verantwoord inkopen, bijv. bij het maken van actieplannen en beleid. Maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen (MVOI) is voor Diemen belangrijk. Daarom willen we deze taak steviger invullen en vragen we extra budget van € 20.000) structureel. De sturing op maatschappelijk verantwoorde inkoop doet de gemeente via het eigen gemeentelijke MVOI-beleid. Dit gaat om de de kosten voor het opstellen en uitvoeren van het beleid en het monitoren van bijvoorbeeld de social return.

Dienstverlening Duo+	2025	2026	2027	2028
Personeel & Organisatie - werving en selectie	50	25	25	25
Informatie & Automatisering	5			
• Rapportagetool schuldhulpverlening	25	5	5	5
• Software omgevingswet	55	25	25	25
• Audiovisuele apparatuur		55	55	55
Interne dienstverlening - servicedesk	35	35	35	35
Staf - MVOI	20	20	20	20
Totaal dienstverlening Duo+	**190**	**165**	**165**	**165**

Viering Diemen 800 jaar
In 2026 bestaat Diemen 800 jaar. In het coalitieakkoord is afgesproken om dit jubileum nadrukkelijk te vieren met een programma voor en door alle inwoners van Diemen. Het is zo een investering in de gemeenschap. Belangrijkste doelgroepen zijn inwoners, organisaties en bedrijven van Diemen. We willen hen bewust maken van de lokale geschiedenis en streven naar een blijvend effect van de viering. Door het stimuleren van initiatieven willen we de onderlinge betrokkenheid en organisatiekracht in Diemen versterken. We stimuleren zo nieuwe evenementen en nieuwe, blijvende samenwerkingen tussen organisaties.
De organisatie van het jubileum wordt in handen gelegd van de nog op te richten Stichting Diemen 800. Het bestuur daarvan stuurt enkele betaalde krachten aan die de daadwerkelijke organisatie en communicatie op zich nemen. Het jubileum zal afgetrapt worden met een feestelijke opening op Diemens verjaardag op 29 maart 2026. Vervolgens start een programma waarvoor inwoners, organisaties en bedrijven worden uitgenodigd zelf projecten te lanceren. Een onafhankelijk fonds zorgt voor de financiering daarvan. In september 2026 vindt dan de feestelijke afsluiting plaats. In 2025 maken we al een begin met een organisatorische start van Diemen 800.

Het totaalbudget is in de Startnotitie Diemen 800 indicatief begroot op € 1,2 miljoen. De gemeente Diemen wil van dat totaalbudget maximaal € 880.000 voor haar rekening nemen. De Stichting Diemen 800 wordt gevraagd om het resterende bedrag te werven bij bedrijven, fondsen en andere overheden. Het fonds dat initiatieven uit de samenleving mogelijk moet maken, krijgt een omvang van € 400.000.

De gemeentelijke totaalbijdrage van € 880.000 is bedoeld voor het voorbereidingsjaar 2025 en het jubileumjaar samen.Dat bedrag brengen we ten laste van de Algemene Reserve.
In de 2e kwartaalbrief 2024 vroegen we € 95.000 voor 2024 aan.
In 2025 en 2026 stellen we respectievelijk nog € 305.000 en € 480.000 beschikbaar voor de viering.

Opleidingen en talentontwikkeling
De gemeentelijke organisatie is de afgelopen jaren gegroeid. We vinden het belangrijk om medewerkers op te leiden en te trainen om hun functie goed uit te oefenen. Het gaat hierbij enerzijds om verplichte trainingen en opleidingen. Anderzijds ook om opleidingen en trainingen die de medewerker verder laten ontwikkelen. We vinden dit belangrijk in het kader van duurzame inzetbaarheid van medewerkers en aantrekkelijk werkgeverschap.

In 2018 was het budget € 235.000. De jaren daarna hebben we dit niet verhoogd omdat het budget toereikend was. Dit budget is sinds 2021 niet meer toereikend. Vanuit de organisatieontwikkeling Diemen '22 was er in de jaren 2021 en 2022 tijdelijk extra budget beschikbaar voor opleiding en ontwikkeling.
Mede gezien de groei van de organisatie en de duurzame inzetbaarheid van medewerkers stellen we voor als nieuwe beleidsregel 1,5% van de salariskosten te reserveren voor doorontwikkeling en opleidingen. Dit houdt voor 2025 een verhoging van € 75.000 in.
Totaal komt het budget voor opleidingen en trainingen dan op € 310.000 uit.

Strategische personeelsplanning
Strategische personeelsplanning is cruciaal voor Diemen om voorbereid te zijn op toekomstige personeelsbehoeften en om een wendbare organisatie te blijven. Voor 2025 vragen we daarom een bedrag van € 750.000 aan. Een deel hiervan, € 200.000 is incidenteel. € 150.000 kan gedekt worden vanuit de stelpost "Groei van Diemen". Dit geld gebruiken we voor de volgende zaken:

- Autonome groei door uitbreiding van taken vanuit Rijk, groei van Diemen of gemeentelijk beleid. We denken onder andere extra capaciteit nodig te hebben bij handhaving, de uitvoering van Wmo-taken, leerlingenvervoer en vastgoedbeheer. De directie wil meer vrijheid hebben bij het toekennen van budget voor capaciteit. Voorheen werden alle formatie-aanvragen specifiek gemeld per programma. Door gewijzigde omstandigheden ontstaan er een gewijzigde capaciteitsbehoefte. Door niet vooraf exact vast te leggen waarvoor het budget nodig is, kunnen we adequater reageren op capaciteitsvragen.
- Tijdelijk extra capaciteit. Hoewel we met extra inspanningen nog steeds goede mensen kunnen aantrekken, hebben nieuwe collega’s vaak minder ervaring dan vertrekkende medewerkers en zijn ze minder bekend met gemeentelijke processen. We willen ruimte om de overdracht en het inwerken van deze nieuwe medewerkers intensiever te kunnen begeleiden. Daarnaast blijkt uit onze medewerkersopbouw dat we relatief veel medewerkers hebben tussen de 30-39 jaar en boven de 60 jaar. Deze groepen maken gebruik van (wettelijke) regelingen zoals zwangerschaps- en ouderschapsverlof en andere maatwerkregelingen. Dit betekent dat we vaak minder capaciteit beschikbaar hebben dan op papier staat.

- Uitbreiding teams en leidinggevenden. We onderzoeken welke aanpassingen nodig zijn in de organisatiestructuur, met aandacht voor aansturing en “span of control”. Dit volgt uit de evaluatie van de in 2019 doorgevoerde organisatiestructuur. Mede door de groei van de organisatie moeten we aanpassingen doen in de omvang van teams en herschikking van taken per team. Dit betekent extra formatie voor leidinggevenden.

In de kwartaalbrieven rapporteren we waarvoor het budget voor de strategische personeelsplanning is ingezet.

Tot slot blijft het hoge ziekteverzuim een aandachtspunt. In 2024 zetten we een inzetbaarheidscoach in om teamleiders en medewerkers intensiever te begeleiden. Dat moet langdurige uitval helpen voorkomen. In 2025 volgt een nieuwe aanbesteding voor een arbo-arts met een breder dienstenpakket.

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

1. Samenwerkingsgerichte, verbindende en communicatieve bestuursstijl

Subdoelen & activiteiten
1.1 - Verhoogde kwaliteit van beleid en besluiten
1.1.1 - Bij projecten en nieuw beleid in het startdocument expliciet benoemen van participatie en de participatietrede aangeven
1.2 - Vergroot draagvlak voor beleid en besluiten
1.2.1 - Zorgen dat burgers tijdig en helder worden geïnformeerd over besluiten die hen raken
1.3 - Vergroot eigen initiatief en verantwoordelijkheid voor de leefomgeving door (groepen van) bewoners
1.3.1 - Proactief communiceren over bewonersinitiatieven
1.3.2 - Wijkcoördinatoren ondersteunen en faciliteren bewonersinitiatieven
1.3.3 - Samenwerking met SWD versterken door ze te betrekken bij bewonersinitiatieven
1.3.4 - Ruimer aanbieden van laagdrempelige digitale communicatiemiddelen (social media of specifieke project sites)
1.4 - Sterkere verbinding tussen bewoners en maatschappelijke organisaties en bedrijven
1.4.1 - Overzicht geven van bewonersinitiatieven, welke daarvan in samenwerking met SWD tot stand komen en bijbehorende bewonersgroepen
1.4.2 - Ondersteunen van wijkcoördinatoren en faciliteren van bewonersinitiatieven

Prestatie-indicator	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
% gegrond verklaarde bezwaarschriften n.a.v. formele behandeling	NB	0 %	NB	15%
% ingetrokken bezwaarschriften n.a.v. informele behandeling/mediation	NB	NB	NB	85%
% vertrouwen in de manier waarop gemeente wordt bestuurd	48%	50%	50%	50%

2. Burger is tevreden over dienstverlening die zelfredzaamheid ondersteunt

Subdoelen & activiteiten
2.1 - De burger wordt snel geholpen met zijn vraag ongeacht welk communicatie kanaal hij gebruikt
2.1.1 - Samen met gebruikers de gebruikersvriendelijkheid van de e-diensten verbeteren
2.1.3 - Servicenormen over afhandeltijden vaststellen en hierop sturen met behulp van de nieuwe monitoringsystemen en actief communiceren
2.2 - De gemeente is via diverse kanalen makkelijk bereikbaar met de nadruk op het digitale kanaal
2.2.1 - de mogelijkheden om een product digitaal aan te vragen nog eenvoudiger maken door nieuwe mogelijkheden
2.3 - Alle vragen van de burger worden snel afgehandeld

Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Tevredenheid burger over de dienstverlening binnen de gemeente	6.9	NB[20]	7,0	7,0
Aantal klachten over gemeentelijke dienstverlening	72	NB	70	70
Prestatie indicatoren	**Werkelijk 2022**	**Werkelijk 2023**	**Begroot 2024**	**Begroot 2025**
Subdoel 2.3 % binnenkomende gesprekken KCC binnen 30 seconden beantwoord	71.4 %	73.1 %	70-80%	70-80%

[20] Niet beschikbaar, de volgende peiling over 2024, is in 2025.

3. Krachtig lokaal bestuur in samenhang met sterke regionale samenwerking

Subdoelen & activiteiten
3.1 - Diemen is een krachtige speler in de regio
3.1.1 - Vertegenwoordiging in regionale besturen
3.2 - Competente ambtelijke en regionaal bewuste organisatie
3.2.1 - Uitvoeren van (strategisch) HRM-beleid met focus op competenties
3.3 - Doelmatige en doeltreffende vrijwillige samenwerkingsverbanden
3.3.1 - Onderzoeken welke taken we beter in samenwerking kunnen uitvoeren (onder andere in Duo+ en AM-verband)
3.3.2 - Controleren of we de doelen die we met de deelname nastreven, ook realiseren
3.4 - Doelmatige en doeltreffende verplichte samenwerkingsverbanden
3.4.1 - Onderzoeken welke taken we beter in samenwerking kunnen uitvoeren
3.4.2 - Controleren of we de doelen die we met de deelname nastreven, ook realiseren

Verplichte indicatoren	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Algemeen - Waardering inwoners algemene gemeentelijke dienstverlening (verplicht)	6.9	NB[21]	7,0	7,0
Algemeen - Waardering ondernemers algehele gemeentelijke dienstverlening (verplicht)	NB	NB[21]	7,0	7,0

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
Algemeen - Apparaatskosten per inwoner (verplicht)	€ 724	€ 815	€ 939	1.125	1.114	1.095	1.074
Algemeen - % Externe inhuur (kosten inhuur externen als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen) (verplicht)	17%	21%	10%	5%	4%	3%	3%
Algemeen - % overhead (Overhead/ totale loonsom)	85%	87%	83%	73%	76%	77%	78%

[21] Niet beschikbaar, de volgende peiling over 2024, is in 2025.

Wat mag het kosten?

Samen besturen	2025	2026	2027	2028
Structurele lasten	-18.563	-19.581	-19.924	-20.310
Structurele baten	706	706	706	706
Toevoegingen aan reserves	-90	-90	-90	-90
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-17.947	-18.965	-19.308	-19.694
Incidentele lasten	-925	-705	-142	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	305	478	-	-
Saldo incidenteel	-620	-227	-142	-
Saldo van baten en lasten	**-18.567**	**-19.192**	**-19.450**	**-19.694**

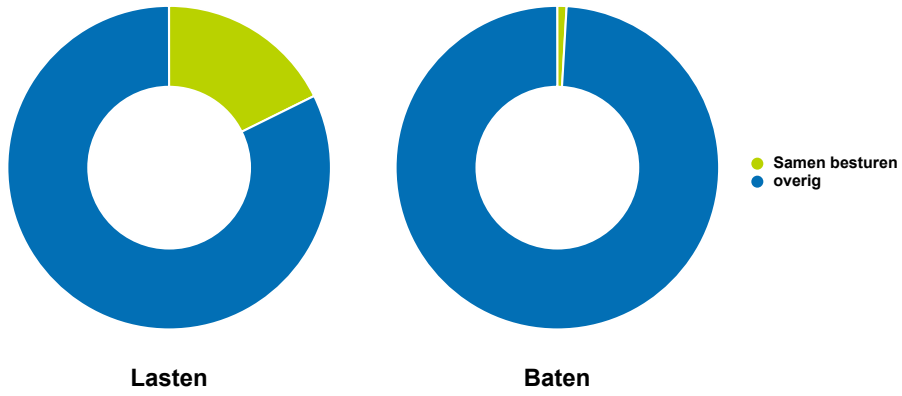

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					
	2025	2026	2027	2028	Totaal	Afschrijving per jaar
Project Huisvesting	8.735.000				8735000	-
Verv. verwarm. elektr warmtepompen gemeentewerf	310.000				310000	15.500
Overlagen en isoleren dak gemeentehuis	145.000				145000	5.800
Zonnepanelen plaatsen dak gemeentehuis	120.000				120000	6.000
Vervangen brandmeldcentrale gemeentehuis	105.000				105000	10.500
Vervangen airco's gemeentehuis	70.000				70000	3.500
Vervangen armaturen in LED garagegebouwen B/C/D gemeentewerf				30.000	30000	1.500
Totaal	**9.485.000**	**-**	**-**	**30.000**	**9.515.000**	**42.800**

Beleidsontwikkelingen

Nieuw beleid	2025	2026	2027	2028
Aanschaf OPENBurgerzaken	-15	-10	-10	-10
Continue verbetering Dienstverlening	-25	-25	-25	-25
Duo+ / P&O)	-50	-25	-25	-25
Duo+ / I&A	-85	-85	-85	-85
Duo+ / servicedesk	-35	-35	-35	-35
MVOI (social return)	-20	-20	-20	-20
Viering Diemen 800 jaar	-	-		
Opleidingen en talentontwikkeling	-75	-75	-75	-75
Strategische personeelsplanning	-650	-450	-450	-450
Totaal nieuw beleid	**-955**	**-725**	**-725**	**-725**

Financiën

Voorschriften BBV

Conform het BBV moet de begroting ook een overzicht geven van alle algemene dekkingsmiddelen. Dit is ondergebracht in dit programma. Het betreft alle ongemerkte financiële middelen. Oftewel deze middelen worden ingezet ter dekking van alle programma's.

Het betreft de volgende algemene dekkingsmiddelen.

Financiën	2025	2026	2027	2028
Algemene uitkering	62.545	60.200	61.020	61.830
Ongebonden belastingen	9.485	9.585	9.685	9.785
Dividend	104	104	104	104
Saldo financieringsfunctie	-1.230	-1.805	-2.255	-2.555
Onvoorzien	-60	-60	-60	-60
Overige algemene baten en lasten	5.119	5.742	5.627	7.489
Totaal	**75.963**	**73.766**	**74.121**	**76.593**

Per algemeen dekkingsmiddel worden de ontwikkelingen weergegeven.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Financiële verordening gemeente Diemen 2023;
- Controleverordening 2023 gemeente Diemen;
- Verordening doelmatigheid en doeltreffendheid 2012 gemeente Diemen;
- Nota Activa- en rentebeleid 2016 gemeente Diemen;
- Nota Lokale heffingen 2016 gemeente Diemen;
- Nota Sturing op verbonden partijen 2016 gemeente Diemen;
- Treasurystatuut 2016 gemeente Diemen;
- Verordening Startersleningen 2017 gemeente Diemen
- Nota Reserves en Voorzieningen 2023 Gemeente Diemen;

Algemene Uitkering

Ontwikkeling Algemene uitkering (AU)	2025	2026	2027	2028
Berekening Algemene Uitkering Begroting 2024 (meicirculaire '23)	**59.340**	**55.360**	**54.880**	**54.880**
Totaal effect Septembercirculaire 2023	555	425	1.540	2.205
Totaal effect Meicirculaire 2024 + nieuwe uitgangspunten Kadernota 2025	2.650	4.415	4.600	4.745
Totaal wijzigingen	**3.205**	**4.840**	**6.140**	**6.950**
Stand Programmabegroting 2024	**62.545**	**60.200**	**61.020**	**61.830**

De berekening van de algemene uitkering is gebaseerd op de Meicirculaire 2024 en de uitgangspunten zoals vastgesteld in de Kadernota 2025.

Vanaf 2023 is een nieuw verdeelmodel van kracht. Voor het nadelig effect worden wij gecompenseerd. Deze compensatie bedraagt € 2,9 miljoen. Op de onderzoeksagenda van het Gemeentefonds staan in 2025 de evaluatie van het verdeelmodel geagendeerd. In de Meicirculaire is over de voortgang van de evaluatie geen toelichting terug te vinden.

Gelijktijdig met de Kadernota 2025 hebben wij ter informatie een memo over de effecten van de Meicirculaire 2024 gestuurd. Voor een gedetailleerde toelichting verwijzen we u naar die memo. Onderstaand de belangrijkste wijzigingen uit de circulaires na vaststelling van de vorige begroting.

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Effecten Septembercirculaire 2023				
Accresontwikkeling	615	580	1.575	2.280
Uitkeringsfactor	-135	-130	-175	-180
Taakmutaties	35	10	10	-10
Overige ontwikkelingen	40	-35	130	115
Totaal effect Septembercirculaire 2023	555	425	1.540	2.205
Effecten Meicirculaire 2024 + nieuwe uitgangspunten Kadernota 2025				
Doorberekening aanpassing maatstaven woningen en inwoners	1.135	1.320	1.555	1.740
Effect WOZ-maatstaf	-295	-310	-330	-345
LPO accres	1.240	800	795	735
Volumeaccres	-320	1.240	1.240	1.260
Opschalingskorting	-	1.030	1.030	1.035
Jeugd (Compenstie Hervormingsagenda 2025)	535			
Taakmutaties	120	105	105	115
Mutaties decentrale- en integratie uitkeringen	195	185	180	180
Overig	40	45	25	25
Totaal effect Meicirculaire 2024 + nieuwe uitgangspunten Kadernota 2025	2.650	4.415	4.600	4.745
-	3.205	4.840	6.140	6.950

Ongebonden belastingen

In Diemen worden de volgende ongebonden belastingen als algemeen dekkingsmiddel gezien:

Ongebonden belastingen	2025	2026	2027	2028
Onroerende-zaakbelastingen (OZB)				
- woningen (eigenaren)	4.700	4.800	4.900	5.000
- niet-woningen (eigenaren)	2.450	2.450	2.450	2.450
- niet-woningen (gebruikers)	2.000	2.000	2.000	2.000
Precariobelasting	50	50	50	50
Toeristenbelasting	825	825	825	825
Uitvoeringskosten	-540	-540	-540	-540
Totaal	**9.485**	**9.585**	**9.685**	**9.785**

Opbrengst OZB
In de Kadernota 2025 stelden we voor de OZB-tarieven met het indexcijfer van 2,2% te indexeren. Vooruitlopend op het rapport met besparingen en ombuigingen stellen wij voor 2025 een extra verhoging van het OZB-tarief voor.
We kiezen voor een totale verhoging van 5% van het OZB-tarief voor woningen en hiermee genereren we € 135.000 aan extra opbrengsten. Over de afgelopen jaren heeft een stevige inflatie plaatsgevonden en de indexeringen in deze jaren op het OZB-tarief bleven daarbij achter. Daarnaast stellen we voor om het OZB-tarief voor niet-woningen slechts met 2,2% te indexeren. Reden voor dit verschil is dat in 2024 Diemen tot de top 20 van laagste OZB-tarieven voor woningen behoort van alle 342 gemeenten, terwijl voor niet-woningen Diemen minder gunstig scoort. Bij het OZB-tarief voor niet-woningen staat Diemen in 2024 namelijk in de middenmoot.

Totaal bedragen de OZB-opbrengsten voor woningen en niet-woningen daarmee in 2025 € 9,3 miljoen.
Bij de OZB-opbrengsten voor woningen houden we rekening met de meeropbrengsten als gevolg van de groei (€ 100.000 per jaar).

Toeristenbelasting
Het tarief toeristenbelasting is vorig jaar extra verhoogd met € 1,00 per persoon per nacht (verhoging van 45%). Daarmee is het tarief nu € 3,25 per persoon per nacht. In de begroting 2025 is het tarief geïndexeerd conform de uitgangspunten in de Kadernota 2025 met 2,2%.

Legesverordening
In afwachting van het onderzoek naar de kostendekkendheid van onze leges komen wij met voorstellen voor de tariefstelling van onze legestarieven. Daaronder zijn ook de leges voor omgevingsvergunningen. We leggen deze mogelijkheden vast in de geactualiseerde Nota Lokale Heffingen 2024. Planning was deze nota gelijktijdig met de Programmabegroting 2025 voor te leggen. Helaas is in het onderzoek naar de kostendekkendheid van de legesverordening enige vertraging gekomen. De planning is nu de Nota Lokale Heffingen gelijktijdig met de vaststelling van de belastingtarieven 2025 voor te leggen.

De sturing op belastinginkomsten / lokale lastendruk maakt in 2026 ook onderdeel uit van de maatregelen voor ombuigingen en besparingen.

Dividend

De gemeente Diemen heeft bij twee bedrijven aandelen in bezit waar dividend over ontvangen wordt. Dit betreft de Bank Nederlandse Gemeenten en N.V. De Meerlanden. De ontvangsten (maar ook eventuele risico's) worden gezien als algemene middelen.

Dividend	2025	2026	2027	2028
Lasten	-	-	-	-
Baten				
- Bank Nederlandse Gemeenten	20	20	20	20
- N.V. De Meerlanden	84	84	84	84
Totaal	**104**	**104**	**104**	**104**

Saldo financieringsfunctie

Voor een gedetailleerde toelichting over de financiering wordt verwezen naar de 'Paragraaf Financiering'. Op dit programma komen de belangrijkste ontwikkelingen terug.

Saldo financieringsfunctie	2025	2026	2027	2028
Lasten	-1.330	-1.905	-2.355	-2.655
Baten	100	100	100	100
Totaal	**-1.230**	**-1.805**	**-2.255**	**-2.555**

Langlopende geldleningen
Voor de financiering van investeringen trekt de gemeente langlopende leningen aan. De laatste jaren konden we deze betalen uit de ontvangsten van grondverkopen. Daarnaast hadden we door positieve rekeningresultaten en de temporisatie van grote investeringen een kortlopend financieringsoverschot. Hierdoor hoefden we in 2024 een vrijvallende langlopende geldleningen niet opnieuw te financieren.

Door de stijgende rente is de financiering van grote investeringen duurder. Voor de komende jaren verwachten we dat de rente tussen de 3,0% en 3,5% zal blijven. Dat houdt in dat de herfinciering van leningen duurder wordt. De gemiddelde rente van de nu lopende leningen is 1,75%.

Bovendien willen we in Diemen investeren in het voorzieningenniveau. We investeren in de renovatie en herinrichting van de openbare ruimte, maar ook in de herinrichting van het gemeentehuis, onderwijshuisvesting en sportaccommodaties. Op basis van het huidige investeringsplan zullen we de komende jaren € 80 miljoen investeren. Om deze investeringen te kunnen financieren zullen we in de toekomst langlopende geldleningen moeten aantrekken. Hierdoor zullen onze rentekosten aanzienlijk oplopen.

Om de risico's te beperken trekken we financieringen met verschillende looptijd aan en zorgen we voor spreiding van het risico zodat herfinanciering van langlopende leningen niet in één jaar vallen, maar zoveel mogelijk verspreid zijn over verschillende jaren.

Onvoorzien

Het budget voor onvoorzien is gebaseerd op het aantal inwoners. Per saldo houden we in de begroting rekening met € 60.000. Deze stelpost is structureel in de begroting opgenomen en dient ter dekking van onvoorziene uitgaven.

Onvoorzien	2025	2026	2027	2028
Lasten	-60	-60	-60	-60
Baten	-	-	-	-
Totaal	**-60**	**-60**	**-60**	**-60**

Overige algemene baten en lasten

De overige algemene baten en lasten kenmerken zich door kosten en opbrengsten als gevolg van toerekening van kosten naar programma's zoals de toegerekende BTW naar afval en riolering en het rentedeel van de kapitaallasten van investeringen.

Indicatoren

Verplichte indicatoren (BBV)	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
% functiemenging	54,1	54,7	60	60
Gemiddelde WOZ-waarde afgerond in € 1.000	429	428	420	435
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	€ 889	€ 972	€ 889	998
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€ 970	€ 1.070	€ 987	1117

Wat mag het kosten?

Financiën	2025	2026	2027	2028
Structurele lasten	-2.642	-3.202	-3.665	-4.023
Structurele baten	78.441	76.809	77.688	80.616
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	75.799	73.608	74.023	76.593
Incidentele lasten	-56	-62	-62	-
Incidentele baten	220	220	160	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	164	159	98	-
Saldo van baten en lasten	**75.963**	**73.766**	**74.121**	**76.593**

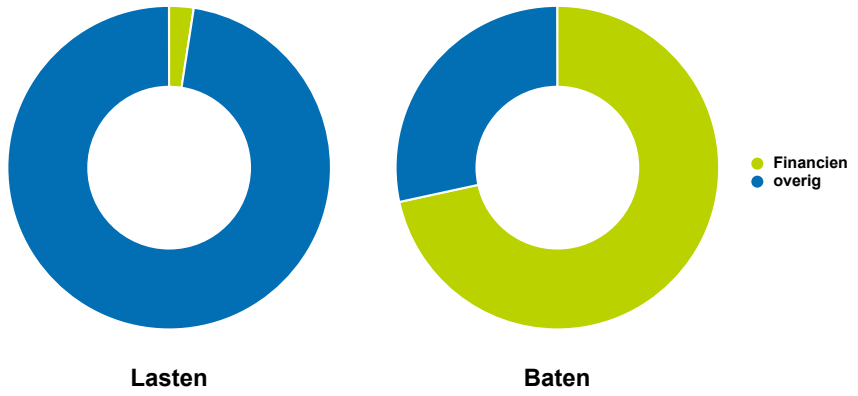

Gemeente Diemen

Paragrafen

Duurzaamheid	103
Risico's en weerstandsvermogen	117
Bedrijfsvoering	131
Lokale heffingen	138
Onderhoud kapitaalgoederen	157
Verbonden partijen	168
Financiering	187
Algemeen	187
Grondbeleid	192
Grootschalige projecten	194

Duurzaamheid

Inleiding

Onze samenleving bevindt zich op een kantelpunt. Wereldwijde economische, sociaal-maatschappelijke en ecologische crises hebben de kwetsbaarheid van die samenleving getoond. Klimaatverandering, stijgende energieprijzen, voedsel- en grondstoffenschaarste en het afnemen van plant- en diersoorten staan op dit moment hoog op de (inter)nationale agenda. In de toekomst zal duurzame ontwikkeling alleen maar in belang toenemen.

Duurzaamheid is een veelomvattend maar vaak uitgehold begrip. Daarnaast heeft duurzaamheid te kampen met het imago ‘duur’ ‘soft’ en ‘elitair’ te zijn. Het tegendeel is waar. We hebben iedereen nodig om onze samenleving meer robuust en toekomstbestendig te maken. Wanneer de drie P’s (People, Planet en Profit) integraal en toekomstgericht worden toegepast in keuzes op alle beleidsterreinen, werken we samen aan een financieel-economisch, sociaal-maatschappelijk én ecologisch gezonde toekomst.

Coalitieakkoord
De afgelopen jaren is er hard gewerkt aan een duurzaam Diemen. Ook in deze bestuursperiode blijven we hierop inzetten. In het coalitieakkoord staat: *“We willen een schoon en duurzaam Diemen achterlaten voor de volgende generaties. Daarbij hebben we oog voor de inwoners die achterop dreigen te raken. Met daadkrachtige maatregelen pakken we energiearmoede aan en zorgen we dat niemand achterblijft"*

In de coalitieperiode 2022-2026 wordt de uitvoering van de Duurzaamheidsagenda 2020-2025 voortgezet. In het coalitieakkoord zijn aanvullende plannen en acties opgenomen. Deze sluiten goed aan op de thema's en de opzet van de Duurzaamheidsagenda en zijn opgenomen onder de betreffende thema's in deze paragraaf.

Duurzaamheidsagenda
Op 2 juli 2020 heeft de gemeenteraad de Duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 vastgesteld. Met de Duurzaamheidsagenda willen we de omschakeling maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen. De Duurzaamheidsagenda geeft de kaders voor de programmatische aanpak voor de komende jaren.

De Duurzaamheidsagenda heeft twee pijlers met ieder drie thema’s. Met de eerste pijler Duurzame samenleving willen het afwentelen van problemen op andere landen en andere generaties tegengaan. Tot deze pijler behoren de volgende drie thema’s: energie & klimaat, afval & circulaire economie, natuur & biodiversiteit. Met de tweede pijler Gezonde leefomgeving worden de problemen in de leefomgeving aangepakt waar we hier en nu last van hebben. Tot deze pijler behoren de volgende drie thema’s: klimaatadaptatie, luchtkwaliteit & geluid en schone mobiliteit

Als gemeente willen we natuurlijk zelf ook het goede voorbeeld geven. Daarvoor zullen we de interne samenwerking verder versterken. De gemeente kan het realiseren van een duurzame samenleving en een gezonde leefomgeving echter niet alleen. Ook de samenwerking met de samenleving en met de stichting Daarom Duurzaam Diemen zullen we intensiveren.

Schematisch ziet de opzet van de duurzaamheidsagenda 2020-2025 er als volgt uit:

<table>
<tr><td colspan="2">1) PROGRAMMA
- Programmering, monitoring en rapportage
- Doorwerking duurzaamheid in beleid (APV, Omgevingsvisie, handboek openbare ruimte, etc.)
- Financiële regelingen voor duurzaamheid (leningen, subsidies, etc.)
- Communicatie</td></tr>
<tr><td>2) DUURZAME SAMENLEVING</td><td>3) GEZONDE LEEFOMGEVING</td></tr>
<tr><td>2.a) Energie & klimaat
- Energie besparen
- Duurzame energie opwekken
- Aardgasvrij maken gebouwde omgeving
- Stimuleren en faciliteren lokale energie-initiatieven
- Aanpak overige broeikasgassen</td><td>3.a) Klimaatadaptatie
Inspelen op:
- Opwarming gebouwde omgeving (hittestress)
- Intensere regenbuien
- Langere periodes van droogte</td></tr>
<tr><td>2.b) Afval & Circulaire Economie
- Preventie van afval
- Verbeteren afvalscheiding
- uitbannen giftige en milieuschadelijke stoffen
- Stimuleren (lokale) circulaire producten en diensten
- Circulaire aanpak grondstoffenstromen en strategische grondstoffen
- stimuleren duurzame gezonde voeding en minder voedselverspilling
- slim benutten organische reststromen
- stimuleren duurzaam bouwen en slopen
- stimuleren duurzame omgang met spullen</td><td>3.b) Luchtkwaliteit & geluid
- Aanpak bronnen van luchtverontreiniging
- Geluidmaatregelen bij bron, overdracht en ontvanger</td></tr>
<tr><td>2.c) Natuur & biodiversiteit
- Versterken natuurwaarde
- Versterken ecologische verbindingen, waaronder verbinding buurtgroen en natuur</td><td>3.c) Schone mobiliteit
- Dekkend netwerk laadpalen e-mobiliteit
- smart mobility
- schone mobiliteit bevoorrading
- Deelmobiliteit
- Groen OV
- Parkeerbeleid
- Aantrekkelijke fiets en wandelroutes</td></tr>
<tr><td colspan="2">4) SAMENWERKING gemeentelijke organisatie en activiteiten
- Duurzaam\maatschappelijk verantwoord inkopen
- Duurzaamheid bedrijfsvoering, gemeentelijke gebouwen, terreinen en voertuigen
- Duurzaam ontwikkelen van de openbare ruimte.
- Duurzaam beheren van de openbare ruimte</td></tr>
<tr><td colspan="2">5) SAMENWERKING met de samenleving
- Versterken en uitbouwen Daarom Duurzaam Diemen community tot hét duurzaamheidsplatform binnen Diemen
- Faciliteren en ondersteunen duurzaamheidsinitiatieven vanuit de samenleving
- Duurzaamheidspacten met doelgroepen (bedrijventerreinen, winkelcentra, zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, etc.)
- stimuleren start-ups met oplossingen voor duurzaamheidsvraagstukken
- steunen van initiatieven op het gebied van duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen</td></tr>
</table>

Gemeentelijk duurzaamheidsprogramma

In de paragraaf duurzaamheid van de begroting zijn de 5 hoofddoelen\onderdelen vanuit de duurzaamheidsagenda weergegeven:
1. Een programmatische aanpak
2. Naar een duurzame samenleving
3. Naar een gezonde leefomgeving
4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie
5. Samenwerking aan duurzaamheid met de samenleving

Hieronder zullen we per onderdeel ingaan op:
- langetermijndoelen (wat willen we bereiken)
- de geplande activiteiten voor 2025 (wat gaan we ervoor doen)
- monitoring (indicatoren uit de Duurzaamheidsagenda en het coalitieakkoord 2022 - 2026)

1. Een programmatische aanpak
Wat willen we bereiken?
- Via een programmatische aanpak op duurzaamheid willen we binnen Diemen de komende jaren de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen. Daarmee willen we de langetermijndoelen duurzame samenleving en gezonde leefomgeving uit de Duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 realiseren. In het collegeakkoord zijn op de Duurzaamheidsagenda aanvullende duurzaamheidsacties benoemd voor de periode 2022-2026.

Wat gaan we ervoor doen in 2025?
- Evaluatie duurzaamheidsagenda 2020 - 2025 en voorbereiding opstellen vervolgprogramma 2026 - 2030
- Uitvoeren jaarprogramma duurzaamheid 2025 (de acties uit de paragraaf duurzaamheid van de begroting 2025) op basis van de Duurzaamheidsagenda en aanvullende acties uit het Coalitie-akkoord
- Voortzetten interne en externe communicatiecampagnes duurzaamheid
- Opname van duurzaamheid bij ontwikkeling van nieuw gemeentelijke beleid
- Voortzetten van het verstrekken van duurzaamheidsleningen en duurzaamheidssubsidies

Monitoring

Wat	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Aantal verstrekte duurzaamheidsleningen	17	11	25	15

2. Naar een duurzame samenleving

Met de pijler Duurzame samenleving uit de Duurzaamheidsagenda gaan we het afwentelen van problemen op andere landen en andere generaties tegen. Tot de pijler duurzame samenleving behoren de volgende drie thema's: Energie & Klimaat, Afval & Circulaire Economie, Natuur & Biodiversiteit.

2.A THEMA ENERGIE & KLIMAAT

Wat willen we bereiken?

- 2040 fossiel onafhankelijke gemeente
- 90% CO_2 reductie in 2050 (Klimaatakkoord)
- Minimaliseren emissie overige broeikasgassen
- 2030 20,8 GWh opwek zonne-energie/25 hectare zonnepanelen op grote daken
- Het tijdig realiseren van een toekomstbestendig energiesysteem om daarmee ruimtelijke, economische en klimaatdoelstellingen te faciliteren (Energievisie Noord-Holland Zuid)

Wat gaan we ervoor doen in 2025?

- Aanpak (bovenregionale) energie-infrastructuur
  - Deelname aan de provinciale taskforce energie-infrastructuur
  - Deelname aan het regionaal overleg tussen Liander en gemeenten over het Energiesysteem Actieplan (ESAP) voor Amstelland
  - Inbreng bij de actualisatie van de provinciale Energievisie en het provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
  - Deelname aan de verkenning voor een nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding Diemen-Lelystad-Ens
  - Deelname aan de verkenning voor een nieuw 380 kV hoogspanningsstation van TenneT aan de oostkant van Amsterdam
  - Medewerking aan het haalbaarheidsonderzoek voor een nieuw 150 kV onderstation van Liander bij de Gooiseweg/Daalwijkdreef
- Uitvoering Regionale energie strategie (RES):
  - Voortzetting deelname stuurgroep en werkgroep RES Noord-Holland Zuid
  - Nadere uitwerking projectgebied windenergie Diemerscheg
  - Projectbesluit zon langs de snelwegen vanuit Energieroute Noord-Holland
  - Uitvoeren Actieplan zon op grote daken 2022 -2026
  - Haalbaarheidsonderzoek zon op parkeerterreinen en gevels
- Uitvoering Transitievisie Warmte
  - Start opstellen Warmteprogramma als actualisatie van de Transitievisie Warmte
  - Werving wijkmanager(s) en ondersteuning (vanuit CDOKE budget)
  - Ontwikkelen wijkgerichte aanpakken naar een aardgasvrij Diemen
  - Faciliteren en ondersteunen van buurtinitiatieven
  - Uitvoering afspraken over energie in het kader van de meerjarenafspraken met woningcorporaties
  - Deelname regionale samenwerking warmtetransitie Noord-Holland Zuid
  - Voortzetten MRA-samenwerking voor onderzoek naar de ontwikkeling van aardwarmte
  - Soortenmanagementplan (SMP)[1] voor invulling van de onderzoeksverplichting beschermde diersoorten bij isolatie van gevels en daken:
    - opstellen Soortenmanagementplan
    - aanvragen gebiedsgerichte Omgevingsvergunning Natuur bij de provincie
    - aanleg alternatieve verblijven voor vleermuizen.

[1] de Raad van State heeft uitspraak gedaan over voldoende ecologisch onderzoek bij isolatie van dak en spouwmuur van woningen. Om isolatie mogelijk te blijven maken moeten gemeenten een soortenmanagementplan opstellen en alternatieve verblijven voor vleermuizen gaan aanleggen.

- Beoordelen mogelijkheden en voorbereidingen treffen voor het opzetten van een klantvolgsysteem[2] voor de energietransitie
- Voorzetten bedrijventerreingerichte aanpak energietransitie

- Uitvoering Actieplan isolatie en energiebesparing koopwoningen 2023 - 2026
  - Voortzetten energie-advies woningeigenaren en VVE's via regionaal energieloket
  - Voortzetten jaarlijkse collectieve inkoopactie energiemaatregelen woningeigenaren
  - Voortzetten ondersteuning VVE's energiebesparing en opwek duurzame energie
  - Voortzetting draaggolf campagne energiebesparing Diemen centrum
  - Voortzetting keukentafelgesprekken gericht op buurtgerichte verduurzaming
  - Voortzetting uitvoerig subsidieregeling woningisolatie met focus op slecht geïsoleerde woningen
  - Voortzetting advisering en procesbegeleiding VVE's met focus op slecht geïsoleerde woongebouwen
- Uitvoering Actieplan energie-armoede
  - Voortzetting energie-advies door vrijwillige energiecoaches (n.a.v. prestatie afspraken met woningcorporaties, gestart in 2021)
  - Onderzoeken aanvullende mogelijkheden aanpak energie-armoede
- Uitvoering van het door Diemen in 2022 mede ondertekende Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2025:
  - Toezicht en handhaving energie- en klimaatregelgeving Europese Energie Efficiency Richtlijn, Besluit activiteiten leefomgeving en Besluit bouwwerken leefomgeving
  - Voortzetten energie-advies bedrijven via regionaal energieloket

Monitoring

Wat	Werkelijk 2021	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
CO_2 uitstoot (excl. Autowegen)	103 kton	98 kton	n.n.b.	103 kton	93 kton[3]
Energiegebruik (excl. autowegen)	1.597 TJ	1.559 TJ	n.n.b.	1.450 TJ	1.440 TJ[4]
Elektriciteit uit hernieuwbare bronnen	5,6%	8,1%	n.n.b.	9,2%	12,5%[4]
Totaal aardgasverbruik kleinverbruikers[5]	13.781.900 m^3	13.527.147 m^3	12.237.286 m^3	n.v.t.	12.230.000 m^3[6]

[2] Een klantvolgsysteem is een database waarin gegevens over klanten staan. In het geval van de warmtetransitie en de opgave om van het aardgas af te gaan gaat het om een database waarbij per woonadres kan worden bijgehouden : Wie contactpersonen zijn, wat openbare en aangeleverde gegevens over de huidige energiesituatie en energieprestatie zijn, welke contactmomenten er geweest zijn en welke afspraken daarbij gemaakt zijn en wat wensen, behoeften en openstaande vragen zijn. De database wordt conform de privacyregelgeving gevuld met openbare gegevens en aanvullende benodigde gegevens waar bewoners hun toestemming voor hebben gegeven. De toegang tot benodigde gegevens waarvoor inwoners toestemming hebben gegeven wordt daarbij beperkt tot alleen de medewerkers die direct betrokken zijn bij de energietransitie.

[3] De monitoringsgegevens zijn afkomstig uit de klimaatmonitor van Rijkswaterstaat. Helaas lopen de gegevens achter (voor 2023 zijn de gegevens nog niet gepubliceerd) waardoor het ook niet mogelijk is hierop goed te begroten.

[4] Zie opmerking onder 1.

[5] Deze gegevens zijn voor het eerst opgenomen in de jaarstukken 2023 vanwege de raadsmotie voor een aardgasmonitor. Voor deze monitor wordt gebruik gemaakt van open data van Liander. Jaarlijks rapporteert Liander het gasgebruik van kleinverbruik aansluitingen, (< 40m^3/uur). Zowel in woningen als in kleine bedrijven en instellingen. De weergegeven hoeveelheden zijn het standaard jaarverbruik (SJV). Dit is het gemeten gebruik, gecorrigeerd voor temperatuur en energieinhoud. In verband met de privacy van de gebruikers geeft Liander het gebruik per postcode (PC6). Het totale gebruik verkrijgen we door het gemiddelde gebruik te vermenigvuldigen met het aantal aansluitingen per postcode.

[6] De verwachting is dat het aardgasverbruik in 2025 vrijwel gelijk blijft ten opzichte van 2024 en 2023. Dit komt omdat het energiebesparingseffect door sterk verhoogde aardgasprijzen direct na de inval in Oekraïne deels teniet is gedaan door inmiddels lagere prijzen. Daarnaast is de gebouwvoorraad sinds het laatste kwartaal van 2023 nauwelijks verder geïsoleerd ten gevolgen van een uitspraak van de Raad van State over de problemen met bescherming van vleermuizen. Om isoleren weer goed mogelijk te kunnen maken is de gemeente begonnen met het opstellen van een Soortenmanagementplan.

2.B THEMA AFVAL & CIRCULAIRE ECONOMIE

Wat willen we bereiken?

- Het terugdringen van de hoeveelheid ongescheiden restafval richting de landelijke norm van 100 kg per inwoner (Afvalplan)
- Een afvalvrij dorp en een volledig circulaire economie in 2050
- Circulaire bedrijfsvoering van de gemeente Diemen; het goede voorbeeld geven (zie onderdeel 4 samenwerking op duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie)
- Het stimuleren van bestaande en nieuwe bedrijven in innovatie en circulariteit en het creëren van extra werkgelegenheid

Wat gaan we ervoor doen in 2025?

- Uitvoeren Afvalplan 2020 gemeente Diemen: basisstructuur afvalinzameling behouden en het scheidingspercentage verder bevorderen
- Voortzetten communicatie en voorlichting over afvalscheiding
- Voortzetten van het op aanvraag verstrekken van containers aan huis voor de inzameling van oud papier en karton en/of plastic verpakkingen, blik en drankenkartons.
- Voortzetten gescheiden inzameling afval bij scholen
- Jaarlijkse uitdeeldag compost op gemeentewerf
- Stimuleren en faciliteren deelname aan landelijke opschoondagen (Landelijke Opschoondag en World Cleanup Day) en bewonersinitiatieven op dit gebied.
- Verminderen van zwerfafval en het verkleinen van de plastic soep in Diemen, samen met onze (jonge) inwoners
- Toezicht en handhaving regelgeving bedrijfsafval vanuit Besluit Activiteiten Leefomgeving
- Intensivering samenwerking met Rataplan
- Uitvoeren Plan van aanpak circulaire economie gemeente Diemen
- Opstellen beleidsplan/uitvoeringsprogramma circulaire economie
- Onderzoek naar instrumenten om circulariteit beter te betrekken bij projecten in de openbare ruimte
- Interne inspiratiesessies om circulariteit onder aandacht te brengen
- Voortzetten deelname aan deelregionale MRA werkgroep circulaire economie
- Aansluiting bij MRA aanpak grondstofstromen
  - Beoordeling haalbaarheid en deelname textielrace bij scholen in de AM regio (gericht op bewustwording, hergebruik en reparatie en inzameling van textiel)
  - Terugdringen gebruik wegwerpplastic en in openbare ruimte plaatsen van objecten gemaakt van moeilijk recyclebare plastics vanuit MRA convenant circulaire plastics
  - Stimuleren houtbouw vanuit MRA convenant houtbouw
  - Stimuleren circulair bouwen vanuit MRA convenant toekomstbestendige woningbouw
- Deelname aan de Week zonder Vlees
- Intensivering samenwerking met Rataplan

Monitoring

Wat	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Hoeveelheid restafval (kg) per inwoner per jaar	186 kg	180 kg	170 kg	180 kg

2.C THEMA NATUUR & BIODIVERSITEIT

Wat willen we bereiken?

- Versterken natuurwaarde
- Versterken ecologische verbindingen, waaronder verbinding buurtgroen en natuur
- 1000 nieuwe bomen planten in de komende 4 jaar (collegeakkoord 2022-2026)

Wat gaan we ervoor doen in 2025?

- Voortzetten inhuur ecologisch specialist voor advisering bij projecten en verbeterde omgang met beschermde soorten bij (ver)bouwen en overige werkzaamheden

- Uitvoeren van projecten uit het Uitvoeringsprogramma verbeteren Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 gericht op 1) in stand houden en verbeteren ecologische verbindingen en 2) kwaliteit van de Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 verbeteren, waaronder:
  - een verbinding onder het spoor tussen park Spoorzicht en de Oosterringdijk
  - verbeteren ecologische kwaliteit Park de Omloop en Diemerdreef.
  - verbeteren ecologische verbinding onder het spoor bij Zwanenpad
- Voortzetten van verbinden van buurtgroen met de hoofdgroenstructuur/natuur.
- Communicatie verbeterde aanpak voor omgang met beschermde soorten bij (ver)bouwen en overige werkzaamheden (waaronder opstellen soortenmanagementplan voor onder meer de isolatieopgave)
- Voortzetten aanleg en onderhoud van natuurvriendelijke oevers en verbinden van waterpartijen
- Voortzetten verhogen van belevings- en natuurwaarde bij groot onderhoud van perken en borders
- Voortzetten grasmaaien met oog voor ecologie
- Voortzetten waar mogelijk bomen aanplanten conform de doelstelling uit het Coalitie-akkoord
- Stimuleringsactie planten bomen bij particulieren
- Voortzetten voorlichting problemen plaagdieren en waterkwaliteit door voedsel in de openbare ruimte. Hiervoor is een extra fte plaagdierbeheersing gevraagd

Monitoring

Wat	Werkelijk 2018	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Hoeveelheid bomen in de openbare ruimte	10.774[7]	12.568[8]	12.500[9]	14.274[10]

[7] Bron: Update Groenplan 2018.

[8] Eind 2023 is gestart met een nieuw beheersysteem en een inspectie van alle bomen in Diemen. In 2023 was ook de inspectie van Diemen Zuid afgerond en waren de aantallen ingevoerd in het nieuwe beheersysteem. Het aantal bomen dat bij ‘werkelijk 2023’ staat, was dus een optelling van de nieuwe gegevens voor Diemen Zuid en de aantallen uit het oude beheersysteem voor de rest van de gemeente.

[9] De begroting op 12.500 bomen eind 2024 was op basis van de stand van zaken van het oude bomenbestand in augustus 2023. Dit was nog voorafgaand aan het in gebruik nemen van het nieuwe beheersysteem en de start van de inspectie van alle bomen in Diemen.

[10] Het werkelijke aantal bomen in het nieuwe bomenbestand in augustus 2024 bedraagt: 13.774. De inspectie van Diemen Zuid en Centrum is afgerond en de aantallen zijn ingevoerd in het nieuwe beheersysteem. Dit aantal is dus gebaseerd op een optelling van de nieuwe gegevens voor Diemen Zuid, Centrum en de aantallen uit het oude beheersysteem voor de rest van de gemeente. In 2025 verwachten we rond de 500 bomen bij te planten. Daarmee komt de begroting van het aantal bomen eind 2025 dus uit op 13.774 + 500 = 14.274

3. Naar een gezonde leefomgeving

Met de pijler Gezonde leefomgeving uit de Duurzaamheidsagenda pakken we de problemen in de leefomgeving aan waar we hier en nu last van hebben. Tot de pijler gezonde leefomgeving behoren de volgende drie thema's: Klimaatadaptatie, Luchtkwaliteit & Geluid en Schone Mobiliteit.

3.A THEMA KLIMAATADAPTATIE

Wat willen we bereiken?

- Voorbereid zijn op opwarming gebouwde omgeving (hittestress), Intensere regenbuien en langere periodes van droogte

Wat gaan we ervoor doen in 2025?

- Uitvoeren Programma Klimaatadaptatie 2024-2028
- Klimaatadaptief inrichten Scheepskwartier en Vlinderbuurt, waarbij de resultaten worden gemonitord ter lering voor toekomstige projecten
- Klimaatadaptief inrichten Oosterringdijk bij reconstructie
- Voortzetten operatie Steenbreek gericht op het stimuleren van ontstenen en vergroenen van privéterreinen
- Voortzetten gesprek met scholen over vergroenen van hun schoolpleinen

Monitoring

Wat	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Aantal buurten (van in totaal 35) die volledig aan de Diemense normen voor wateroverlast voldoen	3	4	5	8
Aantal buurten (van in totaal 35) die volledig volgens het beleid tegen droogte zijn ingericht	3	4	5	9

3.B) THEMA LUCHTKWALITEIT & GELUID

Wat willen we bereiken?

- Een gezonde leefomgeving met een schone luchtkwaliteit en lage geluidbelasting

Wat gaan we ervoor doen in 2025?

- Voortzetten deelname in de Bestuurlijke Regie Schiphol over de inpassing van luchtvaart en de luchthaven Schiphol in de regio
- Voortzetten inbreng en toetsing van eisen luchtkwaliteit en geluid bij ruimtelijke en verkeerskundige plannen en projecten
- Actualiseren verkeersmodel voor de voortzetting van het maken van geluidberekeningen voor bestaande situaties en nieuwe ontwikkelingen
- Uitvoeren acties uit Actieplan geluid 2024-2028
- Uitvoeren acties uit decentraal uitvoeringsplan Schone Lucht Akkoord
- Voortzetten bewustwordingscampagne nadelen stoken en beperken overlast
- Start onderzoek naar milieuzones voor auto- en vrachtverkeer en daarbij opnieuw beoordelen mogelijkheden milieuzones brom en snorfietsen
- Voortzetten lobby verlagen maximumsnelheid rijkswegen
- Voortzetten jaarlijkse meting luchtkwaliteit in samenwerking met de GGD (in 2021 gestart)
- Volgen meetprogramma geluid van Rijkswaterstaat voor het onderdeel scheepvaart op de vaarwegen van Rijkswaterstaat

Monitoring

Wat	Wanneer
meting luchtkwaliteit	jaarlijks (ingaande 2021)
5 jaarlijks opstellen geluidbelastingskaarten	Geluidbelastingskaart is in 2022 geactualiseerd; volgende actualisatie volgt in 2026

3.C) THEMA SCHONE MOBILITEIT
Wat willen we bereiken?
- Uitstootvrij regionaal OV-systeem in 2030
- Overige regionale mobiliteitssystemen uitstootvrij in 2050
- Aantrekkelijke fiets- en wandelroutes

Wat willen we gaan doen in 2025?
- Proactief bijplaatsen laadpalen voor auto's in Diemen (conform Beleidsnotitie opladen elektrische voertuigen en de laadkaart met vooraf uitgezochte geschikte locaties). We onderzoeken de haalbaarheid van drie snellaadpalen in Diemen.
- Uitbreiden aantal zero emissie bussen door GVB/Vervoerregio. Op dit moment is de helft van de bussen in de VRA emissievrij. Dit wil men door extra te investeren verhogen tot 95% in 2025
- Verbeteren zwakke schakels in het (regionaal) fietsnetwerk: verbreden brugdek Diemerburg en onderzoek naar een verkeersveiliger oversteek van de Weteringweg.
- Hanteren parkeernormen en aanleg voldoende fietsparkeerplaatsen conform Parkeernormennota
- Voortzetten regionale samenwerking Green Deal zero Emission stadslogistiek en Green Deal fiets in samenwerking met de Vervoerregio Amsterdam
- Deelname aan Regionaal Mobiliteitsprogramma (onderdeel nationaal Klimaatakkoord) via de Vervoerregio Amsterdam. De doelen uit het Regionaal Mobiliteitsprogramma zijn geborgd in bestaande beleidstrajecten binnen de Vervoerregio Amsterdam. Diemen neemt hieraan deel
- Uitbreiden en monitoren van het aanbod van elektrische deelmobiliteit (o.a. auto's, deelbakfietsen en scooters)

Monitoring

Wat	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Aantal laadpalen	89 laadpalen	112 laadpalen	145 laadpalen	160 laadpalen
(Aantal laadpunten)	176 laadpunten	223 laadpunten	290 laadpunten	320 laadpunten

4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie

Wat willen we bereiken?

- Duurzaam/maatschappelijk verantwoord inkopen
- Duurzaamheid in de bedrijfsvoering: gemeentelijke gebouwen, terreinen en voertuigen
- Duurzaam ontwikkelen van de openbare ruimte
- Duurzaam beheren van de openbare ruimte
- 2030 klimaatneutrale gemeentelijke organisatie
- Doelstellingen circulair inkopen:
  - 2022 >10%;
  - 2025 >50%;
  - indien haalbaar 100% in 2030.

Wat gaan we ervoor doen in 2025?

- Voortzetten begeleiding Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) door MVI- regisseur
- Opstellen jaarplan MVI 2025 mede op basis van Inkoopjaarplan 2025
- Aansluiting bij relevante regionale inkooppakketten vanuit MRA programma Circulaire Economie
- Uitvoering gemeentelijke Meerjarenonderhoudsplannen gericht op energiebesparing, opwek van duurzame energie en aardgasloze gemeentelijke gebouwen (zie paragraaf onderhoud kapitaalgoederen - gebouwen Diemen)
- Voortzetten gescheiden afvalinzameling gemeentelijke organisatie
- Voortzetten inkoop duurzame elektriciteit en CO_2 gecompenseerd gas
- Advies duurzaamheid (energie, circulair, natuurinclusief en klimaatadaptief) bij alle relevante ruimtelijke (her)ontwikkeling
- Advies natuur, milieu (geluid, lucht, veiligheid, bodem) en verkeer\mobiliteit waar van toepassing bij ruimtelijke (her)ontwikkelingen
- Alleen inkopen van gecertificeerd duurzaam hout en papier
- Toepassen energiezuinige led verlichting bij vervanging lichtmasten en armaturen
- Voortzetten beheer openbare ruimte zonder chemische bestrijdingsmiddelen

Monitoring

Wat	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Energieverbruik gemeentelijke organisatie (Elektriciteit (KWh) en gas (m3))[11]	3.320.000 KWh 230.000 m³	2.397.303 kWh 217.968 m³	3.400.000 kWh 225.000 m³	2.750.000 kWh 204.000 m³
Opgewekte duurzame energie gemeentelijke organisatie[12]	185.000 kWh	231.870 kWh	340.000 kWh	360.000 kWh[3]
% Led openbare verlichting[13]	30%	38%	40%	50%

[11] De gemeente neemt elektriciteit af met certificaten van in Nederland opgewekte duurzame elektriciteit en aardgas met CO2 compensatie. Bij de transitie naar aardgasvrije verwarmingstechnieken neemt het gebruik van (duurzaam opgewekte) elektriciteit toe en het gebruik van gas af.

[12] De begrote hoeveelheid opgewekte duurzame energie voor de gemeentelijke organsiatie betreft de opwek op gebouwen die van de gemeente zijn én door de gemeente gebruikt worden. Waar mogelijk plaatst de gemeente echter ook in samenspraak met de huurders/gebruikers zonnepanelen op gebouwen die wel van de gemeente zijn maar die niet door de gemeentelijke organisatie gebruikt worden, zoals 't Kruidvat, het Noorderlicht en de Omval.

[13] Toelichting %Led openbare verlichting: Vervanging van de resterende spaarlampen door LED verlichting is onderdeel van groot onderhoud.

5. Samenwerken aan duurzaamheid met de samenleving

Wat willen we bereiken?

- In samenwerking met de samenleving de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen om zo de langetermijndoelen van een duurzame samenleving en gezonde leefomgeving uit de Duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 en het Coalitie-akkoord 2022-2026 te realiseren
- Versterken en uitbouwen Daarom Duurzaam Diemen community tot hét duurzaamheidsplatform binnen Diemen
- Sluiten van Diempacten (duurzaamheidspacten) met doelgroepen (bedrijventerreinen, winkelcentra, zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, etc.)

Wat gaan we ervoor doen in 2025?

- Voortzetten van het natuur- en milieu-educatie aanbod voor scholen via de AM regio en Natuurwijs
- Ondersteuning bij het uitbouwen van Daarom Duurzaam Diemen
- Voortzetten in 2021 gestarte programma met energiecoaches
- Uitvoering afspraken over duurzaamheid in de meerjarenafspraken met de woningcorporaties
- Jaarlijkse adviesvraag duurzaamheid aan kinderraad: initiatief dat kinderraad wil oppakken en\of initiatief voor gemeentelijke duurzaamheidsprogramma
- Ondersteuning inwonerinitiatieven duurzaamheid
- Stimuleren ambassadeurschap duurzaamheid
- Deelname onderzoek en doorontwikkeling Powersavergame(n.a.v. raadsmotie)[14]

Monitoring

Wat	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Verstrekte subsidies	1	2	3	3

[14] De gemeente Diemen heeft begin 2020 megedaan met een wetenschappelijk onderzoek vanuit de Universiteit Utrecht naar de effectiviteit van een spel (Power Saver Game) met energiebesparing tot doel. Op 2 juli 2020 nam de gemeenteraad de motie powersavergame Diemen aan waarin het college werd verzocht de mogelijkheid te onderzoeken om het energiebesparingsspel een jaarlijks terugkerend evenement te maken. De ontwikkelaar werkt momenteel nog aan een nieuwe versie van de game. Naar aanleiding van de motie heeft de gemeente Diemen het voornemen uitgesproken om aan een vervolgonderzoek mee te doen zodra een nieuwe versie beschikbaar is.

Kostenraming
De gemeentelijke kosten voor de uitvoering van het jaarprogramma duurzaamheid over 2025 beramen we op € 719.000. Dit kan worden gefinancierd vanuit het bestaande structurele budget voor duurzaamheid.

Voor de benodigde capaciteitsversterking op de energietransitie zetten we de gelabelde specifieke uitkering capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energiebeleid (CDOKE) in. In 2025 gaat het om € 680.000. Voor het opstellen van een soortenmanagementplan[15] heeft de gemeente Diemen de maximale bijdrage van € 116.000 vanuit de SPUK SMP bij de provincie aangevraagd. Omdat dit de kosten niet volledig dekt, is hiervoor aanvullend € 67.000 uit het gemeentelijke duurzaamheidsbudget begroot.

De aanpak energiearmoede kunnen we tot en met 2025 voortzetten vanuit een door het Rijk toegekende derde specifieke uitkering energiearmoede (SPUK EA). Ook kunnen we een deel van het Actieplan energiebesparing en koopwoningen 2023 -2026 financieren vanuit in 2023 (looptijd tot en met 2026) ontvangen en in 2024 (looptijd tot en met 2027) aan te vragen specifieke uitkering vanuit het Nationale IsolatieProgramma (SPUK NIP).

Duurzaamheid is een dynamisch terrein met vele lokale, regionale en (inter)nationale ontwikkelingen. Nieuwe (gelabelde) Rijksuitkeringen, extra investeringen en (lokale) ontwikkelingen die effect hebben op de gemaakte begroting voor duurzaamheid zullen via kwartaalbrieven worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Via deze link is het overzicht van de kostenraming ook digitaal te bekijken.

[15] Zie Programma Leefomgeving en Klimaat => Nieuwe ontwikkelingen => Programma duurzaamheid

onderdeel		actie	gemeente budget	CDOKE & SPUKS
1) PROGRAMMA				
		10% overhead inzet CDOKE gelden		€ 68.000
		uitgaven communicatie	€ 5.000	
		communicatieadviseur duurzaamheid		€ 85.000
		TOTAAL	**€ 5.000**	**€ 153.000**
2) DUURZAME SAMENLEVING	**2.a) Energie& Klimaat**			
		(boven)regionale energie-infrastructuur:		
		deelname aan (boven)regionale overleggen en inbreng bij programma's	n.v.t.	
		Regionale Energiestrategie (RES):		
		projecten en onderzoek grootschalige opwek duurzame energie vanuit RES	€ 50.000	
		inhuur ondersteuning projecten duurzame energie (o.a. zon op grote daken)	€ 60.000	
		Transitievisie Warmte (TvW):		
		warmteregisseur (uit CDOKE; begroot budget naar beleidsadviseur circulaire economie)	-€ 70.000	€ 70.000
		inwonersinitiatieven, wijkgerichte aanpak van het gas af	€ 52.000	
		klantvolgsysteem warmtetransitie	€ 20.000	
		Soortenmanagementplan (omgaan met beschermde soorten bij isolatie)	€ 67.000	SPUK SMP
		gebiedsmanager(s), ondersteuning wijkgerichte aanpak		€ 357.000
		actieplan energiebesparing en isolatie koopwoningen 2023-2026:		
		inhuur ondersteuning warmteregisseur (o.a. uitvoering isolatieplan)	€ 60.000	€ 100.000
		energieloket en helpdesk voor woningeigenaren en VVE's	€ 12.000	
		uitvoering actieplan energiebesparing en isolatie bestaande woningen	€ 54.000	
		budget regeling isolatiemaatregelen en aanpak slecht geïsoleerde woningen		SPUK NIP
		actieplan energiearmoede t/m 2025:		
		inhuur aanpak energiearmoede	€ 70.000	
		energiearmoede maatregelen		SPUK EA
		energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2025:		
		toezicht en handhaving energieregelgeving door Omgevingsdienst	budget OD	
		energieloket en helpdesk bedrijven	€ 6.000	
		TOTAAL	**€ 381.000**	**€ 527.000**
	2.b) Afval& Circulaire economie			
		Circulaire Economie:		
		beleidsadviseur circulaire economie (75.000 CDOKE rest via afvalstoffenheffing)	€ 70.000	
		budget uitvoering actieplan circulaire economie	€ 30.000	
		huishoudelijk afval en zwerfafval:		
		uitvoeren afvalplan 2020 (vanuit afvalstoffenheffing)	n.v.t.	
		uitvoeren maatregelen zwerfafval	n.v.t.	
		bedrijfsafval:		
		Toezicht en handhaving afvalregelgeving bedrijven door gemeente en Omgevingsdienst	n.v.t.	
		TOTAAL	**€ 100.000**	
	2.c) Natuur& Biodiversiteit			
		ecologie:		
		inhuur ecoloog (advies + acties vanuit kansenkaart)	€ 50.000	
		openbare ruimte:		
		extra aanplant bomen	€ 10.000	
		kleur en fleur in plantsoenen (infra)	€ 10.000	
		vergroening buitenruimte (infra)	€ 15.000	
		TOTAAL	**€ 85.000**	
3) GEZONDE LEEFOMGEVING	**3.a) Klimaatadaptatie**			
		wijkgerichte aanpak maatregelen klimaatadaptatie	€ 20.000	
		aanleg, beheer en onderhoud riolering (o.a. vanuit rioolheffing)	n.v.t.	
		TOTAAL	**€ 20.000**	
	3.b) Luchtkwaliteit Geluid			
		luchtkwaliteit:		
		jaarlijkse luchtmeting GGD (milieubudget)	n.v.t.	
		geluid:		
		uitvoering lokaal actieplan schone luchtakkoord (milieubudget)	n.v.t.	
		5 jaarlijks: actualisatie geluidniveaukaart en actieplan geluid (milieubudget)	n.v.t.	
		TOTAAL	**0**	
	3.c) Schone Mobiliteit			
		plaatsing laadpalen (vraaggestuurd)	€ 3.000	
		TOTAAL	**€ 3.000**	
4) SAMENWERKING INTERN				
		inhuur adviseur MVI (niet uit duurzaamheidsbudget)	n.v.t.	
		TOTAAL	**0**	
5) SAMENWERKING EXTERN				
		subsidie Daarom Duurzaam Diemen	€ 37.000	
		energiecoaches	€ 60.000	
		powersavergame	€ 8.000	
		overige subsidies voor ondermeer Duurzaamheidspacten (reservering per jaar)	€ 20.000	
		TOTAAL	**€ 125.000**	
		TOTAAL	**€ 719.000**	**€ 680.000**

Risico's en weerstandsvermogen

Toelichting

Sinds 1 januari 2004 verplicht het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten tot het maken van een paragraaf weerstandsvermogen in de programmabegroting en de jaarrekening. Deze paragraaf moet ten minste bevatten:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een inventarisatie van de risico's.

Conform het BBV, artikel 11 lid 2, moeten wij vanaf 1 januari 2016 ook de volgende zes kengetallen verplicht opnemen in paragraaf weerstandsvermogen van de programmabegroting:
1. netto schuldquote;
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. solvabiliteitsratio;
4. grondexploitatie;
5. structurele exploitatieruimte;
6. belastingcapaciteit.

In het kader van financieel toezicht zijn nog geen landelijke normen beschikbaar. Dit is de aanleiding waarom de toezichthouder vooralsnog geen gebruik maakt van deze normen om te bepalen hoe wij presteren op de betreffende onderdelen. Mocht er alsnog een landelijke normering komen, dan zal de toezichthouder zich daarbij aansluiten.

Beleid omtrent weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen zonder dat het bestaande beleid moet worden gewijzigd. Het geeft inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente.
Bij het weerstandsvermogen wordt onderscheid gemaakt in structureel en incidenteel weerstandsvermogen.

Inschatting risico's
Voor een goede bedrijfsvoering moeten we weten welke risico's (en kansen) wij hebben en hoe wij deze risico's kunnen beheersen. Ter bepaling van het benodigde weerstandsvermogen hebben we inzicht in het risicoprofiel nodig.

We hebben de risico's geïnventariseerd en onderzocht welke beheersmaatregelen zijn genomen of alsnog genomen moeten worden.

Ook bij de inventarisatie van de risico's maken we onderscheid in structurele en incidentele risico's. Daarbij wordt aangegeven wat het (maximaal) verwachte risicobedrag is en maakt het team een inschatting over de kans van voordoen. We houden daarbij onderstaande inschattingspercentages aan.

Score	Risicokans	Gemiddelde risicokans
1. Laag	0% - 20%	10%
2. Matig	20% - 40%	30%
3. Gemiddeld	40% - 60%	50%
4. Hoog	60% - 80%	70%
5. Zeer hoog	80% - 100%	90%

Omdat de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet slechts globaal is aan te geven, rekenen we met een variatiebreedte van 20%. Het verwachte (maximale) risicobedrag en de kans op voordoen leiden tot een gewogen risicobedrag.

Weerstandscapaciteit
Om het weerstandsvermogen te bepalen wordt het totaal van de gewogen risicobedragen afgezet tegen de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden van de gemeente om niet begrote kosten te dekken. Ook hier weer maken we onderscheid in structurele en incidentele weerstandscapaciteit.

- Incidentele weerstandscapaciteit
- Structurele weerstandscapaciteit

Weerstandsratio
Het totaal aan gewogen risico's wordt afgezet tegen de weerstandscapaciteit. Dit leidt tot de bepaling van een weerstandsratio. Met behulp van de hierna volgende tabel beoordelen we de ratio van de gemeente Diemen. Deze normtabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR).

Weerstandsratio	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1,4 < x <2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Resultaten risico analyse

De risico's zijn te onderscheiden in structurele en incidentele risico's.

Voor structurele risico’s moeten we dekking vinden in een permanente oplossing in de vorm van een voorziening, verzekering of een afdoende beheersmaatregel. Daarnaast zijn er nog risico's binnen de begroting die niet te kwantificeren zijn. Deze risico's zijn apart inzichtelijk gemaakt.
De risico’s beschrijven we kort. Daarbij geven we aan of het een nieuw of een bestaand risico betreft. In de hierna volgende tabel zijn alle geïnventariseerde risico’s in beeld gebracht.

Volgnr.	Risico-omschrijving	Verwacht (maximaal) risicobedrag	Kans op voordoen	Status
Incidentele risico's				
1.	Plantage de Sniep	980.000	Matig	Bestaand
2.	Holland Park	960.000	Matig	Bestaand
3.	Spreidingswet	500.000	Hoog	Nieuw
4.	Buitenlust	280.000	Matig	Bestaand
5.	Schadevergoeding volkstuinen	30.000	Gemiddeld	Bestaand
Subtotaal incidentele risico's		2.750.000		
Structurele risico's				
6.	Herijking verdeling Gemeentefonds	3.200.000	Hoog	Bestaand
7.	Bundeling Uitkeringen inkomensvoorziening Gemeenten BUIG	790.000	Laag	Bestaand
8.	Urentoerekening naar projecten en investeringen	700.000	Laag	Bestaand
9.	Energieprijzen	150.000	Matig	Bestaand
10.	Onderwijshuisvesting Basisonderwijs	110.000	Zeer hoog	Bestaand
11.	Beheer Diemerbos	100.000	Hoog	Nieuw
Subtotaal Structurele risico's		5.050.000		
Totaal		**7.800.000**		
Niet kwantificeerbare risico's				
12.	Kosten Jeugdzorg		-	Bestaand
13.	Fiscale wijzigngen		-	Bestaand
14.	Prijsinflatie		-	Bestaand
15.	Rente		-	Bestaand

Incidentele risico's

1. Plantage de Sniep
Risicobedrag: € 980.000

Nadere omschrijving risico:
Bij de meest recente actualisatie van de grondexploitatie Plantage de Sniep (zie daarvoor het MPG bij deze Jaarrekening 2023), is een zo goed als mogelijke inschatting gemaakt van het resultaat en de doorlooptijd van het project. In de geactualiseerde grondexploitatie hebben we ook een kansen- en risicoanalyse toegevoegd. Bij de voorbereiding en realisatie van grootschalige projecten spelen tal van projectspecifieke onzekerheden en nader te onderzoeken of af te spreken onderdelen een rol. De kansen- en risicoanalyse geeft inzicht in de onzekerheden die mogelijk kunnen optreden. Hierbij is het streven om eventuele risico's met een negatieve financiële impact te voorkomen en of te beheersen. In het MPG is een overzicht en toelichting van alle kansen, risico’s en beheermaatregelen opgenomen, die zich kunnen voordoen in Plantage de Sniep

Beheersmaatregelen:
We sturen op kosten en kansen die zich kunnen voordoen in het project. Tegenvallers zijn, bij langlopende projecten, nooit helemaal te vermijden. Voor de risico's en kansen zie de geheime bijlage MPG.

2. Holland Park
Risicobedrag: € 960.000

Nadere omschrijving risico:
- Holland Park faciliterend

Het berekend risicobedrag is geschat op € 0,31 miljoen. Het gaat om het saldo van de gemaakte plankosten en de overige voorbereidingskosten die in het kader van de faciliterende planvoorbereiding Holland Park Oost en Holland Park Zuid zijn gemaakt en nog moeten worden verhaald op huidige en toekomstige ontwikkelende partijen.

Beheersmaatregelen:
Door externe partijen te faciliteren en de verbindende schakel te zijn, stimuleren we het particulier initiatief in de gebiedsontwikkeling. We hebben inmiddels overeenkomsten gesloten met meerdere projectontwikkelaars die een groot gedeelte van het gebied herontwikkelen of hebben herontwikkeld. Deze overeenkomsten regelen een exploitatiebijdrage, waarin impliciet ook de al gemaakte en te maken gemeentelijke voorbereidingskosten en incidentele investeringskosten zitten. Zo ook recent met ontwikkelaar AM van het Steigerblok van Holland Park Zuid (huidige Inholland). Een deel van de bijdrage hebben we al in rekening gebracht. Toekomstige partijen van nog te ontwikkelen locaties in Holland Park Zuid zullen op vergelijkbare wijze moeten bijdragen in de gemeentelijke kosten.

- Grondexploitatie Holland Park West

De grondexploitatie Holland Park West is 31 mei 2018 vastgesteld. Bij de actualisatie van de grondexploitatie (zie daarvoor het MPG bij de Jaarrekening 2023), is een inschatting gemaakt van het resultaat en de doorlooptijd van het project. In de geheime bijlage van de geactualiseerde grondexploitatie hebben we ook een kansen- en risicoanalyse toegevoegd met een overzicht en toelichting van alle kansen, risico’s en beheermaatregelen. Het berekend risicobedrag is geschat op € 0,65 miljoen.

3. Spreidingswet
Risicobedrag: € 500.000

Nadere omschrijving risico:
Een nieuw risico is de Spreidingswet. De Spreidingswet bepaalt hoeveel asielzoekers iedere gemeente in Nederland moet opvangen. Voor deze taak ontvangt iedere gemeente een vast bedrag. Meerkosten voor het realiseren van opvangplekken komen ten laste van de gemeente. Gezien de krappe woningmarkt is het lastig om huisvesting te realiseren.

Beheersmaatregelen:
Voor de opvang van ontheemden is een projectgroep opgericht. We sturen op de kosten en kansen die zich kunnen voordoen in het project. In de kwartaalbrieven rapporteren we over de voortgang.

4. Buitenlust
Risicobedrag: € 280.000

Nadere omschrijving risico:
Bij de recente actualisatie van de grondexploitatie Sociale woningbouw Buitenlust (zie daarvoor het MPG bij de Jaarrekening 2023) is een inschatting gemaakt van het resultaat en de doorlooptijd van het project. In de geactualiseerde grondexploitatie hebben we een kansen- en risicoanalyse toegevoegd. Bij de voorbereiding en realisatie van grootschalige projecten spelen tal van projectspecifieke onzekerheden en nader te onderzoeken of af te spreken onderdelen een rol. De kansen- en risicoanalyse geeft inzicht in deze onzekerheden die mogelijk kunnen optreden. Hierbij proberen we eventuele risico's met een negatieve financiële impact te voorkomen en of te beheersen. In het MPG is een overzicht en toelichting van alle kansen, risico’s en beheermaatregelen opgenomen.

Beheersmaatregelen:
We sturen op kosten en kansen die zich kunnen voordoen in het project. Tegenvallers zijn bij langlopende projecten nooit helemaal te vermijden.

5. Schadevergoeding Volkstuinen ONA
Risicobedrag: € 30.000

Nadere omschrijving risico:
De gemeente is in december 2023 door de rechter in het ongelijk gesteld over het eigendom van het perceel A-4707, dat ook in gebruik is als volkstuinen door een vereniging. De gemeente heeft zich altijd als eigenaar van dit perceel gedragen en meent dat zij door verkrijgende, dan wel bevrijdende verjaring eigenaar van het perceel is geworden. Het vonnis van de rechtbank stelt echter dat de gemeente geen eigenaar is van het perceel. Ook is de uitspraak dat wij schadevergoeding moeten betalen wegens het niet kunnen innen van huurpenningen door de eiser. Het risicobedrag is gebaseerd op deze huurpenningen.

Beheersmaatregelen:
Op 23 januari 2024 heeft het college besloten om hoger beroep in te stellen. Tegelijkertijd proberen we in overleg met de eiser om tot een minnelijke schikking te komen.

Structurele risico's

6. Herijking verdeling Gemeentefonds
Risicobedrag: € 3.200.000

Nadere omschrijving risico:
In de Meicirculaire 2022 van het Gemeentefonds is de herijking van de verdeling van het Gemeentefonds verwerkt. De herijking van het gemeentefonds is een omvangrijke operatie geweest en is nog steeds niet afgerond. De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft daartoe een onderzoeksagenda voorgesteld. De VNG heeft aangegeven het van belang te vinden dat de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en gemeenten nauw bij de uitvoering van de onderzoeksagenda betrokken worden.

De planning is dat in 2025 een evaluatie wordt opgeleverd. In de huidige situatie is Diemen een nadeelgemeente. Er is afgesproken dat gemeenten vooralsnog gecompenseerd worden voor het voor- dan wel nadeel, welke hoger is dan het afgesproken ingroeipad. Het ingroeipad staat ter discussie maar was oorspronkelijk gebaseerd op jaarlijkse stappen van maximaal € 15per inwoner (€ 450.000 per jaar).

Totdat er duidelijkheid is, blijven wij de positieve compensatiepost van € 3,2 miljoen opnemen. Dit bedrag vormt dus een risico binnen het gemeentefonds en dus ook binnen onze begroting. Echter nu al maatregelen nemen, zou ten koste gaan van voorzieningen die later moeilijk te herstellen zijn.

Beheersmaatregelen:
Totdat er duidelijkheid is, blijven wij de positieve compensatiepost van € 3,2 miljoen opnemen. Dit bedrag vormt dus een risico binnen het gemeentefonds en dus ook binnen onze begroting. Nu al voorsorteren en maatregelen nemen gaan ten koste van het voorzieningenniveau. Deze stap willen we pas maken als er zekerheid is over de uitwerking.

7. Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)
Risicobedrag: € 790.000

Nadere omschrijving risico:
Via de Participatiewet (BUIG) verstrekt de gemeente een uitkering om in het levensonderhoud te voorzien. Het macrobudget voor deze uitkering stelt het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid vast. Via een verdeelsystematiek wordt er jaarlijks in september tijdens het desbetreffende uitvoeringsjaar geld toegewezen aan gemeenten. Gemeenten die geld overhouden mogen dit houden. Gemeenten kunnen ook geld tekort komen als de uitkering van het Rijk onvoldoende is om de bijstandslasten te dekken.

Beheersmaatregelen:
De gemeente kan, bij een tekort van meer dan 7,5% van het definitieve vastgestelde BUIG budget, onder voorwaarden in aanmerking komen voor een aanvullend budget, de zogenaamde "vangnetuitkering".

8. Urentoerekening naar projecten en investeringen
Risicobedrag: € 700.000

Nadere omschrijving risico:
In de begroting en de jaarrekening rekenen we de uren van de ambtelijke organisatie toe naar de producten waarvoor ze werken. Zo ook naar grondexploitaties en grote

investeringen. Met name de toerekening van uren naar investeringen is nieuw. De kosten als gevolg van deze urentoerekening worden meegenomen bij de ramingen van de grondexploitaties en de investeringsbudgetten. Wanneer er geen nieuwe grondexploitaties of grote investeringen meer zijn, dan verdwijnt de behoefte aan projectleiders. Dit brengt een risico met zich mee wanneer de projectleiders in vaste dienst zijn.

Beheersmaatregelen:
Dit risico doet zich al langere tijd voor en de kans dat dit risico zich voordoet schatten we laag in. We zien dat de groei en de daarbij horende investeringsprojecten nog langere tijd aanhouden. Steeds vaker zien we dat er herstructurering- en transformatie-opgaven op ons afkomen, welke een projectmatige aanpak vragen. De directie heeft oog voor dit risico en kan tijdig anticiperen.

9. Energieprijzen
Risicobedrag: € 700.000

Nadere omschrijving risico:
Als gevolg van de oorlog in Oekraïne zijn sinds 2022 de tarieven voor het leveren van energie (gas en elektriciteit) enorm gestegen. In 2023 zijn de energieprijzen enigszins gestagneerd. Grofweg is de analyse dat momenteel de kosten voor gas en elektra twee keer zoveel bedragen als in 2021. De kosten zijn momenteel ingeschat op ongeveer € 1 miljoen per jaar. De energieprijs blijft sterk afhankelijk van buitenlandse ontwikkelingen.

Beheersmaatregelen:
De energieprijzen worden voor de gemeenten per kwartaal vastgelegd. We zien de laatste kwartalen een lichte daling van de prijzen. Het is moeilijk in te schatten of deze door gaat zetten.
In 2024 hebben we de kosten voor energie met € 400.000 verhoogd. Daarnaast zijn in 2024 en 2025 de huurtarieven voor de sporthallen en het zwembad extra verhoogd. Verwachting is dat dit toereikend zal zijn.

10. Onderwijshuisvesting basisonderwijs
Risicobedrag: € 110.000

Nadere omschrijving risico:
Op basis van de leerlingenprognoses wordt een toename van het aantal leerlingen in het basisonderwijs verwacht. Deze toename in het aantal leerlingen hangt samen met de bevolkingsgroei van Diemen. Uitgaande van het laatst vastgestelde Integrale Huisvestingsplan 2024 (IHP) lijkt de huidige leerlingencapaciteit van de scholen in Diemen niet voldoende om deze groei in de toekomst volledig op te vangen.

In het IHP wordt rekening gehouden met de investeringsbehoefte van in ieder geval een nieuwe basisschool. Op basis van de VNG-normering bedraagt de bouw van een school € 6,8 miljoen. Volgens de huisvestingsverordening is die norm leidend. Echter, de afgelopen jaren is gebleken dan de kostprijs sterk afhangt van marktontwikkelingen. Volgens het IHP zouden op basis van de huidige marktontwikkeling de kosten € 8,8 miljoen bedragen. De hogere kapitaallasten bedragen bij een afschrijving in 50 jaar en een rentepercentage van 3,5% € 110.000.

Beheersmaatregelen:
Aangezien huisvesting voor basisonderwijs een wettelijke verplichting is, moeten we bij de afwegingen over alle voorzieningen in Diemen rekening te houden met deze toekomstige lasten. Het is nog onzeker in welk jaar de investering gaat plaatsvinden. Zodra dit bekend is zal het investeringsbudget daarop aangepast worden.

11. Beheer Diemerbos
Risicobedrag: € 100.000

Nadere omschrijving risico:
Het fonds waaruit het beheer in het Diemerbos nu betaald wordt, zal binnen een aantal jaren leeg raken. Met diverse partijen verkennen we de mogelijkheden om tot een structurele oplossing voor het beheertekort van het Diemerbos te komen. Dit heeft nog niet tot concrete afspraken geleid. In de begroting hebben we structureel al € 58.000 opgenomen als garantstelling voor het beheer voor het Diemerbos. Die bijdrage effectueren we overigens pas als ook de gemeente Amsterdam en de provincie Noord-Holland hun bijdrage leveren. Afhankelijk van welke partijen meefinancieren en hoeveel partijen bijdragen kan de bijdrage van Diemen oplopen tot een veelvoud van wat we nu opgenomen hebben. Gezien de zorgen over de financiering van het beheer van het Diemerbos vanaf 2026, zullen wij u in 2025 uitgebreider informeren voorafgaand aan het opstellen van de Kadernota 2026.

Beheersmaatregelen:
In eerste instantie inzet op (bestuurlijk) overleg om zoveel mogelijk partijen mee te laten financieren.

Nog niet te kwantificeren risico's

12. Kosten jeugdzorg
Nadere omschrijving risico:
De uitgaven specialistische jeugdhulp blijven een financieel risico vormen, mede als gevolg van de open einde regeling, een stijging in de aantallen jeugdigen en de al maar toenemende complexe problematiek. Daarbij vormen de brede wettelijke taken en de verwijzers die niet onder onze aansturing functioneren complicerende factoren.

Beheersmaatregelen:
Er is veel in gang gezet met als doel kosten voor de jeugdhulp te beheersen, zoals een taakgerichte manier van bekostigen van de hoog specialistische jeugdhulp sinds 2022, uitbreiding contractmanagement, bevorderen van meer (specialistische) hulp dichtbij om dure trajecten te voorkomen, onderzoeken naar (kosten)effectiviteit van preventieve en algemene voorzieningen en bestandsanalyses. We zijn als gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet, maar hebben niet alles in de hand. De uitgaven blijven daarom een financieel risico vormen.

13. Fiscale wijzigingen
Nadere omschrijving risico:
Op 1 januari 2016 is de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen van kracht geworden. Als gevolg hiervan zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig indien en voor zover een onderneming wordt gedreven. Met name 'winstgevende' grondexploitaties vormen hierbij een financieel risico. We hebben al onze activiteiten voor de vennootschapsbelasting beoordeeld op basis van de relevante ondernemerscriteria. Op basis van deze beoordeling hebben we het standpunt ingenomen dat er geen sprake is van vennootschapsbelastingplichtige activiteiten. De Belastingdienst heeft inmiddels een standpunt ingenomen en aangegeven waar het vermoeden bestaat van belastingplichtige activiteiten.

Dit zijn de volgende activiteiten:
- het ophalen van bedrijfsafval;
- de verkoop van reststoffen voortkomend uit de activiteit inzameling van huishoudelijk afval (hierover loopt overleg met de Nederlandse Vereniging van Reinigingsdiensten). De impact van de tussenkomst van een tussenschakel, zoals bijvoorbeeld Rova, is eveneens onderwerp van gesprek;
- het geven van gelegenheid van reclame-uitingen voortvloeiend uit privaatrechtelijke (concessie) overeenkomsten;
- de uitgifte van leningen.

Beheersmaatregelen:
Onze (externe) fiscale adviseur heeft voor Diemen onderzocht of bovenstaande activiteiten leiden tot een belastingplicht. Het blijkt dat met name de concessieovereenkomsten voor de uiting van reclame voor Diemen relevant is. Ondanks dat wij het op voorhand niet eens zijn met de aanslagoplegging doen we vanaf 2016 wel aangifte. Dit om naheffingsrente (8%) uit te sluiten.De gemeente volgt de landelijke ontwikkeling nauwkeurig om te kunnen anticiperen op eventuele relevante ontwikkelingen. In de meerjarenprognose grondexploitaties wordt jaarlijks de vpb-positie van de grondexploitaties vastgelegd.

- Vernieuwen convenant Horizontaal Toezicht

Diemen heeft in 2023 met de Belastingdienst een nieuw convenant afgesloten over 'Horizontaal toezicht'. Dit houdt in dat de processen waar belastingafdracht een rol speelt goed zijn geborgd in de organisatie. Oftewel we moeten fiscaal in control zijn.

Vanaf 2024 zijn de spelregels voor het horizontaal toezicht verscherpt. In afstemming met Duo+ en de Belastingdienst scherpen maken we afspraken waar verbetering mogelijk is en welke fiscale veranderingen er op ons afkomen. De belangrijkste processen zijn de afdracht van btw, loonbelasting en vennootschapsbelasting.

14. Rente
Nadere omschrijving risico:
In 2022 is de rente gaan stijgen. Waar voorheen de lage (zelfs negatieve) rentestand interessant was om kortlopend geld te lenen stijgt de rente nu in rap tempo. Dit geld zowel voor het lenen van kortlopende en langlopende leningen. Dit heeft niet alleen tot effect dat onze rentekosten van deze leningen oplopen. Ook heeft dit een nadelig effect op interne verrekenrente. Deze rente gebruiken voornamelijk bij het doorrekenen van de grondexploitaties.

Beheersmaatregelen:
We kunnen niet sturen op het rentepercentage. Dat is het gevolg van wereldwijde ontwikkelingen. De Nederlandse Bank stuurt de rente-ontwikkeling voor Nederland aan.

Bij de financiering van de gemeente zijn er beheersmaatregelen om het risico te verspreiden. Er zijn verplichte maatregelen die zorgen dat de effecten van de rente geleidelijk in de begroting terecht komen. Dit wordt geregeld via de zogenoemde 'risiconorm'. De provincie heeft hierin een toezichthoudende taak. De maatregel komt er op neer dat in een bepaald jaar niet meer dan een genormeerd bedrag mag worden geherfinancierd.

Daarnaast is sturing op rente mogelijk door te sturen op investeringen. Simpel gezegd hoeven we minder te financieren wanneer we minder investeren. Oftewel door investeringen uit te stellen zijn de rentekosten te beïnvloeden. In de praktijk werkt dit complexer omdat de vraag naar voorzieningen veelal voortkomt uit de groei van de gemeente. Evident is dat het sowieso duurder wordt om de toekomstige investeringen te financieren.

Berekening weerstandscapaciteit

Onderstaand de berekening van de structurele en incidentele weerstandscapaciteit. De berekening van de onbenutte belastingcapaciteit lichten we onder de tabel afzonderlijk toe.

Weerstandscapaciteit	1 januari 2025
Incidentele weerstandscapaciteit	
Algemene reserve	29.077
Reserve Grondzaken	14.151
Verwacht begrotingssaldo incidenteel	-1.485
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	41.743
Structurele weerstandscapaciteit	
Onbenutte belastingscapaciteit	4.848
Stelpost onvoorzien	60
Verwacht begrotingssaldo structureel	695
Totaal structurele weerstandscapaciteit	5.603
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	**47.346**

Onbenutte belastingcapaciteit
De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die nog mogelijk is voor een tariefsverhoging OZB voordat een gemeente toe kan treden als artikel 12-gemeente, mocht de gemeente de eigen financiële huishouding niet meer rondkrijgen en een beroep moeten doen op extra gelden. Een gemeente wordt dan als het ware onder curatele gesteld. Op basis van het landelijke gemiddelde OZB-percentage van de WOZ-waarde is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 van de Financiële verhoudingswet voor het jaar 2025 vastgesteld op 0,1595%.

Onbenutte belastingcapaciteit	WOZ-waarde Begroot 2025	Tarief begroot 2025 Diemen	Tarief Artikel 12	Verschil tarieven	Onbenut
Woningen - eigenaren	7.297.580.000	0,0670%	0,1595%	0,0925%	6.746.955
Niet-woningen - eigenaar	938.105.000	0,2752%	0,1595%	-0,1157%	-1.085.790
Niet-woningen - gebruiker	797.390.000	0,2615%	0,1595%	-0,1020%	-813.395
Totaal onbenutte belastingcapaciteit					**4.847.770**

Weerstandsratio

Bij de weerstandsratio zetten we de geïnventariseerde risico's af tegen de aanwezige weerstandscapaciteit. In onderstaande tabel de berekening van de gewogen risicobedragen.

Risicoprofiel begroting 2025				
Volgnr.	**Risico-omschrijving**	**Verwacht (maximaal) risicobedrag**	**Kans-percentage**	**Gewogen risico-bedrag**
Incidentele risico's				
1.	Plantage de Sniep	980.000	30,0%	294.000
2.	Holland Park	960.000	30,0%	288.000
3.	Spreidingswet	500.000	70,0%	350.000
4.	Buitenlust	280.000	30,0%	84.000
5.	Schadevergoeding volkstuinen	30.000	50,0%	15.000
Totaal risicoprofiel Incidenteel		2.750.000		1.031.000
Structurele risico's				
6.	Herijking verdeling Gemeentefonds	3.200.000	70,0%	2.240.000
7.	Bundeling Uitkeringen inkomensvoorziening Gemeenten BUIG	790.000	10,0%	79.000
8.	Urentoerekening naar projecten en investeringen	700.000	10,0%	70.000
9.	Energieprijzen	150.000	30,0%	45.000
10.	Onderwijshuisvesting Basisonderwijs	110.000	90,0%	99.000
11.	Beheer Diemerbos	100.000	70,0%	70.000
Totaal risicoprofiel Structureel		5.050.000		2.603.000
Totaal		**7.800.000**		**3.634.000**

Berekening weerstandsratio
De weerstandsratio wordt berekend voor de incidentele en structurele risico's. Aan de hand van de eerder genoemde gewogen risicobedragen en weerstandscapaciteit bepalen we hoe Diemen ervoor staat.

Incidentele weerstandsratio =	Beschikbare weerstandscapaciteit Gewogen risicobedrag	€ 41.743 € 1.031	=	40,5
Structurele weerstandsratio =	Beschikbare weerstandscapaciteit Gewogen risicobedrag	€ 5.603 € 2.603	=	2,2

Conclusie
- De **incidentele weerstandsratio** blijft 'Uitstekend'.

De incidentele weerstandsratio wordt voornamelijk beïnvloed door grondexploitaties en de kosten als gevolg van de Spreidingswet.
De snelle ontwikkelingen en de grote geldstromen die binnen de grondexploitaties omgaan maken een groot deel uit van de incidentele risico's. Om deze risico's op te vangen is een aparte reserve en voorziening Grondzaken ingesteld.

- De **structurele weerstandsratio** verbetert tot 'Uitstekend'.

De structurele weerstandsratio is enigszins vertekenend. De berekening van de structurele weerstandsratio is namelijk gebaseerd op het structurele begrotingssaldo van 2025 en niet op de saldi van latere jaren. De ratio van 'Uitstekend' staat dus onder druk.
Met name de inkomsten vanuit het Rijk vormen een groot risico. Ook de risico's van de 'open-einde' regelingen binnen het sociaal domein en de bijstand blijven bestaan.
Anticiperend hierop hebben we in de Kadernota 2025 een stappenplan voorgesteld

om te komen tot besparingen en ombuigingen. Met het inzichtelijk maken van deze maatregelen kunnen we aansturen op een structureel sluitende begroting. Daarnaast zijn we terughoudend met het inzetten van nieuw beleid.

Kengetallen

Kengetallen	Norm	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1. Netto Schuldquote	<100%: groen >130%: rood	26%	54%	57%	59%	108%	102%
2. Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<70%: groen >100%: rood	27%	56%	57%	59%	108%	102%
3. Solvabiliteitsrisico	>50%: groen < 30% rood	38%	33%	40%	40%	40%	40%
4. Grondexploitatie	nvt	-14%	-13%	-26%	-26%	-29%	-28%
5. Structurele exploitatieruimte	>0,6%: groen < 0%:rood	6,80%	0,31%	0,64%	-1,52%	-1,25%	-2,40%
6. Belastingcapaciteit	Landelijk gemiddelde 100%	103%	102%	102%	102%	102%	102%

1+2. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De nettoschuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De nettoschuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.
Nu kan er in een gemeente sprake zijn van het doorlenen, door weer aan andere partijen een lening te verstrekken, zoals aan sportclubs, culturele organisaties, etc. Om vervolgens inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen moet de schuldquote zowel inclusief als exclusief doorgeleende gelden worden weergegeven. Op deze manier ontstaan twee indicatoren.
Deze indicatoren brengen in beeld in hoeverre de netto schulden zich verhouden tot de totale baten (inkomsten) van de gemeente. Hoe hoger het percentage, hoe meer externe financiering de gemeente heeft aangetrokken om de activiteiten (investeringen) te financieren.
Dit inzicht is uiteraard voor Diemen zelf van belang, maar het is ook verplicht deze kengetallen in begroting en rekening op te nemen. Samen met de andere vier financiële kengetallen geven ze een beeld van de financiële situatie van de gemeente.

De netto schuldquote wordt volgens een vaste formule berekend:
De netto schuldquote = (A+B+C-D-E-F-G) / H x 100%

- A Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)
- B Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)
- C Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)
- D Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)
- E Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)
- F Liquide middelen (cf art. 40 BBV)
- G Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)
- H Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus exclusief mutaties reserves))

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.
In de tabel is een verslechtering van de netto schuldquote te zien ten opzichte van de voorgaande jaren. Oorzaak hiervan is dat we geld moeten lenen voor nieuwe investeringen. Vanuit de grondexploitaties zijn er de komende jaren geen grote opbrengsten te verwachten die we voor de financiering in kunnen zetten. Bovendien moeten we enkele vrijvallende geldleningen herfinancieren.

3. Solvabiliteitsratio
De solvabiliteit geeft een beeld van de mate waarin een gemeente zijn bezittingen financiert met eigen of vreemd vermogen. Voor het vergelijk met andere gemeenten heeft deze maatstaf beperkingen. Het kan zijn dat een gemeente activa huurt, terwijl een andere gemeente activa in eigen bezit heeft. Daardoor verschillen de balansen van gemeenten aanzienlijk, terwijl de risico's van beide instellingen elkaar weinig ontlopen.

4. Grondexploitatie
De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitaties een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. Het is belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of de grondexploitaties kunnen bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen (en dus ook tot een lagere solvabiliteitsratio).

De negatieve waarde is het gevolg van de gunstige aanbesteding van Holland Park West.

5. Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Dit kengetal geeft aan welke ruimte de gemeente heeft om eigen lasten te dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

6. Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in Diemen zich verhoudt ten opzichte het landelijke gemiddelde. Op basis van de gemiddelde WOZ-waarden worden de lokale lasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolrecht) vergeleken met het landelijke gemiddelde.

Bedrijfsvoering

Openbaarheid

Inleiding
Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo vervangt de Wet openbaarheid van bestuur. Artikel 3.5 van de Woo schrijft voor dat een bestuursorgaan in de begroting aandacht besteed aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de wet. In de jaarstukken moeten we verslag doen van de uitvoering van de wet, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. In deze paragraaf geven wij aan wat wij in 2025 gaan oppakken om uitvoering te geven aan de Woo. Daarbij richten wij ons op de drie pijlers van de Woo:
- Actieve openbaarmaking
- Passieve openbaarmaking
- Verbetering van de informatiehuishouding

Actieve openbaarmaking
De Woo noemt elf categorieën die wij actief openbaar moeten maken. Het overgangsrecht van de Woo regelt dat de start van de actieve openbaarmaking van deze elf categorieën wordt geregeld in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Daarin zal naar verwachting naast de datum ook worden bekend gemaakt dat de elf categorieën niet allemaal tegelijk openbaar gemaakt moeten worden, maar dat daar een fasering in wordt aangebracht. Categorieën die we als eerste gaan oppakken zijn:
- Raadsstukken
- Convenanten
- Organisatiegegevens
- Woo-verzoeken

De keuze voor deze categorieën is op advies van de VNG, ingegeven door de planning van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Overigens zijn er natuurlijk al behoorlijk wat documenten die we openbaar maken. Denk aan vastgestelde verordeningen, beleidsregels, organisatiegegevens en dergelijke. Om de actieve openbaarmaking volgens de Wet open overheid (Woo) te ondersteunen komt er een verwijsindex: de ‘Woo-index’, en een zoekfunctie op overheid.nl.

Passieve openbaarmaking
Naast het actief openbaar maken kan iedereen altijd vragen om bepaalde informatie (op verzoek) openbaar te maken. Ook bij openbaarmaking op verzoek gaat de Woo ervan uit dat het belang van openbaarheid altijd geldt en dat alleen in uitzonderingsgevallen een bijzonder belang vóór openbaarmaking kan gaan. Concreet betekent dit dat een Woo-verzoek (of onderdelen daarvan) alleen kan (of kunnen) worden geweigerd wanneer een beschermd belang in het geding is.

Verbetering van de informatiehuishouding
Één van de uitgangspunten van de Woo is dat de informatiehuishouding op orde is.
De verbetering van de informatiehuishouding wordt in Duo+ verband via een programma opgepakt. In 2023 is een programmateam ingericht en zijn de eerste activiteiten gestart, in 2025 gaat de uitvoering daarvan door.

Rechtmatigheidsverantwoording

Goedkeuringstolerantie en rapportagegrens
In de financiële verordening is vastgelegd dat de raad in de kadernota de goedkeuringstolerantie en rapportagegrens voor rechtmatigheid vastlegt. In de jaarstukken vindt op basis van deze tolerantie en rapportagegrens de verantwoording plaats.

In de Kadernota 2025 is de goedkeuringstolerantie voor rechtmatigheid op 2% van de totale lasten vastgesteld. Op basis van deze begroting is dat € 220.000.

De rapportagegrens voor rechtmatigheid blijft op € 100.000 vastgesteld.

Organisatieontwikkeling

Met het eindrapport *'Diemen '22 op waarde geschat'* uit 2023 heeft de organisatie verschillende adviezen gekregen die ook in 2025 aandacht vragen van de organisatie. De adviezen waren onder meer gericht op aanpassingen in de omvang van de teams, één set aan sturingsinstrumenten, vastleggen van werkwijzen en afspraken en elkaar daarop aanspreken en meer doen om vitaliteit van medewerkers goed te houden (werkdruk / ziekteverzuim). De directie gebruikt dit adviesrapport voor haar Directieplan 2025 dat de basis is voor de teamplannen. In 2025 is ook aandacht voor de omvang van de teams en de aansturing. In het onderdeel strategische personeelsplanning wordt hier op ingegaan.

Samenwerking Duo+

Duo+ geeft de ontwikkelingen aan die op het gebied van bedrijfsvoering op ons af komen, maar ook ontwikkelingen die we vanuit de drie gemeenten willen oppakken. Iedere DUO-gemeente neemt deze ontwikkelingen op in de eigen kadernota. Tot op heden is dat een goed werkende systematiek. Nu de financiële middelen krapper worden, komt er enige spanning op het systeem te staan. Afhankelijk van de gemeentelijke financiële positie wordt er kritischer gekeken naar de aangedragen ontwikkelingen vanuit Duo+. Voor Duo+ is het belangrijk dat de dienstverlening aan de drie gemeenten zoveel mogelijk gelijk blijft. Wanneer één gemeente een ontwikkeling wél wil doorzetten en de andere gemeenten niet wordt het lastig. Meer dan voorgaande jaren zullen we hier vooraf overeenstemming over moeten bereiken met alle DUO-organisaties.

Loonstijgingen en prijsindexering
De volledige CAO van 2024 is doorberekend in de salarissen van 2025. Als de definitieve CAO voor 2025 bekend is passen we deze alsnog toe door middel van een begrotingswijziging.
In 2024 is een forse prijsontwikkeling doorberekend namelijk 11,7% voor de materiële zaken, dit volgens de inflatie van dat moment. We wachten af of deze aanpassing in 2024 voldoende is geweest om ook in 2025 de prijsontwikkeling op te kunnen vangen. Indien in specifieke gevallen aanpassing noodzakelijk is dan zal dit tussentijds meegenomen worden via een begrotingswijziging.

Personeel & Organisatie
Het in 2023 ingezette transitieproces moet in 2025 volledig zijn doorgevoerd. Door de vorming van adviesteams is een betere aansluiting gevonden bij de vraagstukken van de partnerorganisaties, en daarmee is professionelere dienstverlening tot stand gekomen. In 2024 en 2025 zetten we in op de doorontwikkeling van functies (taak- en rolduidelijkheid), mensen (kennis, vaardigheden, houding en gedrag), werkprocessen en

op de toekomstbestendigheid van het team P&O. Te denken valt aan de opzet van een eigen werving- en selectieplatform, de DUO- academie en duurzame inzetbaarheid van medewerkers.

Het aantrekken van nieuwe mensen is moeilijk binnen de huidige arbeidsmarkt. Op allerlei manieren proberen we personeel te werven. Ook willen we graag dat medewerkers langere tijd bij Diemen werkzaam blijven. Duo+ ondersteunt ons bij de invulling en uitvoering op deze onderwerpen. Hiervoor is structureel budget nodig voor personeel en incidenteel budget voor de inrichting van systemen en de uitvoering van eenmalige trajecten. Incidenteel is € 25.000 nodig en structureel € 25.000.

Informatisering & Automatisering
Voor schuldhulpverlening is een nieuwe applicatie aangeschaft. Om de data te kunnen ontsluiten voor datagestuurd werken is een extra rapportagemodule nodig. De rapportagemodule bestaat uit een aantal kant-en-klare dashboards waarmee we veel sneller dan nu in staat zijn om de gegevens voor een benchmark te vervaardigen. Dit helpt de beleidsmedewerkers inzicht te krijgen in het effect van het beleid voor schuldhulpverlening.

De Omgevingswet is ingevoerd sinds 1 januari 2024. Omdat hierdoor ook de processen wijzigen, leidt dit tot de aanschaf van nieuwe softwaresystemen. Bovendien willen we graag dat de huidige applicaties elektronisch aanvragen (webformulieren) ondersteunen. In deze behoefte voorziet het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) niet.
Steeds meer spreekkamers vragen om hybride oplossingen voor overleg. Ook oude apparatuur moet vervangen worden voor modernere en vaak duurdere apparatuur. Dit zorgt voor extra kosten voor audiovisuele apparatuur.

Voor deze drie ontwikkelingen is structureel € 85.000 nodig.

Interne dienstverlening
Het aantal medewerkers bij de vier DUO-organisaties is behoorlijk gegroeid en daarmee ook het aantal meldingen bij de Servicedesk (Topdesk). Daarnaast maken we steeds meer voor verschillende soorten meldingen gebruik van deze applicatie. In 2024 kon dit nog deels bekostigd worden uit de stelpost groei. Dat gaat voor 2025 niet lukken. Ondanks diverse efficiencymaatregelen is voor de gewenste dienstverlening extra capaciteit nodig. Dat vraagt structureel € 35.000.

Staf
Duo+ heeft € 150.000 beschikbaar voor de inkoopfunctie. Hiervoor hebben we een eigen inkoopcoördinator/-adviseur in dienst en huren we in op maatschappelijk verantwoord inkopen, bijvoorbeeld bij het maken van actieplannen en beleid. Maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen (MVOI) is voor Diemen belangrijk. Daarom willen we deze taak steviger invullen en vragen we extra budget van € 20.000) structureel. De sturing op maatschappelijk verantwoord inkoop doet de gemeente via het eigen gemeentelijke MVOI-beleid. Dit gaat om de de kosten voor het opstellen en uitvoeren van het beleid en het monitoren van bijvoorbeeld de social return.

Informatiehuishouding op orde

Digitaal werken ontwikkelt zich in hoog tempo en hier moet adequaat op ingespeeld worden. Duo+ heeft hierbij de verantwoordelijkheid om kennis te delen, taken in te richten en te adviseren over de werkprocessen om de informatiehuishouding kwalitatief op orde te krijgen en te houden.

Alle DUO-organisaties hebben hierin een eigen verantwoordelijkheid. We moeten volgens de afgesproken processen (zaakgericht) werken en er voor zorgen dat er geen achterstanden ontstaan. Om al deze ontwikkelingen te implementeren is voor een programmatische aanpak gekozen.

Informatieveiligheid

Uitvoeren informatieveiligheidsbeleid en actualisatie strategisch informatieveiligheidsbeleid
Informatieveiligheid is een onderwerp dat DUO-organisaties breed wordt opgepakt. In het laatst kwartaal van 2024 is het strategisch informatieveiligheidsbeleid voor de DUO-organisaties geactualiseerd naar de laatste wetgeving.

Voor overheidsorganisaties geldt specifiek dat zij momenteel al moeten voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Vanuit de Europese Unie is inmiddels opgelegd dat de lidstaten moeten voldoen aan de Network and Informations Systems Directive (NIS2-richtlijn). De NIS2 richtlijn is bedoeld om cyberbeveiliging en weerbaarheid van essentiële diensten te verbeteren en stelt strengere beveiligingsnormen en meldingsvereisten voor incidenten. De NIS2-richtlijn wordt momenteel vertaald naar Nederlandse wetgeving waarbij gemeenten zich zullen moeten verantwoorden naar een nieuwe toezichthouder, de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur. De verwachting is dat hiervoor het huidige ENSIA verantwoordingsproces verder zal worden uitgebreid, waarbij wellicht op termijn certificering noodzakelijk is. Wat wel nu al duidelijk is dat de nieuwe richtlijn stelt dat gemeenten vanuit een procesmethodiek nu wettelijk verplicht worden continue te werken aan het inzichtelijk maken van risico’s op beveiligingsgebied.

Door deze methodiek zijn risico’s mogelijk sneller inzichtelijk en kunnen nieuwe gewenste aanvullende beveiligingsmaatregelen sneller doorgevoerd moeten worden. Dit wil niet zeggen dat er in het verleden geen nieuwe aanvullende beveiligingsmaatregelen zijn doorgevoerd, maar de nieuwe wetgeving verwacht dat dit nu meer aantoonbaar middels de methodiek van ‘Business Continiuity Management’ rondom Informatieveiligheid (BCM) zal moeten worden geïmplementeerd. Doordat het kabinet heeft besloten dat de NIS2 van toepassing is voor de hele gemeentelijke organisatie, betekend dit dat in 2025 dat er een verdere verbreding moet komen om de Informatieveiligheid in de gehele DUO-organisaties verder uit te rollen en te intensiveren.

Strategische personeelsplanning

Strategische personeelsplanning is cruciaal voor Diemen om voorbereid te zijn op toekomstige personeelsbehoeften en om een wendbare organisatie te blijven. Voor 2025 vragen we daarom een bedrag van € 750.000 aan. Een deel hiervan, € 200.000 is incidenteel. € 150.000 kan gedekt worden vanuit de stelpost "Groei van Diemen". Dit geld gebruiken we voor de volgende zaken:

- Autonome groei door uitbreiding van taken vanuit Rijk, groei van Diemen of gemeentelijk beleid. We denken onder andere extra capaciteit nodig te hebben bij handhaving, de uitvoering van Wmo-taken, leerlingenvervoer en vastgoedbeheer. De directie wil meer vrijheid hebben bij het toekennen van budget voor capaciteit. Voorheen werden alle formatie-aanvragen specifiek gemeld per programma. Door gewijzigde omstandigheden ontstaan er een gewijzigde capaciteitsbehoefte. Door niet vooraf exact vast te leggen waarvoor het budget nodig is kunnen we adequater reageren op capaciteitsvragen.
- Tijdelijk extra capaciteit. Hoewel we met extra inspanningen nog steeds goede mensen kunnen aantrekken, hebben nieuwe collega’s vaak minder ervaring dan vertrekkende medewerkers en zijn ze minder bekend met gemeentelijke processen. We willen ruimte om de overdracht en het inwerken van deze nieuwe medewerkers intensiever te kunnen begeleiden. Daarnaast blijkt uit onze medewerkersopbouw dat we relatief veel medewerkers hebben tussen de 30-39 jaar en boven de 60 jaar. Deze groepen maken gebruik van (wettelijke) regelingen zoals zwangerschaps- en ouderschapsverlof en andere maatwerkregelingen. Dit betekent dat we vaak minder capaciteit beschikbaar hebben dan op papier staat.
- Uitbreiding teams en leidinggevenden. We onderzoeken welke aanpassingen nodig zijn in de organisatiestructuur, met aandacht voor aansturing en “span of control”. Dit volgt uit de evaluatie van de in 2019 doorgevoerde organisatiestructuur. Mede door de groei van de organisatie moeten we aanpassingen doen in de omvang van teams en herschikking van taken per team. Dit betekent extra formatie voor leidinggevenden.

In de kwartaalbrieven rapporteren we waarvoor het budget voor de strategische personeelsplanning is ingezet.

Tot slot blijft het hoge ziekteverzuim een aandachtspunt. In 2024 zetten we inzetbaarheidscoaches in om teamleiders en medewerkers intensiever te begeleiden, zodat langdurige uitval wordt voorkomen. In 2025 volgt een nieuwe aanbesteding voor een arbo-arts met een breder dienstenpakket.

Overhead

In 2016 was inzicht in de bedrijfsvoeringskosten een belangrijk punt voor de vernieuwing van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Zo schrijft de BBV voor voor welke kosten tot de overhead gerekend moeten worden. Onderstaand een overzicht van de bedrijfsvoeringskosten (overhead) in de begroting 2025.

Soort kosten	2025	2026	2027	2028
Directie en bestuursadvisering/-ondersteuning	-2.284	-2.050	-2.200	-2.350
Leidinggeven	-1.104	-1.104	-1.104	-1.102
Ondernemingsraad	-70	-70	-70	-70
Communicatie	-7	-7	-7	-7
Financiën	-30	-50	-50	-50
Juridische zaken	-600	-600	-600	-600
Personeel & Organisatie	-104	-104	-104	-104
Informatisering & Automatisering	-25	-25	-25	-25
Interne dienstverlening	-47	-47	-47	-47
Facilitair	-634	-634	-630	-629
Vervoermiddelen	-157	-157	-157	-155
Huisvesting	-1.273	-1.973	-1.946	-1.923
Overige kosten bedrijfsvoering	-702	-741	-772	-769
Verrekening overhead met grondexploitaties en tarieven	-658	-650	-619	-599
Totaal overhead	**-16.246**	**-16.778**	**-16.997**	**-17.196**

Voor Diemen bestaan de bedrijfsvoeringskosten (overhead) voornamelijk uit de bijdrage aan Duo+. Duo+ voert immers al onze bedrijfsvoeringstaken uit.

Als indicator zetten we de totale overheadkosten als verhoudingspercentage af tegen de totale salariskosten van de vakafdelingen. Zie hieronder de salariskosten per vakafdeling.

Team	2025	2026	2027	2028
Team Administratie Sociaal Domein	-1.011	-1.011	-1.011	-1.011
Team Sociaal Team Diemen	-867	-867	-867	-862
Team Burgerzaken en Klant Contact Centrum	-2.076	-2.076	-2.076	-2.021
Team Gebouwen en Facilitaire zaken	-1.063	-1.063	-1.063	-1.063
Team Handhaving	-1.527	-1.527	-1.527	-1.527
Team Infra	-1.842	-1.842	-1.842	-1.842
Team Projecten	-963	-963	-963	-963
Team Ruimtelijk Beleid	-2.203	-2.203	-2.203	-2.203
Team Samenleving beleid	-2.334	-2.334	-2.334	-2.279
Team Sportbedrijf	-1.245	-1.245	-1.245	-1.245
Team Sociale Zaken	-1.816	-1.816	-1.816	-1.816
Team Openbare Orde en Veiligheid en Vergunningen	-1.880	-1.880	-1.880	-1.880
Team Wijkbeheer	-2.035	-2.035	-2.035	-2.035
Team Wet Maatschappelijke Ondersteuning	-1.246	-1.246	-1.246	-1.246
Totaal salariskosten vakafdelingen	**-22.108**	**-22.108**	**-22.108**	**-21.993**

In de begroting rekenen we salariskosten naar producten (beleidstaken) toe. Wanneer deze producten onderdeel zijn van een kostendekkend tarief of grondexploitatie dan rekenen we ook bedrijfsvoeringskosten (overhead) toe. Verhoging van het overheadpercentage levert voordeel op voor het begrotingssaldo en nadeel voor de hoogte van tarieven en de resultaten van grondexploitaties.

	2025	2026	2027	2028
Overhead uitgedrukt in percentage van salariskosten vakafdelingen	73%	76%	77%	78%

In de 2024 hebben we op basis van gewijzigde financiële perspectief de toerekening van overhead verhoogd naar 80%. Ondanks dat het gemiddelde percentage iets lager is handhaven we in 2025 het percentage van 80%.

Indicatoren

Indicatie van het behaalde resultaat door te kijken naar	Nul meting	Rekening 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Arbeidsverzuim	4%	8,7%	5,0%	5,0%	5,0%	5,0%	5,0%
Personeelsverloop	7%	28%	15%	15%	15%	15%	15%
Aantal vacatures	15	60	35	35	35	35	35
% facturen betaald binnen 30 dagen	65%	79%	95%	95%	95%	95%	95%
Aantal fte formatie per 1.000 inwoners (verplicht)	7,012	7,879	7,320	7,478	7,736	7,983	8,219
Aantal fte bezetting per 1.000 inwoners (verplicht)	6,726	7,197	6,954	7,104	7,35	7,584	7,808

Lokale heffingen

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen bevat alle onderwerpen die volgens artikel 10 van het BBV in deze paragraaf aan de orde moeten komen, te weten:
- De inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van lokale heffingen;
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
- Een aanduiding van de lokale lastendruk;
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Verkenning verruiming lokaal belastinggebied 2026
Momenteel wordt tussen rijk en gemeenten gesproken over een nieuwe of aangepaste financieringssystematiek. De wens is om per 2026 tot een nieuwe wijze van bekostigen te komen, waarbij verruiming van het lokale belastinggebied een te onderzoeken onderdeel is. Het rapport ‘Bepalen betekent betalen’ (2015) beveelt een significante uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied aan. Het gaat daarbij om autonome keuzes, niet om het bekostigen van rijksdoeleinden. De auteurs van dit rapport Alexander Rinnooy Kan en Maarten Allers schreven op verzoek van de VNG in 2022 een notitie ter actualisering van de analyse, inclusief randvoorwaarden waaraan voldaan moet worden. De VNG zet zich hiervoor in.

De geraamde opbrengsten

Onderstaand een overzicht over de periode 2023 t/m 2028 met de ontvangen en begrote belastingopbrengsten.

Opbrengsten	Rekening 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Onroerende zaakbelastingen						
- woningen (eigenaren)	4.457	4.810	4.700	4.800	4.900	5.000
- niet-woningen (eigenaren)	2.252	2.210	2.450	2.450	2.450	2.450
- niet-woningen (gebruikers)	1.914	1.875	2.000	2.000	2.000	2.000
Precariobelasting	65	25	50	50	50	50
Toeristenbelasting	602	805	825	825	825	825
Kostendekkende tarieven						
Parkeerbelasting	1.230	1.436	1.286	1.636	1.287	1.637
Afvalstoffenheffing	4.937	5.738	6.037	6.037	6.033	6.033
Rioolheffing	3.701	4.445	4.651	4.672	4.927	4.955
Marktgelden	-	54	54	54	54	54
Lijkbezorgingsrechten	137	155	155	155	155	155
Burgerzaken	579	587	587	587	587	587
Bouwleges	2.297	944	944	944	944	944
Overige leges	135	76	76	61	61	61
Totaal	**22.306**	**23.161**	**23.816**	**24.272**	**24.274**	**24.752**

In bovenstaand overzicht zijn de voorstellen voor de jaarlijkse extra verhoging met € 5 van rioolbelasting terug te zien.

Het beleid ten aanzien van lokale heffingen

Alleen belastingen mogen bestemd worden voor zaken die de gemeente zelf bepaalt. Belastingen in Diemen zijn de OZB, de precario-, parkeer- en toeristenbelasting. De onroerende zaak belasting (OZB) is het belangrijkste gemeentelijke belastinginstrument.

Rechten (voorheen bekend onder de term retributies) mogen alleen ten goede komen aan de kosten die er voor gemaakt worden. Dit zijn de zogenaamde geoormerkte heffingen. De geoormerkte heffingen die in Diemen geheven worden zijn de afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Daarnaast geldt dat de andere belastingen maximaal 100% kostendekkend mogen zijn, zoals de leges uit (waaronder de omgevingsvergunning), de marktgeldverordening en parkeergelden.

In 2016 is de 'Nota Lokale Heffingen 2016' vastgesteld. In deze nota is aangegeven hoe sturing van de raad mogelijk is. Belangrijke vragen bij de sturing van de lokale lastendruk zijn:

1. Welke belastingen wil en kan een gemeente opleggen?
2. Wat is de grondslag van de belasting?
3. Welke kosten worden naar een tarief doorgerekend?

Planning is om in 2024, gelijktijdig met de vaststelling van de belastingverordeningen 2025, de geactualiseerde Nota Lokale Heffingen aan de raad aan te bieden. Onderdeel van de actualisatie is een onderzoek naar de kostendekkendheid van de leges.

Ontwikkeling WOZ-waarden

De WOZ-waarden worden ieder jaar opnieuw vastgesteld. De peildatum ligt één jaar voor het belastingjaar. De Waarderingskamer houdt toezicht op de tijdige en correcte uitvoering van de Wet WOZ en geeft zijn goedkeuring alvorens de vastgestelde waarden mogen worden beschikt. Deze WOZ-beschikking sturen we toe op een gecombineerde aanslagbiljet gemeentelijke heffingen. Sinds 2013 zijn deze werkzaamheden uitbesteed aan Gemeentebelastingen Amstelland.

Voor de voorlopige prognose voor 2025 wordt aangesloten bij de algemene cijfers zoals deze blijken uit de Meicirculaire 2024 voor het Gemeentefonds. Uit deze landelijke cijfers blijkt dat de marktontwikkeling tussen 1 januari 2023 en 1 januari 2024 wordt geschat voor woningen op 3,5% en niet-woningen 1,25%.

Deze percentages passen we aan zodra de uitkomst van alle eigen taxaties bekend zijn en daartoe aanleiding geven. Zoals gebruikelijk wordt bij de vaststelling van de belastingverordeningen 2025 in december 2024 het OZB-tarief vastgelegd. Uiteraard houden we bij de berekening van het OZB-tarief rekening met de werkelijke tot dan toe bekende WOZ-stijging voor de begrote OZB-opbrengst 2025.

Geschatte WOZ-waarde (belastingscapaciteit)	2024	2025
Woningen	6.876.800.000	7.297.580.000
Niet-woningen	926.525.000	938.105.000

In bovenstaande tabel is bij de WOZ-waarde voor 2025 rekening gehouden met de verwachte areaaluitbreiding van 2024.

Onroerend zaakbelasting

Er zijn drie soorten onroerend zaakbelasting (OZB) die geheven worden:
1. OZB voor eigenaren van woningen;
2. OZB voor eigenaren van niet-woningen;
3. OZB voor gebruikers van niet-woningen.

Het is wettelijk niet mogelijk om verschillende tarieven te hanteren bij woningen voor bijvoorbeeld vrijstaande huizen en appartementen of koop- en huurhuizen. Ook is het niet toegestaan om bij de categorie niet-woningen onderscheid te maken in tarieven voor bijvoorbeeld courante objecten (winkels, kantoren, en dergelijke) en incourante objecten (scholen, sportcomplexen en dergelijke).

Het OZB-tarief is een percentage van de waarde van het onroerend goed, het object. Bij de bepaling van het OZB-tarief stuurt de gemeente op resultaat, met andere woorden op de totale belastinginkomsten. Voor het bepalen van het belastingtarief zijn er twee belangrijke variabelen, namelijk: de geraamde opbrengst en de waarde van al het onroerend goed in de gemeente.

Verder wordt bij de berekening van het tarief rekening gehouden met verminderingen vanwege bijvoorbeeld: leegstand bij niet-woningen, bezwaar- en beroep, vrijstellingen, kwijtschelding et cetera.

In de Kadernota 2025 stelden we voor de OZB-tarieven met het indexcijfer van 2,2% te indexeren. Vooruitlopend op het rapport met besparingen en ombuigingen stellen wij voor 2025 een extra verhoging van het OZB-tarief voor.
We kiezen voor een totale verhoging van 5% van het OZB-tarief voor woningen en hiermee genereren we € 135.000 aan extra opbrengsten. Over de afgelopen jaren heeft een stevige inflatie plaatsgevonden en de indexeringen in deze jaren op het OZB-tarief bleven daarbij achter. Daarnaast stellen we voor om het OZB-tarief voor niet-woningen slechts met 2,2% te indexeren. Reden voor dit verschil is dat in 2024 Diemen tot de top 20 van laagste OZB-tarieven voor woningen behoort van alle 342 gemeenten, terwijl voor niet-woningen Diemen minder gunstig scoort. Bij het OZB-tarief voor niet-woningen staat Diemen in 2024 namelijk in de middenmoot.

OZB-tarieven als percentage van de WOZ-waarde	2024	2025
Woningen - eigenaar	0,0661%	0,0670%
Niet-woningen - eigenaar	0,2727%	0,2752%
Niet-woningen - gebruiker	0,2591%	0,2615%

Bij de berekening van deze indicatieve OZB-tarieven is rekening gehouden met:
- een verhoging van 5,0% van de totale opbrengst;
- een waardestijging van 3,5% bij de woningen;
- een waardestijging van 1,25% bij de niet-woningen;
- en de areaaluitbreiding zoals opgenomen in de Kadernota 2025.

Precariobelasting

De gemeente heft precariobelasting voor het hebben van voorwerpen op, onder of boven de voor de publieke dienst bestemde gemeentegrond. De laatste jaren wordt bestaan de opbrengsten ook voor gemeentegrond die gebruikt wordt voor de opslag van bouwmaterialen bij grotere bouwactiviteiten.

Voorstel is het tarief precariobelasting in 2025 met 2,2% te verhogen.

Toeristenbelasting

De gedachte achter de toeristenbelasting is dat een gemeente kosten maakt voor voorzieningen die ook door niet-inwoners worden gebruikt, maar waarvoor geen vergoeding uit het Gemeentefonds wordt verkregen. Hoewel de naam anders doet vermoeden, kan dus ook 'niet toeristisch' verblijf belast worden. De opbrengst van de toeristenbelasting vloeit naar de algemene middelen van de gemeente. De toeristenbelasting wordt geheven op personen die niet staan ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand (GBA). De toeristenbelasting wordt veelal verhaald op die instanties die gelegenheid bieden tot verblijf met overnachting, zoals hoteliers, pensionhouders, Bed & Breakfast accommodaties en dergelijke. De verblijfbieder kan de toeristenbelasting doorberekenen aan degene die bij deze instanties overnachten.

Momenteel is er één hotel in Diemen. Dit hotel (hostel) is in 2018 open gegaan en heeft een capaciteit van ruim 770 bedden.

Het tarief toeristenbelasting is vorig jaar extra verhoogd met € 1,00 per persoon per nacht (verhoging van 45%). Daarmee is het tarief nu € 3,25 per persoon per nacht. In de begroting 2025 is het tarief geïndexeerd conform de uitgangspunten in de Kadernota 2025 met 2,2%.

Parkeerbelasting

Bij het vaststellen van de parkeernota is uitgegaan van een 100% dekkende parkeerexploitatie. De geheven tarieven worden gebruikt ter dekking van de kosten en handhaving die gemaakt worden voor het product parkeren.

Aangezien de parkeervergunningen twee jaar geldig zijn wordt jaarlijks de opbrengst verrekend met de 'Egalisatiereserve parkeren'.

Soort kosten	2025	Soort opbrengsten	2025
Uitvoering parkeerbeheer door derden	-456	Parkeervergunningen en naheffingsaanslagen	709
Afdracht parkeeropbrengsten	-	Belparkeren	512
Directe uren	-615	Parkeerautomaten	99
Overhead	-491	Bijdrage uitvoering parkeerbeheer	236
Onderhoud	-51	Overige	75
Rente en afschrijving	-4	Verrekening voorziening	275
Overige kosten	-289		
Totaal toegerekende kosten	-1.906	Totaal opbrengsten	1.906
Onttrekking uit egalisatievoorziening			-

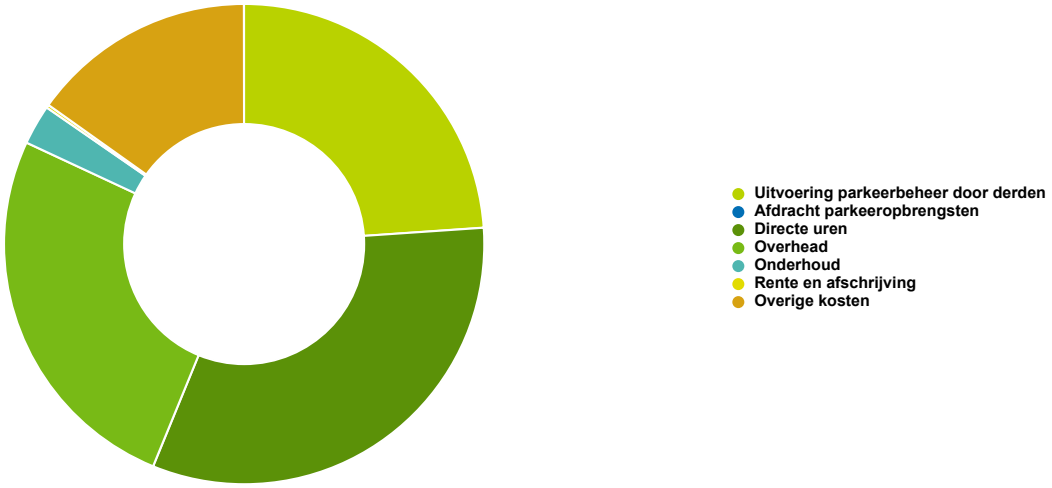

Rechten

Onder een recht (of voorheen een retributie) wordt verstaan: een gedwongen betaling aan de (lokale) overheid ter zake van een concrete, door de (lokale) overheid als zodanig, *individueel* bewezen dienst. Op dit punt verschilt zij van een belasting, waar geen rechtstreekse concrete tegenprestatie tegenover staat. Wanneer er twijfel is of het om een belasting dan wel om een retributie gaat, kiest de rechtspraak meestal voor de kwalificatie als belasting, omdat dit meer rechten verleent aan de burger.

In Diemen worden de volgende rechten geheven:
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing;
- Leges;
- Marktgelden;
- Lijkbezorgingsrechten.

Bij de ramingen voor de heffingen met een directe tegenprestatie streven we zoveel mogelijk kostendekkendheid na. Uitzondering hierbij is de markt waarbij ook naar tarieven in de omliggende gemeenten wordt gekeken om ons zo niet “uit de markt” te prijzen. Bij de diverse leges spelen naast het streven naar kostendekkendheid ook andere factoren een rol. Zo heeft de wetgever een aantal tarieven vastgesteld, bijvoorbeeld voor de Verklaring omtrent gedrag, reisdocumenten en rijbewijzen (rijksdeel). Ook de tarieven voortvloeiende uit de Wet op de Kansspelen worden landelijk bepaald. Daarnaast houden we bij het vaststellen van de tarieven ook rekening met de regionaal of landelijk gangbare tarieven. Per afzonderlijke recht geven we een korte toelichting. Bij alle rechten passen we in ieder geval de prijsindexering van 2,2% toe.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing brengen we in rekening voor het ophalen en verwerken van huishoudelijk afval. Bij de afvalstoffenheffing passen we een tariefsdifferentiatie toe. Dat wil zeggen dat we onderscheid maken in een tarief voor een eenpersoons- en een tarief voor meerpersoonshuishoudens. De verhouding tussen éénpersoons- en meerpersoonshuishoudens is ongeveer 35% ten opzichte van 65%.

De studentenwoningen aan de Dalsteindreef en de studentenflats aan de Rode Kruislaan nemen we niet bij de berekening van het tarief. De eigenaar van deze complexen zorgt zelf voor de verwijdering van de afvalstoffen.

Het overgrote deel van de inkomsten vanuit de afvalstoffenheffing gaat naar Meerlanden voor de inzameling van het huishoudelijke afval. De afgelopen jaren zijn de kosten steeds verder toegenomen, ondanks betere afvalscheiding door de inwoners.

In 2023 heeft een extra indexatie van de tarieven van de Meerlanden plaatsgevonden. Dat heeft in 2024 geleid tot een extra tariefsverhoging van 17,5%. Voorstel is de tarieven voor 2025 conform de vastgestelde indexering van 2,2% te verhogen.

Nieuw risico is de verwerking van lachgascilinders. Sinds 1 januari 2023 valt lachgas onder de Opiumwet. Het gebruik en afdanken van lachgascilinders is dus verboden. Daarmee verviel ook het systeem van statiegeld op de cilinders waar het gas in verpakt zit. De praktijk is nu dat de cilinders worden gedumpt in de openbare ruimte en/of in huishoudelijk afvalcontainers. Dat kan ontploffingen in vuilniswagens en afvalverbrandingsinstallaties opleveren en dus grote schade en serieuze veiligheidsrisico’s veroorzaken.

Het AfvalEnergieBedrijf (AEB) is daarom gestopt met het rechtstreeks accepteren van Diemens restafval. We moeten het restafval nu eerst laten fijnmalen voordat we het kunnen aanbieden bij het AEB. Dat kost extra geld. Vooralsnog wordt geraamd dat de meerkosten € 80 per ton bedragen. Uitgaande van 6.100 ton restafval zouden de extra kosten daarmee op € 488.000 uit kunnen komen. Wanneer er meer duidelijkheid is over oplossingen en kosten, komen we daarop terug.

Onderstaande tabel en grafiek geven u inzicht in de kosten die meegenomen worden bij de bepaling van het tarief.

Soort kosten	2025	Soort opbrengsten	2025
Aanneemsom Meerlanden (ophalen en verwerken)	-4.277	Afvalstoffenheffing	5.908
BTW-verrekening	-961	Overige bijdrage	129
Directe uren	-218		
Overhead	-174		
Afdracht afvalopbrengsten	-18		
Heffing en invordering	-211		
Rente en afschrijving	-93		
Overige kosten	-5		
Mutatie reserve	-80		
Totaal toegerekende kosten	-6.037	Totaal opbrengsten	6.037
Onttrekking uit egalisatievoorziening			-

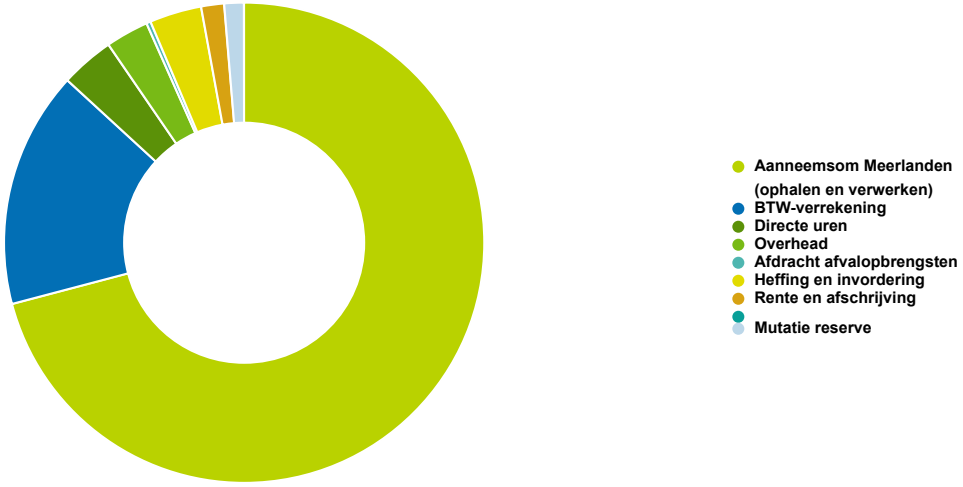

Rioolheffing

Onder de naam rioolheffing heffen we een recht voor het lozen van afvalwater op de gemeentelijke riolering, het afvoeren van hemelwater, de rioleringszorg en het grondwaterbeheer. Als er minder dan 500 m^3 huishoudelijk (afval)water per jaar op de riolering wordt geloosd, is er sprake van een rioolrecht kleinverbruik. Als er meer dan 500 m^3 geloosd wordt, is er sprake van rioolheffing grootverbruik.

De gemeentelijke rioolheffing grootverbruik is gebaseerd op het door Waternet geschatte waterverbruik of de opname van de meterstanden. De tarieven rioolbelasting zijn als gevolg van de hoge stand 'Egalisatievoorziening riolen', de laatste jaren gelijk gebleven.

Uitgangspunt is een 100% kostendekkend tarief.

Diemen heeft veel aandacht voor klimaatadaptatie en wij willen voorop lopen bij het inzetten van maatregelen. De ambitieuzere normen voor het voorkomen van wateroverlast en droogteschade vraagt een grotere inspanning dan we in het verleden. Om ervoor te zorgen dat we ook in de toekomst voldoen aan onze zorgplicht zijn in het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028 de ambities vastgelegd.

Om ervoor te zorgen dat we deze ook kunnen bekostigen, bevat het Programma Klimaatadaptatie een kostendekkingsplan. Dit kostendekkingsplan betreft de kosten die de gemeente maakt voor het verwerken van afvalwater, hemelwater en grondwater en vormt daarmee de onderbouwing voor de gemeentelijke rioolheffing.

Het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028 gaat uit van een extra jaarlijkse stijging van het tarief rioolbelasting van € 5,- in de periode 2024 tot en met 2028. Deze stijging komt op de jaarlijkse stijging als gevolg van inflatie.

Soort kosten	2025	Soort opbrengsten	2025
Afschrijving	-1.519	Rioolheffing	4.040
Rente	-723	Rioolheffing - bedrijven	200
Onderhoud riolering	-207		
BTW-verrekening	-473		
Directe uren	-658		
Overhead	-526		
Heffing en invordering	-126		
Electra/water	-41		
Overige kosten	-377	Verrekening voorziening	411
Totaal toegerekende kosten	-4.651	Totaal opbrengsten	4.651
Onttrekking uit egalisatievoorziening			-

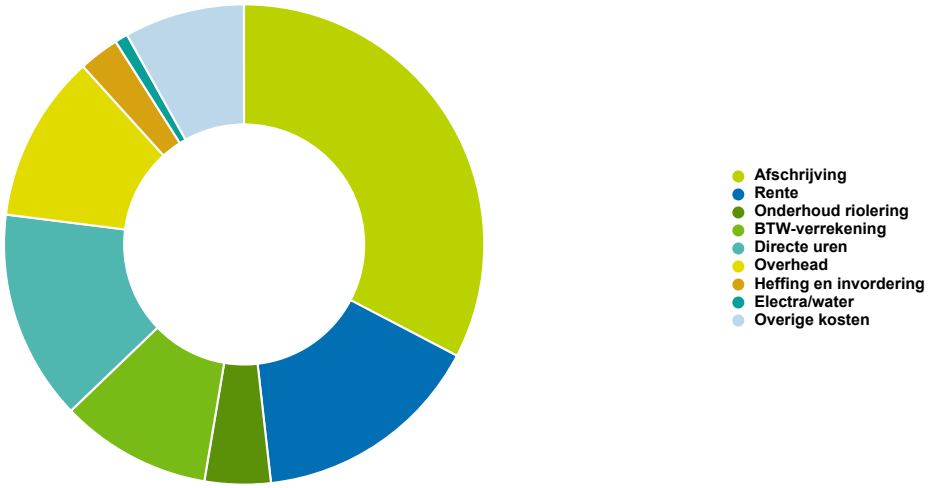

Marktgelden

We brengen marktgeld in rekening voor het innemen van een standplaats op de weekmarkt. De losse standplaatsen rekent de marktmeester af en de vaste standplaatshouders krijgen per half jaar een aanslag marktgeld. Er is geen dekkingspercentage voor het tarief vastgelegd. Jaarlijks wordt in de begroting bepaald hoeveel budget we vanuit de algemene middelen beschikbaar stellen.

Soort kosten	2025	Soort opbrengsten	2025
Inhuur marktmeester	-30	Staangelden	54
Advertentiekosten	-11	Opbrengst werken voor derden	3
Directe uren	-22		
Overhead	-18		
Electra	-2		
Onderhoud	-2		
Totaal toegerekende kosten	-84	Totaal opbrengsten	57
Bijdrage uit algemene middelen			**27**

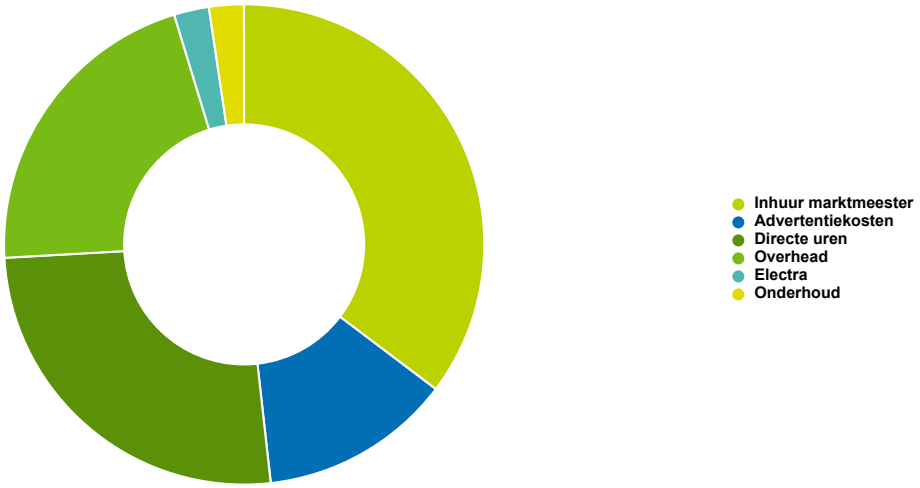

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten is een brede term voor grafrechten, begraafrechten en crematoriumrechten. Deze rechten worden in rekening gebracht voor het verlenen of verlengen van een uitsluitend recht op een graf, het verstrooien van as, het bijzetten van een urn en het huren van de aula/koffiekamer.

Diemen is sinds 2009 eigenaar van begraafplaats Rustoord en zorgt voor de exploitatie van de begraafplaats. De administratie en het begraaf technisch beheer is ondergebracht bij De Nieuwe Ooster. Destijds is besloten dat we jaarlijks € 50.000 beschikbaar stellen vanuit de algemene middelen voor de exploitatie. Dit is ook als dusdanig verwerkt in de begroting.

Soort kosten	2025	Soort opbrengsten	2025
Overige diensten derden	-62	Vergoeding onderhoud	174
Onderhoud	-91	Pachten	38
Directe uren	-54	Huuropbrengsten	13
Overhead	-43	Leges	2
Rente en afschrijving	-22		
Overige kosten	-14	Verrekening voorziening	8
Totaal toegerekende kosten	-286	Totaal opbrengsten	236
Bijdrage uit algemene middelen			**-50**

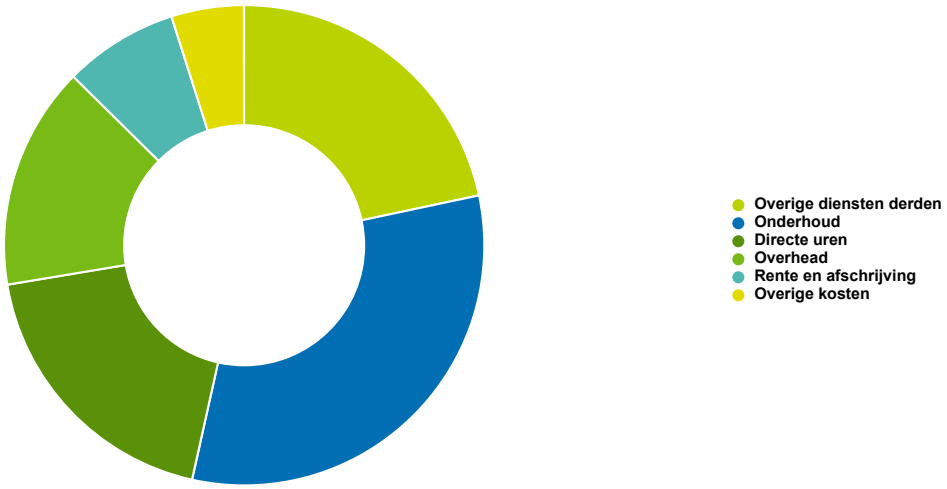

Leges

Bijna 70% van de kosten die gemaakt worden voor de legesverordening (burgerzaken, omgevingsvergunningen en APV) zijn personeelskosten.

Vooral bij de leges voor burgerzaken zijn wettelijke tarieven vastgesteld (rijbewijzen, paspoorten). Deze tarieven zijn niet toereikend om de kosten te dekken. Het zou ook 'ongewenste' tariefverhogingen met zich meebrengen om de legesverordening wel kostendekkend te maken. Bovendien zouden de tarieven ten opzichte van de omringende gemeenten fors gaan afwijken. Conform bestaand beleid dekken we de meerkosten uit de algemene middelen.

Onderstaand een overzicht van de opbouw van de kosten en opbrengsten die betrekking hebben op de legesverordening. In 2024 hebben we de kostendekkendheid van de gehele legesverordening onderzocht. De resultaten van dit onderzoek verwerken we in de geactualiseerde Nota Lokale Heffingen 2024. Deze nota wordt gelijktijdig met de vaststelling van de belastingverordeningen 2025 aan de raad aangeboden.

Leges Burgerzaken:

Soort kosten	2025	Soort opbrengsten	2025
Directe uren	-686	Leges	571
Overhead	-470	Opbrengst overige diensten	6
Afdracht aan het Rijk	-217		
Rente en afschrijving	-11		
Materialen	-34		
Inhuur diensten derden	-20		
Overige kosten	-12		
Totaal toegerekende kosten	-1.450	Totaal opbrengsten	577
Bijdrage uit algemene middelen			**-873**

Leges omgevingsvergunningen:

Soort kosten	2025	Soort opbrengsten	2025
Directe uren	-757	Leges	959
Overhead	-488		
Inhuur diensten derden	-164		
Bijdrage aan gemeenschappelijke regeling	-328		
Overige kosten	-10	Verrekening met de reserve	463
Totaal toegerekende kosten	-1.747	Totaal opbrengsten	1.422
Bijdrage uit algemene middelen			**-325**

Overige leges:

Soort kosten	2025	Soort opbrengsten	2023
Directe uren	-1.315	Leges	15
Overhead	-622		
Inhuur diensten derden	-25		
Overige kosten	-22		
Totaal toegerekende kosten	-1.984	Totaal opbrengsten	15
Bijdrage uit algemene middelen			**-1.969**

Aanduiding van de lokale lastendruk

In de onderstaande overzichten hebben we weergegeven wat de woonlasten zullen zijn voor de verschillende groepen van inwoners van de gemeente Diemen. In 2025 stijgen de woonlasten met het indexeringspercentage van 5,0%.

Voor alle tarieven 2025 geldt dat dit *voorlopige* tarieven zijn. Bij de vaststelling van de belastingverordeningen 2025 in december 2024, bieden we de definitieve tarieven ter vaststelling aan de raad aan.

Rekenvoorbeelden ontwikkeling woonlasten voor huishoudens

Wijziging WOZ-waarde	Gemiddelde WOZ-waarde woning 2024	Geprognosticeerde Stijging/daling WOZ-waarde 2025	Geschatte WOZ-waarde woning 2025
Gemiddelde WOZ-waarde woning	420.000	3,5%	435.000

Overzicht gemeentelijke lasten voor een gezin met twee kinderen en een eigen woning c.q. appartement met een gemiddelde WOZ-waarde van € 435.000.

Gezinnen met 2 kinderen (eigen woning)	2024	2025	Verschil	Percentage
OZB	277,65	291,65	14,00	5,0%
Afvalstoffenheffing	473,40	483,80	10,40	2,2%
Rioolrechten (<500 m³)	236,00	246,20	10,20	4,3%
Totaal	**987,05**	**1.021,65**	**34,60**	

Overzicht gemeentelijke lasten voor een alleenstaande met een eigen woning c.q. appartement met een gemiddelde WOZ-waarde van € 435.000.

Alleenstaande (eigen woning)	2024	2025	Verschil	Percentage
OZB	277,65	291,65	14,00	5,0%
Afvalstoffenheffing	375,45	383,70	8,25	2,2%
Rioolrechten (<500 m³)	236,00	246,20	10,20	4,3%
Totaal	**889,10**	**921,55**	**32,45**	

Overzicht gemeentelijke lasten voor een gezin in een huurwoning (tarief):

Gezin in een huurwoning	2024	2025	Verschil	Percentage
Afvalstoffenheffing	473,40	483,80	10,40	2,2%
Totaal	**473,40**	**483,80**	**10,40**	

Overzicht gemeentelijke lasten voor een alleenstaande in een huurwoning (tarief).

Alleenstaande in een huurwoning	2024	2025	Verschil	Percentage
Afvalstoffenheffing	375,45	383,70	8,25	2,2%
Totaal	**375,45**	**383,70**	**8,25**	

Verloop lokale lastendruk 2022 - 2025

De afgelopen jaren is de lokale lastendruk gestaag toegenomen. Onderstaande grafiek geeft inzicht in het verloop van de belangrijkste tarieven in de afgelopen vier jaar.

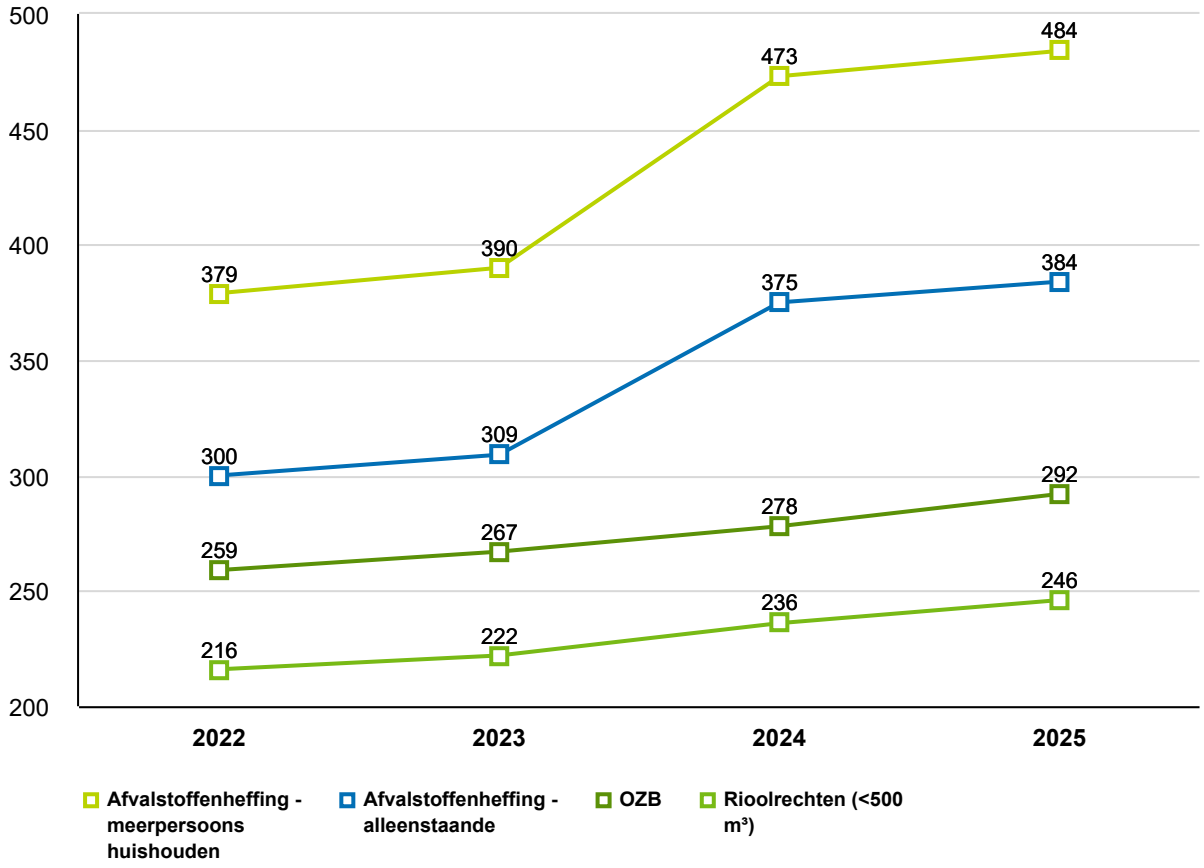

De plaats van Diemen op de ranglijst van het Coelo

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) onderzoekt jaarlijks de woonlasten voor huishoudens in alle gemeenten en houdt deze gegevens bij in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten vallen de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffen- en de rioolheffing.

In het overzicht worden de tarieven voor de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de onroerende zaakbelastingen op basis van een woning met een gemiddelde WOZ-waarde opgesteld en vergeleken met de andere gemeenten. Gemeenten met de laagste woonlasten staan bovenaan en de duurste gemeenten staan onderaan de lijst. Er is hierbij onderscheid te maken in huiseigenaren en huurders.

Eigenaren:

Gemeente	Eén persoons-huishoudens	Meerpersoons-huishoudens	Rangnummer
Amsterdam	827	944	118
Amstelveen	916	974	161
Hilversum	816	974	165
Ouder-Amstel	1.024	1.038	232
Uithoorn	1.021	1.066	257
Diemen	972	1.070	259
Laren	1.438	1.684	344

Huurders

Gemeente	Eén persoons-huishoudens	Meerpersoons-huishoudens	Rangnummer
Amstelveen	268	326	52
Ouder-Amstel	314	327	54
Uithoorn	323	368	84
Hilversum	240	398	111
Amsterdam	352	469	180
Diemen	375	474	182
Laren	439	685	333

Kwijtschelding

Als de inkomsten van een belastingplichtige zo laag zijn dat het niet mogelijk is (ook niet na het treffen van een betalingsregeling) de aanslag te betalen, is het onder voorwaarden mogelijk om kwijtschelding te verlenen. Kwijtschelding kan alleen worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing.

Kwijtscheldingen	2025	2026	2027	2028
Afvalstoffenheffing	300	300	300	300
Totaal	**300**	**300**	**300**	**300**

Het wettelijk kader voor het verlenen van kwijtschelding is te vinden in de artikelen 255 en 255a van de Gemeentewet, artikel 26 van de Invorderingswet en de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. De beleidsvrijheid van de gemeenten is bij het verlenen van kwijtschelding beperkt.

Onderhoud kapitaalgoederen

Riolering en Stedelijk water

Beleidsplan (Programma Klimaatadaptatie 2024-2028)
In 2024 is het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028 aangenomen door de gemeenteraad.

Regulier onderhoud
In 2025 reinigen we de riolen met groot materieel en inspecteren we de onderheide betonriolen. Aangetroffen schades repareren we bij voorkeur van binnenuit. Voor cyclisch onderhoud aan de rioolgemalen is een operationeel plan beschikbaar. Momenteel is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Projecten/groot onderhoud
Er is een sterke relatie tussen renovatie van de riolering en herbestratingwerkzaamheden. De verzakte riolering brengen we op het oorspronkelijke niveau terug, voordat we de ophoging en herbestrating uitvoeren. Daarbij voeren we verbeteringen aan het rioolstelsel uit. Het integraal uitvoeren van deze maatregelen is efficiënter dan apart uitvoeren. De volgende projecten voeren we in 2025 uit:

Project:	Lengte riolering: (in meters)	Uitvoering:
Vlindertuin	7.776	2024/2025
Scheepskwartier	6.722	2024/2025
Stammerdijk	250	2025
Bergwijkpark zuid	3.220	2025
Verlaging Oosterringvaart	0	2025/2026

Investeringen/voorziening
De rioleringsinvesteringen voor de reconstructieprojecten zijn geraamd in het kostendekkingsplan van het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028. De kapitaalslasten betalen we vanuit de egalisatievoorziening "Rioleringszorg". De hoogte van de rioolheffing is mede hierop afgestemd. De voorziening ontwikkelt zich binnen marges als voorzien in het programma.

Kwaliteit en onderhoudsniveau
De afvoerzekerheid verzekeren we jaarlijks tijdens de ronde van wijkgericht werken door met klein materieel de riolen te reinigen en de afvoer te controleren. De werking van de rioolgemalen wordt op afstand automatisch gemonitord en gealarmeerd met telemetrie. De monitoring van grondwaterstanden en neerslag is ook geautomatiseerd. Tijdens de reconstructieprojecten verbeteren we de capaciteit van de hemelwaterriolering. De gedragingen van het gemengd systeem in Diemen Centrum bij extreme neerslag zijn berekend middels een hydraulisch model. De kwaliteit van de rioolstelsels is goed en neemt (met iedere reconstructie) toe. In 2025 ronden we de reconstructie van Vlindertuin en Scheepskwartier af. Dat zorgt voor een verdere capaciteitsverbetering van het rioolstelsel.

(Beleids)ontwikkelingen
We voeren het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028 uit. In 2025 ronden we de Beleidsvisie Openbare Ruimte af. Hierin nemen we de inpassing van klimaatadaptieve maatregelen integraal op, zoals waterberging voor het tegengaan van wateroverlast.

Verbrede zorgtaak
De verbreding van de rioleringszorgtaak bestaat uit inspanningsverplichtingen ten aanzien van hemelwater en grondwater. De grondwaterniveaus in Diemen monitoren we met een geautomatiseerd portaal. Als we structurele grondwateroverlast doelmatig kunnen bestrijden in openbaar gebied, dan treffen we daarvoor maatregelen.

Het voorkomen van wateroverlast als gevolg van extreme neerslag (klimaatadaptatie) valt onder de hemelwaterzorgplicht. Het Programma Klimaatadaptatie beschrijft normen en maatregelen voor Diemen. De voornaamste maatregelen integreren we in de herinrichtingsprojecten van het PGO en in nieuwbouwprojecten. Ze zijn daardoor nagenoeg budgetneutraal.

In 2021 zijn gezamenlijk met het gemeentelijk samenwerkingsverband BOWA/Isariz risicodialogen gehouden over Versnelling Klimaatadaptatie. De risicodialogen resulteerden in een regionaal uitvoeringsprogramma. Het Rijk heeft vanaf 2021 jaarlijks per werkregio subsidiegeld beschikbaar gesteld voor de uitvoering van maatregelen in het het kader van klimaatadaptatie. Gemeente Diemen heeft in 2023 subsidie toegekend gekregen voor het verlagen van het waterpeil in de Oosterringvaart. Dit project werken we momenteel nader uit en de uitvoering start naar verwachting in 2025.

Wegen

Beleid
Het Beleidsplan Wegen uit 2013 is de basis voor het beleidsveld Wegen. We plannen het groot onderhoud met behulp van weginspecties en voorspellingen over de zetting van de bodem. Het regulier onderhoud plegen we naar aanleiding van weginspecties, schouwen en meldingen. De kwaliteit die we nastreven is vastgelegd in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte uit 2013.

Groot onderhoud
De planning voor het groot onderhoud aan de wegen is ook leidend voor de planning van de projecten in het Programma Groot Onderhoud (PGO). In het PGO nemen we ook groot onderhoud aan groen, riolering, verlichting, waterlopen en speelterreinen mee. Het onderhoud betalen we uit zes voorzieningen. Dat zijn spaarpotten, die we bij iedere begroting aanvullen met dotaties.

We actualiseren het PGO iedere twee jaar. Daarbij bekijken we of de planning nog aansluit bij de situatie buiten. Ook berekenen we de kosten voor het onderhoud opnieuw. We kijken vervolgens of de dotaties volstaan om de voorzieningen op peil te houden.

In het najaar van 2024 gaan we het PGO herzien. Voor deze begroting gaan we dus nog uit van het PGO 2022-2026. De dotaties blijven dus gelijk aan vorig jaar.

Voor 2025 staat de uitvoering van de volgende projecten op de planning:

Project	Planning
Johan van Soesdijkstraat	2025
Oranjeplantsoen	2024-2025
Scheepskwartier	2023-2026
Vlindertuin	2024-2026
Tobias Asserlaan / Wandellandschap Oosterringdijk	2024-2026
Van Gemertplein	2024-2025
Oud Diemen	2024-2025
Verkeersstructuur Diemen-Zuid	2023-2025

Verloop voorziening groot onderhoud verhardingen

Verloop voorziening groot onderhoud verhardingen op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte				
Jaar	**1-jan**	**Toevoegingen**	**Bestedingen**	**31-dec**
2024	6.276	-7.617	1.824	483
2025	483	-2.280	1.824	28
2026	28	-1.821	1.824	31
2027	31	-1.824	1.824	31
2028	31	-1.824	1.824	31

Regulier onderhoud
In 2025 voeren we ook kleinschalig onderhoud aan de wegen uit. Dit doen we met de eigen dienst en met hulp van derden. Hiervoor zijn er intern Dienstverleningsovereenkomsten en Raamovereenkomsten opgesteld. Het onderhoud bestaat met name uit:

- Oneffenheden in de bestrating verhelpen door wortelgroei van de bomen;
- Herbestrating van kleine oppervlakken naar aanleiding van de (veiligheid)inspectie van het wegareaal;
- Gebreken herstellen die we constateren tijdens het schouwen van wijken, in het kader van het wijkgericht werken;
- Reparaties uitvoeren naar aanleiding van klachten of meldingen van bewoners.

Kwaliteitsniveau
De kwaliteit van de wegen voldoet aan doelen in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte. Er is dus geen sprake van achterstallig onderhoud.

Kunstwerken (viaducten, bruggen en dergelijke)

Beleid

Het beheer- en onderhoudsplan Civieltechnische Kunstwerken van 2010 is de basis voor het beleidsveld Kunstwerken. Dit beleidsdocument geeft de kaders en uitgangspunten voor het onderhoud van kunstwerken. In het beleidsplan is de keuze gemaakt voor 'functioneel onderhoud' (functioneel en veilig). Daarnaast is er een uitvoeringsprogramma 2023-2027 voor de planning van het onderhoud.

We zijn bezig met het actualiseren van het huidige beheer- en onderhoudsplan. Hierbij kijken we vooral naar actuele onderwerpen zoals duurzaamheid, materiaaltoepassingen en onderhoudsstrategieën. Het uitvoeringsprogramma herzien we momenteel ook op basis van inspecties. We verwerken de nieuwe planning in het nieuwe PGO. Voor deze begroting gaan we nog uit van het uitvoeringsprogramma 2023-2027, dat verwerkt is in het PGO 2022-2026.

Groot Onderhoud

Op basis van het uitvoeringsprogramma 2023-2027 verrichten we groot onderhoud aan diverse kunstwerken. Voor 2025 betekent dit:

- Vervangen van enkele dekplanken van steigers:
- Vervangen van enkele dekken en leuningen van (houten) bruggen;
- Vervangen en/of deelvervangen van enkele houten bruggen;
- Vervangen van slijtlagen op de brugdekken.

Verloop voorziening Kunstwerken

Verloop voorziening kunstwerken op basis van het beheer en onderhoudsplan kunstwerken				
Jaar	**1-jan**	**Toevoegingen**	**Bestedingen**	**31-dec**
2024	477	-535	120	62
2025	62	-66	120	116
2026	116	-202	120	34
2027	34	-120	120	34
2028	34	-120	120	34

Het onderhoud aan de civieltechnische kunstwerken betalen we vanuit een voorziening. Het vervangen van een kunstwerk betalen we met een investering. Deze kosten zijn terug te vinden in het meerjaren-investeringsplan.

Regulier onderhoud

Naast groot onderhoud, voeren we ook regulier onderhoud uit aan diverse kunstwerken. Dit bestaat uit het herstellen van kleine gebreken, schades, conservering en reiniging van objecten. We zijn momenteel bezig met het opnieuw aanbesteden van het regulier onderhoud.

Kwaliteitsniveau

De kwaliteit van de kunstwerken voldoet aan de doelen in het beheer- en onderhoudsplan Civieltechnische kunstwerken. Er is geen achterstallig onderhoud.

(Beleids)Ontwikkelingen

In het nieuwe beheer- en onderhoudsplan komen de onderwerpen duurzaamheid, materiaaltoepassingen en onderhoudsstrategieën aan bod. Bij duurzaamheid kijken we onder andere naar milieuvriendelijk materiaalgebruik bij damwanden. Ook wijden we

een hoofdstuk aan de meest voorkomende materialen en hoe we die het beste vervangen/onderhouden.

Openbare Verlichting

Beleid
Het beleidsplan Openbare Verlichting van 2014 is de basis voor het beleidsveld Openbare Verlichting. In het beleidsplan is opgenomen hoe we de doelstelling (energiebesparing) uit het energieakkoord 2040 kunnen realiseren voor de openbare verlichting. Met name het toepassen van LED-verlichting en het 'slimmer' maken van verlichting door te dimmen, zorgen voor de benodigde energiebesparing. De kwaliteit die we nastreven, is vastgelegd in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte uit 2013.

We zijn bezig met het actualiseren van het huidige beleidsplan Openbare Verlichting. Hierbij zijn leefbaarheid en duurzaamheid de speerpunten. De actualisatie loopt parallel met de actualisatie van het kwaliteitsplan openbare ruimte. We verwachten dat de actualisatie in 2025 klaar is.

Projecten en Groot Onderhoud
Het merendeel van de vervanging van openbare verlichting en omvorming naar LED-verlichting is opgenomen in het PGO. Het groot onderhoud is aanbesteed in een Raamovereenkomst Onderhoud en Beheer Openbare Verlichting. Het bestaat uit de volgende werkzaamheden:
- Het ophalen (vanwege de zetting) en verplaatsen van de lichtmasten tijdens herinrichtingen;
- Vervangen van lichtmasten en armaturen op basis van leeftijd;
- Omvorming conventionele verlichting naar LED-verlichting.

We vervangen ook openbare verlichting buiten het PGO om. Dit doen we om de omvorming naar LED-verlichting te versnellen.

Verloop voorziening Openbare Verlichting

Verloop voorziening groot openbare verlichting op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte				
Jaar	**1-jan**	**Toevoegingen**	**Bestedingen**	**31-dec**
2024	722	-872	220	70
2025	70	-229	220	61
2026	61	-280	220	1
2027	1	-220	220	1
2028	1	-220	220	1

Regulier onderhoud
Met het regulier onderhoud waarborgen we de werking van de openbare verlichting (bijdragen aan sociale- en verkeersveiligheid). Het regulier onderhoud is aanbesteed in een Raamovereenkomst Onderhoud en Beheer Openbare Verlichting. Het bestaat uit de volgende werkzaamheden:
- Vervanging van de lampen;
- Reparaties/vervanging van lichtmasten of armaturen;
- Verhelpen schade door aanrijdingen of vandalisme;
- Gebreken herstellen die we constateren tijdens het schouwen van wijken, in het kader van het wijkgericht werken;
- Reparaties uitvoeren naar aanleiding van klachten of meldingen van bewoners.

Kwaliteitsniveau
De kwaliteit van de openbare verlichting voldoet aan de doelen in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte. Er is geen achterstallig onderhoud.

(Beleids)Ontwikkelingen
Het nieuwe beleidsplan richt zich op duurzaamheid (behalen van energiedoelstellingen), update regelgeving, onderzoeken van onderwerpen zoals Internet of Things (armaturen uitgevoerd met sensoren, software en ander technologieën) en verschillende scenario's van dimmen/schakelen.

Groen

Regulier onderhoud
In 2017 heeft het college besloten om het regulier onderhoud van openbaar groen te gunnen aan werkvoorzieningbedrijf Pantar. Daarom is het voornemen om Pantar het groenonderhoud ook in 2025 te laten uitvoeren.

De bestekken grasmaaien A/B kwaliteit, ecologisch grasmaaien, en onkruidbeheersing op verharding besteden we in 2025 opnieuw aan. Hagen knippen is nog voor de komende 2 jaar aanbesteed en loopt dus nog door. Het idee is om vanaf komend jaar ook de overige bestekken meerjarig aan te besteden. Ook een deel van het onderhoud op Rustoord besteden we aan bij een aannemer.

Kwaliteitsniveau
Het Groenplan geeft kaders voor het groenonderhoud. De kwaliteit die we nastreven is vastgelegd in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte uit 2013. Dit vertalen we door in het onderhoudsbestek.

Bij winkellocaties en het centrumgebied voegen we accenten toe in de vorm van bloembakken en hanging baskets. Door toepassingen van vaste planten brengen we ook fleurige en kleurige accenten aan in beplantingsvakken langs doorgaande routes en in woonwijken.

In alle nieuwe groenontwerpen houden we rekening met het opvangen van regenwater in openbaar groen, ontstenen en het beïnvloeden van hittestress met groen en bomen. Ook kijken wij naar de mogelijkheid van het aanplanten van toekomstbomen die, ondanks bodemdaling, toch minimaal 60 tot 100 jaar oud kunnen worden.

Dierenwelzijn
Sinds 2017 is er budget beschikbaar om de ambities in de nota Dierenwelzijn te kunnen uitvoeren. De Dierenambulance Amsterdam krijgt een vaste bijdrage en als tegenprestatie verzorgen zij de afhandeling van dieren in nood in de gemeente. Daarnaast voeren wij maatregelen uit, zoals ophangen van nestkasten en het geven van voorlichting. Ook dierenopvang de Toevlucht krijgt een jaarlijkse bijdrage voor hun activiteiten.

Plaagdierbestrijding
Informatie over plaagdierbestrijding richting bewoners en bedrijven is sinds 2018 uitbesteed aan het Kennis- en Adviescentrum Dierplagen (KAD). Het KAD rapporteert binnengekomen meldingen aan de gemeente en adviseert bewoners en gemeente. We merken dat er de laatste jaren steeds meer overlast is. We vinden alleen doorverwijzen naar het KAD niet meer voldoende. Daarom start per 1 januari 2025 een nieuwe medewerker plaagdierbeheersing bij Team Wijkbeheer.

Voorziening en herinrichting plantsoenen
Plantsoenrenovaties voeren we over het algemeen gelijktijdig uit met renovaties van wegen of buurten. De herinrichting van de plantsoenen voeren we ook in 2025 integraal uit binnen de geplande projecten in het PGO (zie paragraaf Wegen).

Verloop voorziening Groen

Verloop voorziening groen op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte				
Jaar	**1-jan**	**Toevoegingen**	**Bestedingen**	**31-dec**
2024	2.892	-3.216	606	282
2025	282	-827	606	61
2026	61	-662	606	5
2027	5	-606	606	5
2028	5	-606	606	5

Beheer-/beleidsplannen
De raad heeft in 2011 het 'Groenplan Diemen' vastgesteld. Daarin zijn visie, beleid, structuur en beheer van het openbaar groen beschreven, inclusief een uitvoeringsprogramma. In 2018 is de update van het groenplan afgerond en goedgekeurd door de raad. Inmiddels is er weer een update nodig. In 2024 zijn we begonnen met een update van de beleids- en beheerplannen. We verwachten dat dit in 2025 is afgerond.

Onderhoud sportvelden

Regulier onderhoud
Zie programma Vrije tijd (voorheen programma Welzijn, sport en cultuur).

Bespeelbaarheid en onderhoudsniveau
Zie programma Vrije tijd.

Beheerplan
We hebben beheervoorschriften opgesteld voor alle onderhoudsaspecten. Deze zijn in 2015 geactualiseerd in het kader van renovatie/herinrichting voetbal- en korfbalvelden. Het onderhoudsniveau hiervan is naar behoren. We hebben gezien de aanleg van de nieuwe sportvelden in de gaten gehouden of dit beheerplan actualisatie nodig heeft. Zo heeft de aanleg van rubbervelden van SV Diemen komend jaar gevolgen voor het onderhoud, omdat dit ander materiaal is dan wat hier eerst lag.
Ook onkruidbestrijding vraagt om een andere aanpak. Onderzoek hierover loopt.

Materiaal sportpark
Bij de renovatie van het sportpark zijn er nieuwe veldtypes aangelegd die voorheen nog niet in Diemen aanwezig waren. Dit heeft als gevolg dat er nieuwe onderhoudswerkzaamheden komen op het sportpark. Hierdoor moeten we machines aanschaffen die er nog niet zijn. Zo moeten we de trekker vervangen voor een kleiner model, zodat we alle plekken kunnen bereiken.

Speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken

Beleidsplan Spelen, bewegen en ontmoeten
Het beleidsplan Spelen, bewegen, ontmoeten en verblijven in de openbare ruimte is sinds 2019 actief. Naast het beleidsplan is er een uitvoeringsprogramma opgesteld voor de periode 2020-2024. In 2025 kijken we of er een update nodig is.

Kwaliteit en onderhoudsniveau
Met het huidige onderhoudsniveau streven we een veilige, schone en functionele speelomgeving na. Door bewoners nadrukkelijk te betrekken bij groot onderhoud en ruimte te geven aan initiatief, kijken we zowel naar de fysieke als de sociale component van speelplaatsen. Hiermee vergroten we de onderlinge betrokkenheid en het gevoel van eigenaarschap van de buurt.

Regulier onderhoud
Kleine reparaties van speeltoestellen vallen onder klein onderhoud. Dit betalen we uit het exploitatiebudget en voeren we uit met eigen personeel of met hulp van derden. Hetzelfde geldt voor de vervanging van kleinere speeltoestellen. Mede dankzij het regulier onderhoud is er geen achterstallig onderhoud.

Voorziening en herinrichting
Vervanging van grotere toestellen en herinrichtingen van speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken (oftewel groot onderhoud) betalen we vanuit de voorziening speelterreinen. Dit is opgenomen in het PGO. De voorziening speelterreinen gebruiken we voor vier categorieën werkzaamheden:
1. Groot onderhoud. Herinrichting buurt waarbij we de speelplekken per reconstructie/ buurt oppakken.
2. Tussentijds groot onderhoud. Hierbij vervangen we toestellen na ongeveer 12 jaar.
3. Incidentele acties.
4. Ruimte voor initiatief van bewoners (dit is niet gekoppeld aan specifieke projecten).

Bij de volgende projecten staat de uitvoering of voorbereiding in 2025 gepland. In de laatste kolom is aangegeven in welke categorie van de voorziening het project valt. Dit geeft aan wat de aanleiding is om een speel-, beweeg- of ontmoetingsplek opnieuw in te richten.

Project	Planning	Categorie*
Wandellandschap Oosterringdijk	Uitvoering 2025	1. Groot onderhoud
Scheepskwartier	Uitvoering 2025	1. Groot onderhoud
Vlindertuin	Uitvoering 2025	1. Groot onderhoud
Biesbosch parkgebied	Voorbereiding/uitvoering 2025	2. Tussentijds groot onderhoud *afhankelijk van ontwikkelingen inbreiding
Buitenlust	Voorbereiding 2025	1. Groot onderhoud

Verloop voorziening speelterreinen op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte				
Jaar	1-jan	Toevoegingen	Bestedingen	31-dec
2024	482	-502	98	78
2025	78	-141	98	34
2026	34	-132	98	-
2027	-	-98	98	-
2028	-	-98	98	-

Onderhoud waterpartijen

Onderhoud
Het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht is verantwoordelijk voor het onderhouden van de zogeheten stedelijke waterpartijen. De onderhoudswerkzaamheden van het waterschap betreffen het op diepte houden van de waterpartijen en het verwijderen van beplantingen die

de doorstroming belemmeren. Alle overige onderhoudswerkzaamheden, zoals bescherming van oevers, ontvangstplicht van vrijkomende baggerspecie, overdimensionering van waterpartijen, waterbeleving en waterpartijen die niet stedelijk zijn, voert de gemeente Diemen zelf en op eigen kosten uit.

Het meerjariginvesteringsplan vernieuwen oevers is in 2018 afgerond. Het vernieuwen en omvormen van oeverbescherming naar ecologische/natuurvriendelijke oevers is hiermee klaar. In een tiental jaren zijn de oevers van Diemen waar dit mogelijk was veranderd van strakke vaste oevers met weinig natuurwaarde, naar oevers en waterpartijen die deel uitmaken van de groenstructuur met een groene uitstraling, die de biodiversiteit vergroten en de beleving van groen en water verbeteren.

Vanaf 2025 is er vanuit het waterschap subsidie beschikbaar voor verwijdering van beschoeiing en omvorming naar natuurvriendelijke oevers. Door nieuwe ontwikkelingen in de buitenruimte is er een klein aantal plekken die we nu ook kunnen omvormen. De komende maanden kijken we in overleg met Waternet wat er mogelijk is.

Kwaliteit en onderhoudsniveau
De voorziening groot onderhoud waterpartijen gebruiken we voor het duurzaam en zonder toekomstige vernieuwingsinvesteringen uitvoeren van het groot onderhoud aan oevers. Het jaarlijks onderhoud, zoals gefaseerd maaien en kleine reparaties, betalen we uit de exploitatiebegroting. Het beheer voeren we uit volgens het Meerjarenwerkplan oevers. Daarin zijn zowel beheer als vernieuwing beschreven. De kwaliteit van het onderhoud is naar behoren en er is geen achterstallig onderhoud geconstateerd.

Het groot onderhoud aan de waterpartijen maakt deel uit van het PGO.

Verloop voorziening waterpartijen

Verloop voorziening waterpartijen op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte				
Jaar	**1-jan**	**Toevoegingen**	**Bestedingen**	**31-dec**
2024	282	-313	30	-1
2025	-1	-16	30	13
2026	13	-	30	43
2027	43	-30	30	43
2028	43	-30	30	43

Gebouwen Diemen

Kwaliteit
De gemeentelijke gebouwen onderhouden we vanuit een jaarlijks onderhoudsbudget. Daarnaast hebben onderdelen van een gebouw een bepaalde levenscyclus. Na een bepaalde levenscyclus moeten we ze vervangen om schade of uitval te voorkomen. De beheerplannen voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen zijn financieel vertaald en in het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) verwerkt. Het meerjarenonderhoudsplan is in 2024 geactualiseerd. Het nieuwe MJOP 2014-2033 wordt in oktober 2024 in de gemeenteraad behandeld. De ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid hebben we hierin meegenomen. Door personeelstekort en de groei van Diemen hebben we in de uitvoering van diverse werken vanuit de Voorziening en Investeringen enige achterstand opgelopen. We verwachten dat het personeelstekort in 2025 is verholpen. Het nieuwe meerjaren onderhoudsplan geeft weer een evenwichtig beeld over het onderhoud van de gebouwen in de aankomende jaren.

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. De gebouwen die we voor de langere termijn willen behouden, zijn door het uitvoeren van preventief onderhoud, kwalitatief op orde.

Beheer en onderhoud
Over het algemeen voert de gemeente zelf het totaalonderhoud uit van de gemeentelijke gebouwen. Diverse gebouwen worden door gebruikers gehuurd. Voor deze gebouwen hebben we het dagelijks beheer en een groot deel van het binnenonderhoud aan derden uitbesteed. Het onderhoud aan de buitenzijde van de gebouwen en een deel van het onderhoud van de werktuigbouwkundige installaties voeren we in eigen beheer uit. Dit beleid is ook opgenomen in de huurcontracten. We maken een duidelijk onderscheid in verantwoordelijkheden tussen huurder/gebruiker/beheerder en de gemeente. De betreffende beheerders ontvangen van de gemeente jaarlijks een vergoeding voor de exploitatie van het gebouw.

Groot onderhoud
Naast de normale onderhoudswerkzaamheden (regulier en incidenteel onderhoud, contractwerkzaamheden, schilderwerken en dergelijke) zijn de nog niet uitgevoerde werkzaamheden reëel uitgezet in het nieuwe meerjarenonderhoudsplan 2024 - 2033. De volgende werken staan, naast de doorgeschoven werkzaamheden in 2025 gepland:

Locatie	Omschrijving
Gemeentehuis	Vervangen koelmachine
Gemeentehuis	Vervangen beveiliging en toegangscontrole
Gemeentehuis	Vervangen brandmeldcentrale
Gemeentehuis	Isoleren en overlagen dak
Gemeentehuis	Plaatsen zonnepanelen
Gemeentehuis	Vervangen airco's serverruimte
Sportcentrum Duran	Reviseren waterzijdige installaties
Sportcentrum Duran	Reviseren ventilatie
Gymzaal Schoolstraat	Isoleren gebouw
Begraafplaats Rustoord	Aanpassen E-installatie en LED verlichting gebouwen
Bergraafplaats Rustoord	Gevelisolatie toepassen

Duurzaamheid
Bij het groot onderhoud aan gemeentelijke gebouwen is nadrukkelijk aandacht voor duurzame oplossingen. Veelal kunnen we door een (beperkte) extra investering de gewenste bijdrage aan reductie van energiekosten en CO2-uitstoot leveren. De komende jaren staan diverse werken in het teken van duurzaamheid, waarbij we ook investeren in energieopbrengst en -reductie. Het doel blijft om bij vernieuwing, vervanging of noodzakelijke cyclische afschrijving innovatieve duurzame oplossingen te onderzoeken en toe te passen. We bekijken nadrukkelijk waar we duurzaamheid kunnen toepassen en waar we ambities versneld kunnen doorvoeren. Bij het realiseren van het nieuwe meerjaren onderhoudsplan is duurzaamheid nog sterker geïntegreerd. Er is voortgeborduurd op de vorige MJOP. Daarbij hebben we de duurzaamheidsdoelen vanuit de Duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 geïntegreerd, waaronder de doelstelling 2030 klimaatneutrale gemeentelijke organisatie en circulair inkopen en opdrachtgeverschap.

In 2024 hebben we diverse installatietechnische vervangingen in het gemeentehuis uitgevoerd. Dit heeft een positief effect op het energetisch gebruik van het gemeentehuis. De voorbereidingen voor een nieuwe koeling in de vorm van een warmtepomp zijn inmiddels van start gegaan. Daarnaast kijken we ook naar de gevel van het gebouw. Dit is op een

positieve manier van invloed op de duurzaamheid en het energetisch verbruik. Op het dak van het onderkomen van de terreinmeester zijn zonnepanelen geplaatst. Eind 2023, begin 2024 is de nieuwe energiezuinige ventilatie in het Noorderlicht/gymzaal Diemen Noord opgeleverd.

Verloop voorziening onderhoud gebouwen				
Jaar	**1-jan**	**Toevoegingen**	**Bestedingen**	**31-dec**
2024	713	-450	320	583
2025	583	-825	320	78
2026	78	-320	320	78
2027	78	-318	320	80
2028	80	-278	320	122

Verbonden partijen

Inleiding

Onze gemeente vervult op een aantal manieren de haar in wet- en regelgeving opgedragen taken. Veel van die taken pakt Diemen zelf op. Ook voeren we publieke taken tezamen met derde partijen uit. Dat doen we zowel met andere overheden als met particuliere ondernemingen.

Deze paragraaf gaat in op een bijzondere vorm van samenwerking namelijk met partijen waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en waarin zij tevens een financieel belang heeft: de verbonden partijen.

Van een bestuurlijke relatie is sprake wanneer we zeggenschap kunnen uitoefenen door vertegenwoordiging in het bestuur van de verbonden partij en/of door stemrecht in die partij.

Van financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die niet verhaalbaar zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of wanneer financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente.

Partijen waaraan alleen een financieel risico kleeft nemen we op in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Partijen waarmee alleen een bestuurlijk belang is gediend, maken onderdeel uit van één van de programma's.

Deelname aan een verbonden partij is een manier, een instrument, om een gemeentelijk doel te bereiken. Dat betekent in het duale stelsel dat de beslissing tot deelname aan een verbonden partij en ook de aansturing daarvan primair de taak is van het college. De raad heeft daarbij een kaderstellende en controlerende taak. Kernvragen voor de raad zijn bijvoorbeeld of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen zijn gerealiseerd. Het budgettaire beslag en het hiermee gepaard gaande financiële risico dat de gemeente met verbonden partijen loopt en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen is hierbij van belang.

Conform artikel 15 van het BBV dient deze paragraaf tenminste te bevatten:
- De visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
- De beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen.

Visie en Beleid

Onze gemeente neemt deel in verbonden partijen vanuit een wettelijke opdracht, vanuit het streven naar schaalvergroting en/of ter ondersteuning van beleidsdoelstellingen zoals we deze in de begrotingsprogramma's hebben vastgelegd.

Verbonden partijen voeren in de regel beleid uit dat we in principe ook zelf kunnen doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partij. We blijven eindverantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's.

De samenwerking met andere overheden en particuliere ondernemingen is erop gericht de belangen van de inwoners van onze gemeente zo goed mogelijk te dienen. Dat kan bijvoorbeeld doordat als gevolg van schaalvergroting meer kwaliteit geboden kan worden en/of de kosten voor ons (en daarmee voor de burger) lager kunnen uitvallen.

De verbonden partijen

We kennen vier soorten verbonden partijen, namelijk:
- Gemeenschappelijke regelingen;
- Vennootschappen en coörperaties;
- Stichtingen en verenigingen;
- Overige verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regelingen

Ingevolge artikel 13 van de Wet op de gemeenschappelijke regelingen zijn de gemeenteraden bevoegd om voor de gemeenschappelijke regelingen die door de raden zijn ingesteld de leden voor het algemeen bestuur aan te wijzen. De samenstelling van de afvaardiging in de Algemene Besturen varieert per gemeenschappelijke regeling. Dit kunnen zowel portefeuillehouders als raadsleden zijn. Het is gebruikelijk dat de portefeuillehouders de raadsleden regelmatig informeren over zaken die de gemeenschappelijke regelingen betreffen. De gemeente is deelnemer in de volgende gemeenschappelijke regelingen:

Bijdrage aan Gemeenschappelijke regelingen	2024	2025
Gemeenschappelijke regelingen		
1.01 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland	1.514	1.604
1.02 Vervoerregio Amsterdam	-	-
1.03 Groengebied Amstelland	207	220
1.04 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	468	482
1.05 Amstelland-Meerlandenoverleg	44	45
1.06 Ombudsman Metropoolregio Amsterdam	8	8
1.07 Gemeentebelastingen Amstelland	800	843
1.08 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland OGZ	1.450	1.558
1.09 Gemeentelijke Gezondheidsdienst (Veilig thuis)	159	183
1.10 Duo+	8.199	8.266
Vennootschappen en coörperaties		
2.01 Bank Nederlandse gemeente N.V. (BNG)	-	-
2.02 Meerlanden N.V.	-	-
Stichtingen en verbonden partijen		
3.01 Stichting RIJK	157	169
Overige verbonden partijen		
4.01 Metropoolregio Amsterdam	49	55
4.02 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek	60	60
Totaal gemeenschappelijke regelingen	**13.055**	**13.433**

Omvang eigen vermogen/vreemd vermogen en het financiële resultaat in de verbonden partij:

Gemeenschappelijke regelingen	Bron	Eigen Vermogen 01-01	Vreemd Vermogen 01-01	Eigen Vermogen 31-12	Vreemd Vermogen 31-12	Verwacht resultaat begroting 2025
Gemeenschappelijke regelingen						
1.01 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland	*Begroting 2025*	21	96	22	94	
1.02 Vervoerregio Amsterdam	*Meerjarenbegroting 2025-2028*	-	-	-	-	-
1.03 Groengebied Amstelland	*Ontwerp programmabegroting 2025*	1.887	1.786	1.995	1.689	108
1.04 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	*Meerjarenbegroting 2025-2028*	2.280	33.009	2.280	32.864	
1.05 Amstelland-Meerlandenoverleg	*Begroting 2025*	214	-	183	-	-31
1.06 Ombudsman Metropoolregio Amsterdam						
1.07 Gemeentebelastingen Amstelland	*Raambegroting 2025*	-	-	-	-	
1.08 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland OGZ	*Begroting 2025*	1.112		1.112		
1.09 Gemeentelijke Gezondheidsdienst (Veilig thuis)	*Concept Begroting 2025*	6.670		2.616		
1.10 Duo+	*Begroing 2025*	1.608	1.608	1.668	1.668	-
Vennootschappen en coörperaties						
2.01 Bank Nederlandse gemeente N.V. (BNG)	*Begroting 2025*	4.615.000	107.459	4.721.000	110.819	254.000
2.02 Meerlanden N.V.						
Stichtingen en verenigingen						
3.01 Stichting RIJK	*Begroting 2025*					
Overige verbonden partijen						
4.01 Metropoolregio Amsterdam		nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
4.02 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek						

In de subparagrafen hierna geven we de belangrijkste informatie per gemeenschappelijke regeling weer.

1.01 Veiligheidsregio Amsterdam - Amstelland

Veiligheidsregio Amsterdam - Amstelland	
Vestigingsplaats:	Amsterdam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Burgemeester in het Algemeen Bestuur
Mate van sturing:	Regulier sturing
Relatie met programma:	Veiligheid en openbare orde

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
De Veiligheidsregio is belast met de volgende taken:
- Het voorbereiden van de coördinatie bij de bestrijding van crises, rampen en zware ongevallen;
- De zorg voor het voorkomen, beperken en bestrijden van brand;
- Het beperken van brandgevaar;
- Het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en de zorg voor het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand;
- De opvang en zorg voor gewonden;
- De collectieve opvang van slachtoffers direct na de ramp in opvangcentra en het verlenen van psychosociale hulp;
- De bescherming van de volksgezondheid bij ongevallen en rampen met gevaar voor mens en milieu, om zo (extra) gewonden of verergering van letsel te voorkomen;
- Het voorzien in de Centrale Post Ambulancevervoer en de Gemeenschappelijke Meldkamer.

Ontwikkelingen 2025
De Veiligheidsregio verieuwt alle beleidsdocumenten voor de jaren 2025-2028. Zo zullen het Regionaal risicoprofiel, Regionaal beleidsplan cirisbeheersing, het regionaal Crisisplan en het Dekkingsplan brandweer opnieuw worden vastgesteld. De organisatieotwikkeling die in de afgelopen jaren is gestart zal worden voortgezet. Voor de begroting 2025 is gekozen voor een nieuwe structuur. De jaarrekening over 2024 zal nog worden verantwoord in de oude structuur, vanaf de jaarrekening 2025 zal de verantwoording in de nieuwe structuur worden opgesteld. Voor wat betreft de crisisbeheersing zal de organisatie van de bevolkingszorg verder worden uitgewerkt . Ook is het de bedoeling in het regionaal Crisisplan meer flexibiliteit in de crisisorganisatie wordt opgenomen.

Maatschappelijke risico's
De financiering van de veiligheidsregio is in 2024 aangepast. Wel blijven de loon- en prijsontwikkelingen een onzekere factor. Als deze kosten sterk toenemen zal een deel van de de verplichtingen/ voornemens niet kunnen worden uitgevoerd.

Financiële gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Begroting 2025	1.603	21	96	22	94	
2024	Begroting 2024	1.591	19	71	18	76	

1.02 Vervoerregio Amsterdam

Vervoerregio Amsterdam	
Vestigingsplaats:	Amsterdam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	De heren Jägers en Advocaat (gemeenteraadsleden) zijn lid van de Regioraad.
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Verkeer

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
De Vervoerregio Amsterdam behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van verkeer en vervoer in brede zin (o.a. openbaar vervoer, verkeersveiligheid, fietsverkeer, infrastructuur en duurzame mobiliteit).

Ontwikkelingen 2025
De opgaven in de regio zijn fors. Door personeelstekorten en overige externe factoren blijft het een opgave om projecten gerealiseerd te krijgen. De uitdagingen op gebied van mobiliteit en woningbouw leiden structureel tot hoge uitgaven. Ook voor verkeersveiligheid en het aantrekkelijk houden van het openbaar vervoer zijn structureel middelen nodig. De begroting 2025 van de Vervoerregio biedt meer ruimte dan voorheen. De begroting bestaat uit drie programma's: Verkeer & Vervoer, Overhead en Algemene Dekkingsmiddelen. Binnen het programma Verkeer & Vervoer kent de Vervoerregio diverse sub programma's. Deze dragen allen bij aan de strategische doelstellingen van het Beleidskader Mobiliteit 2023. De gemeente Diemen is betrokken in het voortraject van het Uitvoeringsprogramma 2025-2033. De door ons ingebrachte activiteiten zijn opgenomen in dit programma.

Maatschappelijke risico's
De Vervoerregio speelt een cruciale rol in de financiering, verduurzaming en de aansturing van het openbaar vervoer en daarnaast in de verbetering en uitbreiding van de infrastructuur o.a. door middel van subsidiering van een groot aantal projecten. Zonder de verbetering van de bereikaarheid komt de ruimtelijke en economische ontwikkeling van de regio in gevaar.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Begroting 2025	0	-	-	-	-	
2024	Begroting 2024	0	-	-	-	-	

1.03 Groengebied Amstelland

Groengebied Amstelland	
Vestigingsplaats:	Amstelveen
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Wethouder Van den Berg vertegenwoordigt onze gemeente in het Algemeen Bestuur (AB) van het Groengebied.
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Leefomgeving en klimaat

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
De doelstelling van het Groengebied Amstelland kan worden samengevat als het duurzaam in stand houden van natuur en openluchtrecreatiegebieden in het landelijk gebied tussen Amstelveen en het Amsterdam-Rijnkanaal met een omvang en kwaliteit die voldoet aan de wensen van de inwoners van de omliggende gemeenten en de wijdere regio.

Ontwikkelingen 2025
Naar verwachting beslist het Algemeen Bestuur eind 2024 over een concept-ontwikkelingsprogramma met financiële scenario's. Het biedt de mogelijkheid om het botsen van belangen tegen te gaan, kansen te creëren en samenwerking met partners en bevolking te optimaliseren. Tot die tijd zijn de vastgestelde ambities in het ambitiedocument "Sprong naar de Toekomst" richtinggevend voor het beheer en de ontwikkelingen van Groengebied Amstelland.

Maatschappelijke risico's
1. Overmacht door pandemieën/(vogel)ziektes, predatoren en nieuwe invasieve soorten;
2. Extreme weersomstandigheden door klimaatveranderingen;
3. Brand/hittestress door klimaatveranderingen;
4. Erfpachtcontractonderhandeling met Staatsbosbeheer;
5. Niet kunnen organiseren van (grote) evenementen;
6. Veranderende wet- en regelgeving vanuit het politieke spectrum;
7. Vandalisme, brandstichting en (drugs)dumpingen;

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Begroting 2025	220	1.887	1.786	1.995	1.689	108
2024	Begroting 2024	207	1.976	1.968	2.338	1.393	362

1.04 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	
Vestigingsplaats:	Zaandam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Diemen heeft, samen met andere AM-gemeenten, één vertegenwoordiger in het Dagelijks Bestuur (burgemeester Poppens van Amstelveen). Wethouder Hans Prins vertegenwoordigt Diemen vanaf september in het Algemeen Bestuur.
Mate van sturing:	Uitgebreide sturing
Relatie met programma:	Gebiedsontwikkeling en Leefomgeving en Klimaat

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
Op rijksniveau is bepaald dat de vergunningverlening, toezicht en handhaving aangaande bedrijven met een bepaald milieurisico een kwaliteitsimpuls diende te krijgen door verplichte regionale samenwerking in de vorm van omgevingsdiensten bij de uitvoering van deze taken. Dit draagt bij aan een schone en veilige woon- en werkomgeving voor iedereen en aan een verduurzaming van het bedrijfsleven.

Ontwikkelingen 2025
Belangrijke ontwikkelingen zijn de invoering en toepassing van de Omgevingswet, de situatie op de arbeidsmarkt, landelijke eisen aan de robuustheid van omgevingsdiensten, de samenwerking met andere partners en Tata Steel. Belangrijke speerpunten zijn nog steeds klimaat, milieu-gerelateerde gezondheid en transformatiegebieden. Bodem en Water wordt daarnaast steeds belangrijker. Het versterken van het instrumentarium en de organisatie-ontwikkeling zijn ook speerpunten. In de meerjarenbegroting 2025-2028 wordt per programma een overzicht gegeven van de ontwikkelingen, werkzaamheden, capaciteitsinzet en lasten. Dit zijn de programma's Bouw, Bodem en Milieu. Daarnaast zijn er programma's Randvoorwaardelijk en Bedrijfsvoering voor de algemene ondersteunende taken en werkzaamheden. Mede gelet op de situatie op de arbeidsmarkt zet de OD NZKG in op een beheerste groei.

Maatschappelijke risico's
Voor een gezonde, veilige en schone woon-, werk- en leefomgeving is de inzet van de Omgevingsdienst NZKG van groot belang.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Begroting 2025	482	2.280	33.009	2.280	32.864	-
2024	Begroting 2024	468	2.534	25.808	2.534	25.413	-

1.05 Amstelland-Meerlanden Overleg

Amstelland-Meerlanden Overleg	
Vestigingsplaats:	Haarlemmermeer
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Diemen wordt in de regiegroep (Dagelijks Bestuur) vertegenwoordigd door burgemeester Boog. Daarnaast vindt een maal per jaar een plenair overleg plaats, waaraan alle collegeleden deelnemen. Tevens zijn er domeinoverleggen voor de wethouders en een secretarissenoverleg.
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Samen besturen

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
De AM-partners zetten zich via het Amstelland-Meerlanden Overleg in voor een krachtig ontwikkelende regio en het bundelen van onze belangen. Zij blijven zich profileren als hét platform voor de zuidflank van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Het is voor de toekomst van de MRA en voor een krachtig bestuur nodig, dat er een balans is tussen Amsterdam en de flanken van de metropoolregio. Ook ziet Diemen hen als brug naar de buren. Het platform wordt benut om onze gezamenlijke belangen te behartigen in de MRA en de vervoersregio.

Ontwikkeling 2025
In 2025 leveren we vanuit de AM-regio een gezamenlijke (deelregionale) bijdrage geleverd bij de totstandkoming van de nieuwe MRA-agenda.

Maatschappelijke risico's
Er is geen aanleiding om in termen van maatschappelijke risico's de activiteiten van de AM te beoordelen.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Begroting 2025	45	214	-	183	-	-31
2024	Begroting 2024	44	89	-	108	-	18

1.06 Ombudsman Metropoolregio Amsterdam

Ombudsman Metropoolregio Amsterdam	
Vestigingsplaats:	Amsterdam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Op basis van de gemeenschappelijke regeling (GR) is aan de Raad van de gemeente Amsterdam mandaat verleend om jaarlijks de begroting van de ombudsman voor het volgende kalenderjaar vast te stellen.
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Samen besturen

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
Als gemeente willen wij de dienstverlening zo goed mogelijk afstemmen op de wensen van onze burgers. Eventuele klachten van burgers over de manier waarop een medewerker of bestuurder hem/haar te woord heeft gestaan of over de wijze van dienstverlening, nemen wij serieus. Op grond van de klachtenregeling kunnen burgers een officiële klacht over een gedraging van de gemeente indienen. Daarnaast fungeert de Ombudsman als externe klachtinstantie voor de gemeente Diemen. Burgers kunnen daar terecht als ze ontevreden zijn over de wijze waarop hun klacht is afgehandeld.

Ontwikkelingen 2025
In de algemene regionale Jaarbeschouwing 2022 vraagt de Ombudsman onder de titel "Was er maar iemand om mee te praten" (in algemene zin geformuleerd) aandacht voor het probleem van talloze burgers die er maar niet in slagen om prsoonlijk in contact te komen met de gemeente. Als ze er wel in slagen om in contact te komen, is de communicatie met de gemeente vaak juridisch van toon en weinig inlevend. Gemeenten moeten daarom investeren in het goede gesprek tussen medewerkers en bewoners. Medewerkers moeten de ruimte krijgen om bewoners te ontmoeten en kwaliteitsvolle gesprekken te voeren. Wanneer bewoners (eerder) hun verhaal kunnen doen, leidt dit tot meer wederzijds begrip, minder procedures en klachten. De aanbevelingen die hieruit volgen zijn met de Ombudsman besproken en worden in de dagelijkse werkpraktijk in Diemen, voor zover relevant, opgevolgd.

Maatschappelijke risico's
Het mag duidelijk zijn dat een gebrekkige dienstverlening van de gemeente het imago schaadt en een smet werpt op de breed gevoelde noodzaak om het vertrouwen van burgers in de (gemeentelijke) overheid te herwinnen. Onmiskenbaar is er een relatie met het aantal klachten.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Begroting 2025	8	308	275	309	324	-
2024	Begroting 2024	8	344	245	344	245	

Bron:

1.07 Gemeentebelastingen Amstelland

Gemeentebelastingen Amstelland	
Vestigingsplaats:	Amstelveen
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Geen
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Leefomgeving en klimaat & Financiën (algemene dekkinsmiddelen)

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
Door de krachten van een aantal gemeenten te bundelen in het samenwerkingsverband ontstaat een belastingorganisatie met meer kennis, kunde en personeelsformatie om het hoofd te bieden aan de ingewikkelde belastingwetten en -regels. Het uitgangspunt bij de samenwerking is dat elke gemeenteraad zelf het eigen belastingbeleid en de plaatselijke belastingtarieven blijft bepalen. Het doel van de samenwerking is om tegen zo laag mogelijke kosten voor de deelnemende gemeenten haar taken efficiënt en effectief uit toe voeren.

Ontwikkelingen 2025
De hoeveelheid bezwaren lijken weer in een normaal stramien te komen, vergelijkbaar met de jaren 2021 en 2022.
Steeds meer vraagt de maatschappij om transparantie. Dit vraagt om extra capaciteit bij vooral de waardering van woningen en niet-woningen. Ook de groei van de gemeenten leidt tot uitbreidingen van structurele werkzaamheden.

Maatschappelijke risico's
Wanneer belastingaanslagen onjuist of onterecht zijn opgelegd, dan heeft dit een afbreukrisico op het imago van de gemeente.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Begroting 2025	843	-	-	-	-	
2024	Begroting 2024	800	-	-	-	-	

1.08 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland (GR OGZ)

Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland (GR OGZ)

Vestigingsplaats:	Amstelveen
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Wethouder M. Everhardt vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Sociaal

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
De deelnemende gemeenten hebben deze gemeenschappelijke regeling opgericht met het doel de taken op het terrein van de publieke gezondheidin gezamenlijkheid uit te voeren om op die manier invulling te geven aan de artikelen 1 en 2 van de Wetpublieke gezondheid. Er is daarbij sprake van de volgende onderscheidende activiteiten.

- Epidemiologie & Gezondheidsbevordering
- Leefomgeving Milieu & Gezondheid
- Algemene Infectieziekten
- SOA Polikliniek
- Inspectie Kinderopvang
- Legionella preventie & Technische Hygiënezorg
- Jeugdgezondheidszorg
- Crisisdienst (Vangnet & Advies)
- Hygiënisch woningtoezicht en Lijkschouwing.

Ontwikkelingen 2025
Sinds december 2023 is er een nieuwe landelijke formatienorm (de zogenaamde Visinorm) voor de basisbezetting voor het uitvoeren van de kerntaken ná de ervaring van de pandemie.Tijdens de pandemie is gebleken dat de basisbezetting van de afdeling Infectieziektebestrijding (IZB) van de GGD té laag is om de kerntaken op dit gebied optimaal uit te voeren. In 2025 is er daarom een toename bij Infectieziektebestrijding in verband met de ‘Visinorm’.

Maatschappelijke risico's
De activiteiten van de GR OGZ Amstelland en daarmee van de GGD Amsterdam zijn gericht op het bewaken en bevorderen van de gezondheid van de inwoners van o.a. Diemen.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Begroting 2025	1.557	1.112	0	1.112	0	
2024	Begroting 2024	1.496	1.112	-	1.069	-	

1.09 Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Veilig Thuis

Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Veilig Thuis	
Vestigingsplaats:	Amsterdam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Wethouder M. Everhardt vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Sociaal

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
Gemeenten zijn op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 verplicht om een Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK, genaamd Veilig Thuis) in stand te houden. Eind 2016 hebben het bestuur en de raad ingestemd om de taken, die ten uitvoering worden gebracht door Veilig Thuis en het Centrum Seksueel Geweld, onder te brengen in de gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam GGD Amsterdam-Amstelland. Na inwerkingtreding van de gemeenschappelijke regeling is het Openbaar Lichaam GGD Amsterdam-Amstelland een dienstverleningsovereenkomst aangegaan met de GGD Amsterdam. In deze overeenkomst wordt de uitvoering van de taken aangaande het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (Veilig Thuis), het Centrum voor Seksueel Geweld en opvang voor slachtoffers door de Blijf Groep. Daarnaast valt onder deze gemeenschappelijke regeling ook de regioaanpak ‘Veiligheid voor Elkaar (2020-2024)’.

Ontwikkelingen 2025

Vanaf 2025 zullen regionale activiteiten van de Blijf Groep worden toegevoegd in de begroting GR GGD Amsterdam-Amstelland 2025.

De GR heeft een grote algemene reserve. Deze algemene reserve zal teruglopen tot een minimale reserve van 10%. Het uitgangspunt is dat dit nodig is om financieel gezond te blijven.

Maatschappelijke risico's
De financiële beheersbaarheid staat op gespannen voet met de wettelijke en inhoudelijke opgaven die we hebben binnen Huiselijk geweld en kindermishandeling.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Begroting 2025	183	6.669	0	2.616.	0	
2024	Begroting 2024	159	10.274	0	6.669	0	

Bron: Meerjarenbegroting 2025-2028

1.10 Duo+

Duo+	
Vestigingsplaats:	Ouderkerk aan de Amstel
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Burgemeester Boog vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur
Mate van sturing:	Uitgebreidere sturing
Relatie met programma:	Samen besturen

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
De deelnemende gemeentebesturen delen de opgave om bestuurlijk en ambtelijk voldoende competent te blijven in de toekomst en vanuit deze gezamenlijke opgave willen ze elkaar versterken door samenwerking. Hiertoe willen ze de kwetsbaarheid verminderen, de kwaliteit van het werk verhogen en kosten besparen. Dit moet bereikt worden door een intensieve ambtelijke samenwerking op bedrijfsvoerings- en uitvoeringstaken.
De GR Duo+ voert derhalve per 1 januari 2016 de bedrijfsvoering uit voor de drie deelnemers en tevens de uitvoeringstaken rondom buurt en burger voor twee van de deelnemers (Uithoorn en Ouder-Amstel).

Ontwikkelingen 2025
De belangrijkste financiële uitgangspunten zijn de loon- en prijsindexering. Voor de begroting 2025 worden de volgende uitgangspunten voorgesteld:
- Loonontwikkeling De huidige CAO loopt tot eind 2024. Op dit moment is niet in te schatten wat de nieuwe CAOontwikkelingen zijn. Bij het opstellen van de Kadernota 2025 waren de nieuwe indexcijfers van het CPB nog niet bekend. Voorstel is de volledige CAO van 2024 door te bereken in de salarissen van 2025. AIs de definitieve CAO voor 2025 bekend is passen we deze alsnog toe door middel van een begrotingswijziging.
- Prijsindexcijfer In 2024 is een forse prijsontwikkeling doorberekend namelijk 1 1,7% voor de materiële zaken, dit volgens de inflatie van dat moment. Voorstel is een pas op de ptaats te maken en af te wachten of deze aanpassing in 2024 voldoende is geweest om ook in 2025 de prijsontwikkeling op te kunnen vangen. Indien in specifieke gevallen aanpassing noodzakelijk is dan zal dit tussentijds meegenomen worden via een begrotingswijziging

Diemen neemt alleen de dienstverlening af van bedrijfsvoering (I&A, P&O, JZ, Financiën, post en archief) en het Stafbureau (informatieveiligheid, interne controle en inkoop). De belangrijkste ontwikkelingen voor 2025 zijn:
- Informatiehuishouding op orde, verbetering digitale archivering en implementeren Wet open overheid;
- Doorontwikkeling P&O, verbeteren werving- en selectieproces;
- Informatieveiligheid, beleid aanpassen aan nieuwe wetgeving;
- Inkoopfunctie, inrichting en professionalisering.

Maatschappelijke risico's
Duo+ voert voor Diemen de taken uit op het gebied van bedrijfsvoering. Dit levert niet direct een maatschappelijk risico op. Ulteraard is een adequate bedrijfsvoering wel van belang voor de vakafdelingen bij het realiseren van de ambities van het college.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Begroting 2025	8.263	1.608	1.668	1.608	1.668	

2024	Begroting 2024	8.244	1.583	1.741	1.583	1.741	

Vennootschappen en coörperaties

2.01 Bank Nederlandse gemeenten nv (BNG)

Bank Nederlandse gemeenten nv (BNG)	
Vestigingsplaats:	Den Haag
Soort verbonden partij:	Privaatrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Via het stemrecht in de aandeelhoudersvergadering heeft Diemen zeggenschap in de BNG.
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Financiën (Algemene dekkingsmiddelen)

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
Doordat de bank op grond van haar AAA (Moody's en Standard & Poor's) en AA+ (Fitch)-rating tegen zeer scherpe prijzen toegang heeft tot financieringsmiddelen en dat voordeel doorgeeft aan haar klanten draagt de BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Ontwikkelingen 2025
De BNG is vastbesloten een positieve bijdrage te leveren aan de grote maatschappelijke uitdagingen door transities waar te maken. Want als geld de wereld kan regeren, kan het onze wereld ook transformeren. Van vervuilend naar klimaatpositief. Van woningnood naar woongeluk. En van achterstandswijken naar buurten die klaar zijn voor de toekomst. De BNG wil samen met woningcorporaties, gemeentes en instellingen geld met impact besteden.

Maatschappelijke risico's
Er zijn geen maatschappelijke risico's.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Jaarrekening 2023	-	4.615.000	107.459	4.721.000	110.819	254.000

2.02 Meerlanden nv

Meerlanden nv	
Vestigingsplaats:	Rijsenhout
Soort verbonden partij:	Privaatrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Via het stemrecht in de aandeelhoudersvergadering en via een (met Aalsmeer gedeelde) zetel in de Raad van Commissarissen van de Meerlanden heeft Diemen zeggenschap in De Meerlanden.
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Leefomgeving en klimaat

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
Meerlanden pakt haar rol als grondstoffenregisseur in de keten voor de gehele regio en vervult een voortrekkersrol om te komen tot een circulaire samenleving. Een samenleving zonder afval, maar waar grondstoffen na hergebruik en recycling als nieuwe producten worden terug gebracht in de kringloop. Een samenleving waar de openbare ruimte ook leverancier is van grondstoffen en bijdraagt aan een gezonde leefomgeving waar bewoners met plezier wonen, werken en recreëren. Een samenleving waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen krijgen. Samenwerken is daarbij van cruciaal belang. Samenwerken met gemeenten, samenwerken in de keten, samenwerken met regionale soms landelijke partijen, samenwerken met kennisinstituten zoals Wageningen en Delft.

Ontwikkelingen 2025
Bij het realiseren van de missie ‘Samen Sneller Circulair’ ziet Meerlanden voor de komende jaren de volgende belangrijke ontwikkelingen en uitdagingen voor de regio, voor Meerlanden en haar klanten:

- Transitie naar een circulaire economie;
- Klimaatverandering en energietransitie;
- Duurzaamheid in verslaglegging.

Maatschappelijke risico's
De activiteiten van Meerlanden brengen risico’s met zich mee; onzekere gebeurtenissen of ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het realiseren van de doelstellingen van de organisatie. Om deze risico’s goed te beheersen, heeft Meerlanden risicobeheersings- en controlesystemen ingericht. In 2022 is deze aanpak verder versterkt door in te zetten op een nog meer beleidsmatige-, integrale- en doelgerichte benadering. Het systeem van risicomanagement omvat alle niveaus van de bedrijfsvoering en alle onderdelen van de organisatie. Risico’s en beheersmaatregelen worden periodiek geanalyseerd, vastgelegd in een register en gemonitord door Meerlanden. De directie van Meerlanden ziet toe op de effectieve werking van dit systeem en streeft samen met de organisatie naar voortdurende verbetering en versterking.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2024	Jaarrekening 2023	-	33	33	39	27	

Stichtingen en verenigingen

3.01 Stichting RIJK

Stichting RIJK	
Vestigingsplaats:	Heemstede
Soort verbonden partij:	Privaatrechtelijk
Bestuurlijk belang:	De gemeentesecretaris van Diemen maakt deel uit van het Algemeen Bestuur.
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Samen besturen

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
In de statuten is de doelstelling als volgt beschreven: 'Het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief als procesmatig gebied voor zelfstandige gemeenten, onder andere door het faciliteren van een regionaal inkoopbureau en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords'.

Ontwikkelingen 2025
In 2025 onderzoek Stichting RIJK of samenwerkingsverbanden ook kunnen toetreden tot de Stichting RIJK. Hiertoe is een statutenwijziging noodzakelijk. Planning is dit in 2025 te realiseren.

Maatschappelijke risico's
Niet voldoen aan rechtmatige aanbestedingen kan imagoschade opleveren over de betrouwbaarheid van de gemeente.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Begroting 2025	169					
2024	Begroting 2024	157					

Overige verbonden partijen

4.01 Metropoolregio Amsterdam (MRA)

Metropoolregio Amsterdam (MRA)	
Vestigingsplaats:	Amsterdam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk (convenant)
Bestuurlijk belang:	Getrapte vertegenwoordiging via Amstelland-Meerlandenoverleg
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Samen besturen

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
De doelstelling van de MRA is het versterken van een toekomstbestendige economische ontwikkeling en hoogwaardige leefkwaliteit van de MRA. De overlegstructuur is vooralsnog opgedeeld in platforms; mobiliteit, economie en bouwen. Ook wordt specifiek samengewerkt op de thema's duurzaamheid, wonen en landschap.

Ontwikkelingen 2025
In 2025 ligt het accent op de totstandkoming en besluitvorming van een nieuwe MRA-agenda. Eind 2023 is hiermee begonnen. Vanuit de verschillende deelregio's wordt inbreng geleverd. Daarnaast wordt gemonitord hoe de verschillende beleidsspeerpunten leiden tot de gewenste resultaten. Bij het functioneren van de MRA is een belangrijke adviserende rol weggelegd voor de Raadtafel, met vertegenwoordigers van de deelnemers.

Maatschappelijke risico's
Indien de voorgenomen speerpunten van beleid niet of onvoldoende worden bereikt, raakt dit in algemene zin alle deelnemers. Het schaalniveau van de samenwerking is er niet voor niets. Belangrijke thema's en bijbehorende doelstellingen kunnen alleen worden gerealiseerd indien het noodzakelijke schaalniveau effectief wordt benut.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Begroting 2025						
2024	Begroting 2024						

Bron:

4.02 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek

Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek	
Vestigingsplaats:	Bussum
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Geen
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Sociaal & Inkomen en armoede

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
Het samenwerkingsverband is belast met de opsporing van fraude op het gebied van de bijstandswetgeving en zorg.

Ontwikkelingen 2025
De Sociale recherche wil vooral werken aan een integrale aanpak van criminaliteit, het vergroten van veiligheid, signaleren van uitkerings- zorgfraude en het terugdringen van woon- en adresfraude.

Door schaalvergroting van de Sociale Recherche Gooi- en Vechtstreek in verband met aansluiting van twee nieuwe gemeenten kunnen de kosten licht stijgen, ca € 3000 op jaarbasis.

Maatschappelijke risico's
Er zijn geen maatschappelijke risico's.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Begroting 2025	63.000					
2024	Begroting 2024	60.000					

Bron:

Financiering

Algemeen

Deze paragraaf informeert de raad over het treasurybeleid en het risicobeheer van de financieringsportefeuille. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Daarbij moeten de kaders in acht worden genomen die zijn geregeld in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido).

De Wet Fido

Het belangrijkste uitgangspunt van deze wet is het beheersen van de (mogelijk) uit de treasuryfunctie voortvloeiende risico's. Door middel van het stellen van eisen aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm worden de renterisico's van zowel de korte als de lange schuld door de wet begrensd. Ook verplicht de wet gemeenten twee treasury instrumenten te hanteren:

- Het door de raad vaststellen van een treasurystatuut;
- Het in de gemeentebegroting en –rekening opnemen van een financieringsparagraaf.

Treasurystatuut

Het beleidsmatige kader voor het uitvoeren van de treasuryfunctie is vastgelegd in het 'Treasurystatuut Gemeente Diemen 2016'. Het statuut onderscheidt vier algemene doelstellingen:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-) resultaten tegen ongewenste financiële risico's;
- Het minimaliseren van de interne en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten.

Financieringsparagraaf

Interne ontwikkelingen
De treasuryfunctie baseert het treasurybeheer op een liquiditeitenplanning die dezelfde periode omvat als de meerjarenbegroting. Een juiste liquiditeitenplanning maakt het mogelijk tijdig financieringsbeslissingen te nemen die beantwoorden aan de doelstellingen die we in het treasurystatuut hebben geformuleerd (zie hiervoor). Ook in 2025 blijft de aandacht gericht op het steeds nauwkeuriger in beeld krijgen van de kasstromen als gevolg van investeringen, grondexploitaties en specifieke uitkeringen. Daarnaast volgen we de ontwikkelingen van het rentepercentages voor langlopende geldleningen.

Externe ontwikkelingen
De prognose van de BNG voor een 10-jaars staatslening over een jaar is 3,5%. De verwachte rente voor een 30-jaars lening is 3%. Op basis van deze prognoses hanteren we in de begroting voor toekomstige leningen een rentepercentage van 3,5% in lijn met de huidige rente.

Treasurybeheer

Bij het treasurybeheer onderscheiden we de volgende deelfuncties:
- Risicobeheer (renterisico's en kredietrisico's);
- Kasbeheer;
- Gemeentefinanciering.

Risicobeheer
Risicobeheersing vormt één van de pijlers van de wet Fido. In beginsel kunnen de risico's die verbonden zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie worden onderscheiden in renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. Voor onze gemeente zijn de twee laatstgenoemde risico's niet van toepassing, want we hebben geen vrij verhandelbare aandelen en dergelijke en leningen worden uitsluitend verstrekt, aangegaan of gegarandeerd in euro's.

Renterisico's kortlopende schuld
Het renterisico op korte termijn financiering (leningen met een looptijd korter dan één jaar) wordt in beeld gebracht via de kasgeldlimiet. Deze stelt beperkingen aan financiering van uitgaven met korte termijn leningen. Op basis van de Wet Fido bedraagt de kasgeldlimiet 8,5% over de omvang van de begroting. Door de hogere begrotingsomvang stijgt ook de kasgeldlimiet. Voor het begrotingsjaar is de kasgeldlimiet € 9.4 miljoen (8,5% x € 110 miljoen). Indien twee opeenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet overschreden wordt, merkt de toezichthouder dit aan als structureel. In dat geval verplicht de toezichthouder de gemeente maatregelen te treffen om de overschrijding teniet te doen.

De financieringsbehoefte dekken we voor een groot deel door langlopende geldleningen, waardoor wij de kasgeldlimiet niet verwachten te overschrijden.

Voor het begrotingsjaar 2025 geldt voor onze gemeente de volgende kasgeldlimiet:

Kasgeldlimiet	
Begrotingstotaal	110.644
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,50%
Kasgeldlimiet	9.405

Renterisico langlopende schuld
Doel van deze norm uit hoofde van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) is te voorkomen dat bij herfinanciering en/of renteherziening van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rentestand grote schokken optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. De norm beperkt de budgettaire risico's. De jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van de totale lasten van de begroting.

Het renterisico op de vaste schuld wordt berekend door te bepalen welk deel van de langlopende leningen in enig jaar moet worden geherfinancierd. Of waar op grond van de leningvoorwaarden de rente eenzijdig door de tegenpartij kan worden herzien. De wet stelt criteria voor de berekening van het risico op de vaste schulden, zoals deze zijn vastgelegd in de definitie van de renterisiconorm. Door middel van deze norm wordt een kader gesteld waarmee een zodanige opbouw van de langlopende leningen wordt bereikt, dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt.

De volgende tabel geeft de renterisiconorm weer die we voor 2025 en de jaren daarna in acht moeten nemen.

Modelstaat B					
Stap	**Variabelen renterisiconorm**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
-1	Renteherzieningen				
-2	Aflossingen	5.000	-		
-3	Renterisico (1+2)	5.000	-	-	-
-4	Renterisiconorm	22.129	22.036	22.006	22.817
(5a) = (4 -/- 3)	Ruimte onder renterisiconorm	17.129	22.036	22.006	22.817
(5b) = (3 -/- 4)	Overschrijding renterisiconorm	-	-	-	-
Berekening Renterisiconorm					
(4a)	Begrotingstotaal 2025	110.644	110.181	110.032	114.086
(4b)	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
(4) = (4a x 4b / 100)	Renterisiconorm	22.129	22.036	22.006	22.817

Uit de tabel blijkt dat we de renterisiconorm in de komende jaren niet zullen overschrijden.

Kredietrisico's
Kredietrisico's kunnen zich op twee manieren manifesteren:
- Het risico verbonden aan door de gemeente verstrekte leningen en uitgezette beleggingen (deposito's);
- Het risico verbonden aan door de gemeente verstrekte directe en indirecte borgstellingen.

De Wet Schatkistbankieren beperkt de beschikkingsbevoegdheid over de eigen middelen van de gemeente Diemen. Tevens maakt het fondsvorming voor specifieke doeleinden onmogelijk. Verder dient de gemeente Diemen dagelijks overtollige liquide middelen naar de schatkist af te romen, evenals eventuele tekorten uit te zuiveren. Hierdoor zijn er geen risico's op deposito's voor de gemeente Diemen. Bij door de gemeente verstrekte langlopende leningen is tot nu toe geen enkele geldnemer in gebreke gebleven bij zijn betalingsverplichting. Er zijn geen aanwijzingen dat daarin in de komende jaren verandering optreedt.

Bij door de gemeente Diemen verstrekte gemeentegaranties in de vorm van directe borgstelling is tot nu geen enkele geldnemer in gebreke gebleven. Er zijn geen aanwijzingen dat dit in de komende jaren anders zal zijn. Bij de stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en de stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) bekleedt de gemeente een achtervangpositie. Hierdoor staat de gemeente indirect borg voor de langlopende leningen die onder directe borging van het WSW aan woningcorporaties zijn verstrekt en voor de hypothecaire geldleningen (met Nationale Hypotheek Garantie) die onder directe borging van het WEW aan particulieren zijn verstrekt.

Kasbeheer
In het kader van het kasbeheer zien wij erop toe dat ook in 2025 de liquiditeitspositie voldoende garandeert dat de gemeente tijdig aan kortlopende verplichtingen (korter dan 1 jaar) kan voldoen. Zo nodig zal hierbij gebruik gemaakt worden van de kredietfaciliteit van € 5 miljoen die de gemeente bij de BNG heeft of gaat gebruik gemaakt worden van kasgeldleningen. Hierbij vindt ook afweging van de kosten plaats.

Dividend en rentebaten van leningen
Het volgende overzicht geeft de mutaties weer in het verloop van de dividenduitkeringen en rentebaten die we de komende jaren verwachten te ontvangen.

Dividend en rentebaten van leningen	2025	2026	2027	2028
Dividend	104	104	104	104
Langlopende leningen (u/g)	100	100	100	100
Kortlopende leningen (u/g)	-	-	-	-
Totaal	**204**	**204**	**204**	**204**

Voor de begroting 2025 houden wij rekening met een dividenduitkering van € 104.000. Naar verwachting zal dit de komende jaren aanhouden.

De rentebaten van geld gestald bij het Svn voor Startersleningen en Duurzaamheidsleningen vormen het merendeel van de rente over uitstaande langlopende leningen (u/g). Daarnaast ontvangen we rente over leningen aan sportverenigingen als gevolg van de eenderde regeling. Sinds 2009 mogen geen hypothecaire leningen meer worden verstrekt aan ambtenaren. Door aflossingen op de hypotheken neemt de rentebaat uit deze bron hierdoor langzaam af.

De Gemeentefinanciering
Voor de financiering van de diverse investeringen trekt de gemeente langlopende leningen (langer dan 1 jaar) aan. Per 1 januari 2025 heeft de portefeuille langlopende leningen een omvang van € 43,5 miljoen. De nieuwe investeringswensen leiden tot financieringswensen daartegenover staan de inkomsten uit grondexploitaties en subsidieregelingen. Vooralsnog verwachten we de komende vier jaar geen grote inkomsten uit grondexploitaties. Dit leidt ertoe dat de financieringsbehoefte de komende jaren gaat oplopen. Daarnaast moeten we vrijvallende langlopende leningen herfinancieren.In 2025 moeten we € 10 miljoen herfinancieren.

Afhankelijk van het realisatietempo van de investeringen verwachten we een financieringsbehoefte. Hoe verder weg de financieringsbehoefte komt te liggen hoe onzekerder ook het te hanteren renteprecentage. In de ramingen voor de rente van langlopende geldleningen houden we daar rekening mee en ziet u oplopende budgetten.

Saldo financieringsfunctie
Het saldo van de financieringsfunctie bestaat uit het saldo van:
- De werkelijk betaalde rente over aangetrokken leningen en opgenomen middelen in rekening courant ('rood-stand');
- De werkelijk ontvangen rente over verstrekte leningen en credit-saldi in rekening courant.

Het volgende overzicht geeft het verloop weer van het geraamde saldo van de financieringsfunctie voor de meerjarenbegroting t/m 2028.

Saldo financieringsfunctie	2025	2026	2027	2028
Betaalde rente langlopende leningen (o/g)	-1.325	-1.900	-2.350	-2.650
Betaalde rente kortlopende leningen (o/g)	-5	-5	-5	-5
Ontvangen rente langlopende leningen (u/g)	100	100	100	100
Ontvangen rente kortlopende leningen (u/g)	-	-	-	-
Totaal	**-1.230**	**-1.805**	**-2.255**	**-2.555**

We verwachten de komende jaren geen grote ontvangsten uit grondexploitaties. Hierdoor zal voor de bekostiging van nieuwe investeringen en de herfinanciering van vrijvallende leningen nieuwe leningen moeten worden aangetrokken. Rekening houdend met de verwachte oplopende rente ziet u de rentelasten voor langlopende leningen fors oplopen.

Rentes

Activa	Begroting 2025	Passiva	Begroting
Integraal gefinancierd	154.250	Eigen vermogen	49.610
Project gefinancierd	-	Voorzieningen	5.659
Onderhanden werk	-	Schulden bij banken	69.793
Vorderingen	-	Overlopende passiva	-
Liquide middelen	-		
Overlopende activa	-29.189		
Totaal	**125.061**	**Totaal**	**125.061**

Post	2025	2025
Externe rentelasten totaal		-1.330
Extern rentepercentage totaal	3,50%	
Externe rentelasten projectfinanciering		-
Externe rente excl. projectfinanciering	nvt	
Rente eigen vermogen		-
Rente voorzieningen		-
Rentepercentage grondexploitaties	1,75%	
Rente grondexploitaties		239
Rentepercentage voorzieningen op basis van contante waarde	nvt	
Rente voorzieningen contante waarde		-
Bespaarde rente		-

Rentetoerekening	2025	2026	2027	2028
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	-1.330	-1.905	-2.355	-2.655
Externe rentebaten	100	100	100	100
Saldo rentelasten en rentebaten	-1.230	-1.805	-2.255	-2.555
Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	239	205	212	256
Rente projectfinanciering die aan het betreffende taakveld wordt toegerekend	-	-	-	-
Saldo doorberekende rente	239	205	212	256
Aan de taakvelden toegerekende rente	-991	-1.600	-2.043	-2.299
Rente over eigen vermogen	-	-	-	-
Rente over voorzieningen	-	-	-	-
Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente	-991	-1.600	-2.043	-2.299
De aan de taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	4.130	4.747	4.683	6.535
Rente resultaat op het taakveld Treasury	**3.139**	**3.147**	**2.640**	**4.236**

Indien bij de jaarrekening blijkt dat het renteresulaat op het taakveld Treasury groter is dan 25% van de werkelijke rentelasten, dan is de gemeente verplicht dit volgens het BBV te corrigeren.

Grondbeleid

Algemeen beleid

Algemeen beleid

In januari 2019 is de *Nota Grondbeleid, actualisatie per 1-1-2019* door de gemeenteraad van de gemeente Diemen vastgesteld. Hiermee hebben we ons grondbeleid voor de komende jaren geactualiseerd. In de geactualiseerde nota zijn beleidskaders, die betrekking hebben op het gemeentelijk grondbeleid, samengevoegd. Ook hebben we in deze actualisatie rekening gehouden met gewijzigde wet- en regelgeving van onder andere Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV), Aanbestedingswet, Europese regelgeving staatsteun en Wet vennootschapsbelasting overheidsondernemingen. Tevens hebben we rekening gehouden met ontwikkelingen in de maatschappij, mogelijke ambities en opgaven waarvoor grondbeleid in Diemen wordt ingezet. Daarnaast staat in de nota binnen welke juridische kaders en met welke keuzevrijheden we werken.

Een van de belangrijkste beleidsuitgangspunten die we met deze nota voortzetten, is dat de gemeente sinds 2011 de voorkeur geeft aan passief/faciliterend grondbeleid voor het ontwikkelen van projecten. Faciliterend grondbeleid is het hoofduitgangspunt waarbij we alle kosten (in theorie) verhalen op de initiatiefnemer. Met faciliterend grondbeleid beperken we ons tot onze regulerende en publiekrechtelijke taak. De aankoop en exploitatie van gronden gebeurt bij voorkeur door private partijen. Alleen in situaties, waarbij risico's voldoende beheersbaar zijn, kan actief grondbeleid toegepast worden, waarbij de gemeente zelf gronden verwerft en uitgeeft. Daarnaast kan het zijn dat het bestuur een ruimtelijke ontwikkeling wenselijk vindt, maar dat marktpartijen dit niet kunnen of willen oppakken. Dan zal de gemeente ook actief grondbeleid moeten voeren. Tot slot heeft de gemeente historisch gezien, nog een (beperkt) aantal gronden in bezit, die zij de komende jaren actief verkoopt.

Dit betekent dat de gemeente Diemen een situationeel grondbeleid voert: passief waar kan en actief waar moet. Het college maakt een afweging of zij gebruik wil maken van actief of facilitair/ passief grondbeleid.

In de nota Grondbeleid is ook vastgelegd dat het college elk jaar bij de jaarrekening het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) aanbiedt aan de gemeenteraad. Dit zal ook in 2025 het geval zijn. Hierin leggen we verantwoording af en geven we inzicht in alle activiteiten rond het beheren en exploiteren van gronden; o.a. over grondexploitaties en 'gronden niet in exploitatie'.

Grondprijzen

Naast de Nota Grondbeleid legt de gemeente in een aparte nota haar grondprijsbeleid vast: de Nota Grondprijzen. De vaststelling van deze nota is een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. De *Nota Grondprijzen, acualisatie per 1-1-2023*, heeft het college in december 2022 vastgesteld. De volgende actualisatie wordt per 1-1-2025 verwacht.

Erfpacht

Op 28 mei 2020 heeft de gemeenteraad de Nota Herziening erfpachtbeleid vastgesteld. Hiermee zijn de kaders voor uitgifte in eeuwigdurende erfpacht van gemeentelijke gronden t.b.v. woondoeleinden vastgelegd. Met dit kader kunnen we de bestaande tijdelijke erfpachtcontracten omzetten naar een nieuwe toekomstbestendige regeling. De regeling is

ingegaan per 1 oktober 2020, wat inmiddels geresulteerd heeft in de eerste omzettingen vanaf eind 2020. Naar verwachting zullen ook in 2025 nog een aantal adressen converteren, maar waarschijnlijk minder dan de piek begin 2021-2022.

Grondexploitaties

Plantage de Sniep, Holland Park West en Buitenlust zijn momenteel de drie actieve grondexploitaties in de gemeente Diemen. Waarschijnlijk zal eind 2024 duidelijk zijn of er meer (beperkte) grondexploitaties (zoals bijvoorbeeld Harmonielaan) bijkomen, gekoppeld aan de ruimtelijke ambities die in het programma Gebiedsontwikkeling zijn beschreven.

Projectinhoud
De projectinhoud wordt beschreven in Paragraaf Grootschalige Projecten.

Financieel
De grondexploitaties zijn via het Meerjarenperspectief Grondzaken 2023 geactualiseerd ten behoeve van de Jaarrekening 2023. Een overzicht van de financiële stand van zaken wordt in het MPG gegeven, dat jaarlijks wordt opgesteld en aan de raad aangeboden.

Berekeningsmethodiek
Grondexploitaties worden doorgerekend met de Dynamische Eindwaarde Methodiek. Dat wil zeggen dat we bij het berekenen van het resultaat alle kosten en opbrengsten inclusief inflatie en rente tot de einddatum van het project meenemen. In de gemeente Diemen rapporteren we op basis van het resultaat bij afsluiting van het project (de eindwaarde).

Grootschalige projecten

Inleiding

In deze paragraaf nemen we eenmalige grootschalige projecten op die (grote) gevolgen (kunnen) hebben voor onze financiële huishouding. Dat betreft in ieder geval de grootschalige ruimtelijke projecten met een eigen grondexploitatie (Plantage de Sniep en Holland Park West) en het project dat op basis van exploitatieovereenkomsten wordt uitgevoerd (Bergwijkpark-Holland Park). Het gaat in deze paragraaf ook om eenmalige grootschalige investeringen die tot gevolg hebben dat de resterende financiële beleidsruimte wordt ingeperkt. In deze paragraaf komen aan de orde:

- Plantage de Sniep;
- Holland Park

Plantage de Sniep

Doel
De nieuwbouwwijk Plantage de Sniep is nagenoeg gerealiseerd. Het doel van het project is om tot afronding te komen. Het gaat daarbij om realisatie van deelplan de Rietschuurhof en de afronding van de laatste werkzaamheden in het openbaar gebied.

Projectfase
In het project de Plantage de Sniep is tot nu toe veel gebeurd. De afgelopen jaren hebben we ruim 1000 nieuwbouwwoningen toegevoegd, vrije kavels ontwikkeld, een brede school met bijgebouw gebouwd en het openbaar gebied aangelegd.

We werken in 2025 aan het voorlopige sluitsluk van de Plantage de Sniep, de ontwikkeling van het Rietschuurhof(nieuwbouw) en het monument de Grote Rietschuur.

In het Rietschuurhof (nieuwbouw) maken we een woonhof voor senioren, met een mix van sociale en middendure huurwoningen. De woningcorporatie De Alliantie leidt deze ontwikkeling. Het komende jaar gaat zij aan de slag met het verder uitwerken van het ontwerp.

Voor de Grote Rietschuur zelf zoeken we een ontwikkelaar die van dit gebouw een Diemense koesterplek kan maken. We zoeken een partij die een creatief concept weet op te zetten waarin de Rietschuur wordt gerestaureerd en omgetoverd tot een plek met een mix van maatschappelijke en meer rendabele functies die samen een duurzaam sluitende exploitatie opleveren. Het komende jaar wordt dit verder uitgewerkt.

Ten slotte leggen we de laatste hand aan de werkzaamheden in het openbaar gebied bij de Sportlaan. Hier wordt onder andere een steiger aangelegd.

Holland Park

Doel
Doel is de gefaseerde transformatie van een (voormalig en verouderd) kantorengebied tot een multifunctioneel, stedelijk en duurzaam woongebied met verschillende ondersteunende voorzieningen.

Projectfase
Het project kent vier verschillende deelgebieden, ieder als deelproject te beschouwen:
- Campus Diemen Zuid, een studentencampus met ruim 1.700 wooneenheden (studenten en 'young professionals') en verschillende commerciele functies;
- Holland Park Oost, een woongebied met circa 2.100 woningen;
- Holland Park West, een woongebied met ruim 700 woningen en een brede school;
- Holland Park Zuid, een woongebied met circa 1.500 woningen en voorzieningen

De Campus en deelplan Holland Park Oost zijn grotendeels gerealiseerd. Holland Park West is in aanbouw en in Holland Park Zuid is de onwikkeling van het eerste perceel (locatie Inholland) gestart.

Realisatie
Per deelproject gaan we kort in op de realisatie.

Campus Diemen Zuid
De huidige Campus Diemen Zuid is eerder in twee fases gerealiseerd. Met de initiatiefnemer (eigenaar) onderzoeken we of er een inbreiding mogelijk is met sloop-nieuwbouw, waaronder het kantoorpand Campus Offices. Verder kijken we naar toevoeging van een woonprogramma en naar opwaardering van het openbaar gebied. Onderdeel van de beoogde uitbreiding is een toevoeging van seniorenwoningen. In samenspraak met de initiatiefnemer wordt gewerkt aan een nog vast te stellen (ruimtelijk) programma van eisen en de initiatiefnemer is daarvoor gestart met participatie.

Holland Park Oost
Sinds 2017 zijn gefaseerd woningen opgeleverd in dit deelplan. In 2022 is de publiek toegankelijke buitenruimte - waaronder het centrale park - ingericht en grotendeels overgedragen aan de gemeente. De oplevering van de laatste 296 appartementen en (commerciele) voorzieningen vindt vanaf eind 2024 plaats. Daarna zal het omliggende gebied in 2025 woonrijp wordt opgeleverd.

Holland Park West
Gefaseerd worden daar 750 woningen, een brede school en verschillende (maatschappelijke) voorzieningen ontwikkeld en gerealiseerd. In 2023 is de brede school in combinatie met de eerste woningen opgeleverd en in gebruik genomen. De overige fases met woningen en voorzieningen zijn in verschillende stadia van ontwerp of realisatie. De voortgang werd geremd vanwege onvoorziene marktomstandigheden, waardoor de ontwikkelaar woningen uit verkoop heeft moeten halen. Inmiddels is in 2023 fase 3 (242 woningen) in aanbouw genomen, is fase 2A (88 woningen) in verkoop genomen en wordt fase 4 verder ontwikkeld. Ongeveer 80% van de grond is geleverd aan en betaald door de ontwikkelaar, het restant wordt geleverd en betaald nadat de laatste vergunning voor de bouw (fase 2B) is verleend.

Holland Park Zuid
In Holland Park Zuid zijn vier grondeigenaren die allen voornemens zijn de percelen aan ontwikkelaars te verkopen. Er is een vastgesteld bestemmingsplan met stedenbouwkundig plan als onderlegger, dat als kader fungeert om planitiatieven te kunnen beoordelen en begeleiden richting uitvoering. Aangezien op alle gronden een Wet voorkeursrecht gemeente is gevestigd, heeft de gemeente in juli 2022 de voorwaarden vastgesteld waaronder zij wil meewerken aan een grondverkoop en ontwikkeling. De ontwikkeling van ieder stedenbouwkundig blok in Holland Park Zuid vormt een separaat deelproject.

Eén van de grondeigenaren (Hogeschool InHolland) heeft haar perceel in 2023 verkocht aan een ontwikkelaar. De ontwikkeling daarvan is eind 2023 gestart. De onwikkelaar van dit Steigerblok is medio 2024 gestart met de benodigde participatie en richt zich op een start bouw in 2025.

Op het perceel van De Key (Sportblok) zijn eind 2022 door de gemeente 30 modulaire woningen geplaatst voor de tijdelijke opvang van vluchtelingen uit Oekraine. Deze woningen verplaatsen we uiterlijk 2025 naar een permanente(re) locatie, zodat ook op dit perceel woningbouw kan plaatsvinden.

Gemeente Diemen

Financiële begroting

Programmabegroting 199
Toelichting op de programmabegroting 201
Overige financiële tabellen 215

Programmabegroting

Meerjarenoverzicht (lasten) per programma

Lasten totaal Programma's	Rekening 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Sociaal	-25.406	-27.564	-28.854	-27.073	-26.741	-26.886
Veilig	-3.796	-3.738	-4.025	-4.043	-4.035	-4.035
Inkomen en armoede	-13.571	-12.193	-11.893	-12.013	-11.976	-11.969
Vrije tijd	-6.595	-6.410	-6.379	-6.442	-6.339	-8.364
Onderwijs	-3.882	-5.636	-4.901	-4.837	-4.785	-5.994
Gebiedsontwikkeling	-15.133	-10.915	-4.440	-4.332	-4.294	-4.403
Leefomgeving en klimaat	-22.366	-25.965	-24.219	-24.081	-24.267	-24.224
Verkeer	-2.311	-2.306	-1.910	-1.985	-1.911	-1.986
Samen besturen	-7.427	-2.874	-4.988	-5.254	-4.875	-4.920
Financiën	-9.187	-3.487	-1.413	-1.393	-1.411	-1.408
Overige dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-
Dividend	-	-	-	-	-	-
Lokale heffingen	-	-	-	-	-	-
Algemene uitkering	-	-	-	-	-	-
Deelfonds Sociaal domein	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-60	-60	-60	-60	-60
Heffing VPB	-	-	-	-	-	-
Overhead	-14.620	-16.239	-16.331	-16.863	-17.082	-17.281
Saldo financieringsfunctie	-251	-1.005	-1.230	-1.805	-2.255	-2.555
Saldo van lasten	**-124.546**	**-118.394**	**-110.644**	**-110.181**	**-110.032**	**-114.086**

Meerjarenoverizcht (baten) per programma

Baten totaal Programma's	Rekening 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Sociaal	1.397	1.567	1.181	1.121	803	603
Veilig	238	50	50	50	50	50
Inkomen en armoede	11.039	7.782	8.349	8.349	8.349	8.349
Vrije tijd	2.995	2.121	2.077	2.052	1.977	1.977
Onderwijs	1.562	2.003	1.360	1.360	1.360	1.360
Gebiedsontwikkeling	14.529	9.770	3.317	3.295	3.271	3.288
Leefomgeving en klimaat	10.766	13.709	11.933	11.957	12.208	12.236
Verkeer	1.900	1.755	1.910	1.985	1.911	1.986
Samen besturen	5.499	651	926	1.099	621	621
Financiën	6.769	8.040	5.854	6.470	6.425	8.283
Overige dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-
Dividend	94	104	104	104	104	104
Lokale heffingen	9.291	9.725	10.157	10.257	10.357	10.457
Algemene uitkering	58.240	61.144	62.545	60.200	61.021	61.832
Deelfonds Sociaal domein	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Heffing VPB	-	-	-	-	-	-
Overhead	227	145	85	85	85	85

Baten totaal Programma's	Rekening 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo financieringsfunctie	-	-	-	-	-	-
Saldo van baten	**124.546**	**118.566**	**109.848**	**108.384**	**108.542**	**111.231**

Toelichting op de programmabegroting

Sociaal

Sociaal	Rekening 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	-25.386	-27.564	-28.854	-27.073	-26.741	-26.886
Baten	1.056	1.215	1.181	1.121	803	603
Saldo van baten en lasten	**-24.330**	**-26.349**	**-27.673**	**-25.952**	**-25.938**	**-26.283**
Dotatie	-20	-	-	-	-	-
Onttrekking	341	352	-	-	-	-
Mutaties reserve	321	352	-	-	-	-
Geraamd resultaat	**-24.009**	**-25.997**	**-27.673**	**-25.952**	**-25.938**	**-26.283**

Onderstaand de analyse van de verschllen tussen de begroting 2025 en begroting 2024. De ramingen 2024 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e kwartaalbrief 2024.

Lasten	Bedrag (x € 1.000)
Indexering Op basis van hat advies van VNG aan de gemeenten, is zowel het budget Jeugdzorg en Wmo voor 2025 en verder geïndexeerd met 4,91%. Dit leidt tot een structurele verhogen van € 500.000 voor jeugdzorg en € 200.000 voor Wmo.	-700
Cao ontwikkeling Door Cao-ontwikkelingen is de begroting 2025 ten opzichte van 2024 met circa € 240.000 verhoogd. Dit bedrag is gebaseerd op onder meer 5% voor 2025 en voor de lopende CAO (1,3%). Voor de lopende CAO van 6% was in de begroting al rekening gehouden met 4,7%.	-242
Formatie-ontwikkeling Dit wordt verschil wordt onder meer veroorzaakt door formatieplaatsen, die 2024 nog zijn begroot op het programma Samen besturen. In het laatste kwartaal 2024 worden de budgetten voor deze formatie verplaats naar dit programma.	-574
Spuk In 2025 verwachten wij circa € 104.000 meer aan specifieke uitkeringen te ontvangen	104
Subsidies Dit saldo betreftt voornamelijk het budget om de subsdides in 2025 te indexeren.	-255
Diverse. Dit saldo wordt met name veroorzaakt door de incidentele budgetten die voor 2024 zijn begroot. Denk hierbij aan budget voor participatie, Gids-gelden en projectleiding Hervormingsagenda.	377
Totaal verschil lasten	-1.290

Baten	Bedrag (x € 1.000)
Spuk *Zie toelichting op de lasten*	-104
Contractmanagement (jeugd) *Dit betreft kosten die wij doorbelasten aan de gemeente Uithoorn en Ouder Amstel voor Contractmanagement Jeugdzorg.*	67
Diverse	3
Totaal verschil lasten	-34

Reserves (dotaties/ontrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)
Dotaties:	
-	-
Onttrekkingen:	
Algemene reserve Dit saldo betreft onttrekkingen in 2024 inzake Gids-gelden en Steunimpuls	-352
Totaal mutaties reserves	-352
Totaal verschil Programma Sociaal	**-1.676**

Veilig

Veilig	Rekening 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	-3.796	-3.738	-4.025	-4.043	-4.035	-4.035
Baten	218	50	50	50	50	50
Saldo van baten en lasten	**-3.578**	**-3.688**	**-3.975**	**-3.993**	**-3.985**	**-3.985**
Dotatie	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	19	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	19	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	**-3.559**	**-3.688**	**-3.975**	**-3.993**	**-3.985**	**-3.985**

Onderstaand de analyse van de verschllen tussen de begroting 2025 en begroting 2024. De ramingen 2024 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e kwartaalbrief 2024.

Lasten	Bedrag (x € 1.000)
Gemeenschappelijke Regeling *De Bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling van de Veiligheidsregio is hoger*	-90
Interne urendoorberekening *Door CAO verhoging en formatieuitbreiding is de interne urendoorbelasting hoger*	-193
Overige verschillen	-4
Totaal verschil lasten	-287

Baten	Bedrag (x € 1.000)
Totaal verschil baten	-

Reserves (dotaties/ontrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)
Dotaties:	
-	
Onttrekkingen:	
Totaal mutaties reserves	-
Totaal verschil Programma Veilig	**-287**

Inkomen en armoede

Inkomen en armoede	Rekening 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	-13.571	-12.193	-11.893	-12.013	-11.976	-11.969
Baten	9.833	7.782	8.349	8.349	8.349	8.349
Saldo van baten en lasten	**-3.738**	**-4.411**	**-3.544**	**-3.664**	**-3.627**	**-3.620**
Dotatie	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	1.206	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	1.206	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	**-2.532**	**-4.411**	**-3.544**	**-3.664**	**-3.627**	**-3.620**

Onderstaand de analyse van de verschllen tussen de begroting 2025 en begroting 2024. De ramingen 2024 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e kwartaalbrief 2024.

Lasten	Bedrag (x € 1.000)
Cao ontwikkeling *Dit effect wordt voornamelijk veroorzaakt door Cao-ontwikkelingen. Door o.a. deze ontwikkelingen is de begroting 2025 ten opzichte van 2024 met circa € 148.000 verhoogd. Dit bedrag is gebaseerd op onder meer 5% voor 2025 en voor de lopende CAO (1,3%). Voor de lopende CAO van 6% was in de begroting al rekening gehouden met 4,7%.*	-161
Spuk *Dit betreft middelen die wij van het Rijk ontvangen in 2024 voor inzake leefgeld ontheemden (Oekraine).*	233
Stadspas	228
Totaal verschil lasten	300

Baten	Bedrag (x € 1.000)
Buig	800
Spuk *Zie toelichting op de lasten*	-233
Totaal verschil baten	567

Reserves (dotaties/ontrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)
Dotaties:	
-	
Onttrekkingen:	
Totaal mutaties reserves	-
Totaal verschil Programma Inkomen en Armoede	**867**

Vrije tijd

Vrije tijd	Rekening 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	-6.595	-6.410	-6.379	-6.442	-6.339	-8.364
Baten	2.995	1.974	1.977	1.977	1.977	1.977
Saldo van baten en lasten	**-3.600**	**-4.436**	**-4.402**	**-4.465**	**-4.362**	**-6.387**
Dotatie	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	-	147	100	75	-	-
Mutaties reserve	-	147	100	75	-	-
Geraamd resultaat	**-3.600**	**-4.289**	**-4.302**	**-4.390**	**-4.362**	**-6.387**

Onderstaand de analyse van de verschllen tussen de begroting 2025 en begroting 2024. De ramingen 2024 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e kwartaalbrief 2024.

Lasten	Bedrag (x € 1.000)
Kapitaallasten *het saldo van € 112.000 wordt veroorzaakt door de vrijval van een investering en aflopende rente.*	112
Overige *Dit saldo van -€ 81.000 heeft betkrekking op oa. de onderzoekskosten voor naar de bedrijfsvoering van de Omval, subsidies en een specifieke uitkering (Spuk)*	-81
Totaal verschil lasten	31

Baten	Bedrag (x € 1.000)
Overige verschillen	3
Totaal verschil baten	3

Reserves (dotaties/ontrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)
Dotaties:	
-	
Onttrekkingen:	
Algemene reserve Het saldo van -€ 47.000 heeft betrekking een incidentele subsidie voor de Omval en kosten voor ontheemden uit Oekraine.	-47
Totaal mutaties reserves	-47
Totaal verschil Programma Vrije Tijd	**-13**

Onderwijs

Onderwijs	Rekening 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	-3.882	-5.636	-4.901	-4.837	-4.785	-5.994
Baten	1.562	2.003	1.360	1.360	1.360	1.360
Saldo van baten en lasten	**-2.320**	**-3.633**	**-3.541**	**-3.477**	**-3.425**	**-4.634**
Dotatie	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	-	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	**-2.320**	**-3.633**	**-3.541**	**-3.477**	**-3.425**	**-4.634**

Onderstaand de analyse van de verschllen tussen de begroting 2025 en begroting 2024. De ramingen 2024 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e kwartaalbrief 2024.

Lasten	Bedrag (x € 1.000)
Spuk *Dit saldo wordt voor 80% veroorzaakt door de hogere middelen die namens het 2024 mogen uitgeven aan aan het Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB). Zie ook de baten.*	617
Overige verschillen *Dit effect van wordt circa 50% veroorzaakt door het feit dat wij in tegenstelling tot 2025 in 2024 RMC-middelen hebben geraamd. De uitkering voor 2025 was bij het opstellen van de begroting nog onbekend. Het overige deel van dit saldo heeft betrekking op o.a. kapitaallasten.*	117
Totaal verschil lasten	734

Baten	Bedrag (x € 1.000)
Spuk *Zie voor een toelichten op de analyse op de lasten.*	-617
Overige verschillen	-26
Totaal verschil baten	-643

Reserves (dotaties/ontrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)
Dotaties:	
-	
Onttrekkingen:	
Totaal mutaties reserves	-
Totaal verschil Programma Onderwijs	**91**

Gebiedsontwikkeling

Gebiedsontwikkeling	Rekening 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	-11.494	-8.381	-4.946	-4.837	-4.800	-4.909
Baten	13.441	6.618	2.854	2.836	2.827	2.844
Saldo van baten en lasten	**1.947**	**-1.763**	**-2.092**	**-2.001**	**-1.973**	**-2.065**
Dotatie	-3.639	-2.534	-	-	-	-
Onttrekking	1.088	3.152	463	459	444	444
Mutaties reserve	-2.552	618	463	459	444	444
Geraamd resultaat	**-604**	**-1.146**	**-1.629**	**-1.542**	**-1.529**	**-1.621**

Lasten	Bedrag (x € 1.000)
Grondexploitaties *-Door actualisatie van de Grondexploitaties is er een daling ten opzichte van 2024 van €4.038.784. Dit wordt veroorzaakt door de mutaties bij de grondexploitaties van de Sniep, Holland Park West en buitenlust. Lasten en baten van de grondexploitatie worden ten laste van het balanssaldo geboekt(zie ook batenkant).*	4.039
Interne urendoorbelasting *- De interne urendoorbelasting is € 725.000 hoger door CAO verhoging en formatieuitbreiding.*	-725
Kapitaallasten *- De kapitaallasten zijn € 24.000 lager door afgeronde investeringen*	24
Overige diensten derden *- De kosten voor inhuur derden waren in 2024 hoger begroot dan in 2025 met name door incidentele inhuur in het kader van de nieuwe omgevingswet.*	90
Overige verschillen	7
Totaal verschil lasten	3.435

Baten	Bedrag (x € 1.000)
Grondexploitaties *-Door actualisatie van de Grondexploitaties is er een daling ten opzichte van 2024 van €4.038.784. Dit wordt veroorzaakt door de mutaties bij de grondexploitaties van de Sniep, Holland Park West en buitenlust. Lasten en baten van de grondexploitatie worden ten laste van het balanssaldo geboekt(zie ook lastenkant).*	-4.039
Omgevingsplan *- Er is in 2025 een incidentele bijdrage vanuit het Rijk begroot in het kader van het omgevingsplan*	169
Huren en Pachten *- De opbrengsten voor huren en pachten zijn in 2025 hoger begroot*	106
Totaal verschil baten	-4.039

Reserves (dotaties/ontrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)
Dotaties:	
Er is € 2.534.325 minder gedoteerd aan de reserve grondzaken.	2.534
Onttrekkingen:	
Uit de reserve omgevingsvergunningen is € 60.400 meer onttrokken dan in 2024	60
Uit de Algemene reserve is € 2.749.325 minder onttrokken	-2.749
Totaal mutaties reserves	-155
Totaal verschil Programma Gebiedsontwikkelling	**-759**

Leefomgeving en klimaat

Leefomgeving en klimaat	Rekening 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	-21.801	-25.590	-24.883	-24.706	-24.890	-24.845
Baten	10.662	12.161	11.925	11.946	12.197	12.225
Saldo van baten en lasten	**-11.139**	**-13.430**	**-12.958**	**-12.760**	**-12.693**	**-12.620**
Dotatie	-564	-375	-80	-120	-122	-124
Onttrekking	104	1.548	8	11	11	11
Mutaties reserve	-460	1.173	-72	-109	-111	-113
Geraamd resultaat	**-11.599**	**-12.257**	**-13.031**	**-12.869**	**-12.804**	**-12.733**

Onderstaand de analyse van de verschllen tussen de begroting 2025 en begroting 2024. De ramingen 2024 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e kwartaalbrief 2024.

Lasten	Bedrag (x € 1.000)
Interne urendoorbelasting *- De interne urendoorbelasting is € 788.600 hoger. Dit komt o.a. door CAO verhoging en formatieuitbreiding.*	-789
Geluidswerende maatregelen Oost West As *- In 2024 was er incidenteel € 1.512.000 aan kosten begroot voor geluidswerende maatregelen van de Oost-West as, en de busbaan.*	1512
Exploitatie afval *- De verwerkingskosten van het afval door de Meelrlanden zijn hoger.*	-400
Toerekening BTW op afval en Riool *- De toerekening van de BTW naar de kostendekkende exploitaties afval en Riool zijn hoger.*	-100
Diensten derden *- In 2024 is er een aantal incidentele subsidies ontvangen op het gebied van duurzaamheid, zoals aanpak Energiearmoede, NIP en aanpak diffuse loodverontreiniging. Hiervoor zijn zowel lasten als baten opgenomen.*	794
Kosten onderhoud *- De kosten voor onderhoud aan wegen, groen zijn € 310.000 hoger.*	-310
Totaal verschil lasten	707

Baten	Bedrag (x € 1.000)
Opbrengsten riolering, *- Door inflatie, tariefverhoging en groei van Diemen zijn de opbrengsten van Riolering in 2025 € 350.000 hoger dan in 2024.*	350
Opbrengsten afval *- Door inflatie en groei van Diemen zijn de opbrengsten van Afval in 2025 € 300.000 hoger dan in 2024.*	300
Incidentele ontvangen subsidies *- In 2024 is er een aantal incidentele subsidies ontvangen op het gebied van duurzaamheid, zoals aanpak Energiearmoede, NIP en aanpak diffuse loodverontreiniging. Hiervoor zijn zowel lasten als baten opgenomen.*	-794
Dekking riolering *- Voor de dekking van de kosten riolering is een lagere onttekking van € 144.000 uit de voorziening begroot*	-144
Subsidie CDOKE *'-'In 2025 is er € 40.000 meer subsidie ontvangen voor CDOKE ten opzichte van 2024*	40
Overige verschillen	12
Totaal verschil baten	-236

Reserves (dotaties/ontrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)
Dotaties:	
Aan de reserve afvalstoffenheffing is in 2025 € 288.408 minder gedoteerd.	288
Aan de reserve begraafplaatsen is in 2025 € 6.000 minder gedoteerd	6
Onttrekkingen:	
In 2024 was er een incidentele onttrekking begroot van € 362.000 voor de kosten van de gevelisolatie van de busbaan	-362
In 2024 was er een incidentele onttrekking begroot van € 1.150.000 voor de kosten van de geluidswerende maatregelen van de Oost West As	-1150
- Uit de reseerve Duurzaamheid € 36.000 minder onttrokken	-36
- Uit de reseerve begraafplaatsen € 8.000 mieer onttrokken	8
Totaal mutaties reserves	-1.246
Totaal verschil Programma Leefomgeving en Klimaat	**-775**

Verkeer

Verkeer	Rekening 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	-2.311	-2.230	-2.401	-2.401	-2.402	-2.402
Baten	1.617	1.735	1.635	1.985	1.636	1.986
Saldo van baten en lasten	**-693**	**-495**	**-766**	**-416**	**-766**	**-416**
Dotatie	-	-76	-	-75	-	-75
Onttrekking	282	20	275	-	275	-
Mutaties reserve	282	-56	275	-75	275	-75
Geraamd resultaat	**-411**	**-551**	**-492**	**-492**	**-492**	**-492**

Onderstaand de analyse van de verschllen tussen de begroting 2025 en begroting 2024. De ramingen 2024 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e kwartaalbrief 2024.

Lasten	Bedrag (x € 1.000)
Interne urendoorbelasting *- De interne urendoorbelasting is hoger o.a. veroorzaakt door formatieuitbreiding, en de CAO ontwikkeling*	-110
Overige diensten derden *- In 2025 zijn de kosten voor handhaving van het parkeerbeheer hoger.*	-75
Overige verschillen	13
Totaal verschil lasten	-172

Baten	Bedrag (x € 1.000)
Parkeeropbrengsten *De omzet van parkeren is € 100.000 lager. Dit komt o.a. doordat in de even jaren de ontvangsten van de tweejarige vergunningen voor parkeren zijn. Hierdoor ontstaat in 2025 een nadeel ten opzichte van 2024.*	-100
Totaal verschil baten	-100

Reserves (dotaties/ontrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)
Dotaties:	
Door de tweejaarlijkse cyclus van de afgifte vergunningen vindt jaarlijks een dotatie dan wel onttrekking met de Reserve Parkeren plaats. In 2024 was dit een dotatie van € 76.200 die niet in 2025 was.	76
Onttrekkingen:	
Door de tweejaarlijkse cyclus van de afgifte vergunningen vindt jaarlijks een dotatie dan wel onttrekking met de Reserve Parkeren plaats. In 2025 is er € 254.900 onttrokken.	255
Totaal mutaties reserves	331
Totaal verschil Programma Verkeer	**59**

Samen besturen

Samen besturen	Rekening 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	-17.033	-19.023	-19.488	-20.286	-20.126	-20.370
Baten	832	766	706	706	706	706
Saldo van baten en lasten	**-16.201**	**-18.257**	**-18.782**	**-19.579**	**-19.420**	**-19.664**
Dotatie	-5.015	-90	-90	-90	-90	-90
Onttrekking	4.894	30	305	478	-	-
Mutaties reserve	-121	-60	215	388	-90	-90
Geraamd resultaat	**-16.321**	**-18.317**	**-18.567**	**-19.192**	**-19.510**	**-19.754**

Onderstaand de analyse van de verschllen tussen de begroting 2025 en begroting 2024. De ramingen 2024 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e kwartaalbrief 2024.

Lasten	Bedrag (x € 1.000)
Kapitaalslasten - €657.000 *- De kapitaalslasten zijn t.o.v. de begroting van 2024 €657.000 lager uitgevallen. Dit komt voornamelijk door een vrijval van de investering op het gemeentehuis van circa €490.000. Ook is er een t.o.v. 2024 een verlaging ontstaan doordat er bij de actualisatie van de kapitaalslatsen €150.000 voor de huisvestingsvisie is gestorneerd. De actualisatie moet in 2024 nog plaatsvinden.*	657
Feesten en herdenkingen €187.500 *- Aan feesten en herdenkingen is in 2025 €187.500 meer begroot. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat het budget in 2025 voor Diemen 800 jaar, €210.000 hoger is dan in 2024.*	-187
Projecten - €127.000 *- Door de afloop van het project Voor en met Diemen is er programmabreed voor Participatie en Voor en met Diemen een voordelig verschil van €127.000 ontstaan.*	127
Bijdrage GR €838.000 *- De bijdrage voor de GR DUO+is in 2025 €838.000 hoger dan in 2024. Dit heeft voornamelijk te maken met de groei van Diemen, de mate van dienstverlening en een bedrag van €60.000 aan Datagedreven sturen. Hier staat ook een bedrag van €60.000 bij de baten tegenover.*	-838
Verzekeringen €123.000 *- Dit bedrag wordt voor €15.000 veroorzaakt door verzekeringen voor het college. Het restant van €108.000 wordt o.a. veroorzaakt door een verhoging van de Brandverzekering, Aansprakelijkheidsverzekering en ongevallenverzekering.*	-123
Bedrijfsvoeringskosten €103.000 *- Aan bedrijfsvoeringskosten is in 2025 programmabreed €103.000 meer uitgegegeven.* *-In 2024 is ervoor gekozen om de nieuwe formaties uit de begroting 2024, tot het moment van invulling, onder te brengen onder de directie. Doordat bijne alle functies in 2025 al zijn vriigegeven en dus al bij de afdelingen staan, is er ten opzichte van 2024 een verschil zichtbaar van € 1.355.000 lager.* *- Om voorbereid te zijn op toekomstige personeelsbehoeften en om een wendbare organisatie te blijven is in 2025 een budget voor Stratetegische personeelsplannig opgenomen van €750.000.* *- Ook het budget voor opleidingskosten is in 2025 €211.000 hoger. Dit komt doordat de de opleidingskosten in 2025 nog niet verdeeld zijn over de teams maar nog centraal gebudgetteerd staan.* *- Het restant van €497.00 wordt voornamelijk veroorzaakt door CAO ontwikkelingen, HR21 en interne doorbelastingen.*	-103
Overige verschillen	2
Totaal verschil lasten	-465

Baten	Bedrag (x € 1.000)
Datagedreven sturen €60.000 *- De inkomsten voor de programmamanger Datagedreven sturen die diensten verricht voor de Gemeente Ouder Amstel en de Gemeente Uithoorn. €60.000 voordeel. Hier staat ook een bedrag van €60.000 bij de lasten tegenover.*	-60
Totaal verschil baten	-60

Reserves (dotaties/ontrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)
Dotaties:	
-	
Onttrekkingen:	
Diemen 800 jaar - In 2026 bestaat Diemen 800 jaar. In het coalitieakkoord is afgesproken om dit jubileum te vieren met een programma voor en door alle inwoners van Diemen. Deze bedragen zijn ten laste van de Algemene Reserve gebracht.	275
Totaal mutaties reserves	275
Totaal verschil Programma Samen besturen	**-250**

Financiën

Financiën	Rekening 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	-5.690	-4.552	-2.703	-3.258	-3.726	-4.023
Baten	73.338	78.952	78.661	77.029	77.908	80.676
Saldo van baten en lasten	**67.648**	**74.400**	**75.958**	**73.772**	**74.182**	**76.653**
Dotatie	-3.748	-	-	-	-	-
Onttrekking	1.055	61	-	-	-	-
Mutaties reserve	-2.693	61	-	-	-	-
Geraamd resultaat	**64.955**	**74.461**	**75.958**	**73.772**	**74.182**	**76.653**

Onderstaand de analyse van de verschllen tussen de begroting 2025 en begroting 2024. De ramingen 2024 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 3e kwartaalbrief 2024.

Lasten	Bedrag (x € 1.000)
Rentelasten *- Door de gestegen rentekosten is er voor de rentelasten op geldleningen in 2025 rekening gehouden met € 425.000 aan hogere rentelasten.*	-425
Opvang ontheemden *- Uit de ontvangsten van het Rijk is in 2024, € 2.026.000 gereserveerd voor de huisvesting van vluchtelingen. (zie baten)*	2.026
Interne doorbelastingen *-In de begroting 2024 zijn sommige kosten waaronder de interne uren en de verdeling van het opleidingsplan, nog niet functioneel begroot. Het is de bedoeling om dit budget in het 4e kwartaal toe te wijzen aan de verschillende afdelingen/programma's.*	326
Gemeenschappelijke regelingen *- De bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Gemeentebelastingen Amstelland en de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied zijn in 2025 in totaal € 43.000 hoger geworden.*	-42
Overige verschillen *- In totaal is er een verhoging van €35.000 ten opzichte van 2024. Dit bedrag wordt veroorzaakt door een budget van €20.000 voor invordering in 2025 en een verhoging van de vennootschapsbelasting met €15.000.*	-35
Totaal verschil lasten	1.850

Baten	Bedrag (x € 1.000)
Opvang ontheemden *- Uit de ontvangsten van het Rijk is in 2024, € 2.026.000 gereserveerd voor de huisvesting van vluchtelingen. (zie lasten). Bij de jaarrekening-controle 2023 is gebeleken dat de subsidie te hoog was. Daarom is er in 2024 rekening gehouden met een door het Rijk terug te vorderen bedrag van €61.000. (zie onttrekking).*	-1.965
Algemene Uitkering *- Met ingang van 2023 is er een nieuwe verdeling van de algemene uitkering. Tevens is het jaar 2025 niet langer op constante prijzen berekend maar op basis van de indexering die het Rijk heeft gebruikt. Vanwege dit herverdeeleffect stijgt de algemene uitkering ten opzichte van 2024 met €1.400.898.*	1.400
Belastingopbrengsten *- De belastingopbrengsten zijn ten opzichte van 2024 gestegen met € 432.000. Dit komt voornamelijk door een verhoging van de OZB opbrengsten met 5% en een verhoging van de toeristenbelasting.*	432
Toerekening BTW naar kostendekkende tarieven *- Bij de tariefberekening voor rioolbelasting en afvalstoffenheffing wordt de btw meegenomen. In 2025 is er € 106.000 meer verrekend aan rioolbelasting en afvalstoffenheffing.*	106
Huuropbrengsten *- In 2025 is een bedrag van €50.000 opgenomen voor verhoging van de huuropbrengsten. Lopende het jaar worden deze aan de hand van de huurcontracten functioneel begroot.*	50

Baten	Bedrag (x € 1.000)
Dekking kapitaallasten *- De doorberekende interne rente zijn € 315.000 lager dan in 2024. Dit komt voornamelijk door een vrijval van de investering op het gemeentehuis. Ook is er t.o.v. 2024 een verlaging ontstaan doordat bij de actualisatie, de kapitaalslatsen voor de huisvestingsvisie zijn gestorneerd.*	-315
Totaal verschil baten	-292

Reserves (dotaties/ontrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)
Dotaties:	
-	
Onttrekkingen:	
Bij de jaarrekening-controle 2023 is geconstateerd dat de uitkering voor de bekostiging van de opvang ontheemden Oekraïne circa € 61.000 te hoog is. Bij de definitieve vaststelling zal dit bedrag zal teruggevord worden. Omdat de nog niet bestede middelen aan de Algemene reserve zijn toegevoegd is voorgesteld de terugvordering van het Rijk te dekken met een onttrekking aan de Algemene reserve.	-61
Totaal mutaties reserves	-61
Totaal verschil Programma Financiën	**1.497**

Overige financiële tabellen

Grondslagen

Algemeen
De begroting is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten daarvoor geeft.

Grondslagen voor het opstellen van de begroting
Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingprijs. De verkrijgingprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging zijn toegerekend. In de vervaardigingprijs zijn een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen.

Begroting
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en lasten worden genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Risico's, die voor het opmaken van de begroting bekend waren, zijn opgenomen.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld zijn.

Vaste activa
Onder de vaste activa worden afzonderlijk de immateriële-, de materiële- en de financiële vaste activa opgenomen. De waardering vindt als volgt plaats:

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs verminderd met de afschrijvingen en/of eventuele beschikkingen over reserves. Dit voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden in maximaal 5 jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingprijs verminderd met afschrijvingen en/of bijdragen van derden (voor zover er een directe relatie bestaat met het actief) en/of beschikkingen over reserves (voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft). De materiële vaste activa met economisch nut bestaat uit investeringen met een bedrijfseconomische en een maatschappelijke functie en vaste activa met maatschappelijk nut.

De in erfpacht uitgegeven percelen worden gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs. Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, worden tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Grondslagen	Termijn (In jaren)
Gronden en terreinen	N.v.t.
Woonruimten	50
Bedrijfsgebouwen	50
Vervoermiddelen	5
Machines, apparaten en installaties	5 - 15
Overige materiële vaste activa, waaronder inventarissen	5 - 10
Automatisering	5

De overige afschrijvingstermijnen staan vermeld in de Nota Activa- en rentebeleid 2016 Gemeente Diemen.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g worden opgenomen tegen de nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's worden gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs, dan zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa
Onder de vlottende activa zijn afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

Voorraaden
Producten die gereed zijn worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
Deze worden opgenomen tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is de voorziening in mindering gebracht. De voorziening is dynamisch bepaald.

Liquide middelen
Deze worden opgenomen tegen nominale waarde.

Overlopende activa
Deze worden opgenomen tegen nominale waarde.

Vaste passiva
Onder de vaste passiva worden afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer. Voor zover niet anders vermeld, worden passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen
Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het verwachte rekeningresultaat van het dienstjaar voor bestemming. De reserves bestaan uit de algemene reserve en bestemmingsreserves. Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door de Raad een bepaalde bestemming is gegeven, maar waarover de Raad nog wel kan besluiten om voor een andere bestemming te kiezen. Reserves zijn gevormd conform de door de Raad genomen besluiten. Ook de onttrekkingen aan reserves dienen te geschieden conform daartoe strekkende raadsbesluiten.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gevormd ter afdekking van:

- Verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het (voorgaand)begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen en opgenomen zijn in het jaarverslag.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva
Onder de vlottende passiva worden afzonderlijk opgenomen de netto vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva.

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
De netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De verplichtingen betreffen de binnen één jaar vervallende schulden, met uitzondering van de aflossingsverplichtingen van langlopende schulden in het volgende boekjaar.

Overlopende passiva
De overlopende passiva worden tegen de nominale waarde opgenomen.

CAK eigen bijdrage
Op basis van de overzichten van het CAK kunnen wij wel de aantallen personen, soorten en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat we geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen verkrijgen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente is

verplicht, op grond van de kadernota rechtmatigheid, deze onzekerheid te benoemen in de jaarstukken, ook al ligt de oorzaak niet bij ons.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
Buiten de balanstelling worden de bedragen vermeld van de afgegeven borgstellingen en de afgegeven garantstellingen. In de toelichting op de balans wordt een overzicht gegeven van de afgegeven borgstellingen en de gegarandeerde geldleningen.

Verder worden hier bedragen (buiten de balanstelling) opgenomen voor aangegane lease verplichtingen en voor personele aangelegenheden.

Balans

Activa (per 31-12)	2025	2026	2027	2028
Immateriele vaste activa	**165**	**165**	**165**	**165**
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-	-	-
Overige immateriele vaste activa	165	165	165	165
Materiele vaste activa	**139.338**	**138.844**	**192.370**	**188.336**
Investeringen met een economisch nut	96.210	92.290	146.901	140.892
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	25.093	29.353	29.098	31.890
Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	18.035	17.201	16.371	15.554
Financiële vaste activa	**9.035**	**9.019**	**9.003**	**8.986**
Kapitaalvestrekkingen aan: Deelnemingen	1.637	1.637	1.637	1.637
Overige langlopende leningen	7.398	7.382	7.366	7.349
Gronden in erfpacht	**5.712**	**5.712**	**5.712**	**5.712**
Gronden in erfpacht	5.712	5.712	5.712	5.712
Totaal vaste activa	*154.250*	*153.740*	*207.250*	*203.199*
Bouwgrond in exploitatie	-29.189	-29.730	-32.595	-32.734
Totaal vlottende activa	*-29.189*	*-29.730*	*-32.595*	*-32.734*
Totaal activa	***125.061***	***124.010***	***174.655***	***170.465***

Passiva (per 31-12)	2025	2026	2027	2028
Eigen vermogen	**-49.610**	**-48.081**	**-45.759**	**-44.102**
Algemene reserves	-27.795	-26.452	-24.648	-23.158
Bestemmingsreserves	-21.815	-21.628	-21.111	-20.944
Voorzieningen	**-5.659**	**-5.201**	**-5.140**	**-5.090**
Voorziening voor verplichtingen, verliezen, risico's en egalisatie	-5.659	-5.201	-5.140	-5.090
Onderhandse leningen:	**-43.500**	**-38.500**	**-38.500**	**-38.500**
Prov Groningen	-5.000	-	-	-
BNG	-31.000	-31.000	-31.000	-31.000
Aegon Levensverzekering	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500
Totaal vaste passiva	*-98.768*	*-91.782*	*-89.398*	*-87.692*
Financieringsbehoefte	-26.293	-32.228	-85.257	-82.773
Totaal vlottende passiva	*-26.293*	*-32.228*	*-85.257*	*-82.773*
Totaal passiva	***-125.061***	***-124.010***	***-174.655***	***-170.465***

Conform de Wet Hof moet de gemeente schatkistbankieren. Het is echter toegestaan een relatief klein bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist aan te houden. De hoogte van het drempelbedrag is voor de gemeente Diemen gelijk aan 0,75% van de jaarlijkse begrotingsomvang. Voor Diemen is dit drempelbedrag circa € 938.000.

Meerjareninvesteringsplan

Meerjaren investeringsplan (MJIP) 2025 - 2028	2025	2026	2027	2028	STATUS 2025
Inkomen en armoede					
Plaatsen zonnepanelen Voedselbank		25.000			Wijziging
Isoleren voedselbank			85.000		Nieuw
Vervangen LBK en afzuiging Voedselbank			60.000		Wijziging
Vervangen verlichting in LED Voedselbank			25.000		Nieuw
	-	25.000	170.000	-	
Vrije tijd					
Vervanging kustgrasvelden SV Diemen	1.000.000				Nieuw
Reviseren waterzijdige installaties sportcentrum Duran	225.000				Nieuw
Reviseren ventilatie sportcentrum Duran	75.000				Nieuw
Isoleren gymzaal Schoolstraat	19.000				Wijziging
Vloer/geveliso. gymzaal Noord en Noorderlicht		95.000			Wijziging
Nieuwe zwembad			27.500.000		Wijziging
Zonnepanelen, isoleren en overlagen dak sportkantine Sportlaan				95.000	Nieuw
Diverse duurzame oplossingen gebouw de Schakel				85.000	Wijziging
Vervangen ketels en pompen naar hybride/ elekt. De Schakel				70.000	Nieuw
Vervangen, isoleren en plaatsen zonnepanelen dak de Verbinding				35.000	Nieuw
	1.319.000	95.000	27.500.000	285.000	
Onderwijs					
Vervangen LBK en ketels gymzaal Schoolstraat		180.000			Nieuw
Bouw basisschool			6.800.000		Wijziging
Vervangen kunststof kozijnen inclusief glas Pr. Marijkeschool			150.000		Nieuw
	-	180.000	6.950.000	-	

Meerjaren investeringsplan (MJIP) 2025 - 2028	2025	2026	2027	2028	STATUS 2025
Leefomgeving en klimaat					
PVC-riool Bergwijkpark-Zuid + relinen betonriool[1]	1.164.000				Wijziging
PVC riool Flats Rode Kruislaan	276.000				Bestaand
Aanschaf nieuwe bomen 2025	225.000				Bestaand
PVC riolering Stammerdijk[1]	100.000				Nieuw
Vervangen Iveco wagen nr.12 bestrating	88.000				Bestaand
Vervanging Iveco Daily nr.10 (plantsoenen)	65.000				Bestaand
Verv. elektr. install. en LED gebouwen Rustoord	22.000				Wijziging
Gevelisolatie gebouwen Rustoord	12.000				Wijziging
PVC riool Akkerland[1]		2.178.000			Wijziging
PVC riolering Kruidenhof[1]		2.066.000			Nieuw
PVC riolering Julianaplantsoen[1]		696.000			Nieuw
verv onderheid riool hoofdassen		500.000			Wijziging
PVC riolering hoofdassen[1]		244.000			Wijziging
Aanschaf nieuwe bomen 2026		225.000			Bestaand
PVC riolering Buitenlust[1]		130.000			Bestaand
LED-verlichting openbare buitenruimte		70.000			Nieuw
PVC riolering Diemerdreef[1]			1.123.000		Nieuw
Vervangen luchtbehandelingskast gebouw A gemeentew			270.000		Bestaand
PVC riolering Sportplein Biesbosch[1]			150.000		Nieuw
PVC riolering Achterplein Gemeentehuis[1]			133.000		Nieuw
PVC riolering Verrijn Stuart[1]				2.727.000	Nieuw
PVC riolering Polderland[1]				1.747.000	Nieuw
	1.952.000	6.109.000	1.676.000	4.474.000	
Samen besturen					
Project Huisvesting	8.735.000				Wijziging
Verv. verwarm. elektr warmtepompen gemeentewerf	310.000				Wijziging
Overlagen en isoleren dak gemeentehuis	145.000				Wijziging
Zonnepanelen plaatsen dak gemeentehuis	120.000				Wijziging
Vervangen brandmeldcentrale gemeentehuis	105.000				Wijziging
Vervangen airco's gemeentehuis	70.000				Wijziging
Vervangen armaturen in LED garagegebouwen B/C/D gemeentewerf				30.000	Nieuw
	9.485.000	-	-	30.000	
Mutaties Meerjaren investeringsplan 2025	**12.756.000**	**6.409.000**	**36.296.000**	**4.789.000**	

[1] Verrekend in tarief rioolbelasting.

Reserves en voorzieningen

Reserves[1]	2024	2025			2026			2027			2028		
	31 dec	Onttr	Dot	31 dec	Onttr	Dot	31 dec	Onttr	Dot	31 dec	Onttr	Dot	31 dec
Algemene reserve													
Algemene reserve	29.077	-1.282	-	27.795	-1.343	-	26.452	-1.805	-	24.648	-1.490	-	23.158
Bestemmingsreserve													
Egalisatiereserve Afvalstoffenheffing	369	-	80	449	-	120	569	-	122	690	-	124	814
Reserve Begraafplaatsen	87	-8	-	79	-11	-	68	-11	-	57	-11	-	46
Reserve Duurzaamheid	1.409	-	-	1.409	-	-	1.409	-	-	1.409	-	-	1.409
Reserve Grondzaken	14.151	-	-	14.151	-	-	14.151	-	-	14.151	-	-	14.151
Reserve omgevingsvergunningen	1.924	-463	-	1.461	-459	-	1.002	-444	-	558	-444	-	114
Reserve Parkeergelden	588	-275	-	313	-	75	388	-275	-	114	-	75	189
Reserve Wachtgelden	662	-	90	752	-	90	842	-	90	932	-	90	1.022
Reserve Kwaliteitsplan OR	3.200	-	-	3.200	-	-	3.200	-	-	3.200	-	-	3.200
Totaal	**51.467**	**-2.028**	**170**	**49.610**	**-1.813**	**285**	**48.082**	**-2.535**	**212**	**45.759**	**-1.945**	**289**	**44.103**

Voorzieningen[1]	2024	2025			2026			2027			2028		
	31 dec	Onttr	Dot	31 dec	Onttr	Dot	31 dec	Onttr	Dot	31 dec	Onttr	Dot	31 dec
Voorziening voor verplichtingen, verliezen, risico´s en egalisatie													
Voorziening Grondzaken	680	-	-	680	-	-	680	-	-	680	-	-	680
Voorziening Pensioenen bestuurders	2.236	-14	75	2.297	-14	75	2.358	-14	75	2.419	-14	75	2.480
Voorziening Rioleringszorg	2.631	-633	222	2.220	-542	222	1.900	-346	222	1.775	-374	222	1.623
Voorziening Wachtgelden	61	-	-	61	-	-	61	-	-	61	-	-	61
Voorziening Verlofsparen	10	-	-	10	-	-	10	-	-	10	-	-	10
Onderhoudsvoorzieningen													
Voorziening Groen	282	-827	606	61	-662	606	5	-606	606	5	-606	606	5
Voorziening Groot onderhoud verhardingen	483	-2.280	1.824	28	-1.821	1.824	31	-1.824	1.824	31	-1.824	1.824	31
Voorziening Kunstwerken	62	-66	120	116	-202	120	34	-120	120	34	-120	120	34
Voorziening Onderhoud gebouwen	583	-825	320	78	-320	320	78	-318	320	80	-278	320	122
Voorziening Openbare verlichting	70	-229	220	61	-280	220	1	-220	220	1	-220	220	1
Voorziening Speelterreinen	78	-141	98	34	-132	98	-	-98	98	-	-98	98	-

[1] Er worden geen vrijvallen verwacht.

Voorzieningen[1]	2024	2025			2026			2027			2028		
	31 dec	Onttr	Dot	31 dec	Onttr	Dot	31 dec	Onttr	Dot	31 dec	Onttr	Dot	31 dec
Voorziening Waterpartijen	-1	-16	30	13	-	30	43	-30	30	43	-30	30	43
Voorzieningen Dubieuze debiteuren													
Voorziening Dubieuze debiteuren Belastingen	330	-	100	430	-	100	530	-	100	630	-	100	730
Voorziening Dubieuze debiteuren Werk en inkomen	1.227	-	-	1.227	-	-	1.227	-	-	1.227	-	-	1.227
Totaal	**8.733**	**-5.032**	**3.615**	**7.316**	**-3.974**	**3.615**	**6.956**	**-3.576**	**3.615**	**6.995**	**-3.564**	**3.615**	**7.045**

[1] Er worden geen vrijvallen verwacht.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen Reserves

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	2025	2026	2027	2028
Structurele toevoegingen				
Sociaal	-	-	-	-
Veilig	-	-	-	-
Inkomen en armoede	-	-	-	-
Vrije tijd	-	-	-	-
Onderwijs	-	-	-	-
Gebiedsontwikkeling	-	-	-	-
Leefomgeving en klimaat	80	120	122	124
Verkeer	-	75	-	75
Samen besturen	90	90	90	90
Financiën	-	-	-	-
Totaal structurele toevoegingen	170	285	212	289
Structurele onttrekkingen				
Sociaal	-	-	-	-
Veilig	-	-	-	-
Inkomen en armoede	-	-	-	-
Vrije tijd	-	-	-	-
Onderwijs	-	-	-	-
Gebiedsontwikkeling	-	-	-	-
Leefomgeving en klimaat	-8	-11	-11	-11
Verkeer	-275	-	-275	-
Samen besturen	-	-	-	-
Financiën	-	-	-	-
Totaal structurele onttrekkingen	-283	-11	-286	-11
Totaal	**-113**	**274**	**-74**	**278**

Toelichting:
Toevoegingen
- Programma Leefomgeving en Klimaat
  - Dit is de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing die bij het actualiseren van de nota Reserves en Voorzieningen in 2023 gewijziigd is van een voorziening naar een egalisatiereserve.
- Programma Verkeer
  - De vergunningen voor parkeren, die worden verstrekt, zijn tweejarig. De ontvangsten zijn door de uitbreiding van het gebied hoger. Om de inkomsten te egaliseren over de twee jaren, wordt in het jaar van ontvangst de incidentele meeropbrengst gestort in de 'Egalisatiereserve Parkeren'.
- Programma Samen Besturen
  - De huidige bestuurders kunnen na hun zittingstermijn onder bepaalde voorwaarden in aanmerking komen voor een uitkering. Om aan deze mogelijke verplichtingen te kunnen voldoen, doteren wij jaarlijks circa € 90.000 aan de Reserve Wachtgelden.

Onttrekkingen
- Programma Leefomgeving en Klimaat
  - Dit is de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing die bij het actualiseren van de nota Reserves en Voorzieningen in 2023 gewijziigd is van een voorziening naar een egalisatiereserve.
- Programma Verkeer

- De vergunningen voor parkeren, die worden verstrekt, zijn tweejarig. De ontvangsten zijn door de uitbreiding van het gebied hoger. Om de inkomsten te egaliseren over de twee jaren, wordt in het jaar van ontvangst de incidentele meeropbrengst gestort in de 'Egalisatiereserve Parkeren'.

Stelposten

Taakstellende bezuinigingen jeugdhulp
Het Rijk bezuinigt op de kosten voor jeugdhulp. De landelijke Hervormingsagenda Jeugd bevat maatregelen om deze bezuinigingen te realiseren. Naast de oorspronkelijke hervormingsagenda heeft het Rijk ook aanvullende besparende maatregelen ingebracht. In de tabel hierna de stelpost die we hebben opgenomen in de Programmabegroting 2025.

Maatregel (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Oorspronkelijke hervormingsagenda		-1050	-1.115	-805
Aanvullende maatregelen	-475	-505	-515	-385
Totaal	**-475**	**-1.555**	**-1.630**	**-1.190**

In de Hervormingsagenda Jeugd heeft het Rijk instrumenten beschreven om deze taakstelling in te kunnen vullen. Denk hierbij aan de afbakening van de reikwijdte van de Jeugdwet, vermindering van administratieve lasten en doorontwikkeling van stevige lokale teams (wijkteamfunctie). De aankomende jaren gaan wij aan de slag met de implementatie van de instrumenten uit deze agenda (zie ook 'Maatregelen Hervormingsagenda' hieronder).

Stelposten 'Groei van Diemen'

Als gevolg van de groei van Diemen zijn er stelposten opgenomen (budgetten gereserveerd) om de autonome kosten van de groei te kunnen bekostigen zoals:
- extra personeel;
- bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen;
- subsidie aan maatschappelijke instellingen;

Onderstaand een overzicht van de opgenomen stelposten.

Stelposten als gevolg van nota 'Groei van Diemen'	2025	2026	2027	2028
Uitbreiding formatie	150	300	450	600
Bedrijfsvoering	25	50	75	100
Bijdrage Duo+	100	200	300	400
Bijdrage gemeenschappelijke regelingen	100	200	300	400
Subsidies instellingen	25	50	75	100
Totaal stelposten nota 'Groei van Diemen'	**400**	**800**	**1.200**	**1.600**

Naast de stelposten voor te verwachten uitgaven is in de begroting ook rekening gehouden met de te verwachten hogere inkomsten als gevolg van de groei van Diemen. Zo zijn de inkomsten van de algemene uitkering berekend op basis van de geprognosticeerde woning- en inwonersaantallen zoals vastgelegd in de Kadernota 2025.

Daarnaast is ook bij de OZB-opbrengsten rekening gehouden met de verwachte areaaluitbreiding.

Bij de opbrengsten afvalstoffenheffing en rioolbelasting wordt jaarlijks de groei meegenomen bij de tariefbepaling. Omdat dit kostendekkende tarieven betreft heeft dat geen invloed op het begrotingssaldo.

Overzicht Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen	2025	2026	2027	2028
Gebiedsontwikkeling				
Nieuwe landelijke wetgeving en consequenties voor de gemeente Diemen	-50			
@ Grondhuur en Erfpacht opbrengsten	105	105	105	105
Totaal Sociaal domein	55	105	105	105
Veilig				
@ Parkeerexploitaties - capaciteit	-200	-200	-200	-200
@ Parkeerexploitaties - afdracht automaten parkeergarage	-50	-50	-50	-50
@ Parkeerexploitaties - Uitvoeringsprogramma mobiliteitsvisie en actualisatie Parkeerbeleidsplan	-25	-25	-25	-25
@ Parkeerexploitaties - Inkomsten	275	275	275	275
Totaal Veilig	-	-	-	-
Totaal autonome ontwikkelingen	**55**	**105**	**105**	**105**

Overzicht Nieuwe ontwikkelingen

Nieuwe ontwikkelingen	2025	2026	2027	2028
Sociaal				
Hervormingsagenda Jeugd	10	1.090	1.265	830
Integrale crisisdienst jeugd	-65	-65	-65	-65
Steunpunt Wonen Diemen	-55			
Doorstroommaatregel 'Van Groot Naar Beter'	-20			
Inzet diversiteit, inclusie en antidiscriminatie	-50	-50	-50	-50
@ Indexatie tarieven Jeugdhulp	-500	-500	-500	-500
@ Indexatie tarieven Wmo	-200	-200	-200	-200
@ Werkdrukverlaging jeugdbescherming	-30	-30	-30	-30
@ Maatregelen Hervormingsagenda Jeugd	-100			
@ Onafhankelijke Clientenondersteuning	-65	-65	-65	-65
Totaal Sociaal	-1.075	180	355	-80
Inkomen en armoede				
@ Hogere uitkering BUIG	800	800	800	800
@ Groei buistandsuitkeringen	-100	-100	-100	-100
@ Sociale werkvoorziening (Pantar)	-190	-190	-190	-190
Uitbreiding Stadspasaanbod voor kinderen	-95			
Aanpak kinderarmoede	-55	-10	-10	-10
Schuldhulpverlening	-45	-45	-45	-45
Totaal inkomen en armoede	315	455	455	455
Vrije tijd				
Structurele verhoging subsidie De Omval	-60	-60	-60	-60
Incidenteel budget De Omval	-100	-75		
Incidenteel budget De Omval - onttrekking Algemene Reserve	100	75		
Totaal Vrije tijd	-60	-60	-60	-60

Nieuwe ontwikkelingen	2025	2026	2027	2028
Onderwijs				
Onderwijshuisvesting	-25			
Totaal Leefomgeving en klimaat	-25	-	-	-
Gebiedsontwikkeling				
Opstellen Omgevingsplan	-55	-100	-88	-180
Totaal Leefomgeving en klimaat	-55	-100	-88	-180
Leefomgeving en klimaat				
Plaagdierbeheersing	-90	-90	-90	-90
Voorziening voor realiseren faunavoorzieningen	-20	-20	-20	-20
@ Zwerfafval	-50	-50	-50	-50
@ Groenonderhoud	-220			
Totaal Leefomgeving en klimaat	-380	-160	-160	-160
Samen besturen				
Dienstverlening Burgerzaken	-40	-35	-35	-35
Dienstverlening Duo+	-190	-165	-165	-165
Viering Diemen 800 jaar	-305	-480		
Viering Diemen 800 jaar - onttrekking Algemene Reserve	305	480		
Opleidingen en talentontwikkeling	-75	-75	-75	-75
Strategische personeelsplanning	-650	-450	-450	-450
Totaal Samen besturen	-955	-725	-725	-725
Totaal overig nieuw beleid - structureel	**-2.235**	**-410**	**-223**	**-750**

EMU-saldo

Het Emu-saldo wordt als volgt berekend: A + B + C - D + E + F - G + H - I - J.

EMU-saldo	2025	2026	2027	2028
A. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.775	-2.537	-2.007	-3.021
B. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	6.258	6.905	6.971	8.826
C. Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	4.661	3.562	3.258	3.246
D. Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	12.756	-16	-16	-17
E. Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht				
F. Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord				
G. Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-61	-1.479	-2.482	784
H. Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie is verantwoord	-43	-1.461	-2.464	1.184
I. Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	4.385	3.418	3.216	3.176
J. Lasten ivm transacties met derden, die niet via het exploitatiesaldo lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten				
EMU-saldo	**-7.979**	**4.546**	**5.040**	**6.292**

De begroting van de gemeente Diemen is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente. Berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. Zoals eerder aangegeven werkt de EMU-systematiek op een andere manier dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeenten hanteren. Investeringen tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de kapitaallasten van de investeringen. Investeringen in een jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.

Voor 2019-2022 is het jaarlijkse aandeel in het EMU-saldo van de decentrale overheden gesteld op 0,4%. Er is geen onderverdeling naar gemeenten, provincies en waterschappen vastgesteld. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

Taakveldenraming

	Taakveldenraming (bedragen x € 1.000)	Lasten 2025	Lasten 2026	Lasten 2027	Lasten 2028
	0. Bestuur en ondersteuning				
0.1	Bestuur	-2.101	-2.200	-2.299	-2.399
0.2	Burgerzaken	-2.235	-2.229	-2.229	-2.174
0.4	Overhead	-16.331	-16.863	-17.082	-17.281
0.5	Treasury	-1.330	-1.905	-2.355	-2.655
0.61	OZB woningen	-295	-295	-295	-295
0.62	OZB niet-woningen	-289	-269	-269	-269
0.63	Parkeerbelasting	-	-	-	-
0.64	Belastingen overig	-	-	-	-
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-	-	-	-
0.8	Overige baten en lasten	-950	-950	-968	-965
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-40	-40	-40	-40
0.10	Mutaties reserves	-170	-285	-212	-289
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	795	1.799	1.489	2.854
	Totaal taakveld 0	**-22.945**	**-23.235**	**-24.259**	**-23.511**
	1. Veiligheid				
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-1.886	-1.904	-1.897	-1.897
1.2	Openbare orde en veiligheid	-2.139	-2.139	-2.138	-2.138
	Totaal taakveld 1	**-4.025**	**-4.043**	**-4.035**	**-4.035**
	2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1	Verkeer en vervoer	-7.919	-7.976	-7.929	-7.881
2.2	Parkeren	-1.428	-1.428	-1.429	-1.429
2.4	Economische havens en waterwegen	-490	-479	-465	-446
2.5	Openbaar vervoer	-20	-20	-20	-20
	Totaal taakveld 2	**-9.857**	**-9.903**	**-9.843**	**-9.776**
	3. Economie				
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-280	-280	-280	-280
3.4	Economische promotie	-451	-451	-451	-449
	Totaal taakveld 3	**-731**	**-731**	**-731**	**-729**
	4. Onderwijs				
4.1	Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-
4.2	Onderwijshuisvesting	-2.717	-2.653	-2.601	-3.828
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-2.092	-2.092	-2.092	-2.076
	Totaal taakveld 4	**-4.809**	**-4.745**	**-4.693**	**-5.904**
	5. Sport, cultuur en recreatie				
5.1	Sportbeleid en activering	-34	-34	-34	-34
5.2	Sportaccommodaties	-3.333	-3.433	-3.418	-5.452
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-544	-717	-239	-239
5.4	Musea	-29	-29	-29	-29
5.6	Media	-428	-428	-428	-428
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.790	-3.582	-3.578	-3.574
	Totaal taakveld 5	**-8.157**	**-8.222**	**-7.725**	**-9.755**
	6. Sociaal Domein				
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-3.100	-3.606	-3.523	-3.534
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-3.282	-3.279	-3.301	-3.279
6.3	Inkomensregelingen	-11.251	-10.856	-10.840	-10.840
6.4	WSW en beschut werk	-1.823	-1.823	-1.823	-1.823
6.5	Arbeidsparticipatie	-1.051	-1.051	-1.051	-1.051

	Taakveldenraming (bedragen x € 1.000)	Lasten 2025	Lasten 2026	Lasten 2027	Lasten 2028
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.516	-1.516	-1.516	-1.516
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	-245	-245	-245	-245
6.71B	Begeleiding (WMO)	-2.430	-2.430	-2.430	-2.430
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-50	-50	-50	-50
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	-765	-765	-765	-765
6.72B	Jeugdhulp behandeling	-45	-45	-45	-45
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding	-100	-100	-100	-100
6.72D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	-1.672	-1.672	-1.672	-1.672
6.73A	Pleegzorg	-100	-100	-100	-100
6.73B	Gezinsgericht	-80	-80	-80	-80
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig	-575	-575	-575	-575
6.74A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-150	-150	-150	-150
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-415	-415	-415	-415
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-629	-635	-635	-635
6.82	Ge□scaleerde zorg 18-	-170	-170	-170	-170
6.82A	Jeugdbescherming	-7.486	-5.855	-5.781	-5.934
	Totaal taakveld 6	**-36.934**	**-35.418**	**-35.267**	**-35.408**
	7. Volksgezondheid en milieu				
7.1	Volksgezondheid	-5.828	-5.647	-5.341	-5.328
7.2	Riolering	-4.124	-4.145	-4.401	-4.428
7.3	Afval	-5.868	-5.828	-5.822	-5.820
7.4	Milieubeheer	-2.173	-2.173	-2.173	-2.173
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-245	-248	-248	-248
	Totaal taakveld 7	**-18.238**	**-18.041**	**-17.984**	**-17.997**
	8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1	Ruimte en leefomgeving	-1.273	-1.213	-1.216	-1.178
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-1.064	-1.094	-1.084	-1.230
8.3	Wonen en bouwen	-1.818	-1.739	-1.709	-1.709
	Totaal taakveld 8	**-4.154**	**-4.045**	**-4.008**	**-4.117**
	Totaal taakvelden	**-109.849**	**-108.382**	**-108.543**	**-111.231**

	Taakveldenraming (bedragen x € 1.000)	Baten 2025	Baten 2026	Baten 2027	Baten 2028
	0. Bestuur en ondersteuning				
0.1	Bestuur	34	34	34	34
0.2	Burgerzaken	587	587	587	587
0.4	Overhead	85	85	85	85
0.5	Treasury	4.334	4.951	4.887	6.739
0.61	OZB woningen	4.832	4.932	5.032	5.132
0.62	OZB niet-woningen	4.525	4.525	4.525	4.525
0.63	Parkeerbelasting	1.286	1.636	1.287	1.637
0.64	Belastingen overig	115	115	115	115
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	62.545	60.200	61.021	61.832
0.8	Overige baten en lasten	1.485	1.481	1.503	1.508
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	1.151	1.023	730	455
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-
	Totaal taakveld 0	**80.979**	**79.569**	**79.806**	**82.649**
	1. Veiligheid				
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-	-	-	-
1.2	Openbare orde en veiligheid	50	50	50	50
	Totaal taakveld 1	**50**	**50**	**50**	**50**
	2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1	Verkeer en vervoer	318	318	318	318
2.2	Parkeren	347	347	347	347
2.4	Economische havens en waterwegen	-	-	-	-
2.5	Openbaar vervoer	-	-	-	-
	Totaal taakveld 2	**665**	**665**	**665**	**665**
	3. Economie				
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	57	57	57	57
3.4	Economische promotie	825	825	825	825
	Totaal taakveld 3	**882**	**882**	**882**	**882**
	4. Onderwijs				
4.1	Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-
4.2	Onderwijshuisvesting	76	76	76	76
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.053	1.053	1.053	1.053
	Totaal taakveld 4	**1.129**	**1.129**	**1.129**	**1.129**
	5. Sport, cultuur en recreatie				
5.1	Sportbeleid en activering	-	-	-	-
5.2	Sportaccommodaties	1.411	1.411	1.411	1.411
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	-	-	-
5.4	Musea	-	-	-	-
5.6	Media	-	-	-	-
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4	4	4	4
	Totaal taakveld 5	**1.415**	**1.415**	**1.415**	**1.415**
	6. Sociaal Domein				
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	595	595	595	595

	Taakveldenraming (bedragen x € 1.000)	Baten 2025	Baten 2026	Baten 2027	Baten 2028
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	280	280	280	280
6.3	Inkomensregelingen	8.349	8.349	8.349	8.349
6.4	WSW en beschut werk	-	-	-	-
6.5	Arbeidsparticipatie	205	205	205	205
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	88	88	88	88
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	-	-	-	-
6.71B	Begeleiding (WMO)	121	142	133	133
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-	-
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	-	-	-	-
6.72B	Jeugdhulp behandeling	-	-	-	-
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding	-	-	-	-
6.72D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	-	-	-
6.73A	Pleegzorg	-	-	-	-
6.73B	Gezinsgericht	-	-	-	-
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig	-	-	-	-
6.74A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-	-	-	-
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	-	-	-
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	-	-	-
6.82	Ge□scaleerde zorg 18-	-	-	-	-
6.82A	Jeugdbescherming	299	299	299	99
	Totaal taakveld 6	**9.937**	**9.958**	**9.949**	**9.749**
	7. Volksgezondheid en milieu				
7.1	Volksgezondheid	390	309	-	-
7.2	Riolering	4.651	4.672	4.927	4.955
7.3	Afval	6.037	6.037	6.033	6.033
7.4	Milieubeheer	689	689	689	689
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	228	228	228	228
	Totaal taakveld 7	**11.995**	**11.935**	**11.877**	**11.905**
	8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1	Ruimte en leefomgeving	730	677	691	561
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.086	1.120	1.113	1.260
8.3	Wonen en bouwen	981	981	966	966
	Totaal taakveld 8	**2.797**	**2.778**	**2.770**	**2.787**
	Totaal taakvelden	**109.849**	**108.382**	**108.543**	**111.231**

Incidentele baten en lasten

In de Gemeentewet is opgenomen dat onze begroting structureel en reëel in evenwicht moet zijn. In artikel 189 (tweede lid) is opgenomen dat: “De raad ziet erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Hiervan kan hij afwijken indien aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht.”

Met structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn. Daarom is het van belang om de incidentele lasten en baten scherp in beeld te houden.

Incidentele baten en lasten (inclusief incidentele dotaties en onttrekkingen)	2025	2026	2027	2028
Incidentele lasten				
Sociaal	-798	-517	-208	-
Veilig	-	-	-	-
Inkomen en armoede	-395	-	-	-
Vrije tijd	-100	-75	-	-
Onderwijs	-25	-	-	-
Gebiedsontwikkeling	-1.560	-1.421	-1.409	-1.371
Leefomgeving en klimaat	-220	-	-	-
Verkeer	-	-	-	-
Samen besturen	-925	-705	-142	-
Financiën	-56	-62	-62	-
Totaal incidentele lasten	-4.079	-2.779	-1.821	-1.371
Incidentele baten				
Sociaal	590	509	200	-
Veilig	-	-	-	-
Inkomen en armoede	-	-	-	-
Vrije tijd	100	75	-	-
Onderwijs	-	-	-	-
Gebiedsontwikkeling	1.379	1.322	1.321	1.191
Leefomgeving en klimaat	-	-	-	-
Verkeer	-	-	-	-
Samen besturen	305	478	-	-
Financiën	220	220	160	-
Totaal incidentele baten	2.594	2.604	1.681	1.191
Totaal	**-1.485**	**-175**	**-140**	**-180**

Bijlagen

Kerngegevens

Politieke structuur

Samenstelling gemeenteraad
(algemeen bestuur)

GroenLinks
Mw. H. van 't Riet (fractievoorzitter)
Mw. Y. Yildiz-Kaya
Dhr. E. Bouwhuis
Mw. N. van Engelen
Dhr. T.A.C. de Bruijn

Ons Diemen
Dhr. W. Advokaat (fractievoorzitter)
Dhr. A. de Jong
Dhr. J. de Jong
Mw. N.C.F. Moors

D66
Dhr. R. Poelwijk (fractievoorzitter)
Dhr. H.J. Berkhout
Mw. S.E. Muijs
Mw. O.U. Ramautarsing

VVD
Mw. V. Voermans (fractievoorzitter)
Dhr. J.A. Jägers
Dhr. H. Dijksman

PvdA
Mw. S. Kuilman (fractievoorzitter)
Dhr. F.W. Geerts
Dhr. W. van Es

Ouderenpartij Diemen
Dhr. P.A. Prins (fractievoorzitter)
Dhr. E.S. den Heijer

Onafhankelijke Partij Diemen
Dhr. J.G.M. Sikking (fractievoorzitter)
Mw. A.R. van Marion

Samenstelling college van Burgemeester en Wethouders
(dagelijks bestuur)

Dhr. E. Boog
Burgemeester
Portefeuille:
- Openbare orde en veiligheid
- Toezicht en handhaving en APV
- Omgevingsdienst
- Dienstverlening, informatieveiligheid en juridische zaken
- Personeel en organisatie
- Duo+

Dhr. M.A. van den Berg (GroenLinks)
1e locoburgemeester
Portefeuille:
- Jeugdzorg
- Inburgering, diversiteit en inclusie
- Beheer openbare ruimte
- Gebouwen- en wijkbeheer
- Afval en milieu
- Duurzaamheid
- Water, natuur en dierenwelzijn

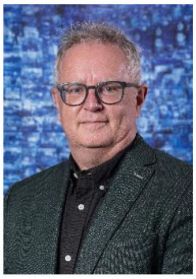

Dhr. H. Prins (Ons Diemen)
2e locoburgemeester
Portefeuille:
- Ruimtelijke ontwikkeling
- Participatie
- Communicatie
- Grondzaken
- Welstand en vergunningen
- Verkeer, verkeersveiligheid en vervoer (parkeren)
- ICT

Drs. J.D.W. Klaasse (D66)
3e locoburgemeester
Portefeuille:
- Financiën
- Economische zaken
- Onderwijs en kinderopvang
- Sport en recreatie
- Kunst, cultuur en ontwikkelingssamenwerking
- Daarom Diemen en evenementen

Mw. M. Everhardt (PvdA)
4e locoburgemeester
Portefeuille:
- Werk en inkomen
- Armoedebestrijding en bestaanszekerheid
- Zorg en welzijn
- Ouderenbeleid
- Wonen
- Volwasseneneducatie
- Laaggeletterdheid

Sociale en fysieke structuur

Sociale structuur	2024	2025	2026	2027	2028
0 - 18 jaar	5.749	5.980	6.120	6.260	6.400
18 - 75 jaar	24.817	25.812	26.418	27.024	27.629
75 en ouder	2.219	2.308	2.362	2.416	2.470
Totaal	**32.785**	**34.100**	**34.900**	**35.700**	**36.500**

Fysieke structuur	2024	2025	2026	2027	2028
Oppervlakte gemeente (ha)	1.418	1.418	1.418	1.418	1.418
waarvan:					
- water	274	274	274	274	274
- oppervlakte groen	551	551	551	551	551
- oppervlakte wegen	293	293	293	293	293
- overige	299	299	299	299	299
- aantal woonruimten *[1]	16.333	16.333	16.333	16.333	16.333
- aantal bedrijfsvestigingen *[1]	4.965	4.965	4.965	4.965	4.965

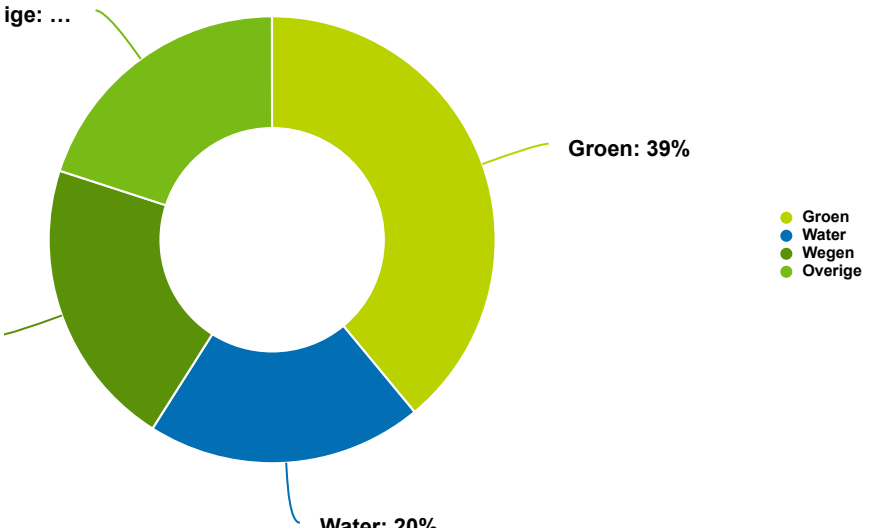

Financiële structuur	Begroting 2024	Bedrag per inwoner 2024	Begroting 2025	Bedrag per inwoner 2025
Gewone uitgaven (excl. grondexpl.)	-108.225	-3,30	-110.644	-3,24
Opbrengst belastingen/retributies	23.149	0,71	23.816	0,70
Algemene uitkering	58.880	1,80	62.545	1,83
Boekwaarde vaste activa	144.188	4,40	154.250	4,52
Eigen vermogen en voorzieningen	58.533	1,79	55.268	1,62
Vaste schuld	38.500	1,17	43.500	1,28

[1] * Bron: Algemene Uitkering

Gesubsideerde instellingen

Instellingen	2025	2026	2027	2028
3020 Vrouwenkoor Ancora	-1	-1	-1	-1
3030 Algemene Schakel Vereniging	-64	-64	-64	-64
3050 Vrouwenkoor Voice Female	-4	-4	-4	-4
3060 St. Openbare Bibliotheek Amsterdam	-395	-395	-395	-395
3080 St. Welzijn Diemen	-1.671	-1.571	-1.437	-1.437
3130 I.V.N.	-1	-1	-1	-1
3140 Scouting Diemen	-26	-26	-26	-26
3150 Diemer Harmonie	-7	-7	-7	-7
3160 Alzheimer Nederland	-1	-1	-1	-1
3170 St. Zonnebloem	-1	-1	-1	-1
3180 Vr. Theatergroep Diemen	-2	-2	-2	-2
3240 St. vrienden van de Hoop	-3	-3	-3	-3
3250 St. muziekschool Diemen	-86	-86	-86	-86
3260 SKD	-119	-119	-119	-119
3280 Humanitas	-22	-22	-22	-22
3300 PCOB	-2	-2	-2	-2
3320 MaDi	-653	-653	-653	-653
3330 EDOG	-23	-23	-23	-23
3340 Vroeg er op af	-87	-87	-87	-87
3350 Historische Kring	-7	-7	-7	-7
3360 Markant	-94	-94	-81	-81
3390 Kinderboerderij	-7	-7	-7	-7
3400 St. Diemer Festijn	-75	-75	-75	-75
3410 St. Assalaan	-5	-5	-5	-5
3420 Blijfgroep	-93	-93	-93	-93
3440 Arkin	-28	-28	-25	-25
3450 Regenboog	-68	-68	-68	-68
3460 t. Florente Basisscholen	-145	-145	-145	-145
3480 MEE Amstel en Zaan	-210	-210	-210	-210
3490 St. RK Scholen	-17	-17	-17	-17
3500 Nieuwe Kring	-28	-28	-28	-28
3520 DMRA - Discriminatie Meldpunt (A`dam)	-27	-27	-27	-27
3530 St. Vluchtelingenwerk Amstel tot Zaan	-145	-145	-145	-145
3550 St. Muziekcollectief Ouder Amstel	-1	-1	-1	-1
3560 St. Diemer Omroep	-33	-33	-33	-33
3590 Kunstzin Diemen	-2	-2	-2	-2
3600 Stichting De Omval	-650	-625	-550	-550
3610 Meer bewegen voor ouderen	-7	-7	-7	-7
3630 Stg KMN Kind & Co	-296	-296	-296	-296
3640 voedselbank	-8	-8	-8	-8
3650 Pink	-2	-2	-2	-2
3660 Jazzfestival Duke	-7	-7	-7	-7
3670 Zwembad AGO	-55	-55	-55	-
3690 Slachtofferhulp	-12	-12	-12	-12
3700 Sinterklaas in Diemen	-11	-11	-11	-11
3755 Neuteblazers	-2	-2	-2	-2
3760 Praktijk Ondersteuning Huisartsen	-37	-37	-37	-37

Instellingen	2025	2026	2027	2028
3770 Het Oranjefeest	-13	-13	-13	-13
3780 EHBO Diemen	-2	-2	-2	-2
3785 Smakelijk Diemen	-7	-7	-7	-7
3790 Stg. Roots and Wings (Wereldfestival)	-11	-11	-11	-11
3990 incidentele subsidies	-82	-82	-105	-105
5610 Stelpost indexering	-265	-265	-265	-265
5940 groei diemen	-25	-50	-75	-100
Totaal	**-5.644**	**-5.544**	**-5.367**	**-5.337**

Raadsbesluit en Moties en amendenten

Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
AB	Algemeen Bestuur
AEB	AfvalEnergieBedrijf
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AVOI	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BCM	Business Continiuity Management
BENG	bijna energieneutrale gebouwen
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BNG	Bank Nederlandse gemeenten
BRP	Basisregistratie Personen
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
CDOKE	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid
Coelo	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
ESAP	Energiesysteem Actieplan
Fido	Wet Financiering Decentrale Overheden
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GI	gecertificeerde instellingen
GR	Gemeenschappelijke regeling
GVB	Gemeentevervoerbedrijf
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IHP	Integrale Huisvestingsplan
IZA	Integraal Zorgakkoord
KAD	Kennis- en Adviescentrum Dierplagen
KVO	Keurmerk Veilig Ondernemen
MJOP	Meerjaren Onderhoudsplan Gebouwen
MRA	Metropoolregio Amsterdam
MVI	Maatschappelijk Verantwoord Inkopen
MVOI	Maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen
NAR	Nederlands Adviesbureau Risicomanagement
NIP	Nationale IsolatieProgramma
NIS2	Network and Informations Systems Directive
NS	Nederlandse Spoorwegen
OGZ	Openbare Gezondheidszorg
OP	Omgevingsplan
OVA	Overheidsbijdrage arbeidsontwikkeling
OZB	onroerende-zaakbelastingen
PCC	Prijs Particuliere Consumptie
PGO	Programma Groot Onderhoud
ROB	Raad voor het Openbaar Bestuur
SES	sociaal economische status
SMI	Sociaal Medische Indicaties

Afkorting	Betekenis
SMP	Soortenmanagementplan
SPUK EA	specifieke uitkering energiearmoede
SPUK	Specifieke Uitkeringen
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waardering onroerende zaken
Wvrv	Wetsvoorstel Versterking Regie op de Volkshuisvesting
WWS	woningwaarderingsstelsel